

מבית עלוני השבת

ר"ת	בעלזא	מו"ש	ער"ש	צו
7:09	6:47	6:29	5:16	ירושלים
7:07	6:45	6:31	5:31	בני ברק
7:08	6:46	6:30	5:22	חיפה
7:07	6:45	6:31	5:32	אשדוד
7:09	6:47	6:30	5:15	בית שמש
7:08	6:46	6:31	5:33	קרית גת

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00 | דוא"ל: g5337722@gmail.com

הכנסת אורחים 'צדקת הב"ח' - קראקא

ישועות

כ' אדר בציון הב"ח בקראקא

ומופתים

"וכידוע שהמקום מסוגל לכל המעוכבי שידוך שיזכו בס"ד לבנות "בית חדש"

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א
יעתיר בתפילה מיוחדת עבור תורמי
הכנסת אורחים 'צדקת הב"ח - קראקא'

בסך 180 ש"ח ביזמא דהילולא

שיזכו לנחת מצאצאיהם ופרנסה טובה

והצלחה בכל הענינים

ובתוספת הבקשה האישית לישועתך

"רבינו הב"ח זי"ע כשלמד תורה כל חולה שנכנס
לתוך ד' אמותיו נתרפא, ולכן טוב ללמוד על ציונו
מתוך ספריו ואז שפתותיו דובבות בקבר"
(החיד"א בספרו "שם הגדולים")

לתרומות ולהעברת שמות לתפילה:

0722-51-9696 מוקד
הישועות'

דוא"ל: a560708000@gmail.com | ניתן לתרום באמצעות 'נדרים פלוס' ע"ש צדקת הב"ח-הכנסת אורחים קראקא

השְׁלֵמָה הַסְדָּרָה הַמְבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! חֲמִשָּׁת פְּרָכֵי "שַׁבַּת טִישׁ" בְּחֵיזוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 341
שנה 6

פרשת צו, ט"ז באדר תשע"ט

שַׁבַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שַׁבַּת טִישׁ"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

צו את־אהרן (ו, ב) - פרש רש"י: "אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו הסרון כפי". ורמז לזה, שהתבות צו את־אהרן ואת בניו, בגימטריה זה מפני שיש בו הסרון הכפי.

זאת תורת העולה (שם) - תורת בגימטריה אלה, בא לרמז שעלה אחת חביבה לה מאלה קרבנות, כמו שמספרים חז"ל על אגריפס המלך שהקריב אלה עולות ועני אחד הקריב קרבן אחד שעלה לרצון יותר מכל קרבנותיו.

הוא העלה על מוקדה על־המזבח (שם) - מוקדה על אותיות קדם עולה, פי הדליקו את האש לפני שהקריבו את העולה.

וכל־מנחת בהן כליל תהיה לא תאכל (ו, יז) - פרש רש"י: "פלה שזה לגבוה". ורמז לזה, פי בין תבת בתן שהיא בגימטריה 75, לתבת כליל שהיא בגימטריה 90, יש 15 ועם הכולל הוא כמנין גבוה.

לא תאכל (שם) - לא תאכל ראשי תבות אלה לה' אלקיך תקריב למנחה כליל.

וזאת תורת האשם (ז, א) - תבת האשם אותיות א' משה וכן השם א', שהקב"ה שהוא אחד נתן את התורה למשה יחידו של ישראל, ולכן היא נקראת "תורת משה".

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' (ו, יא) סופי התבות השלמים אשר יקריב לה': מרבה, לרמז לדברי רש"י בקרבן עולה שכל לשון 'תורה' לרבות הוא בא.

אם על־תודה יקריבנו (ו, יב) - ארבעה הם המקריבים תודה, תודה באלב"ם כפסע, שפסע היה ביניהם למנות ונצלו בחסדי ה'.

ועש אהרן ובניו את כלי־הדברים אשר־צוה ה' ביד־משה (ח, לו) - ועש אהרן ובניו את כלי־הדברים בגימטריה כדי לחגיד שבקם שלא הטו מזה על ימין או שמאל, כדברי רש"י.

(מגדנות)

ספורים בפרשה

אש תמיד תוקד על־המזבח לא תחבה (ו, ו)

עשיר אחד היה בימיו של רבי לוי יצחק מפרדיסשוב, שהיה ידוע כמקצין מפלג הקופץ ידו מכל דבר שבצדקה. הוכיחו פעם רבי לוי יצחק ואמר לו: "יכול אתה לכפר בצדקה על חטאיך". ענה העשיר: "הרי אמרו רבותינו שתפלות נתקנו במקום הקרבנות כפי שנאמר וזשלמה פרים שפתינו/ ומיום שעמדתי על דעתי לא החסרתי תפלה בצבור, ואין לי צדך אפוא לכפר על חטאי בצדקה". אמר לו רבי לוי יצחק: "זכותך גדולה מאד שהקדך מקפיד להתפלל בצבור, אולם דברי חז"ל שהתפלות נתקנו במקום הקרבנות, אין כונתם אלא על קרבן התמיד, אבל קרבנות החובה שאדם נצטוו להקריב על חטאיו, אותם אי אפשר להחליף בתפלה, אלא רק במעשי צדקה, וכן נאמר בדניאל וְחִטָּאָדְ בַצְדָקָה פְּרָק'. ולא עוד, אלא שיש להקדים את הצדקה לתפלה, כפי שאמרו חז"ל על רבי אלעזר שהיה נותן פרוטה לפני ואחר כך מתפלל, ולמדו זאת מהפסוק אני בצדק אחזה פניך/ תחלה בצדק - במעשה צדקה, ואחר כך אחזה פניך בתפלה".

וכל־מנחה בלול־בשמן וחרבה (ו, י)

מעשה באדם שעבר ליד בית כנסת וקראוהו להשלים מנין לתפלת מנחה. נענה האיש ואמר: "אלו היתה לך מנחה בלולה בשמן, גם אז היית מזמין אותי להצטרף לשעדה"? וכפי שהיה רבי ישראל סלנטר אומר: "פעמים רבות שמעתי שקוראים ליהודים להפגס לבית הכנסת ואומרים להם 'קדשה', אולם מעולם לא שמעתי שקוראים לעוברים ושבים 'סעדה'..."

והבשר אשר־יניע בכל־טמא לא יאכל (ו, ט)

ספרו לו לבעל התניא, על אחד מבאי ביתו שהחל להתחבר עם חוקרים ואפיקורסים, והוא עוסק עמם בספרי חקירה. קרא לו בעל התניא והוכיחו על הספנה הגדולה שיש בהתחברות לרשעים, אשר עלולים להשפיע עליו בדבוריהם. טען האיש: "עלי אין הדברים משפיעים כלל, והא ראיה ששנים רבות מתחבר אני עם אנשי הרב ועדין לא נעשיתי חסיד..." בטל הרב את דבריו ואמר: "אין הדברים דומים, שהרי בשר שנוגע בטמאה נטמא אף הוא, אולם בשר קדשים קלים שנוגע בקדשי קדשים אינו מתקדש אלא עד שיבלע בבשרה, מכאן אתה למד שטמאה באה במגע פלשה וקדשה באה רק בגליעה. אצלך הדברים הפוכים, אל הקדשה לא באת אלא בגליעה, והטמאה כבר בלועה בך".

ויאמר משה אלי־העדה זה הדבר אשר־צוה ה' לעשות (ח, ה)

לאחר שהתפרסם הרבי ר' אלימלך מליז'נסק ורבים החלו לנהר אליו, רצה אחיו רבי זושא לשמשו, אך רבי אלימלך לא הניחו. תמה רבי זושא: "והרי אפלו אצל משה רבנו מצאנו שהיה משמש את אחיו אהרן הכהן, ולא רק אותו בלבד אלא גם את בניו, שנאמר ויקרב משה את־אהרן ואת־בניו וירחץ אתם במים, וזאת הגם שמושה היה מלך ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול". אמר לו רבי אלימלך: "דוקא משום כך נאמר שם ויאמר משה אלי־העדה זה הדבר אשר־צוה ה' לעשות", הודיע בזה משה שכל מה שעשה הצטווה על כך מפי הקב"ה, פי בלא צווי מפרש זה אסור לנהו כן".

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 5.16 צאת השבת 6.29 רבנו תם 7.09 לרפואת הילדה ליאן אמילי בת שירלי תחי

לבלת הגיליון והנחמות
אית: 7@gmail.com/5806777

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכור הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן גמילה ע"ה - למשפחת אחיו. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה
ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט.
ולרפואת: בחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

זאת תורת העלה

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

ואומרו ואש המזבחה תוקד בו יודיע הכתוב כי באור בקר תעשו אף ה' ואש מפיו תאכל על אשר ענונו בני עזקה וישרונו ביסורי נקמה, ובפרט בני המערב הפנימי, אין לה בוס מר שלא הטעימו תמיד, והוא אומרו ואש המזבחה שמוזנו בו בחינת היסורין מהאמות ולא רחם לבם לאשר הכה ה' זה ימים והשפיל גאון יעקב, ולא נהג גם בחינת דראון, לומר די ראות עליוני עליונים למטה מטה, אש מזבח זה תוקד בו בנעלם הנעלמים כי הוא המקנא ולבוש קנאה:

ואם באת לראות הוא יותר מגלות מצרים, כי גלות מצרים היו משעבדים אותם ומאכלים אותם ומלבישים אותם, וצא ולמד ממה שאמרו ז"ל בפסוק זכרנו את וגו' את-הקשואים וגו' חנם היו אוכלים הכל, והן גלות ישמעאלים אשרי מי שלא ראם משעבדים ומקדרים חיי ישראל, ולא די שלא יתנו שכר אלא עוד שואלים ממנו מדר והבא, ועוד אדם נגזל כמה שיש לו והם תובעים ממנו מה שאין לו, וכוס זה ישקוהו עד שימות, וכנגד זה אמר והרים אל מרים ראשי, את-הישן אשר תאכל אש העמים, כי מציינו שצרת האמות תקרא אש, וצא ולמד מזה: בין הכרובים, את העלה שהיא האמה הנקראת עולה:

והקטיר עליה - ותדע כי כל העובר עברות ריחו נודף לרעה, וכמעשה שהובא בדבריהם, שהיה עובר אליהו וראה אדם רשע וקנע עצמו מהריח ריחו הרע, יותר ממה שהרגיש בעצמו על סרחון נבלה, ובהפך והיה לאיש צדיק שלם שיעלה ממנו בשם קריח הנו, לזה זכר זכרון ערבכם בלשון הקטירה, והמקום כי ישפט בפרטות את אשר הרעו לאנשי בשם:

דברי הימים

בי"ח באדר"ב תקנ"ד, נפטר רבי אלכסנדר זיסקינד מהורודנא, המפורסם בספרו "סוד ושוש העבודה" והיה נערץ על כל צדיקי דורו כקדוש עליון. בשעה שגר הצדק פוטווקי הועלה על המוקד, התחבא במקום סתר, כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכת 'על קידוש השם' שבירך הגר טרם מסר את נפשו. בצוואתו ביקש שיקברוהו כשהוא עטוף בטלית כשרה, ולא ייסלו את יציאתה כמנהג המקובל. בשעת קבורתו התעורר פולמוס בין הקברנים, והדיין רבי דניאל מהורודנא בעל "חמודי דניאל" אמר, שבנפטרים אחרים היה מורה שלא לקיים את צוואתו בניגוד למנהג, אך מפני כבוד הנפטר יש לקיים שב ואל תעשה. מן השמים נתפסו הציציות בשעת הקבורה בדבר-מה ונתלשו, ויהי לפלא.

כ' באדר ש"מ, הוא יום יצירתו של 'הגולם מפראג', כמסופר ב"נפלאות מהר"ל" שנדפס בשנת תרס"ט בידי רבי יהודה יודל רוננברג מוורשה. יצירת אדם כבר נזכרת בגמרא, וכן כתב החכם צבי על זקנו רבי אליהו בעל-שם מחעלמא, אלא שיצאו עוררין על אמיתות יצירת הגולם בידי המהר"ל מפראג ונשתברו עליו קולמוסים רבים. "האמרי יוסף" מספינקא הדיפס בספרו מכתב ארוך שהמהר"ל שלח בשנת שמו"ג לרבי יעקב גינצבורג אב"ד פרידבורג, ובו מספר בפרוטרוט על סיבת בריאת הגולם, אך יש הטוענים שהמכתב, שנדפס גם ב'קובץ מכתבים מקוריים', מזויף כולו מתחילה ועד סוף, כמו גם אינורות רבות שנדפסו באותו ספר. אחד מרבני פראג אמר פעם, כי גדולתו של המהר"ל מפראג אינה על יצירת הגולם, אלא על כך שבעל ה'תוספות יום-טוב' היה תלמידו. אומרים, שהמנהג שהיה בפראג לומר פעמיים "זמור שיר ליום השבת", החל מאז החזיר המהר"ל את הגולם לעפרו.

המעשה ארע לפני כמה עשרות שנים. בחור צעיר, שהתחנף בבתי ספר הרחוקים מדרך התורה והמצות, חש לפתע משיכה אל דברי ה', ולאחר שטעם מינרות הדבש ראה כי טוב ה' ונפשו כמהה להצטרף אל מחנה היראים. נטל הבחור רשות מהוריו ונכנס לשיבה קדושה, ומהר מאד התעלה בתורה ויראה, עד שכבר לא היה נפר עליו כי זה מקרוב החל להכיר את תורת ה'. חדשי זמן הדרף עברו עליו בהתעלות גדולה, אך פשהגיע הקוץ ארע אסון קבד. בימי בין הזמנים החמים, נסע הבחור יחד עם חבריו להתרחץ מעט בחוף הים, ולמרבה הצער טבע הבחור ומת בדמי ימיו. ההלם היה גדול, שכן זה עתה החל הבחור את דרכו בעולם התורה, והנה נקטפה נשמתו בהתף. בכלות השלשים, התבנסו בני המשפחה האבלים לשמיעת דברי התעוררות לשיבה, כדי למצא מעט נחם לנפשם השבורה. ראשון המספידים היה רבי יעקב בצלאל זולטי בעל "משנת יעבץ", ואתריו עלה המגיד המפרסם רבי שלום שבדרון. עם פתיחת דבריו, אמר רבי שלום: "זה עתה שמענו את דבריו של רבי בצלאל, ומן-השמים יצא הדבר שרוצה אני לספר לכם ספור נפלא שארע לחותנו של רבי בצלאל, הוא רבי ירחמיאל וקסלר משיקגו, וכך היה מעשה."

בשכונת שערי חסד, התגורר יהודי אחד בשם הרב וולק, שהיה מכתת רגליו בארצות הגולה למען יהודי ארץ ישראל, ובמסעיו היה מעורר את השומעים לתורה ויראת שמים. בשנת תרפ"ט הגיע לעיר שיקגו שבארצות הברית, ובשפת קדש נשא נאום נלהב בבית הכנסת, בו עזר את האספים להתחזק בתורה ויראת שמים, והפליג בהשיבות חנוך הבנים בצעירותם להדבק בתורת ה'. אחד המתפללים, היה הנגיד רבי ירחמיאל וקסלר, שהדרשה ננעה ללבו, ולאחר שבקר בארץ בחדשי אדר וניסן, ואף בקר בעיר חברון אחרי חג הפסח תרפ"ט וראה שם את ישיבת "בנסת ישראל" בהדרתה, החליט לשלח אליה את בנו העלם יעקב יחזקאל, שהיה כבן עשרה, כדי שיתעלה שם בתורה בשאיפתו. חדשים ספורים לאחר מכן, בשבת קדש י"ח במנחם-אב תרפ"ט, פרצו מאורעות הדמים הידועים בעיר חברון, ורבים מבני העיר ותלמידי הישיבה נרצחו על קדושי השם בידי ערבים פורעים, ובהם גם הבחור יעקב יחזקאל וקסלר, השם יקם דמו.

בשנודע הדבר לשד"ר הרב וולק, החליט להמנע מבקורים בעיר שיקגו, בין שחשש שמא יתקל באביו של הנער הקדוש, ואולי הלה יחוש כלפיו תביעה על-ידי שבעקבותיו שלח את בנו לארץ הקודש, בה מצא את מותו בעודו באביו. עברו שנים מעטות, וכשהלך הרב וולק יום אחד ברחוב ראשי בניו-יורק, פגש להפתעתו את הרב וקסלר. "שלום עליכם, הרב וולק" פנה אליו ר' ירחמיאל בשמחה, ובשנסה להתחמק והחל לגמגם, בקש ממנו ר' ירחמיאל הסברים מדוע הפסיק את בקוריו בשיקגו. "אמר לה את האמת", אמר השד"ר בעודו עלי-אם הדרך, "מאז קרה לה האסון, חושש אני לפגוש אותך, פי הרי בגללי שלחת את בנך ללמד בארץ הקודש, וראה מה ארע לו". לרגע קט שתק ר' ירחמיאל, ולאחר מכן החל לדבר בהתלהבות: "דע לה, שאני חש כלפיד מדה גדולה מאד של הכרת הטוב". הרב וולק הביט עליו בהשתוממות, ור' ירחמיאל המשיך: "היה לי בן יקר, שנגזר עליו מן השמים למות בגיל שש עשרה שנה. אלו לא הייתי שולח אותו ללמד בישיבה קדושה בארץ ישראל, ודאי היה נפטר מסבה כלשהי כאן בארץ העמים, ולא היה זוכה לטעם את מתיקות התורה פראוי. בזכותך, עלה בידי לשלח אותו לארץ הקודש תקופה קצרה לפני מותו, ולהפך אותו לבן עליה של ממש, ולבסוף אף זכה למות על קדושי השם, וכי לא אמיר לה טובה על-ידיך?" עמדו השנים בטבורה של עיר, ורבי ירחמיאל סים ברנש: "האם לקחת לי יד? לא, הלא נתת לי בחור ישיבה, הצלת אפוא את בני הקדוש".

את הספור הנפלא הזה, ספר רבי שלום בהספד לאותו בחור שטבע בדמי ימיו, וההקשר היה ברור. עוד בטרם יצירתו נגזר על הבחור שנות חיים קצרות, ומן השמים זכוה להפגס תקופה קצרה לפני מותו אל היכל ה' ולהסתופף בצלו, כדי להכינו להיות קרבן עולה לה'. ואמנם הספור חדר ללבבות השומעים והיה לצרי ומרפא לבני המשפחה השבורים.

חלפו כמה עשרות שנים, ובשנת תשנ"ו נפטרה אשתו של רבי בצלאל זולטי, בתו של רבי ירחמיאל וקסלר. ביום השלישי לאבלות, עלה לבית האבלים זקן בן קרוב לתשעים שנה, שההליכה היתה קשה עליו, וכשנכנס היה נפר שהוא רוצה לפרק מעליו מטען כלשהו. "סבא שלך, ר' ירחמיאל", פתח הישיש ואמר, "בקר בארץ בשנת תרפ"ט ועלה לשיבת חברון. אני הייתי אז אחד התלמידים שעלה מן הגולה לשיבה, ובששאל אותי על הישיבה ובחוריה, שכנעתי אותו לשלח לבאן את בנך. שלשה חדשים לאחר מכן, נרצח הבן בידי בני עולה, ומאז ועד היום, כבר קרוב לשבעים שנה, נוקפני לבי בהשש עמק המחלחל בתוכי בפקודות חרב, שמא היה לו לאב השפול הקפדה עלי משום כך. אני כבר זקנתי ולא ידעתי יום מותי, ולכן מבקש אני לדעת מכם, אולי יודעים אתם כיצד קבל סבכם את הידיעה על מות בנו?" במקום תשובה, החלו בני המשפחה לטפר על ההספד של רבי שלום שבדרון, ובששמע הישיש את דבר הספור, פרץ בככי של התרגשות וכל המשתתפים בכו יחד עמו. בסיום הספור, נענה הזקן ואמר: "באתי לנחם ונמצאתי מנחם".

מדת הברת הטוב היתה טבועה בחזון אי"ש, ולמי שגמל עמו חסד הכיר טובה כל ימיו. פשהגיע ארצה, סיע לו יהודי אחד לסדר את חבילותיו, ומאז הכיר לו טובה ואף נסע פעם לתל-אביב כדי להשתתף בשמחת בר-מצוה שעורף לבנו. באשר הגיע פעם מיטיבו לביתו, והרבנית טענה שהדבר מפריע את למודו של בעלה, אמר לה החזון אי"ש: "הלא זה האיש שעזר לנו עם החבילות כשהגענו ארצה", ומיד התיירה לו להפגס הביתה. מעשה בישיבה אחת, ששמרה על קלה בבהמורה, ועקב זקנותה התגוררה אצל בניה שהתרחקו למרבה הצער מן התורה וזנחו את המצוות מאחורי גבם. האם סדרה לעצמה מטבח משלה, וכך הצליחה לשמור על פשרות מאכליה. בכל המועדים, ובפרט בליל הסדר, היתה מתארת את אצל קרוביה שומרי התורה, ושם עלה בידה לחוש את הטעם האמתי של החג. פעם חפצו בניה לערוך בעצמם סדר ליל פסח, והסכימו להכין את הכל בתכלית הכשרות. התלבטה האם מה לעשות, וכשבקשה את עצתו של החזון אי"ש, יעץ לה להשאיר אצל בניה מטעם הברת הטוב, שכן היא גרה אצלם כל השנה.

באחת מנסיעותיו של רבי עקיבא איגור לרגל נשואי אחד מבניו, נותר ללון בלינה בכפר קטן אצל יהודי מקומי. חס רבי עקיבא על זמנו היקר, ומכיון שהמרקבה בה היו חפציו התעקבה בדרכה, בקש מבעל האכסניה אם יש בידו ספר כלשהו. "אין לי אלא ספר אחד", התנצל בעל-הבית, והוריד ספר ישן ומאבק ששכב על-גבי הארון הגבוה. אותו ספר היה חדושי הרשב"א על הש"ס, ורבי עקיבא שקע עד מהרה בין דפיו בשקידה נפלאה. באמצע הלמוד הבחין הרב כי חסר בספר דף שלם, ומיד נטל גליון ניר ריק והשלים מזכרונו את כל הדף החסר, ושבו למד מתוכו כל אותו הלילה. פשהאיר הבקר, המשיך רבי עקיבא בדרכו, ובעל הבית ספר את הדבר לכמה תלמידי חכמים. בדין הללו את ההוספה, ונרעשו לראות כי רבי עקיבא איגור לא החסיר אף תבה אחת מלשוננו של הרשב"א, והיה הדבר לפלא גדול. לימים, ספר רבי שמעון סופר, נכדו של רבי עקיבא איגור, את הספור לאחד מבניו, וכשהלה השתומם על זכרונו הכביר של זקנו, אמר לו רבי שמעון: "לא ספרתי לך ספור זה כדי שתתפעל מפי הארון של זקננו, כי אין זה חדוש. אלא רציתי להראות לך את גדל חבתו לתורה הקדושה, ואף שדברי הרשב"א היו נהירים לו במנחים בקפסה, בכל זאת צמצם את מוחו להשלים את החסרון, והיתה אצלו חדשה כאלו היום נתנה תורה". ומספרים, שבשעה שהחזיר רבי עקיבא את הספר למארחו, אמר לו: "השלמתי בעבורך את הדף החסר, מטעם הברת הטוב על הטובה שעשית עמדי".

האמרי חיים" מוידועין היה משתדל להקדיש תשומת לב לכל אחד, אולם למי שחש בלפיו הברת הטוב, היה מתחם באופן מיוחד. "מי שעשה לי פעם טובה, כל ימי חיי אני נותר חוב לו", התבטא פעם, ובהזדמנות אחרת אמר: "ברוך השם שיש לי מדה טובה. אם קבלתי טובה אייפעים ממישהו, לא אשכחנה מעולם". בהילכותיו שמש דגמה ומופת להברת הטוב, ועבודת רבות מספרות על מדתו זו. אחד מחסידיו מצא פעם בחנות לספרים עתיקים, את הספר "מאמר מרדכי" פשוט התום בחותמתו של הרבי. מהר החסיד לרפש את הספר, והגישו במנחה לרבי. זמן קצר לאחר מכן, נסע הרבי למירון בלווי קהל חסידיו ובהם אותו חסיד, וכשהגיעו לקריאת התורה עלה הרבי במקום בהן, חתנו האדמו"ר רבי נפתלי חיים מוידועין קבל עלה במקום לוי, וכשהגיעו לשלישי הורה הרבי להעלות את החסיד הלו, בהעירו: "הוא החזיר לי ספר חשוב".

כששהה הרב מגריסק בשוויץ לצרכי רפואה, התאכסן בביתו של הנגיד ר' וולף רוזנברג, ובני המשפחה פדוהו ביוזמת הקב"ד. נהוג היה בבית הנגיד, שהאורחים היו מתכבדים לרשם ב'ספר אורחים' מיוחד את פרקתם ותודתם לבני הבית, ואף הרב מגריסק התכבד בכך. לבקשת הרב, כתב בנו רבי מאיר את דברי חז"ל במסכת תענית "אילן-אילן פמה אברכה", והרב חתם את שמו מלמטה. טרם חתם, בקש הרב שביאו לו דף חלק, ועשה פמה נסיונות לחתם את שמו, עד שמצא את החתימה הנאה ביותר, ואמר שכיון שהוא חותם בספר אורחים, צריכה להיות החתימה באופן הנאה והרפה ביותר, מדיו הברת הטוב למארחים.

רבי שמחה זיסל ברוז'אד, ראש ישיבת חברון, היה חדור בתחושת הברת הטוב לכל מי שהיטיב עמו. כששקה פעם בימי בין הזמנים בבית הבראה, בא אחד מתלמידיו לבקרו, והרב ספר לו כי בבקר עין בסדור תפלה מסים שמצא בבית הבנסת, והביע את התפעלותו מהסדור המיוחד בו נלקטו מקורות ובאורים על סדר התפלה. כשראה התלמיד כך, טרח רבות עד שעלה בידו לרכש סדור כזה, והעניקו במנחה לרבו. לימים ספר התלמיד, כי מלות ההודאה לקו זכה מפי רבו, לא נתנות לתאור, והרב אף טרח להתקשר אליו למחרת כדי לספר לו כי תפלתו היתה אחרת לחלוטין. כתוצאה מהעיון באותו סדור, המפליא הוא, שגם חמ"ש שנים מאחר יותר, מצא הרב לנכון ההודות שוב לתלמידו על החסד שעשה עמו, והרעיף עליו ברכות לרב.

מטעים

וישחט (ח.ב.)

תבת וישחט בטעם שלשלת שנגזרו מתמשה, ומכאן רמז למנהג שהיה בעבר בקהלות ישראל, שהשוטט היה גם חזן הקהלה, ומצאו רמז לכך בפסוק: "רוקמות אל בגדיכם והרב פשויות בגדים". וכן מצאו רמז לפתגם השגור בפי העולם שהגויים שוטים הם, מפני שעל הפסוק בשמואל א' "ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר", כתב האברבנאל: "לפי שמן הרגיל שני דברים האלו (ידע נגן ונבון דבר) הם קשה למוצאם ביחד...".

הוא העלה על מוקדה

תבת העלה בטעם פור, לרמז שהתורה המעלה והמשבחת לה היא התורה שמפזרים ומפיצים אותה בישראל, והיא העולה על מזבח הדפוס ורבים לומדים אותה, ואם לא תעלה לדפוס יש להש פן יעלו הכתבים על מוקדה. (מליצי אש)

ח'ת"ש סופר כתב, שהתבות היא העלה מטעמות בטעמי מנהג רביעי ומחברות זה לזה, כדי לרמז שמי שיש לו מעלות לא יתנאה בהן, כפי שנאמר במדרש "כל המגביה עצמו, הקב"ה משפילו, שנאמר זאת תורת העלה, ואם חזו והשפילו עצמו, הקב"ה מגביהו שנאמר היא העלה". ותמה עליו בספר האשל שהטעמים הם מנהג פור ולא רביעי וכתב שאולי הוא טעות סופר אך הפרוש נכון.

מדגש

בספר "בית ועד לחכמים" תרפ"א, הביא חיידה על פרשת ציו: "בפרשת ציו השוחטים קמצינים בנקודה; בין בשכיבה, בין בישיבה ובין בעמידה; ומי שיש לו ראש" בין פתרון החידה". מקור החידה מבעלי המסורת: "וישחט ג' קמצינו בעינו, ומשתנן בטעמא, קדמא רביעי, תנינא אתנתתא, תליתאה שלשלת. וסמן ישן, יושב עומד". הפתרון הוא, שלש פעמים נכתבה המלה "וישחט" בפרשתנו, ושלשנו מנקודות קמץ ולא בפתח, וראשי התבות של טעמיהן רא"ש. הראשונה וישחט בטעם רביעי שנגינתו כשוכב וישן וגם מפני ש'רביעי' מתרומם בארמית רביעי, השניה וישחט בטעם אתנתתא שהוא יושב ונה, והשלישית וישחט בשלשלת שפמנו עומד וזקוף. ואחד מתלמידי המהרש"ל ורבי שכנא מלובלין כתב, שהתבה רא"ש באה לרמז שהשחיטה נעשית בראש הבהמה.

ממלח

בעיר אחת היו חלוקי דעות בין רבני העיר, אך בעלי מחלקת לבו את האש והתעברו על-ידים לאילתם. אחד מאותם נהנים, הוציא לעז על אחד היריבים שבגד השני, ולא עברו ימים מרבים והתברר כי הוא עצמו לקוי באותה מדה בה נסה לנחם את בר פלגתתו. היה הדבר לשנייה בפי תושבי העיר, והכם אחד אמר: "דבר זה מדברי רש"י בפרשת ציו למדתי. כי על הפסוק 'כל-זכר מפרש רש"י' אפילו בעל מום, לרבות בעלי מומין למחלקת. ומכאן למדתי, שכל הפוסל במומו פוסל, ודוקא חלוקים באותו מום, הם בעלי מחלקת ומעלילים זאת על הצד השני...".

אם רוצה אדם להעלות אש על המזבח, להתעלות ולהפיה בעצמו אש להבה בעבודת ה' צריה הוא ראשית להרים את הדשן מעצמו ולדעת שאין הוא אלא עפר ואפר (המניד ממעוררטיש)

פּוּרִים טִיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויהי בימי אחשורוש (אסתר א. א) - ידועים דברי הרוקח, שכל אדם צריך לרשם שמו בספרו. וכן קרמו במגלה, שמתחילה בתבת ויהי ומסתלקת בתבת זרעו, והגימטריה של שתי תבות אלו עולות בדיוק במנין מרדכי היהודי. (רבי חיים זוננפלד)

והשתיה כדת אין אנס כייבו יסד המלך... לעשות כרצון איש ואיש (א. ח) - אדם שלומד תורה שנקראת אבן שתיה, כדת מתוך אהבה כראוי וככבוד, אין אנס רק מרצונו הטוב, וזאת מפני שבו יסד המלך מלכו של עולם, אזי לעשות כרצון איש ואיש, הקב"ה ממלא רצונו וכל משאלותיו. (רצ"ה מרימנוב)

גם אני ונעתי אנים כו (ד. טז) - מקאן קמו לתענית דבור, שאי אפשר לדבר רק לנענע בראש ולומר הן. (הרוקח)

אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה (ט, כה) - סגלה למחשבות זרות בתפלה, להתפלל מתוך הסדור ולהביט באותיות הקדושות. ומרמו בפסוק זה, עם הספר, אזי ישוב מחשבתו הרעה. (הגר"א מוילנא)

קמו בתורה למנהג להפנות כשמופירים את השם הקו. בפסוק "היה אסו הכות הרשע", והיה אסו כן סופי תבות הקו. (אורה ושמוחה)

אמרו חז"ל במסכת מגלה על הפסוק: "שם עולם אתוילו אשר לא יכרת" (ישעיה נה, ה), אלו ימי הפורים. ורמו לזה, שהתבות לא יכרת בגימטריה אסתר. (שלמת חיים)

סכום אותיות המגלה הן י"ב אלפים מאה ועשר, ואם נספר מספר זה מהא"ף של בראשית התבה הראשונה בתורה, נגיע לאות סמ"ף, נספר שוב במנין הזה ונגיע לאות ת"ו, ולאתריה לאות רי"ש, ביחד אסתר.

שמו של מרדכי קרמו בתורה כדברי חז"ל בתבות "מרדור" (שמות ל, כג) ומתרגם מירא דכיא, אם נספר משם אותיות במנין הנזכר נגיע לאות רי"ש, ואחר כך לל"ת, לכ"ף וליו"ד, בשם מרדכי. (תורת חסד)

ספורים

שנים ארפות נדד החיד"א בקהלות ישראל בארצות הגולה, כדי לחזק את התמיכה ביהודי ארץ ישראל, ואת זכרונותיו המעניינים על מסעיו, רשם בספר "מעגל טוב". באחד ממסעיו, התארח בפורים בביתו של רבי שאול רבה של אמשטרדם, ושם נדהם לגלות משלוח מנות מפאר שאחד מעשירי העיר שלח לרב הנערץ. היה זה שלחן שנעשה באמנות ועליו בניו פארמון המלך בגבה שתי אמות, בחצר נראתה דמותו של מרדכי היושב בשער המלך בלבוש פרסי, ובארמון נראו המלך אחשורוש, והמן נופל על המטה אשר אסתר עליה, בחוץ עמוד התלף עליו תלוי המן הרשע ומסביב עומדים תלמי המלך. וכל הציורה הפלאית הזו היתה עשויה מספר צבעוני באמנות שהרייכה כל עין.

אל רבי חיים מוולוז'ין היו מגיעים עניים רבים בפורים והוא היה מחלק לכלם צדקה בעין יפה, לקיים את דברי חז"ל "כל הפושט יד נותנים לו". פעם נגש אליו עני וקן ואמר לו: "רבי, אמר לך פרוש נאה אבל תן לי סכום גדול יותר". הסכים רבי חיים והלה שאל: "אמרו חז"ל, שמרדכי הצדיק שאל את אליהו במה נחתמה הגזרה בטיט או בדם, כי בטיט יש עדין תקנה ואליהו אמר לו שפך נחתמה. והיכן נרמו דבר זה במגלה? כי נאמר בה אס-עלי המלך טוב יתב לאבדם ואפשר לקרא את תבת 'לאבדם' - לא בדם". התפעל רבי חיים מהרמו הנאה והלך לספרו לרבו הגר"א מוילנא. שמע רבו את הבאור ואמר: "יודע אתה מי הוא זה שאמר לך זאת? הנה זה אליהו הנביא, שבשר זאת למרדכי הצדיק".

ספר רבי דוד וינגרטן, כי שנה אחת בפורים הביא אביו רבי אהרן יוסף משלוח מנות לרבו רבי אלעזר מנדל מללוב, אך הרבי סרב לקבל את משלוח המנות עד שיצטרף לה נפוליון זהב, שהיה באותם ימים סכום גדול, וגם משאר הבאים בקש סכום זה. רבי אהרן יוסף שהיה חסיד מבהק לא הפס ורץ מיד כדי להשיג את הסכום המבקש, ולעמת זאת האחרים נעלבו מהבקשה ויצאו פלעמת שבאו. עם פרס הפסח, חלה אחד מילדי המשפחה הקטנים במחלה מסכנת, ויחד עמו חלו גם בנייהם של האנשים שהיו בפורים אצל הרבי. רץ רבי אהרן יוסף אל רבי אלעזר מנדל ובקשו לעזור רחמי שמים על בנו שנמצא במצב מסכן, אך הרבי הרגיעו ואמר: "אל תפחד כלל. בנה כבר פדוי, כי הרי נתת סכום גדול לצדקה לזכותו". ואמנם כך היה, לא חלפו שעות ארפות והילד החל להחלים בארץ פלאי, ולעמת זאת לבנים האחרים שחלו לא עלתה ארוכה, למרבה הצער.

באחד מימי הפורים, הגיעו סוחרים אל רבי מאיר מפרמישלן וספרו בצער כי רכשו עורות קבשים רבים ולדאבונם הוזלו מחירי העורות ועלולים הם לצאת נקיים מכל רכושם. הרגיעם הרבי וצוה על בני ביתו להשקותם ויו עד שהחלו לרקד בשמחה. ראה הרבי את שמחתם ואמר: "בטוח אני שתצליחו למכור את העורות במחיר טוב, שהרי נאמר 'להודים היתה אוהה' דהינו להודים היו עורות (א"ף) ועין מתחלפות) ומפני שהיו ב'שמחה', אז 'ויקר' התיקרו העורות. וכדבריו כן היה ויצאו ברוח גדול.

היה היה

בכנס יון יצא סוד

פורים של שנת תרנ"ג בירושלים. קהל גדול התאסף בביתו של רבי שניאור זלמן מלובלין בעל "תורת חסד", כדי לשמוח יחד בשמחת היום, להתברך מפיו של הרב ולשאב שפע של שמחה לכל ימות השנה. יושבים גדולי ירושלים בצותא חדא, שרים ושמחים כדת היום, ואף יוצאים במחול ורקוד. קהל רב עובר לפני הרב כדי להתברך בברכת לחיים, ובין הבאים היה גם אחד מבני ירושלים, ושמו ר' ברוך מרדכי צוקרמנדל. הוא נולד בעירה קטנה ליד פרשבורג ואביו נמנה בצעירותו עם תלמידי ה"חתי"ם סופר" בישיבתו המפורסמת בפרשבורג. ברית המילה של הילד היה בפורים, ולכן נקרא בשם "ברוך מרדכי", והוא זכה להיות נמול בידי החתי"ם סופר, שרבים מבני אותו דור זכו להכנס על ידו בביתו של אברהם אבינו. בסעדת הברית היתה דעתו של החתי"ם סופר בדווקא עליו כדת היום, וכדברי חז"ל "ששן זו מילה", אך מה שהפליא את בלם היו דבריו בשעה שנתן טפת יון לרף הנמול בפנהוג, ואמר: "כנס יון יצא סוד". הנוכחים התפלאו לשמע דברים הנסתרים של רבם הנערץ, אך אף אחד לא החיו בנפשם לשואלו על כך.

כשגדל ברוך מרדכי, גלו הוריו למרבה הצער, כי פשרונותיו חלשים ביותר ולמרות שהיה שוקד על תלמודו, היה קשה לשמע ומהר לאבד. את כל מה שלמד היה שוכח והוא גדל כעם הארץ ממש, אך למרבה הפלא היה עם הארץ חסיד, ויראתו עומדת ללא חכמה. השנים נקפו וברוך מרדכי לא מצא את זיווגו, וביתנים התבקש החתי"ם סופר לבית דין של מעלה ויחד עם זאת יצא אביו נקי מנזקו וכל רכושו ירד לטמיון. בשנת תר"א, הגיע הבחור אל ה"כתב סופר" ממלא מקום אביו וספר לו על צערו הגדול והרב הציע לו לעלות לארץ ישראל כי שם ודאי ימצא את זיווגו ההגון. לאחר דרך ארצה הגיע ברוך מרדכי לירושלים העתיקה, שהישוב בה פאזתם ימים היה דל וקטן, ובתורו אחר בית להתארח בו, מצא את ביתו של רבי ישעיה ברדכי מראשי הישוב המתחדש בירושלים והלה קבלו בסבר פנים יפות. תחלה התרגש רבי ישעיה לראות את הבחור ביראתו ובתפלתו המשתפכת, אלא שלאחר שהחל לשוחח עמו בדברי תורה, גלה כי הבחור אינו יודע מאומה. הדבר היה לו לפלא, אך ברוך מרדכי הצדיק עליו את הדין בקבלו משמים פשרונות חלשים, וכשראה רבי ישעיה את תמימותו בקש ממנו להתאכסן אצלו ולהיות משמש בבית מדרשו. ברוך מרדכי הסכים ומאז קבע את מקומו בבית מדרשו של רבי ישעיה, שם ושב והביט תמיד בגמרא או ספר קדוש אחר, ובלם ידעו שאיש תמים הוא אך בור ועם הארץ. לימים, מצא לו רבו את זיווגו הנכון, ולאחר פטירת רבו בשנת תרכ"ו, נעשה ברוך מרדכי שואב מים לפרנסתו.

כשעבר ברוך מרדכי לפני הרב מלובלין בפורים, פתח את פיו לתמהון בלם שהפירוהו פשתקן וצנוע, ואמר לרב: "רבי, היום מלאו שבועים שנה מיזם שבאתי בבית אברהם אבינו". בלם פרצו בצחוק למראה תמימותו, אך הרב אמר: "אם כך, הרי מגיעה לך בוס יון גדולה". מיד מזגו לשואב המים ספל יון משובח והרב הגישו בעצמו לברוך מרדכי. היה זה יון חזק וברוך מרדכי גמע את הגביע בהרף עין כפי צויו הרב, ועד מהרה החל היין לתת בו את אותותיו. הוא החל לקפץ ולרקוד לכל הרף, עד שהרב נאלץ לגער בו ואמר: "טוב יותר שתפסיק את רקודך ותאמר לפני הקהל פמה דברים טובים בהלכה או באגדה להנאת המסבים". בלם השתתקו והתפלאו אל מול בקשת הרב, מה לברוך מרדכי הבור עם דברי תורה? אלא שלמרבה הפלא נענה האיש ואמר לרב: "באיזה ענין ורצה הרבי שאמר? והרב ענה: "דבר בעניני פורים, ענינא דיומא". ברוך מרדכי פרץ בצחוק של שפורים ואמר: "עניני פורים? מסכת שלמה יש על כך ומה לי להוסיף? אך הרב לא הרפה ממנו: "ומה נאמר במסכת מגילה?"

ואז קרה דבר מדהים. לפליאת בלם, פתח ברוך מרדכי את פיו ובהרף עין החל לקרא דפים שלמים ממסכת מגילה, כשהוא מפרש את כל הנאמר בה בהירות ובטוב טעם ודעת. הקהל עמד כמכשף ובלם הביטו בעיניהם תמהות בשתוי שעמד מולם ופיו מפיך מנגליות, בהירות ובקיאיות בלתי מובנים. בלם צבטו את עצמם שפא חולמים הם, "האמנם זה ברוך מרדכי שואב המים? או שזה גלגול נשמה של גאון מפרסם שנכנס בו"? אך הרב אינו מרפה, הוא מוביל ביד אמן את ברוך מרדכי ממסכת למסכת, מנושא לנושא, וברוך מרדכי מפגין בקיאיות נדירה בכל אשר נשאל. מתברר, כי האיש הצליח במשך כל חייו להוליד שולל את כל יהודי ירושלים שהחזיקוהו פעם הארץ דאורייתא, בעוד הוא תלמיד חכם מפלג. לאחר שעה ארצה, פשלו פחותיו וברוך מרדכי נפל ושקע בשנה עמקה.

שבועים שנה שמר ברוך מרדכי את סודו, אולם מ"שנכנס יון יצא סוד". ירושלים געשה בקלה, אך ברוך מרדכי היה שבור פחד. הוא הצטער מאד שקל עמלו להיות נסתר מן הבריות נהרס בגלל ספל יון, אך את הנעשה איך להשיב. הוא לא יכול היה להמשיך לשמש פשוט מים, כי בני העיר ראו בכך בזיון התורה ותמכו בו בדרך כבוד, אך הוא בחל בפבוד והעדיף להמשיך להצטעב בדל"ת אמותיו. אז התבררו דברי החתי"ם סופר שאמר בשעת ברית המילה לילד הנמול, משנכנס יון שהוא בגימטריה 70, יצא הסוד של שבועים שנותיו של ברוך מרדכי, וגם סוד בגימטריה 70.

מאורות

הדסה היא אסתר המלכה

לרגל ימי הפורים

אביה אביחיל היה משבט בנימין, מצאצאי שאול המלך. מרדכי היה בן דודה, כי אביו יאיר היה אחי אביה אביחיל, ושניהם בני שמעי בן גיא. נחלקו חז"ל במדרש מה היה שמה המקורי, אסתר או הדסה. אסתר מפני שהסתירה את דבריה או על שם אסתר פנוי פרסי לכוכב, או הדסה שנאים מעשייה בהדסים וקומתה בינונית פהרס. גם מרדכי נקרא פתחיה ומרדכי הוא שם פרסי. לפני לדתה נפטר אביה אביחיל ואמה נפטרה בלדתה, ומרדכי לקחה לו לבת, ודרשו חז"ל, אל תקרי לבת אלא לבית, דהינו שנישאה לאשה, כפי שנאמר בשמואל "ולך אייבל וגו' ותהיילו בבת" משום דבתיקו תשכב הות לה כבת? אלא אסתר, הכי נמי לבית. נחלקו חז"ל על גילה של אסתר בשעה שעמדה לפני אחשורוש, אם היתה בת ארבעים (ולפי זה נולדה בכבל) או שמונים (ונולדה בארץ ישדאל עוד לפני הגלות של חרפן בית ראשון), ולדעת חכמים היתה בת שבעים וחמש כפי שאמר הקב"ה לאברהם "אתה יצאת מבית אביך בן ע"ה, חייך גואל שאני מעמיד מקד תורה בת ע"ה שנה מנין הדס"ה". במשך ארבע שנים היתה מטמנת בשיושן הבריה, ולאחר מכן נלקחה לבית המלך. בנה של אסתר מאחשורוש היה דריוש המלך, שהיה טהור מאמו ונקה את בית המקדש השני. בעל חות יאיר מכיא בשם הרמ"א שאסתר נפטרה ביום ט' בטבת, ואתו יום הוא יום תענית אל התפטרש מדיע מועדים בו, ומתו בו גם עזרא ונחמיה. מקום קבורתה של אסתר שני במחלקת.

יוסיף דעת

נפסקה ההלכה שמצווה לשתות יין בפורים, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ודייקו הפוסקים שהוא מצווה אך לא לעכב. אך בבניה לעתים כתב, "חלילה להכחיש פשוטן של דברים לענין הדין, אשר בלי ספק השתיה יותר מהנהוג הוא מצווה פרטית ממצוות היום, כפי הרמזים והסודות הנכללים בזה, והנמנע מלקיים חס ושלום להיות הדבר מרוחק בשכלו, אין לו חלק בשארית ישראל בקבלת עול דברי רבותינו". יש אומרים שאין צריך לשתות כל כך, אלא שתה יותר מלימוד ויהיה מנוסע עד שתתברר עלי השינה ואז לא יידע בשנתו בין ארור המן לברוך מרדכי, ולכל הפחות ישתה כוס יין יותר מהרגלו. ומצאו טעם זה בפסוק: "יעלו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם", שהחסידים שרוצים להיות עליונים בפורים ולא להשתכר, יעלו על משכבם ובכך יקיימו את המצווה, אולם "יוממות קל בגרונו וחרב פיפיות בידם", מי שרוצה לקיים את המצווה כראוי בגרונו ממש, יידע שהוא מחזיק חרב פיפיות בידו, כי בשעה שהוא שיכור עלול הוא לפגוע באחרים בלשונו החריפה ולדבר לשון הרע ודיבורים אסורים, ורק אם בטוח בעצמו שלא יעשה כן, מותר לו לשתות. בלקט יושר כתב שאין חיוב להשתכר כי יש משתה בלא שחרות, והאבודרהם כתב שמפני שלא היו רגילים לשתות יין לכן היו מתבשמים ומרגשים בימים ראשונים אפילו במעט יין, אבל אנו שרגילים בו אין לשתות יין כל כך. המצווה היא לשתות דווקא יין ויש אומרים שאפשר גם במשקאות חריפים אחרים. מי שהוא חלוש בטבעו אינו צריך לשתות, וגם מי שיש חשש שמא יבוא לידי ודול במצוות, מוטב לו שלא ישתה, כי קדוש היום לאדונינו. נשים וילדים אין מצווים בכך, ומצאו רמז לכך שבפסוק "ומאמר אסתר קים דברי הפריים האלה", כתיב חסר להורות שאסתר הודיעה לנשים חיוב פורים אבל בלא שתיית יין. הרמ"א נהג להסתובב בין בתי העיר בקראקא כדי להזהיר את העם לכל ישכחו להתפלל מעריב במוצאי הפורים.

פורים סרגוסה

העיר סרגוסה, היא אחת הערים הגדולות שבמדינת ספרד, ובה מלך לפני מאות בשנים, המלך סרגוסנוס שהיה מלך חסד והיטיב רבות עם נתיניו היהודים. בעיר היו באותם ימים שנים עשר בתי כנסת ובכל אחד מהם שלשה ספרי תורה יקרים והדורים. מדי תקופה, היה המלך מגיע לבקור חגיגי בשכונת היהודית, ובכל יום יוצאים לקראתו בהמון חוגג כדי לקבל את פניו ובידיהם ספרי התורה הנרתקים מזהבים. המלך התרשם בכל פעם מחדש מקבלת הפנים ונטה להם חסד ביד נדיבה. יום אחד, התכנסו כמה מזכני העדה והביעו את צערם על כך שספרי התורה מוצאים בכל פעם מחדש מארזונות הקדש, ומובלים ברחוב כדי לקבל את פני המלך הערל. כלם טכסו עצה ביצד להפסיק את המנהג מבלי לפגוע במלך ומבלי להעלות את חמתו, ואחד המשתתפים הציע להוציא את ספרי התורה מהנרתקים, ולצאת לקראת המלך עם תיקים ריקים. ההצעה מצאה חן בעיני הנוכחים ועד מהרה הזמן השמש של בתי המדרש בעיר, והלה קבל את ההזרחה פי מהיום ואילך עליו להוציא את הקלף של ספרי התורה מתוך הנרתקים טרם בואו של המלך לבקורו הקבוע.

באותם ימים, התגורר בסרגוסה איש יהודי בשם חיים שמאי, שהתרחק מדרך התורה והמוצות, עד שלמרחבה הצער בגד בעמו ובאלקיו, המיר את דתו והחליף את שמו ל'מרקוס'. הוא החל להתקרב אל שרי המלך ומהר מאד הפך להיות אחד מיועציו של המלך עצמו. שנאתו של המומר לאהיו היהודים היתה קשה כפאול, ובכל הזדמנות היה מוציא את דבתם ורעה בעיני המלך והשרים. יום אחד, חזר המלך מבקורו הקבוע בשכונת היהודים, וכלו מרשן ענג. הוא התפאר באזני שריו ועבדיו על הכבוד הרב שנתניו היהודים מנשאים אותו, ועל כך שמדי פעם יוצאים הם לקבל את פניו בספרי התורה שלהם. כששמע המומר את דברי המלך הצטחק ואמר: "אדוני המלך, לא ידעתי שאהיה כה תמים. היהודים הצליחו להוליך אותך שולל ועלה בידם לפתות אותך פאלו באמת הם מחלקים לך כבוד ויקר בהוצאת ספרי התורה. דע לה, כי הם מקדמים את פניו הנרתקים ריקים ואת ספרי התורה עצמם הם משאירים בארזונות הקדש". פניו של המלך האדמו והחורו חליפות וחמתו בערה בו להשחית. "בהזדמנות הראשונה שיעלה בידי לבקר בשכונת היהודים, אבדק את הענין עד תמו, ואם נכונים דבריך אזי אצוה למכר את כל יהודי סרגוסה לעבדים ואת כל רכושם אחרים לאוצר המלוכה!". המומר חפף את ידיו בהנאה והמתין בקצרו רוח לבקורו הקרוב של המלך ולמפתחם של היהודים שנואי נפשו.

לא ארכו הימים והמלך מצא אמתלה כדי לבקר שוב בשכונת היהודים. בלילה שלפני מועד בקורו של המלך, שכב השמש הזקן של בתי הכנסת בסרגוסה על משכבו, ובחלומו הוא רואה איש שיבה שעומד למראשותיו ואומר: "קום בני ואל תתמהמה. שים את ספרי התורה הנרתקים ואתה יצא חסוד לעלות על משכבך, ואל תספר מאומה לאיש". תחלה חשב השמש כי חלומות שווא ידברו, אולם פאשר החלום נשנה שוב ושוב, הבין כי דברים בגו. חרש יצא השמש מביתו כשבידו צרור המפתחות הגדול של כל בתי הכנסת, ובזריזות בצע את המלאכה עד תמוה והכניס את כל ספרי התורה לנרתקים.

בבקר שול יום י"ז בשבט בשנת ה' אלפים ק"מ או ק"פ, הופיע מלך סרגוסה בלנית שריו ומקרביו בשכונת היהודים, ואליו נלוו שלש מאות חילים חמושים בכלי נשק ומוכנים לאסר את היהודים, אם יתברר כי המומר צדק בדבריו. בבהלה ובחפזו, נטלו היהודים את ספרי התורה ויצאו לקבל את פני המלך, אולם הפעם נעמד המלך ואמר: "הפעם מבקש אני לראות במו עיני את ספרי התורה שבנרתקים". אימת מות נפלה על היהודים בשמעם את הדברים והם החלו לומר את מלות הודו ונפרדו בלבם מארץ החיים. ידיהם של היהודים רטנו והם התקשו בפתיחת הנרתקים, ומכיון שקצרה רוחו של המלך צוה על חיליו לעשות זאת. לתדהמת כל הנאספים, המלך ושריו מחד והיהודים מאידך, היו הנרתקים כלם מלאים בספרי תורה כמימים ימימה. היהודים הביטו זה על זה נבוכים, אולם המלך לא הביט בכל לעברם. בעיניו הזעמות הביט במומר שלא ידע להיכן להמלט, אולם המלך מהר לצוות לתלות עוד באותו יום ולשרף את נבלתו פאש. הוא הזדה ליהודים על צאונותם למלוכה ולאות תודה, שחרר את כל בני הקהלה מתשלומי מסים למשך שלש שנים.

עם עזיבת המלך ופמליתו את השכונה, התכנסו כל היהודים למסבת הודיה ובמהלכה ספר השמש את קורותיו המסעירים וחלומו המפלא. מאז, נהגו יהודי סרגוסה לחגג יום זה כיום משתה ושמחה, להודות לה' על הנס הגדול שעשה עמם ואת היום שלפניו ליום תענית. מעשה הנס אף נרשם במגלת נס למען יזכר ימים רבים ובקהלות יוצאי סרגוסה נהגו לקרא את המגלה ביום זה, והיו מכים בכל פעם שהיו מזכירים את שם המומר מרקוס. בבית הכנסת בשכונת "נחלת שבועה" שבירושלים נהגו לפתח את ארון הקדש לקראת סוף תפלת ערבית של ליל שבת, ולהראות בספר התורה את מקום תחלת הקריאה של מחר, ושרש המנהג מנס סרגוסה. יום הנס מפרסם בשם "פורים סרגוסה".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

ליל שמרים - זכרון התשוב לרמו ה' נסים מפלאים שזמנם לילה זו. (א) בימי אברהם פשהה את ד' מלכים ויחלק עליהם לילה. (ב) ביציאת מצרים דקתיב ויהי פחצי הלילה. (ג) בימי חזקיהו פשהה גבריאל מתנה סנחריב דקתיב ויהי בלילה ההוא. (ד) בימי מרדכי ואסתר בלילה ההוא נודה שנת המלך. (ה) גאלה השתדדה:

ואני הצעיר ראיתי לרב המפלא עיר וקדישי, כבוד מורנו הרב רבי חיים פריער זכרנו לברכה, שהתענה הפסקה שלשה ימים, י"א וי"ב וי"ג פאדר, זכר ובעניית שעשו בימי מרדכי ואסתר, והיא הפסקת שלשה ימים שכתבו רבנו האר"י זלה"ה שעולים במקום ארבעים יום.

(החיד"א בכיסא רחמים וכבר לאדו)

וביום פורים ראשון, קרינו המגלה במדרש הגדול של הרב יוסף קארו זלה"ה, וזה המדרש יש בו קדשה יתרה ויש כמה ספרים של מהרי"ק ז"ל יש בו בית יוסף שהדפוס ראשון פתוח עליו "החכם השלם רבנו יוסף קארו נר"ו" שהיה בחיים חיותו. ועשינו שני ימים פורים י"ד וט"ו, לפי שיש להם ספק אם מקפת חומה מימות יהושע ברינו או לאו, ובשביל זה מספק עושים י"ד וט"ו, ויום ט"ו קורים בלא ברכה ספק ידבנו לקלא. ואחר גמר המגלה יום ט"ו הלכנו למירון ששם קבור רשב"י עליו השלום וכמה גאוני עולם פאשר אודיעה... על קברו מצבה אחת... ובראש המצבה גמה גדולה לפי ששם מדליקו בכל לילה... והרב הדליק כמה בגדים".

(מתוך אגרת מסע של אחד ממלמדי האור החיים הקדוש המתאר את מסע רבו לעיר הקודש בגליל בשנת ת"ק)

דברי הימים

מאורעות בתי המקדש

- ב'תתקכ"ח.....בניית בית המקדש הראשון
- ג'ר"ה.....גלות עשרת השבטים
- ג'ש"ט.....מלכות נבוכדנאצר
- ג'שכ"ז.....גלות יכניה "החרש והמסגר"
- ג'של"ח.....חורבן בית המקדש הראשון
- ג'שפ"ט.....סעודת בלשאצר
- ג'ש"צ.....שבי ציון עולים לירושלים
- ג'ש"צ-ג'ת"ח.....נעצרה בניית בית המקדש
- ג'ת"ח.....בניית בית המקדש השני
- ג'ת"ב.....השלמת בית המקדש השני
- ג'ת"ג.....עליית עזרא הסופר
- ג'תכ"ו.....עליית נחמיה בן חכליה
- ג'תמ"ב.....מלכות יוון
- ג'תתכ"ח.....חורבן המקדש השני שבב"א

מאורעות המגילה

- ג'שצ"ב-ג'ת"ז.....מלכות אחשוורוש
- ג'שצ"ה.....אחשוורוש עוצר בניית ביהמ"ק
- ג'שצ"ה.....המשתה והריגת ושתי
- טבת ג'שצ"ט.....אסתר נבחרת למלכה
- י"ג בניסן ג'ת"ד.....המון מפיל פור
- אדר או ניסן ג'ת"ד.....תענית מרדכי ואסתר
- ט"ו בניסן ג'ת"ד.....אסתר מזמינה למשתה
- ליל ט"ו בניסן ג'ת"ד.....נודה שנת המלך
- בוקר ט"ו בניסן ג'ת"ד.....המון מרכיב את מרדכי
- כ"ג בסיוון ג'ת"ד.....מרדכי שולח אגרות ליהודים
- י"ג באדר ג'ת"ה.....הרגו היהודים במדינות פרס
- י"ד באדר ג'ת"ה.....הרגו היהודים בשושן
- י"ד באדר ג'ת"ו.....נכתבה מגילת אסתר
- ג'ת"ז.....נשלחו הספרים שנית
- כ"א באדר ג'ת"ז.....דרוש בן אסתר מולך.

מטעים

ובהגיע תר נערה ונערה (אסתר ב יא) - **התבות נערה ונערה בקדמא ואזלא, ואצל אסתר נאמר ובהגיע תר אסתר בת אביהיל מנה פמה פעמים, כי כל נערה היתה מקדמת והולכת אל המלך מרצונה, אולם אסתר היתה נחה ומתעכבת עד שנקחה למלך בעל כרחת.** (הגר"א מוילנא)

ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי (ב, כג) - **התבות ותאמר אסתר בדגא תביר, רמז יש פאן שאסתר שברה את הרצון לגלות הדבר בשם עצמה ולהתכבד בעיני המלך, אלא אמרה את הדברים למלך בשם מרדכי, ומכאן יש לאדם ללמוד שלא לקחת לעצמו תהלה שלא לו.** (נכון להיום)

גדל... את המון בן המדנא (א, כ) - **בדגא תביר, שארעא עיפי שהעלה אשורוש את המון לדגא רמה, בסוף בא לו תביר ונשברה גדלתו, נאמר "לפני שבר גאון".** (עטרת דבא)

כי אסתר חרש תחרישי בעת הזאת (ד, ה) - **במנה זרקא מנה כגל, רמז מרדכי שאם תמנע מלהציל את עם ישראל כדי לתקן את מעשה זקנים שאול שהמל על אגז זקנו של המון, אזי תהיה היא בית אביה וזיקים, ולא יהיו מנחים בעם סגלה.** (השירי חסד)

מהילעשות באיש (ז, ט) - **בזקא גדול, רמז אשורוש לתקן שאין מרדכי בשירי המלך ויש לזקפו ולכבדו.** (רבי שלמה אלקבץ)

מדגש

מנהג בקהלות ישראל לאכל בימי הפורים מיסנים משלשים אפויים במלויים שונים, והם מבנים אגני המון או ביידיש 'המון טאש'. רמזים רבים נאמרו על מנהג זה, ואחד מהם שנים פורים היה בקסתר כמו שמלוי הפיון נסתר מהעין, יש אומרים, שמקור השם היה 'מאן טאש' ופרושו ביידיש כים פרג, ועם הזמן השתבשה המלה 'מאן' ל'המון' וכה שנה השם ל'המון טאש' והחלו לאוכלו בפורים. בכניו 'אגני המון' החלו כבר להשתמש לפני מאות בשנים, ומצאו להם סמך במדרש אסתר רבה: "באותה שעה נכנס המון לבית גנזי המלך כשהוא כפוף קומה, אבל וחסוי ראשו, אגניו מקטטפות ועיניו חשכות". דושי רשומות מצאו גם רמז בשם 'המון טאש' שנשמע כמו 'המון תש', לרמז שכתו של המון תש ונחלש, וגם כדי לברך את עם ישראל שיזכו לכיבוש של המון עם עשרת אלפים...

ממכה

רבי דוד מטולנא, היה ידוע באמרותיו השנונות ובמליצותיו המקלפות בספרים. באחד מימי הפורים, הגיע אליו אחד מחסידיו שהיה עשיר מכלל אך קמץ וביילי, ונתן לו 14 מטבעות בעבור מתנות לאביונים. לתמיחה הרב מדוע הביא דוקא סכום זה הסביר העשיר, כי שמו של הרבי דוד הוא בגימטריה 14, ומכיון שזקוק הוא רפואה על ידו שחללה, וגם יד בגימטריה 14, לכך הביא סכום זה. חנף הרבי ואמר: "נס יש לך ששמי דוד וחולה אתה על חנף, תאר לעצמך ששמי היה פרשנדא אתהששתא והיית יקוק לרפואה על שני הפרשנדא..."

פעם אחת, יצא רבי יעקב גרלין, אביו של הנצי"ב, אל השוק שבעיר מיר, כדי לרכוש את המיסנים המכנים 'אגני המון' לכבוד פורים במנהגו, ולא מצאם. התפלא רבי יעקב ותמה על כך, אך החנונים הסבירו לו כי השנה היא שנת בצרת. הקמח יקר מאד ואין לנחותמים אלא קמח בכמות קטנה כדי לאפות להם וחסות בדחק. מהר רבי יעקב ורכש קמח בשלשים דינרי וקב ובקש מהאופים להכין אגני המון בשפע ולמכור אותן בשוק, ואמר "מנהג ישראל ותיק הוא ואין לבטלו". התפלאו פמה מחכמי העיר: "אמנם אין לבטל מנהג שיש לו סמך וטעם, אולם מה טעם יש למנהג אכילת מיסנים אלו, חוץ מהטעם הערב שלהם לחם?" השיב להם רבי יעקב: "אסור להקל ראש גם במנהג זה. יודעים אתם למה מכנים הם מיסנים אלו 'המון טאש' ומדוע מחתכים אותם אתלתא קרננא. על שלש קרנים כדי להזכיר את הנס של 'בלילה ההוא נדה שנת המלך', ואמרו חז"ל שבאותו לילה נדה שנתם של שלשת האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, ובזכות שלשת אבות אלו שפגגם אופים את המיסנים בצורת משלש, תש כחו של המון, ולכן הם מכנים 'המון תש', כדי לרמוז על כחו של המון שנחלש ומנהגו ישראל תורה היא".

ממר נוצרי שאל פעם את אחד הרבנים היהודים שהיה ידוע בפקחותו: "תמה אני עליכם היהודים, מדוע את כל החגים שלכם אתם מתחילים בערב שלפני כן ואז הוא עקר השמחה, כמו בליל שבת קודש ובכל החגים ובמועדים, ורק יום אחד יש לכם בשנה שהוא שונה מזה, והוא יום הפורים, אז נוהגים אתם לערוך את עקר הפעדה והשמחה ביום שלמחרתו וממשיכים אותו עד הלילה שלאחר מכן?" בדרבו של יהודי שתמיד משיב בשאלה על שאלה, אמר לו הרב: "גם לי יש שאלה עליכם הנוצרים. הרי בכל החגאות שלכם נוהגים אתם לאכל ולשתות ביום החג ולא בערב שלפני כן, ורק בליל התגא ביום לרדו של 'אותו האיש', חוגגים אתם בערב שקדם לכך?" חנף המכמר הנוצרי את מצאו ופגבל בעיניו במבוכה. מעולם לא חשב על דבר זה, והוא תלה ברב עינים תמהות. "אסביר לך דבר זה, ואשיב לך על שתי השאלות כאחת. בי אחת מתרצת בחברתה", אמר הרב. "על כל השבתות והמועדים שלנו נצטוינו בתורה הקדושה, ויש נאמר 'ויהי ערב ויהי בקר יום אחד', מכאן שהלילה נמשך אחר היום שלמחרת, ולכן בשבתות ובמועדים חוגגים אנו את עקר השמחה בלילה שלפני כן. שונה הדבר בחג הפורים, שכל עקרו לא בא אלא בגלל המון הרשע שהיה גוי, ומכיון שיד נכרי פאמצע, נוהגים אנו כמנהגים וחוגגים את עקר הפורים ביום שלמחרתו. ואף אתם עושים כן, בכל החגאות שלכם שישו אותם גויים נכריים, עושים אתם את עקר השמחה ביום שלמחרתו, חוץ מיום לרדו של 'אותו האיש', שנולד ביהודי בידוע, ולכן מתחילים אתם את החג בלילה שלפני כן..."

שנה אחת, שלח אחד הנגידים בקהלתו של רבי שלמה קלוזנר, משלוח מנות לרב וצרף לה סכום גדול, שהיה כפול ומשלש מכפי שהיה נוהג תמיד. הדבר היה לפליאתו של רבי שלמה והוא הניח את הכסף בצד, בהחלטה להשיב את הכסף בהודמנות הראשונה. לא עברו ימים ארבים, והעשיר בא לבקש מרבי שלמה שיעניק לו הקשר על משקה שהביא מחוץ לארץ. נמנע רבי שלמה מלהשיב מיד ובקש מהעשיר שהות של פמה ימים בטרם יעשה פדגרוי. בינתים קרא הרב למשמשו ובקש ממנו לכדק את הענין בחשאי, וכפי ששער, עלה פקפוק על פשרות המשקה. מהר רבי שלמה לשלח מברק אל רב העיר בה יצרו את המשקה, והלה התחקה אחר חמרי היצור, ורק לאחר חפוש מקפשה גלה פי המשקה אסור בשתייה. שגר הרב מקב אל רבי שלמה והתפלא: "וכי נביא אתה או בן נביא?" השיב לו רבי שלמה וכתב: "לא נביא אני, אלא שפאשר קבלתי את משלוח המנות בפורים וראיתי את הסכום הגדול ששלח לי, הכנתי שברצוני לשחד אותי ולבקש ממני לאחר מכן דבר מה. ואמנם, מיד לאחר הפורים, בא לבקש ממני הקשר על המשקה והבנתי פי הוא מנסה להערים עלי, ולכן החלטתי לנלות את ערומתי". התפעל הרב מראיתו של רבי שלמה ואמר, עליו אמרו חז"ל "חכם עדיף מנביא".

בשושן פורים, נכנס אל ביתו של רבי נח מלבוטש חטי העגרה, שהיה יהודי פשר ותמים, ותמה באגני הרבי 'רבי בעיני ראיתי עתה יהודים קונים בשוק עצים מנכריים. הביצד הגיעו אליהם מעות? והרי אתמול חלק כל אחד את כל מעותיו לצדקה ומתנות לאביונים?' הרגיבו רבי נח ואמר: "תנוח דעתך, כל הקונים אינם אלא אותם מקבלי צדקה של אתמול..."

רבי יוסף שאול נתנון נכנס פעם בפורים לבית המדרש, וראה אדם אחד שהיה עשיר מכלל ולמדן גדול, יושב ועוסק בתורה. נגש הרב אליו ובקש ממנו לתור לביתו. "מקומך היום לא בבית המדרש, אלא בביתך ליד קפה גדולה של מעות, לפתח דרך ולתת צדקה לעניים".

הושלמה הסדרה שבבשה את ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

חדש פדרה

כרדא

כרדב

כרדג

כרדה

כרדו

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים מחולק לפי פרשות השבוע המועדים לעונת רוחני, חוויית ומלכוד יתיר לחשיני ביחיות הספרים המבראשית

"מי שעיניו בראשו, בידו לתקן בפעדה של פורים, יותר מאשר בנעילה של יום הכפורים"
(רבי ישראל מסלנט)

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פ"ק צפת ת"ו

פורים - פֿרשט צו • תשע"ט ◊ גליון 300

אינטרעסאנט

ויתלו את המן

אסתר גזרה תענית שלשה ימים, ביום השלישי לבשה אסתר מלכות ונכנסה לאחשוורוש והזמינה את המן לסעודה הראשונה, בעת הסעודה בקשה אסתר לעשות למחרת שוב סעודה עם אחשוורוש, בסעודה זו צוה המלך לתלות את המן.

באיזה ימים צמו? ובאיזה יום נתלה המן?

ט"ז ניסן - למחרת הצום

לפי המדרש (אסתר"ר חז; ט,ב; יד; פדר"א נ) שלשת ימי הצום היו: י"ג י"ד ט"ו ניסן⁽¹⁾, בט"ו שהוא שלישי לצום היתה הסעודה הראשונה, בט"ז - יום הסעודה השניה נתלה המן.

ט"ז ניסן - בשלישי לצום

רש"י (על פסוק ויעבר מרדכי) כותב שצמו בי"ד ט"ו ט"ז ניסן. בט"ו שהוא שלישי לשילוח אגרות (מגילה טז, א) נכנסה אסתר לאחשוורוש להזמין את המן, למחרת ביום ט"ז - שלישי לצום⁽²⁾ היתה הסעודה השניה, ולערב נתלה המן⁽³⁾.

ט"ו ניסן

בתרגום על פסוק "בלילה ההוא נדדה שנת המלך" מפרט דברים שקרו באותו לילה, בין הדברים כותב שבליל זה נהרגו בכורי מצרים, כלומר שהלילה בין שתי הסעודות היתה ליל ט"ו ניסן. לפי זה למחרתו הסעודה השניה היתה בט"ו ניסן, ובו ביום נתלה המן⁽⁴⁾.

1 לפי זה צריך להבין כיצד צמו "שלשת ימים לילה ויום" אם התחילו ביום י"ג. 2 ולכן אמרו "וישב מרדכי" ששב לשקו ותעניתו, כי יום שלישי לצום היה. ולכן מצאו המן שלומד דיני קמיצה עם התנוקות, שזה ענינו של יום - יום תנופת העומר. 3 מגילה טו, א. ולכאורה כוונתו שלפנות ערב של ט"ז (עם סיום הצום) נתלה. 4 לפי זה נמצא שביאה ראשונה של אסתר לפני המלך היה בי"ד ניסן, וצריך להבין למה זה נקרא "יום השלישי", (עי' מהרש"א טו, א). ושמא י"ל דסבירא ליה שהפור היה בי"ב ניסן. [גם יש להבין מה שתרגם 'שלישי לפסח', ואולי הכונה ליום שלישי שהוא יום (הקרבת ה)פסח].

והתחזקתם

ה'ונהפך הוא בידך!

אָמרו חז"ל: אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה מִנּוּן, שְׁנֶאֱמַר "וְאֵנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא". עַל פְּסוּק זֶה יְדוּעַ מִסְפְּרֵי חֲסִידוֹת בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, שְׁגַם בְּמִצַּב שֶׁל "הִסְתַּר אֶסְתִּיר" - 'הִסְתַּר בְּתוֹךְ הִסְתַּר' בְּגִשְׁמִיּוֹת אוּ בְרוּחָנִיּוֹת - צָרִיךְ הָאָדָם לִזְכֹּר שְׁ'אֵנְכִי' - הַקֶּבֶץ" מִסְתַּתֵּר שָׁם.

בַּיּוֹם הַפּוֹרִים 'נִכְנַס יוֹן יָצָא סוּד', הַסוּד הַגָּדוֹל יוֹצֵא שֶׁבְּכֹל הִסְתַּר נִמְצָא הַקֶּבֶץ" הַבְּכוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר בְּאַרְיִכוֹת בְּקִדְשֵׁי לַוִּי, שְׁזָה עֵבֶן מְגַלֵּת אֶסְתִּיר' מְגַלִּים אֶת הַנְּסֻתוֹת וְרוּאִים, שְׁכֹל מַעֲשֵׂה הַמְּגַלָּה - גַּם הַחֲלָקִים שֶׁל הַהִסְתַּר שֶׁל הַגְּזֵרָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל "לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֵּ וּלְאַבֵּד", מְכַוֵּן וּמְשַׁגַּח מִהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. וּמִזֶּה יִלְמַד אָדָם לְכֹל הָעֲנִיּוּם, שֶׁבְּכֹל הַהִסְתַּרְוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹם וְהָרוּחָנִיּוֹם נִמְצָא הַקֶּבֶץ" עִמּוֹ.

כְּשֶׁצִּוְתָה אֶסְתֵּר עַל תַּעֲנִיּוֹת וּתְפִלָּה, הַפִּיחָה בְּהֵם תִּקְוָה חֲדָשָׁה, לְאַחַר שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּהַשְׁתַּחֲוִיָּה לְצַלְמוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר וְנִהְנוּ מִסַּעֲדַת אַחֲשֻׁרוּשׁ, גִּלְתָּה לָהֶם שֶׁבְּתוֹךְ אוֹתוֹ נִפְּלָה וּמְכַשׁוֹל מִסְתַּתֵּר הַקֶּבֶץ"ה, וְכִשְׁיַעֲסִקוּ בְּתַעֲנִיּוֹת וּתְשׁוּבָה מִיד יִפְרַח לוֹ כֹּל הַהִסְתַּר, וְכֹל טְמֵאָת וּקְלַפַּת הַמֶּן הַרְשָׁע תִּתְבַּטֵּל כְּלֵא הִיָּה. כֵּן מִבְּאָר בְּסִפְר 'עֵטֶרֶת תְּפִאָרֶת יִשְׂרָאֵל'.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר, שֶׁהַתְּגִלוֹת זֶה בָּאָה בְּכֹל שָׁנָה - וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר, עִם מַעַט תְּשׁוּבָה אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְדַרְגָּה גְבוּהָה יוֹתֵר מִקְּבֵלַת הַתּוֹרָה - לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵרַצוֹן. עַל הָאָדָם רַק מְסֻלַּת חוֹבַת הַזְּכִירָה כִּי גַם בְּמִצַּב הַשְּׁכַל בְּיוֹתֵר נִמְצָא הַקֶּבֶץ"ה עִמּוֹ וּמַעוֹרְרוֹ לְתְּשׁוּבָה, וְכִשְׁרַק יַעֲשֵׂה מַעַט תְּשׁוּבָה יִפְתָּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים וְרַצוֹן לְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ, וּמִיד וְנִהְכּוֹף הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלֹטוּ הַיְּהוּדִים הַמָּה בְּשָׁנָאֵיהֶם - הַגִּשְׁמִיּוֹם וְהָרוּחָנִיּוֹם.

קורץ את שארף

את אהרן ואת בניו ... זאת תורת העלה. בכח הצדיקים - אהרן ובניו לטהר מחשבות בני ישראל כמו קרבן עולה המכפר על המחשבה. (מהר"א מבעלזא)

והאש על המזבח תוקד ... ובער הפהו. האש מלמעלה כבר יוקדת היא רק מצפה להכנת ועבודת האדם שיעורר ויבעיר מלמטה - ובער הפהו. (אך פרי תבואה)

בבני אהרן ... כל אשר יגע בהם יקדש. כל המדבק עצמו בצדיקים - בחינת בני אהרן, יקדש נעשה הוא עצמו קדוש. (תפארת שלמה)

ושטף במים. הרוצה לשוב בתשובה לשטוף עצמו מעוונותיו, ישטוף ויטהר עצמו על ידי מים - אין מים אלא תורה. (נועם אלימלך)

מנולת אסתר

לעשות פרוץ איש ואיש. הטעם שלא היו כלי זמר וניגון בסעודה, כי אחשוורוש רצה שהיהודים יתגעלו בפתו ובינו, וכיון שהניגון מעוררת הנפש חשש שלא ירצו לטעום ממאכליו. (בשם מנות הלוי)

אם מצרע היהודים מרדכי... לא תוכל לו פי נפול תפול לפניו. אמרו לו אם בכח זרע היהודים - תשב"ר בא מרדכי (כדאיתא במדרש שהמן מצא את מרדכי לומד עם תשב"ר), לא תוכל לו, כי גדול כח תשב"ר לבטל כל גזרות רעות, אלא נפול תפול לפניו. (דברי הרב)

וקבל היהודים את אשר החלו לעשות. וקבל - לשון יחיד - כאיש אחד בלב אחד, את אשר החלו לעשות בהר סיני שנאמר "ויחן". (בית אהרן)

א טיפע גענדאנק

התורה צריכה להיות לנחת רוח לפני ה' זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם. למוד התורה תלויה במחשבת האדם הלומדה, אם לומד לשמה עליו נאמר "צדיקים ילכו בס" שעולה לעשות נחת רוח, אבל אם פונתו חלילה לקנות ולהתגאות על אחרים, הרי עליו נאמר "ופושעים יבשלו בס", והיא נחשבת לו לחטא. וזה הרמז בפסוק "זאת התורה" הנלמדת על ידי האדם יכול להיות לפעמים "לעלה ולמנחה" שהיא עולה

למעלה לריח ניחוח לעשות נחת רוח לפניו יתברך ומנחה לשון נחת, ולפעמים זה יכול להיות "לחטאת ולאשם" ח"ו. (גר ישראל בשם הרה"ק רבי ישראל מרוזין)

פניני בת עין

השמחה היא כשיודע שהקדוש ברוך הוא נמצא בכל דבר

ששנת יעקב צהלה ושמחה, בראותם יחד תכלת מרדכי. התכלית היא שיתבונן האדם ויראה שכל דבר בעולם יש ניצוץ קדוש המתייה אותו, וגם אם מתגבר על האדם מידת הדין ח"ו, בבחינת הסתר פנים, יסתכל שבתוכו נמצא חיות ה' המתייה ומהיה אותו. ועל ידי זה מגלה את ההסתר ומעלה ומחבר את אותו הניצוץ במקורו העליון, וממתיק את הדינים. ועל זה נאמר "ואנכי הסתר אסתיר פני", כי כאשר האדם מתבונן בחכמתו שהשי"ת נמצא בכל דבר, הוא מכניס את האות יו"ד - בבחינת החכמה לתוך ההסתר, וזהו "אסתיר" עם יו"ד, אבל אם האלקות מסתרת לגמרי אזי נקראת אותה בבחינה "אסתיר" בלא יו"ד. והנה עמלק בגימטריא "מר", שזה מרמז על הסתר הפנים כאשר מר לו לאדם, והתקון לזה הוא "מרדכי" שאת הדין וה"מר" ממתיקים על ידי "דכ" פעמים "י", שזה בגימטריא "מר", כלומר בזה שמכניס את יו"ד החכמה על ידי התבוננות שה נמצא בו. וזהו שושנת יעקב צהלה ושמחה מה הדבר שהביאם לכלל שמחה? בראותם יחד תכלת מרדכי כלומר כשראו את התכלית להמתיק את הדינים על ידי מרדכי.

א שיין ווארט

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה. איתא בילקוט ראובני אין צו אלא לשון עבודה זרה, והוא תמוה. ונראה דהנה אמרו במדרש דעולה מכפרת על הרהורי הלב, ולכאורה הלא מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה ולמה צריכים כפרה על הרהור. אך אמרו בקידושין שמחשבת עבודה זרה שפיר נחשבת כמעשה, ובעיני עליה כפרה, לכן קודם שאמר "זאת תורת העולה" שבאה לכפר על מחשבה רעה, הקדים

מַעֲשֵׂה'לְעַרְבָּיִם אֵין מְלִיצוֹת

ידועה היתה מלחמתו של רבי מאיר ליבוש – המלבי"ם זצוק"ל נגד המשכילים. פעם ביום הפורים שלח אליו אחד המשכילים משלוח מנות, אליה צרף תמונה של דבר אחר. השוהים בבית נדהמו מעוצם חוצפתו של המשכיל, והמתינו לראות את תגובת של המלבי"ם. המלבי"ם נשאר בקור רוחו ובנימה דבדיוחיותא צוה לבני ביתו להכין משלוח מנות לאותו משכיל, ולצרף אליו תמונתו שלו. לתמיהת הנוכחים הסביר המלבי"ם: "אני מתנהג אתו במדה כנגד מדה, הוא שלח לי את התמונה שלו, ואני מחזיר לו תמונה שלי..."

דַרְשַׁת הַפּוּרִים רב

החתם סופר מביא כי השנה שאירע בה הנס שנה מעוברת היתה, והנס היה באדר הראשון. אמר הרב כי יש לו להביא ראיה פשוטה על כך, כי הרי כתוב במדרש שהמן בדק בכל החדשים ומצא שבכל חודש יש איזשהו יום-טוב או מצוה שיכול לעמוד לזכותם, עד שהגיע לחודש אדר ושמת. ולכאורה הלא גם בחודש אדר יש את חג הפורים ומצוותיה, ולמה לא חשש על זה, אלא על כרחך שזה היה באדר הראשון שאין בו פורים. הקשה אחד מן הלמדנים, הלא גם באדר א' יש פורים קטן. השיב לו הרב כי זה תלוי בחקירת הקדמונים בעיקר מצוות השתיה, האם השתיה גורמת לשמחה שתבוא, או שהשמחה צריכה להיות קודם והשתיה היא רק היכי תימצא להוציא השמחה מן הכח אל הפועל, ובפקא מינה הוא שאם אינו שמח וטוב לב אם חלה עליו חובת משתה, לסברא א' חייב לשתות כדי לבוא לידי שמחה, ולסברא ב' כל זמן שאינו בשמחה פטור מן השתיה. והנה הרמ"א פסק לגבי פורים קטן "וטוב לב משתה תמיד" משמע שקודם צריך להיות 'טוב לב' ורק אחר כך 'משתה', ולפי זה הקושיא במקומה עומדת, הרי טובי הלב חייבים לקיים מצות משתה, וזכות זה יכול לעמוד לישראל. אך יש להוכיח כי המן ואחשורוש לא הלכו בשיטת הרמ"א, באחשורוש נאמר "כטוב לב המלך בין" שטוב הלב בא מחמת היין, בהמן נאמר "ויצא המן ביום ההוא" – לאחר המשתה "שמח וטוב לב", אם כן סברו שאין חובת שתיה בפורים קטן, לכן גזרו הגזירה, ודפח"ח.

ואמר "צו" בלשון עבודה זרה לומר שהעולה באה לכפרת עוון זה של עבודה זרה דייקא, שרק עליה צריך כפרה על הרהור מה שאצל אחרים אינם נחשבים לעבירה.

(אמרי יצחק לר' יצחק מאיר שווארץ

דומ"ץ בפראגמירשט)

פְּתוּרִים

מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא אֲשֶׁר מְלֹאוֹ לְבוֹ לַעֲשׂוֹת פְּנֵי יְשׁוּעָה לְהַקְשׁוֹת וְהֵלֵא הַמֶּן אָמַר לְאַחֲשׁוּרוֹשׁ "יִכְתַּב לְאַבְדָּם" וְהוּא נָתַן לוֹ אֶת הַטְּבַעַת וְאָמַר לוֹ "וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּטוֹב בְּעֵינֶיךָ", אִם כֵּן מָה הַשְּׂאֵלָה "מִי הוּא זֶה" וְגו'. וַיֵּשׁ לֹמַר דּוּדָאֵי יָדַע אַחֲשׁוּרוֹשׁ מֵהַאֲגָרוֹת שֶׁשֶׁלַח, אֲךָ הוּא חָשַׁב שֶׁהַמֶּן יִכְתּוֹב רַק עַל הַזְכָּרִים, שֶׁכֵּן הַדְּרָךְ בְּמִלְחָמָה לְהַרוֹג רַק אֶת הַזְכָּרִים, אֲךָ כּוֹנֵת הַמֶּן הִיְתָה לְנִקּוּם נִקְמַת עַמְלֵק שֶׁשֶׁם הַדִּין לְמַחֲוֹת יֶזְכָּר עַמְלֵק, גַּם נָשִׁים וְטָף. לְכֵן כְּשֶׁאָמְרָה אֶסְתֵּר "כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי" תִּמְהָ אַחֲשׁוּרוֹשׁ, לְמָה אֹמַרְתָּ עַל עֲצֻמָּה הֵלֵא הַגְּזִירָה הִיְתָה רַק עַל הַזְכָּרִים. אֲךָ זֶה הִיָּה לְטוֹבָה, כִּי אַחֲשׁוּרוֹשׁ לֹא הִסְכִּים עַל גְּזִירַת נָשִׁים וְטָף, וּמִמִּילָא בְּטִלָּה הַגְּזִירָה, כִּי גְזִירָה שֶׁבְּטִלָּה מִקְצָתָהּ בְּטִלָּה כּוֹלָהּ.

(צפנת פענח הגה"ק ר' יוסף רוזין מראגעטשוב)

מִיִּחְיִיב אֵינִישׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרִיא עַד דְּלֹא יָדַע בֵּין אַרְוֵר הַמֶּן לְבִרוּךְ מְרַדְכִי. צָרִיךְ בִּיאֹר מַה הַכּוֹנֵה שֶׁלֹּא יָדַע בֵּין אַרְוֵר הַמֶּן לְבִרוּךְ מְרַדְכִי, וְמָה הַתּוֹעֵלֶת בְּזֹאת. יֵשׁ לֹמַר דֶּהֱנָה לְפַעֲמִים יֵשׁ לְאָדָם שְׂנֵאָה עַל חֲבִירוֹ בְּגִלְל שֶׁעָשָׂה לוֹ מַעֲשֵׂה רַע, וְתַמִּיד הוּא מְקַלְלֵוֹ וְאוֹרְרוֹ מִחֲמַת שְׂנֵאָתוֹ. וְלְפַעֲמִים יֵשׁ אָדָם הַרוֹאֵה חֲבִירוֹ מְצַלִּיחַ בְּעוֹשֶׂר אוֹ גְּדוּלָה וְשׁוֹרָה אֲצִלוֹ הַבְּרָכָה, וְהוּא שׂוֹנְאוֹ מִחֲמַת קְנָאָה. וְהֵנָּה אָמְרוּ חַז"ל גְּדוּלָה לְגִימָה שֶׁמִּקְרַבֶּת לְבָבוֹת, שֶׁאֵכִילָה וְשִׁתִּיָּה שְׂאוֹכְלִים יַחַד זֶה עִם זֶה, בְּכוּחָה לְקָרֵב הַלְּבָבוֹת וְלִהְסִיר הַשְּׂנֵאָה. וְזֶה הַכּוֹנֵה "מִיִּחְיִיב אֵינִישׁ לְבִסּוּמֵי בְּפוּרִיא" לְאֲכוּל וְלִשְׁתּוֹת יַחַד עִם רְעִים, עַד שִׁסִּיר מִמֶּנּוּ הַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה, וְלֹא יָדַע לֹא מִ"אַרְוֵר הַמֶּן" הַשְּׂנֵאָה שִׁישׁ עַל חֲבִירוֹ וּמְקַלְלוֹ וְרוֹאֵה אוֹתוֹ כֶּהֱמֵן מִחֲמַת רַע שֶׁעָשָׂה לוֹ, וְלֹא מִ"בְּרוּךְ מְרַדְכִי" שֶׁלֹּא יִתְקַנֵּא בְּבִרְכָה שִׁישׁ לְחֲבִירוֹ, כְּמוֹ מְרַדְכִי שֶׁהִיָּה רְצוּי רַק "לְרוֹב אַחִיו" בְּגִלְל שֶׁנִּתְקַנְאוּ בְּגְדוּלָתוֹ, רַק יִהְיֶה אֶהְבָּה וְאַחֲוָה וְרַעוּת. (חֲכַמַת מְנוּחַ מְגִילָה ז': לְהַגְהָ"ק ר' מְנוּחַ הַעֲנַדֵּל)

אורה זו תורה

בדיוק באותה עת ששָׁהָה בעל החרדים בקושטא, נפלה בתו של הסולטאן למשכב וחלתה במחלה אנושה, ומזה כמה ימים שהרופאים נלאו למצוא לה מזור ורפואה, ותהי צעקה גדולה בכל בית המלכות.

בלילה ההיא נדדה שנת המלך, מגדל צערו הסתובב בין חדרי הבית אנה ואנה, ונסה בכל דרך להפיג במעט את דאגתו, אך זה לא עזר הרבה. ונגש אל החלון ופתח אותה כדי לשאף מעט אויר צח ואלי זה יטיב עמו.

ארמון הסולטאן היה בנוי על צלע הר גבוה משם היה אפשר להשקיף על כל בתי העיר, והנה מבחין הסולטאן בתוך החשכה שמאחת הבתים בוקע אור חזק מאד, והיה נראה מרחוק כאלו דלקה בוערת בו והבית הולך להשרף, ושלח את משרתיו לראות מה קורה שם בבית.

כשהגיעו לשם המשרתים ראו כי זה בית השמש של הקהלה היהודית, הם דפקו בדלת ועוררו את השמש משנתו, והוא נגש בבִּהְלָה לראות מי דופק באישון לילה ואפלה, מה גברה בהלתו בראותו את משרתי הסולטאן.

"מה אפשר לעזור לכם?" שאל בקול רועד, ספרו לו המשרתים את מה שעבר על הסולטאן, ואיך שראה את האור הבוקע מן הבית, והוא שלחם לבדוק מה האור הזה.

הם נכנסו לבית ובדקו בכל פנה אך לא ראו שם מאומה. הם עלו לעליה והסתכלו שם, אך לא ראו שם דבר, חוץ מבעל החרדים יושב ונר בידו ועסוק בתורתו. הדבר היה לפלא בעיניהם, כי לא הסתבר להם לומר שזה היה האור שראה הסולטאן מביתו, כי בדרך הטבע אי אפשר לראות את אור הנר ממרחק כזה.

הם שבו אל הסולטאן וספרו לו דברים כהויתן, שלא מצאו שם שום דלקה רק יהודי אחד יושב

ולומד ונר בידו.

הסולטאן נגש שוב אל החלון, ושב ואמר כי הוא עדין רואה אור חזק, והבין מכּוּן שאין הדבר פשוט ושלח את משרתיו להביא לפניו את היהודי הזה.

הלכו המשרתים והבהילו את בעל החרדים, והסולטאן שאל אותו מהיכן הוא, השיב בעל החרדים כי הוא מגיע מעיר צפת בארץ ישראל.

שאל אותו הסולטאן מתי יצאת משם, ענה בעל החרדים היום בבקר יצאתי והיום באתי. הדבר היה לפלא בעיני הסולטאן, האיך יתכן דבר כזה להגיע ביום אחד מארץ ישראל לתורכיה, והוא שלח

ספר 'חרדים' דפוס ראשון

להביא את רב החובל של הספינה לברר אצלו האם נכונים דברי היהודי.

כאשר הובא רב החובל, שאל אותו הסולטאן מתי יצא מארץ ישראל, ענה רב החובל שהיום יצא והיום בא, והכל בזכות היהודי הקדוש העומד פה, שהציל את הספינה כלה מטביעה ובזכותו הגענו הנה באותו יום.

ליקוטים נפלאים פרשת צו

וזה הכוונה 'אש המזבח' היינו היסורים שהקדוש ברוך הוא ייסר את האומות, על שלא ריחמו על כלל ישראל, ולא היה די להם, שישראל במצב שפל יותר מהם, ולכן אש היסורין תוקד 'בו' כלומר בהקדוש ברוך הוא נעלם הנעלמים, שהוא המקנא ולובש קנאה.

'ולבש הכהן מדו בד' הכהן, זהו רמז להקדוש ברוך הוא שנקרא 'כהן', ילבש את 'מדו בד' דהיינו לבושו שעליו חקוקים צורות נפשות ישראל, שהם נקראים 'בד' וכמו שכתוב 'הן עם לבדד ישכון', וכמו כן שהם מאוחדים בעצמם ומייחדים שמו יתברך. 'ומכנסי בד ילבש על בשרו' שינקום ה' במיוחד על שהרגו אנשים צדיקים שהם 'מכנסי בד' מלשון הכנסה, שהם מכניסים יחוד ואמונת ה' שנקרא 'בד', בלבבות ישראל, והם דבוקים בה' יתברך 'על בשרו' שאין דבר שמפסיק בין ה' לבינם.

"ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו" (ו, ג)

ב"ליקוט שמעוני" אומר, "שלא ילבש בגדי חול עימהן", כלומר, שהכהן לא ישתמש בבגדי הקודש לענייני חולין, שלא יצל את בגדי הקודש ומעמדו למטרות שאינן קדושות.

"ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר" (ז, טו)

אדם מביא קרבן תודה כהודאה על נס שנעשה לו, כגון: יורדי הים, הולכי מדברות, חבושי בית האסורים וחולה שנתרפא, שהם צריכים להודות, שכתוב בהן (תהילים קז) "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה". יש להבין - שאל הצדיק רבי אברהם מרדכי אלטר מגור בעל ה"אמרי אמת" - הרי התודה היא קרבן שלמים ודינם של קרבנות השלמים שהם נאכלים בשני ימים ולילה אחד ומדוע נשתנה דינו של קרבן תודה להיאכל רק ליום אחד? אלא - השיב הרבי - התודה כאמור באה על ניסים חדשים חלקו גלויים ורובם נסתרים אם כן איך ניתן לאכול מקרבן תודה שבא כהודאה על הנס של אתמול על חשבון הנס של היום!?

"וטומאתו עליו" (ז, כ)

אדם שנטמא טומאה חמורה כגון טומאת מת, טמא שבעת ימים, ולאחר מכן טובל במקוה ונטהר, ואילו בתוך השבעה ימים, גם אם יטבול אלף פעם לא מועיל לו.

ורבינו האור החיים הקדוש מסביר את עומק הדברים, שבתוך השבע ימים הטומאה היא 'פנימית' בתוך הנשמה והגוף, ולכן לא יועיל טבילה, ואילו לאחר שבעת ימים הטומאה רק חופפת מבחוץ על גופו, ולכן כתוב בפסוק 'וטומאתו עליו' שהטומאה רק מעליו מבחוץ ואינה טומאה פנימית.

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא העולה... ואש המזבח תוקד בו" (ו, ב)

אפשר לומר על דרך דאיתא ברמב"ן הק' דעל האדם לדמות בנפשו כאילו שוחטים אותו וכאילו זורקים את דמו ממש, וזהו פרוש הפסוק "צו את אהרן ואת בניו לאמר", שיאמרו לאותו האדם שמביא קרבן "זאת תורת העולה הוא העולה", כל עצם הקרבן הוא "הוא העולה" לדעת שעל האדם היה להיות הקרבן ולא הבהמה 'ואש המזבח תוקד בו' דייקא, שהאש היתה צריכה ליקוד בו ולא על קרבנו ואז ייחשב לקרבן ה'.

(הדרש והעיון)

"צו את אהרן ואת בניו" (ו, ב)

"צו" לשו חיבור - צוותא, רומז לחבר את האב ובניו שילכו בדרך אחד. (אמרי חיים)

"ואש המזבח תוקד בו" (ו, ב)

כלומד: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להזהר שתהיה יוקדת "בו" בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים. וכדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב (הלל הזקן)?

אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפורח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

"ואש המזבח תוקד בו ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו" (ו, ב-ג)

רבנו האור החיים הקדוש, מביא את דברי המדרש המבהילים, 'שכל נפש מישראל שהרגו האומות על קידוש שמו, ה' לוקח מדמו של הנהרג, ורושם את צורתו על מלבשו, ולעתידי לבוא כשיבוא לנקום מהאומות, הקדוש ברוך הוא ילבש את אותו מלבשו, וינקום באומות העולם, על אשר הרגו אותם, והכל רק מפני שהם מייחדים שמו יתברך'.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוקים בדרך רמז: 'ואש המזבח תוקד בו' הפסוק מרמז לאש הדינים והנקמות שיעשה ה' באומות העולם, ואז ינקום השם יתברך את נקמת עבדיו, 'כי באור הבוקר תעשן אף ה', ואש מפיו תאכל, על אשר עינונו בני עוולה ויסרונו ביסורי נקמה'

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת צו

מתחת לחופה, דבר אחד מזרז את הכלה ושושבינותיה לצאת אל החופה, כאשר מגיע מאן דהוא ומכריז בקול החתן עומד כבר תחת החופה וממתין לכלה!

כן בעניינינו אם אנחנו מוכנים בידיעת סדר הקרבנות אז יש לסגור של ישראל מה להמליץ לפני אבינו שבשמים, והוא טוען לפנינו: הלא בניך מוכנים בידיעות התורה של הקרבנות ועומדים ומצפים רק לך! חושה נא לגאלם ושלח משיח צדקך!

”ואת כל העדה הקהל אל פתח אוהל מועד ויעש משה כאשר צוה ה' אותו” (ח, ג-ד)

וברש” זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. כפרי אחד בא לפני הרה”ק רבי משה מקאברין זצ”ל בטענה: כל זמן שהייתי יחידי בכפר הייתי מתפרנס ברווח, משנתוספו עוד יהודים פרנסתי מתמעטת.

ענה לו הרבי: כתוב בתהלים (לב, י) ”רבים מכאובים לרשע, והבוטח בה' חסד יסובבנו”, רבים' העובדה שיש הרבה יהודים במקום אחד 'מכאובים לרשע' זה כאב לרשע, אבל 'והבוטח בה' חסד יסובבנו' הלה חושב את זה לחסד שהוא נמצא עם עוד יהודים.

”ותקהל העדה אל פתח אוהל מועד” (ח, ד)

רבינו האור החיים הקדוש מבאר, שהפסוק בא להודיענו שנעשה נס, ובפתח אוהל מועד נכנסו כמות אנשים של 600 אלף איש, למרות שמדתו היתה סך הכל 50 אמה.

וזה שמספרת התורה 'ותקהל העדה אל פתח אוהל מועד' שכל עם ישראל הצליח להיכנס ולעמוד בפתח אוהל מועד, כי הרוחניות והקדושה אין לה גבול ומידה.

”וישחט” (ח, כג).

”וישחט, הנגינה שלו שלשלת, שהוא מסלסל בנגינתו, ומכאן כנראה הרמז למנהג, שעל פי רוב השוחט הוא גם חזן.

בסטופניץ היה חזן ר' מרדכי, אחיו של ר' מאיר מאפטא, והיה מקורב ל”חזוה מלובלין”. פעם שאלו ”החזוה”: ר' מרדכי! מדוע שגור בפי העולם שחזן הוא פתי, אמר לו ר' מרדכי: אמרו חז”ל במסכת סוטה (דף לב, ב) אמר ר' יוחנן משום רשב”י: מפני מה תיקנו תפילה בלחש, כדי שלא לבייש את עוברי עבירה המתוודים בתפילתם על עבירות שבידם, שהרי לא חילק הכתוב מקום בין קורבן חטאת לעולה. ופרש רש”י: שהרי לא קבע לשחיטת חטאת מקום בפני עצמו, כדי שלא יבינו שהוא חטאת ויתבייש. לכן תיקנו תפילה בלחש שלא לבייש את אלה שמתוודים בשעת תפילתם, ובא החזן ואומר בקול רם מה שאומרים הכל בלחש ולכן הוא שוטה.

(מעשי לובלין)

א גוט שבת

ומביא סיפור על אליהו הנביא, שהיה הולך בדרך יחד עם חסיד אחד, ועברו ליד נבילה מסרחת, ואותו חסיד שם את ידיו בחוטמו מפני הריח, ואילו אליהו הנביא לא הרגיש בכלל בריח הרע.

וכשהמשיכו בדרכם, היה אדם אחד בא לקראתם מרחוק, ואליהו הנביא שם את ידיו בחוטמו. שאל אותו חסיד את אליהו הנביא, מדוע עכשיו סתמת את האף, ואילו אצל הנבילה לא?

ענה לו אליהו הנביא, שאותו אדם הוא רשע, והעבירות שעשה יוצא מהם ריח מסריח יותר מהנבילה.

ומוסיף רבינו הקדוש, שמאדם צדיק, נודף ריח טוב, ובלשון קודשו: 'כי כל העובר עבירות ריחו נודף לרעה, ובהיפך יהיה לאיש צדיק שלם שיעלה ממנו בושם כריח הגן'.

וזה הפשט במה שאמר יצחק אבינו כשבא אליו יעקב אבינו ו'ירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', שהרגיש שעולה ממנו ריח טוב של קדושה, ולכן לא יתכן שזה עשיו הרשע.

”זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים אשר צוה ה' את משה בהר סיני” (ז, לז)

רבינו האור החיים הקדוש, מביא את מאמר רבותינו, שדרשו מפסוק זה, ש'כל העוסק בתורת הקרבנות מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב את הקרבנות, ואין צריך לשום כפרה אחרת'.

ולכן נאמר 'זאת התורה לעולה' שעל ידי העיסוק בתורת העולה, כאילו הקריב עולה בפועל.

אולם מוסיף רבינו הקדוש ומחדש, שזה רק בתנאי אם לומד תורה לשמה, וכפי שנאמר בהמשך הפסוק 'אשר צוה ה' את משה' שהלימוד לשמה יש בה כוח לכפר ולהגן.

ובפרשת כי תשא, מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'זה יתנו כל העובר על הפקודים' שמי שעובר על מצוות ה', עליו לעסוק בתורה הקדושה הנקראת 'זה' וכמו שנאמר לא ימוש ספר התורה 'הזה' מפיך.

ובלשון קודשו של רבינו הקדוש: 'באמצעות מה שילמדו בתורה, היא מגינה ומכפרת עוון, ומרבה זכיות, כאומרים 'ותלמוד תורה כנגד הכל', ואפילו היו ביד האדם עבירות רבות, 'זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם' כאילו הקריב כל הקרבנות המכפרים'.

”זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים” (ז, לז)

ה'חפץ חיים' מעורר היה תמיד בדבר הצורך הגדול שיש לכלל בן תורה לקבוע לעצמו זמן מסוים ללימוד ענייני קדשים.

את דבריו המתיק במשל: בעת שנערכת חתונה לפני החופה טרודים כל המחותנים בשמחת הנשואין, כולם מסבבים את הכלה ושמוחים עמה. קשה עד מאוד להוציא את הכלה ממקום מושבה ולהביאה אל

סיפורים נפלאים פרשת צו

קל לשער מה גדלה השתוממותם של האסירים בראותם למחרת היום זוג תימנים קשישים המשרכים דרכם בחצר הכלא בבואם לבקר את בנם התברר כי מיד עם צאת השבת עשה ר' אריה את דרכו לרחובות, וטרח טרחה מרובה כדי למצוא את הורי האסיר ולגלות את אוזנם כי ביקר את בנם ואל להם לחשוב כי נעלמו עקבותיו.

ואכן כך הבינו רבותינו זריזות מה היא. הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים" (פרק ו) בביאור מידת הזריזות כותב "ומי שרוצה לזכות לעבודת הבורא יתברך צריך שיתגבר נגד טבעו עצמו ומתגבר ויזדרז שאם הוא מניח עצמו ביד כבודותו ודאי הוא שלא יצליח" והא מה שאמר התנא (אבות ד) "הוי עז כנמר קל כנשר רץ כצבי".

"והנותרת ממנו יאכלו אהרן ובניו" (ז, ט)

רבי יעקב גזונדהייט בעל התפארת יעקב, רבה של וורשא, ערך שיחה עם אחד האדמו"רים של ווארשא, ותוך כדי שיחתם העיר לו רבי יעקב, שלכאורה הוא הרבי, מתקיים ומתפרנס מעבירותיהם של ישראל, מן ה"פדיונות" שהוא לוקח מבעלי העבירות, האמורים לכפר בהם על עוונותיהם. השיב לו הרבי, שאף הכהנים התפרנסו כך - 'מן הנותרת', מן הקרבנות, שבאו לכפר על חטאים מחטאים שונים. ועל כך היה הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז אומר: שלכן תיקנו תפילה מיוחדת בשביל הרבי, החי ומתקיים מצרותיהם של ישראל: "ויתיהב לנו מזונא ופרנסתא טבתא בלי צרה ועקתא" (זמירות שבת), שיזמין לו ריבונו של עולם פרנסה טובה מזו - שלא יהא צריך להתפרנס מצרותיהם של ישראל ולצפות עד שיבוא אליו יהודי מטופל בדאגות ובצרות לשפוך לפניו את לבו ויביא עמו "פדיון". (אמרות חכמה)

"וכל מנחה בלולה בשמן" (ז, ט)

מעשה בפיקח אחד שעבר ברחוב, ושמע קול קורא אליו: "מנחה" בוא והצטרף למנחה פשוטה. נענה ואמר: אילו הייתה לך מנחה בלולה בשמן, האם גם אז היית קורא לי לבוא ולהצטרף? וכך אומרים בשם רבי ישראל סלאנטער זצ"ל: פעמים רבות שמעתי שקוראים ליהודי העוברים על יד בית הכנסת "קדושה" "קדושה!" אך לא נזדמן לי לשמוע שהסועדים יקראו לעוברים ושבים "סעודה, סעודה!"

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

פירש רש"י אם על דבר הודאה, על נס שנעשה לו וכו'.

נפסק בשו"ע, שעל נס של רבו צריך לברך, כשם שהוא מברך על נס של אביו (או"ח ריח, ו), ומיירי ברבו מובהק (מ"ב סק"כ). רבינו הגר"ח מוולאז'ין אמר,

"זאת תורת העולה הוא העולה על מוקדה"

(ו, ב)

מעשה היה אצל הבעש"ט. שהלך עם מקורביו לבית המדרש, וכיון שהגיע לפתחו נעמד, אמר, אי אפשר להיכנס בבית זה, שהוא מלא וגדוש בתורה מלוא החלל. תמהו מלווי מאי משמע. הסביר להם הבעש"ט, כתיב "זאת תורת העולה", כלומר, איזוהי תורה העולה ופורחת לעילא, "היא העולה על מוקדה", תורה שנלמדת לשם ד' בהתלהבות ובאש. ובתיקוני זוהר, איתא שתורה אשר אין לומדים אותה בדחילו ורחימו "לא פרכת לעילא". וזאת התורה שלומדי בית המדרש דגן לומדים נשארת בין כתליו, האויר דחוס מרוב תורה, עד שאין מקום בשבילנו להיכנס פנימה. (ממעיינות הנצח)

"צו את אהרון" (ו, ב)

אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות (רש"י).

מידת הזריזות היא בניין אב להרבה מידות נכונות ומפתח ראשי לבניין אישיותו של האדם השלם כך כתב בעל "אורחות צדיקים" (שער הזריזות) כי מידת הזריזות היא תכשיט לכל המידות והיא מתקנת את כולן. ומוסיף בעל "אורחות צדיקים" הזריזות היא מידה גדולה לתורה ולמצוות וגם לעניין תקנת העולם הזה והיא מידת הצדיקים לעבודת הבורא יתברך.

בספר "צדיק יסוד עולם" מסופר כי באחת השבתות ביקר ר' אריה בבית הסוהר המרכזי ב"מגרש הרוסים" כדי להתפלל עם אסירי ציון ולקרוא לפנייהם בתורה, בתום התפילה ניגשו אליו כל האסירים כדי לברכו בברכת "שבת שלום" והוא כדרכו השיבם בלחיצת יד חזקה בחיוך מלבב ובמאור פנים.

"כרגיל היה ר' אריה שואלם אם יש "פנים חדשות" בקרבם דהיינו האם הובאו לכלא אסירים חדשים. לשאלתו, השיבוהו בחיוב, ואמרו לו כי בפנית החדר הסמוך ישנו אדם רזה וצנום היושב תווה ובוהה וממורמר בכבי כל הזמן. בא ר' אריה לבקרו, שאל לשלומו ולסיבת בכייתו, השיבו האסיר "הכי צד לא אבכה? הלכתי לתומי ברחוב, ולפתע תפסוני שוטרים בריטיים והשליכוני לכלא, ואנכי חף מפשע, ולי הורים זקנים ותשושים שאינם יודעים כלל שנאסרתי, ולבטח דואגים הם היכן נעלם בנם", ר' אריה ניסה לעודדו וביקשו שיחדל מלבכות, אף שאלו למקום מגורי הוריו השיב האסיר כי הם מתגוררים במאה שערים שליד העיר רחובות, וכי אין שמות לרחובות, יכול הוא רק לתאר את סמטאות שכונתו שכונת "שעריים", ונקב בשמות הוריו.

לחץ ר' אריה את ידו והשיבו "הסר דאגה מליבך וה' יהיה בעזרך!" משנפרד ר' אריה מהאסירים ניגשו האסירים לתימני בודד זה ושאלוהו "מה שוחח עימך ר' אריה ומה אמר לך?" השיבם האסיר דברים כהוויתם, חבריו למאסר נדו בראשם, והיו שאמרו לו כי ברכה לבטלה בירכו הרב שהרי עד צאת השבת ישכח ר' אריה את שם הוריו ואת מענם.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת צו

בוא וראה מה שהעיד על עצמו הרב החסיד רבי צדקיהו בן אברהם הרופא בהקדמת ספרו "שבולי הלקט":
אזכיר כאן נפלאות שעשה ה' עמדי - חליתי במחלה קשה ורבו עלי מכאובים, וקרובי רחקו ממני כי הייתי עליהם למשא. לבי פחד בקרבי, בזוכרי שאני עומד לצאת לדרך רחוקה, והצידה שיש לי (תורה ומצוות) היא מעטה.

כאשר ראו האנשים שעומדים לידי שהגעתי למצב של גסיסה, הוציאו החוצה את אשתי וצאצאיי כדי שלא יראו במיתתי. אבל ברגע האחרון עשה ה' עמדי נס, לא בזכותי, אלא בזכות אבותי הקדושים, פתאום ראיתי אדם נמוך עומד לפני, ונר דולק בידו, הוא כיבה את הנר במהירות ומיד הדליק אותו שוב. אמרתי לו בבקשה אדוני, אמור לי פשר הדברים שאתה עושה לפני בנר הזה."

השיב האיש "הנר הוא רמז לנשמה שלך, זה שכיבתי את הנר מרמז שימי חיך כבר נגמר, וזה שהדלקתי אותו מהר, מרמז שתהיה לך רפואה במהרה, וידוע תדע שהיו במשפט שלך מיימינים ומשמאילים ושקלו במאזניים את הזכויות שלך, ובאתי לבשר לך שהא-ל הרחמן הוסיף ימים על ימיך כיוון שאתה עתיד לזכות את הרבים, ובעוד שלושה ימים תתרפא מחולי זה". מיד התחזקתי וכתבתי פירוש על התנ"ך, וקראתי לו "שבולי הלקט".

ההודאה מביאה להכרה בחסדי ה', והאדם חייב להודות להקב"ה על הניסים והנפלאות שבכל יום ויום. בעל "שבולי הלקט" לימדנו כיצד מודים להקב"ה, מהי המרגלית הטובה ביותר בה בוחר ה' כתודה. ספר "קב הישר" שהפך למורה דרך לרבים כדאי היה בשבילו להצילו ממוות. (אור דניאל)

"ויעש משה כאשר צוה ד' אותו ותקהל העדה" (ח, ד)

רבי מנחם מנדל מוורקא נוהג היה לומר: מי שעושה כאשר צוה ה', תיכף מתקהלים העדה סביבו ומכתירים אותו לרבי. ורבי מנחם מנדלי מקוצק היה אומר: משה רבינו לא זכה עד כאן ל"ותקהל העדה" שבני ישראל יקהלו יחד ו"יסעו" אליו, מתי כן זכה? רק לאחר שראו "ויעש משה כאשר צוה ה' אותו, שמשה מקיים את כל מה שהקב"ה מצווה, ואילו כיום נוסעים אל הרבי, אף על פי שאין יודעים כלל, אם אמנם כל המעשים שהוא עושה הם "כאשר צוה ה'".

רבי מנחם מנדלי מוורקא בא לפני השרף מקוצק ושפך לבו: אני גרוע מכולם, אין בי מתום ובכל זאת הריני נוהג כ"רבי" ואנשים רבים באים אלי, ובכך שאני מטעה את הציבור, עוד עתיד אנכי לתת את הדין, בגלל כל יהודי שנוסע אלי. פייסו הרבי מקוצק בדברים: מה לעשות הדבר היה כבר גם בעבר, כתוב: "ויעש משה כאשר צוה ה' ותקהל העדה" אם הצדיק עושה רצונו של מקום נמשכים ממילא הלבבות אליו, מה אשם יש בו אם יהודים קמים מעצמם ובאים אליו מרוב תשוקה.

כי היה מברך "ברוך שעשה לי נס במקום הזה" בבואו לגשר שעל נהר ראמנאווא הסמוך לסלוצק, משום מעשה שהיה. פעם עברה שם זקנתו של רבינו הגר"א יחד עם בתה התינוקת, הלא היא אם הגר"א, והיתה הילדה מוטלת בעריסה, נפלו השתיים אל תוך הנהר, ולאחר עמל רב הצליחו להציל רק את התינוקת, שצפה עם הכר של העריסה.

אמר הגר"ח: קורא הדורות מראש שלח את ישועתו מן השמים, כי ידע שמן הילדה הזו עתיד לצאת פרי צדיק, ובזכותו ניצלה, והוסיף ואמר, כי הנס שנעשה במקום הזה נעשה גם לו, כי אם ח"ו היתה טובעת בנהר מאין היה זוכה ללמוד תורה מפי רב גדול ונורא כמו רבינו הגר"א. (עליות אליהו)

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

כיצד נחוש שכל מה שיש לנו מה' הוא?
על דרך משל, מלך שקצב לאדם האהוב עליו את פרנסתו ואת פרנסת אנשי ביתו למשך שנה, ונתן לו מעות כדי שיקנה בהן בכל יום את הנצרך לו ולביתו. אדם זה בכל יום היה יוצא לשוק כדי לקנות מצרכים, אולם לפני שהלך לשוק הוא היה פונה לארמון המלך, שוהה שם זמן מועט, ואחר כך הולך לשוק. לשאלת חבריו מדוע הוא נוהג כך מידי יום ביומו, ענה אותו אדם, אני עושה זאת כדי לחזק בלבי את ההרגשה שהכל בא לי מיד המלך, וכן כדי שבני ביתי יראו וידעו שהמעות שהנני מוציא מכיסי לא שלי הן, אלא הן ניתנו לי במתנה מאת המלך. לכן, לפני קניית המאכלים הנני עובר קודם ליד בית המלך, כדי שכולם ידעו שהכל בא ממנו. הנמשל מבאר את דברי הגמרא (במסכת ברכות דף י"ב) שאמרה שאדם האוכל בבוקר לפני שקיבל עליו עול מלכות שמים בתפילה, נחשב כגאוותן, וההסבר הוא, כל אשר לנו, בא מידי ד' יתברך, ועל ידי התפילה אנו משרישים אמונה זאת בלבנו, על ידי קבלת עול מלכות שמים אנו מודיעים לעולם ומלואו שלא ידינו עשתה כל זאת, אלא חסד ה' הוא.

לעומת זאת, אדם שאוכל לפני התפילה, משכיח מלבו את הזכרון שהכל בא מה', והוא כאילו מכריז "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה" (דברים ת, ז), ולכן, הוא נחשב כמתגאה וכמחשיב את עצמו לבעל יכולת. (בן איש חי)

"אם על תודה יקריבנו וגו'" (ז, יב)

אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא, שהן צריכים להודות (רש"י).

אומר רבי צבי הירש קיידנובר זצ"ל, חז"ל תיקנו לומר בכל יום מזמור ק' בתהילים, שהוא "מזמור לתודה". כיוון שאדם צריך להודות בכל יום על הניסים שעושה לו ה', ולהביא קרבן תודה כי אין בעל הנס מכיר בניסו (נדה לא) וכשאומר מזמור זה, יחשוב בלבו כאילו הוא מביא קרבן תודה לבית ה'.

ומי שזכה שהשי"ת יציל אותו מלסטים או מאש ומים, או שהיה חולה ונתרפא, חובה עליו לעשות איזה מעשה טוב, שיהיה ניכר שהוא עושה זאת במקום קרבן תודה, לכבוד הקב"ה.

פורים תשע"ט

קוראים את המגילה, יצא אלי שומר הפתח ואמר: הן אמת שקוראים כעת את המגילה אבל אין זה זמן קריאתה! השבתי לו, מאי נפקא מינה אם זמן קריאה הוא עכשיו או לא, הרי מכיוון שקוראים את המגילה מחוייב אתה להכניסני. עוד אנו מתווכחים, יצא הקול מבית דין של מעלה לאמר: האמת היא כדברי השומר שקריאת המגילה אינה מועלת אלא בזמנה, אבל אם יפסוק האברך שקורא כעת את המגילה, שהנך יכולה להיכנס, אזי יפתחו לך השער ותכנסי! ועכשיו אני מתחננת אליך אנא! הצילני מרדת שחת!... ומיד פסק האברך לתת לה להיכנס, ותיקן את נשמתה כדי שתוכל לנוח בשלום ובשלווה בגן עדן. עד כאן סיפור המעשה!...

כשהיו "זקני החסידים" מספרים את הסיפור הנ"ל, היו רגילים לומר: כי רבינו בעל האמרי יוסף ז"ע היה דיין גדול בסיפורי עובדות, ולא היה מדרכו לספר שום סיפור מבלי שיזכיר את שם בעל המעשה, או שיגיד בשם תלמידי הבעש"ט. ובסיפור זה, שסתם ולא פירש מי היה "האברך" הזה כנראה שכוונתו היה על עצמו, אך מפאת ענוותנותו לא הזכיר מי היה אותו אברך!...

"אם על המלך טוב יכתב לאבדם" (ג, ט)

מסופר, שפעם הסב הגאון רבי חיים מוואלוז'ין לסעודת פורים, שבמהלכה הגיעו עניים רבים לקבל מתנות לאביונים, וכל הפושט יד נותנים לו. אחד העניים יהודי זקן, לאחר שפשט יד וקיבל מטבע אחת, ביקש מרבי חיים מטבע נוספת, בהבטיחו: "אם תיענה לי - אשמיע באוזניך חידוש מעניינא דיומא". נעתר לו רבי חיים, ואז שאלו הזקן: היכן נרמז במגילה מה שאמרו חז"ל במדרש שגזירת הכליה בימי המן נחתמה בטיט ולא בדם, ומשום כך עלה בידי מרדכי לבטל את הגזירה על ידי התשובה והצום? כך שאל הזקן - ומיד גם השיב: הדבר נרמז בלשון הפסוק "אם על המלך טוב יכתב לאבדם", וכן להלן (ט, כב): "כי המן בן המדתא האגגי צורר כל היהודים חשב על היהודים לאבדם", ואת "לאבדם" יש לקרוא לא=בדם, כלומר: שהגזירה לא נחתמה בדם, אלא רק בטיט.

רבי חיים התפעל כל כך מחידוש זה, ובביקורו הקרוב בוויילנא, סיפר זאת לרבו הגר"א, שהתרגש ואמר לו: 'הזקן שאמר לך דבר זה - הוא הזקן שגילה זאת למרדכי הצדיק, וזהו אליהו הנביא!' (כמוצא שלל רב)

"אם מזרע היהודים מרדכי" (ו, יג)

אמרה זרש להמן 'אם מזרע היהודים מרדכי', ותיבת מזרע נראית כשפת יתר, דהיתה יכולה לומר בקוצר אמרים 'אם מהיהודים מרדכי'.

מבאר ה'תפארת שלמה' (רמזי פורים ד"ה אם מזרע) בדרך רמז,

שבני ישראל
דומים לזרעים
בשדה, ואף
כאשר הם
נרקבים וכלים

חידוש גדול, מביא מרנא ורנא בעל החתם סופר ז"ע שקיבל מאת רבו הקדוש בהאי לישנא (מובא "דרושים ואגדות חתם סופר" עמ' רמה): "קבלתי מרבי הרב מהו' מענדלי ליליג זצ"ל, שהיה רב בבית המדרש דקהילה קדושה פרנקפורט-דמייין, שקיבל מהגאון בעל 'שב יעקב' זצ"ל, שכל העוסק בתורה [בפורים] בין מגילה דלילה למגילה דיומא, מובטח לו שהוא בן עולם הבא. כך קבלתי סתם, וטעמא לא ידענא".
(ספרא דמלכא' - הרב שמואל צבי גנץ שליט"א)

בפורים נאמר "כל הפושט יד, נותנים לו!". וזו דרגה גבוהה יותר מיום הכיפורים שבו משוועים ומעתיירים ולא תמיד נענים. לכן, אומר החידושי הרי"ם, ציוו חכמים להשתכר ויסחו דעתם מן ההזדמנות פז להיענות בכל ענין, פן ישאלו שלא כהוגן ויבקשו יותר מדי.

גודל מעלת וקדושת הזמן של קריאת המגילה. סיפר הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א סיפור נורא, בו רואים את גודל מעלת הזמן של קריאת המגילה.

הרה"ק בעל החקל יצחק מספינקא ז"ע היה מספר בכל שנה אחר שגמר עריכת הסדר בליל ב' של פסח, שאביו הרה"ק בעל האמרי יוסף ז"ע היה רגיל לספר אחר שגמר העריכת הסדר בליל ב', מעשה שהיה עם אברך אחד שערך את הסדר בליל השני ואמר שיר השירים והאריך בסיפורי יציאת מצרים, ועדיין לא חטפתו שינה ולא רצה ללכת לישון, התיישב בדעתו שהיות שביום ב' דפסח הוא זמן של "סעודת אסתר" (אז ישבה אסתר ואחשוורוש למשתה היין, ואז התחננה לפניו שיבטל את הגזירה). לכן יקרא עכשיו את המגילה.

כשסיים לקרות את המגילה, ראה שבאה אליו "רוח" וביקשה "תיקון" לעצמה. שאל אותה האברך, איזו שייכות יש לך אלי ומה רצונך ממני? התחילה הנפש לספר כי ישנן נשמות שהרבו לחטוא כ"כ בזה העולם, שאף אחרי שקיבלו את העונש שלהם בשמים, בכל זאת, אין ביכולתם להיכנס לגן עדן עד שתהיה להם זכות מיוחדת. אבל בכל שנה בשעת קריאת המגילה פותחין שערי גן עדן, ואז יכול כל אחד להיכנס. וחודשים רבים לפני זמן הקריאה עומדות אלפים ורבות נשמות בשער ומחכות לפתיחתו, ואולם מכיוון שקריאת המגילה אינה אלא שעה שעתיים או שלוש, על כן מי שמספיק להיכנס קנה עולמו, ומי שנשאר בחוץ נאלץ לחכות עד שעת הקריאה של השנה הבאה. והנה, זה כמה שנים הנני עומד על שערי גן עדן ובגלל הדוחק הרב לא הצלחתי להיכנס, ובשנה האחרונה סגרו את השער בדיוק כשהגיע תורי להיכנס, והתיישבתי בדעתי שלא אזוז ממקומי עד שיקראו את המגילה בשנה הבאה. ויהי לפתע בעמדי שם ומחכה שיגיע הזמן להיכנס, שמעתי שקוראים את המגילה בליל פסח,

מיד התחלתי
לדפוק על שערי
גן עדן שינחוני
להיכנס שהרי

**"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"
מן תהיה לנו' מתוך הרחבת הדעת. אמנ**

פורים תשע"ט

במחשבתו להסביר את דברי חז"ל 'הקורא את המגילה למפרע, לא יצא'. למפרע מלשון פרעון, הקורא את המגילה בשביל שיפרעו לו ממון על-כך, לא יצא ידי חובתו"...

"וישכם אברהם בבוקר"

איתא בספ"ק שיש חמשה ימים בשנה שצריך לקום בהשכמה יותר מכל השנה, ואלו הם תשעה באב, ראש השנה, יום כיפור, הושענא רבא, פורים, הדבר נרמז במילה אברה"ם בסופי התיבות של ימים אלו א' הושענא רבא, ב' תשעה באב, ר' יום כיפור, ה' ראש השנה, מ' פורים.
(מטה משה)

משלוח מנות ולא קבלת מתנות

ביום הפורים, ממש עם שקיעת החמה, נכנס אחד מאנשי בריסק לביתו של מרן הגר"ז הרב מבריסק זצ"ל, ובידו משלוח מנות עבור הרב.

ואולם, טרם קבל ממנו הרב את המשלוח, יצא מביתו והסתכל לעבר השמים, לראות האם עדיין לא שקעה השמש. הסובבים התפלאו, אבל הרב הסביר את מעשהו:

למעשה איני רוצה במתנות מאף אחד, כנאמר שונא מתנות יחיה. אולם שונה הדבר בפורים, אז האנשים מביאים משלוח מנות, אם כן כל מה שלא שקעה החמה אזי עדיין פורים הוא, ומה שהביא הוא עדיין בגדר משלוח מנות, ומתר לי לקבל ממנו. אבל אם כבר שקעה השמש, הרי זו מתנה רגילה, ומתנות איני חפץ לקבל.

ראו פעם אחת עם הארץ כשהוא יושב ומגרד בסכין כל שם "המן" הכתוב במגילת אסתר המודפסת בסוף החומש. גערו בו: איך אתה מקלקל את המגילה? תמה עם הארץ: הרי כתוב במפורש בתורה "מחה תמחה את זכר עמלק", אם כן צריך למחוק את שם המן מן הספר! אמרו לו: מילא שמו של המן ראוי למחוק אותו, אולם בזה אתה מגרד ועוקר גם את המילים הקדושות שמעבר לדף מול תיבת המן?! אמר להם אותו עם הארץ: הרי אמרו חז"ל 'אוי לרשע ואוי לשכנו'...

עם הארץ אחד שאל את חברו: משה רבנו כידוע נולד ביום ז' באדר, אם כן יוצא שיום הברית מילה שלו חל ב"ד באדר שהוא פורים, והשאלה היא כמה התחילו אז, אם במגילה או בברית? חברו ה"גאון" עיין, יגע ומצא, ענה ואמר לו: העיר גושן מסתמא היא מוקפת חומה מימות יהושוע בן נון, ואם כן אין מקום כלל לשאלתך, כי שם קורים את המגילה ביום ט"ו ולא ביום י"ד...

כזרע הזה אינם מתייאשים לעולם, ואדרבה, רקבון ושפלות זו גורמים להם לצמח ולגדול כאילנות הללו שתחילת בריאתם מדבר שזרעו כלה. וזהו מחיית עמלק להתחזק מהמצב השפל ביותר.

"על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור" (ט, כו)

וקשה מדוע לא קוראים לימים האלה "פור" ומדוע "פורים", ויש לומר שהשם פורים כולל כל הימים טובים פ'ורים ו'פסח ר'אש השנה יום הכיפורים מ'תן תורה.
(חיד"א)

"על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור" (ט, כו)

ולכאורה, אם קראו לימים האלה על שם ה"פור" לשון יחיד, מדוע קראו להם "פורים" לשון רבים? שיכור אחד שלא רצה שבניו ילמדו ממנו להשתכר, אמר להם סימן שידעו מתי צריכים להפסיק לשתות. "אתם רואים את שני האנשים שנמצאים במדרכה ממוול?" שאל אותם, "כאשר תראו שיש שם ארבעה אנשים תדעו שצריכים לחדול מהשתיה."
"אבל אבא", נענו בניו, "יש שם רק אדם אחד..."
כך נפרש בדרך צחות: על "כן" (כ"ן בגימטריא י"ן), בשל היין הרב ששותים היהודים בחג זה, קראו לימים האלה "פורים" על שם הפור. כל בקבוק נדמה להם כשניים...
(ישראל קעניג)

"ורצוי לרב אחיו" (י, ג)

ולא לכל אחיו, מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין (מגילה טז): בכתב סופר הביא בשם אביו החת"ס על מה שפרשו ממנו מקצת סנהדרין משום שהיה בטל מלימודו. והקשה, הלא ודאי מה שביטל מן התורה היה על פי דין, שהרי הצלת נפשות דוחה כל התורה כולה, ואיזו טענה היתה עליו. ותירץ כי אמנם כן, ודאי נהג מרדכי כדן, אבל מכל מקום אין ממצאים לאדם מן השמים מצות פיקוח נפש וכדו' שתדחה את לימוד תורתו, אלא אם כן בשמים אין שבעים רצון כל כך מתורתו, ולכך פירשו הסנהדרין ממרדכי.
ודברי פי חכם חן, והדברים עמוקים.

אחד מבני העיר מעז'בוז, שהיה עשיר מפלג ובקש למצוא חן בעיניו של רבי ברוך ממעז'בוז, שלח אליו סכום כסף גדול כמשלוח מנות, אך הרבי סרב לקבלו ואמר: "בשעת קריאת המגילה, עלה

**"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"
כן תהיה לנו' מתוך הרחבת הדעת. אמן**

גליון 352
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליטן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב
לה' (ו' - י"א)

"וזאת תורת זבח השלמים" אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם הרי אתה מצוה אותנו שנביא כל הקרבנות הללו, בעוד הבית המקדש קיים, אדם חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו, וכן מביא מנחה ומתרצה לו, ועכשיו שחרב בית המקדש היאך אנו עושים על חטאתינו ועל אשמתינו? אמר להם הקדוש ברוך הוא: אם מבקשים אתם שיתכפר עליכם, היו משמרים תורתי ואני מעלה עליכם כאלו עשיתם לפני קרבן. ומניין? שנאמר "וזאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים" אל תקרי כן, אלא "וזאת התורה לא לעולה ולא למנחה ולא לחטאת ולא לאשם ולא למלואים ולא לזבח השלמים" אלא היו עוסקים בתורה, ויהיה חשוב לפני כאלו אתם מקריבים לפני כל הקרבנות, לפיכך אמר דוד "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי" כי אני יודע שעסק תורתך מכפר עונות לפיכך אהבתי תורתך.

(תנחומא צו י"ד)

פרשת השבוע

במקום אשר תשחט העלה תשחט
החטאת (ו' - י"ח)

מסופר: בסטופניץ היה חזן בשם ר' מרדכי, שהיה אחיו של הרה"ק ר' מאיר מאפטא זיע"א, והיה מקורב ל"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א. פעם שאל אותו ה"חווה" מדוע שגור בפי העולם שחזן הוא פתי? ענה ר' מרדכי, בחז"ל (סוטה דף ל"ב) מובא, אמר ר' יוחנן משום רשב"י, מפני מה תקנו תפלה בלחש, כדי שלא לבייש את עוברי עבירה המתוודים בתפלתם על עבירות שבידם (רש"י) שהרי לא חילק הכתוב מקום בין חטאת לעולה, כלומר לא קבע לשחיטת חטאת מקום בפני עצמו, שלא יבינו שהוא חטאת ומתבייש (רש"י). א"כ תיקנו תפלה בלחש שלא לבייש את אלה שמתוודים בשעת תפלתם, ובא החזן ואומר בקול רם מה שאומרים הכל בלחש, ולכן מכנים אותו פתי.

ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו
יאכל (ז' - מ"ח)

מסופר: פעם שאלו את הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א, מה טעם נאכל קרבן תודה רק ליום

אחד שלא כשאר קרבנות? השיב הרבי, קרבן תודה מביאים אותו על נס שאירע לו לאדם, והרי בכל יום ויום מתרחשים אתנו נסים חדשים, ואיך יאכלו מנס של אמש על נס של היום.

ויעש משה כאשר צוה ה' אתו
ותקהל העדה אל פתח אהל
מועד (ח' - ד')

מסופר: פעם בא הרה"ק רבי מנדל מווארקי זיע"א לפני השרף הקדוש מקוצק זיע"א ושפך לבו לפניו: אני גרוע מכולם, אין בי מתום, ובכל זאת הריני נוהג כרבי, ואנשים רבים באים אלי, בטעותי עוד עתיד אנכי ליתן את הדין בגלל כל יהודי שנוסע אלי. פייסו הרבי בדברים, מה לעשות? כבר היה לעולמים, כתוב "ויעש משה כאשר צוה ה' ותקהל העדה" אם הצדיק עושה רצונו של מקום נמשכים ממילא הלבבות אליו, מה אשם בו אם יהודים קמים מעצמם ובאים אליו מרוב תשוקה לעבודת השם באמת ובתמים.

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 6:29 ת"א: 6:31 ר"ת: 7:07

פרשת צו

זמני כניסת שבת
ירושלים: 5:16 ת"א: 5:29

פורים נוסף בחודש שבט

בעיר סרגוסה שבספרד, חיה לה בנחת ובשלווה קהילה יהודית גדולה. היהודים שם הורשו לשמור את מצוות התורה ולנהל את חייהם כרצונם. המלך היה אהוב ונערץ על הכל, יהודים וגויים כאחד, בשל היותו מלך רב חסד, והיהודים חלקו למלך כבוד רב. כאשר הופיע המלך בליווי פמלייתו המלכותית ברחובות העיר, יצאו ראשי הקהילה היהודית לקבל את פניו, כשבידיהם נושאים הם את נרתיקי ספרי התורה היפים והמהודרים, עשויים זהב ומקושטים באבני חן, ולראשיהם פעמוני כסף. את גווילי הקלף של ספרי התורה היו מוציאים לפני כן מן הנרתיקים, ומשאירים אותם בארון הקודש שבבית הכנסת, ויוצאים לקראת המלך עם הנרתיקים הריקים, היות שאסור לטלטל ספרי תורה שלא לצורך מצוה. אולם זאת המלך לא ידע, וברור שאסור היה עליו לדעת. הוא הבין והעריך מאד שהיהודים מקבלים את פניו עם הדבר היקר והמכובד ביותר שלהם, ספרי התורה הקדושים.

קבלת פנים מלכותית מעין זו יכלה להמשיך ולהתקיים במשך שנים רבות, לולא אותו שר חשוב מבין שרי המלוכה, אשר שנה את היהודים בכל מאודו, וחיבתו של המלך כלפיהם, הפריעה לו עד מאוד. שמו של איש צר ואויב זה היה מרקוס, רשע זה חיפש כל העת דרכים ותחבולות שונות כדי להרע ליהודים, ובה בעת להעלות את גדולתו בפני המלך. באחת ההזדמנויות, נודע למרקוס משום מה, כי הנרתיקים שמחזיקים היהודים בידיהם בצאתם לקראת המלך, ריקים הם. גווילי הקלף עליהם נכתבה התורה הקדושה הוצאו מהנרתיקים והם הושארו בבית הכנסת. מרקוס שמח מאד על הגילוי הזה, וחיכה בקוצר רוח ובחוסר סבלנות להזדמנות הראשונה, בה יוכל לספר למלכו את האמת וכך להנקם מהיהודים.

וההזדמנות, אכן, לא אחרה לבוא. בארמון המלך נערך משתה גדול. המלך ישב בחברת שריו וידידיו, סביב שולחנות ערוכים במיטב המאכלים והמשקאות. היין נשפן כמים ומצב הרוח היה מרומם. בעודם שותים ומיטיבים את ליבם, קם המלך על רגליו והחל להתפאר בפני המסובים, על הכבוד הרב, אשר חולקים לו נתיניו היהודים: כאשר אני מופיע ברחובות העיר, כל היהודים מקבלים את פני, ובראשם צועדים נכבדיהם עם ספרי התורה שלהם, הקדושים והיפים". טרם הספיק המלך לסיים את דבריו, קם מרקוס ממקומו, פנה אל המלך ואמר לו: "אדוני המלך, ירום הודו, דע לך, כי היהודים

היוצאים לקראתך הם שקרנים גדולים, הם נושאים נרתיקים ריקים, את גווילי הקלף של ספרי התורה הם משאירים בבית הכנסת. הם גונבים את דעתך ושמים אותך ללעג וקלס".

לשמע הדברים הללו התרגו המלך מאוד וחמתו בערה בו. מרקוס החליט לנצל את שעת הכושר, והציע למלך שיבדוק את הנושא, ואחר מכן יוציא צו מלכותי להרוג ולאבד את כל היהודים הנבזים, מנער ועד זקן, אשר מעיזים להשפיל את מלכנו הנערץ. המלך, שהיה כה נרגו, נענה להצעת השר הנכבד ואמר: "אם אמנם נכונים הדברים אשר אמרת, מרקוס, רע ומר יהיה גורלם של היהודים. אולם, קודם לכן, אני חייב לבדוק את העניין לאשורו. אם כך, הרי שבסיוורנו הקרוב ברחובות העיר, כאשר יבואו נכבדי הקהילה היהודית לקבל את פנינו. תצווה אתה עליהם לפתוח את נרתיקי ספרי התורה, ואם אכן נכון הדבר והם יהיו ריקים, אצווה מיד לעשות כבקשתך. אולם, אם דבריך יתגלו כשקר, הרי הסוף המר יהיה על ראשך. האם אתה מסכים לנסות?" מרקוס הניד את ראשו להסכמה, הוא היה בטוח בצדקת דבריו וכבר ציפה בקוצר רוח לביקורם הקרובה ברחובות העיר. בהיותו בטוח שסוף סוף יגיע קיצם של היהודים, הבלתי נסבלים, והוא וודאי יועלה לדרגה חשובה בחצר המלוכה.

בלילה ההוא נדדה שנתו של שמש בית הכנסת, הוא שכב במיטתו, מתהפך מצד אל צד ואינו מצליח להירדם. משהו רע מעיק על ליבו. מחר בבוקר, צפוי המלך להופיע ברחובות העיר בליווי פמלייתו המלכותית. אבל הוא מודאג. יש לו תחושה, כי אסון עומד להתרחש על בני קהילתו היהודית. לשווא מנסה השמש לגרש את מחשבותיו הטורדניות, הלוא קבלת הפנים הזו כה חביבה על המלך האהוב.

לאחר זמן רב ומתוך מחשבות אלו נרדם סוף סוף השמש, והנה הוא חולם. בחלומו רואה איש זקן, ופניו העטורים זקן לבן, מאירות כפני מלאך אלוקים. האיש עומד מולו ואומר: "שמש יקר, קום מהר, אל נא תאבד זמן יקר. קום ממיטתך, רוץ לבית הכנסת והכנס בוריזות את גווילי הקלף של ספרי התורה הקדושים שהוצאו אתמול, לתוך נרתיקיהם. אולם אל תספר דבר וחצי דבר לאיש" ועוד לפני שהספיק השמש לומר משהו, נעלם האיש הזקן. בפחד ובאימה קם השמש ממיטתו, נטל ידיו, לבש את חלוקו ורוץ מיד לבית הכנסת. בידיים רועדות ובאימה, הכניס את כל גווילי הקלף לנרתיקיהם, כפי שהורה לו האיש הזקן בחלומו, ומשסיים, פנה לביתו בלב שקט.

משל ונמשל

זאת תורת העולה היא העולה ו' – ב')

ידוע הדבר שכל מעלה וגדולה ועשירות אינה באה לאדם אלא בהיסח הדעת, שאם לא יבקשנה ולא ירדפנה, אז תבוא אליו מאליה, מה שאין כן אם ירדפנה להשיגה תברח ממנו. משל לאדם אחד חשוב שנהפך עליו הגלגל, והיה בעירו אדם אחד עשיר גדול ונדיב הרבה, ויום אחד נדחק זה האדם הרבה והיה זקוק לעשרה זהובים, חשב בלבו שילך אצל אותו עשיר הנדיב ויקח ממנו עשרה זהובים הן בהלוואה הן במתנה וכשבא להיכנס לבית העשיר לא הניחו השומר להיכנס כי לא הכירו, ולכן חשב בלבו להמתין ברשות הרבים סמוך לפתח עד שיצא העשיר מביתו ללכת לחנות, ואז ידבר עמו על זה. וכן היה, שהמתין האיש ונסמך על כותל החצר של העשיר תחת חלון אחד והנה השפחה של בית העשיר זרקה ובל מהחלון לרשות הרבים ונשפך עליו כל הזבל, כי היא לא ידעה שיושב אדם תחת החלון. האיש הצטער מאד ומרוב צערו קם ממקומו לחזור לביתו, בדרך הילוכו מצא באמצע הרחוב מרגלית יקרה ומכר אותה באלף דינרי זהב. האיש שמח מאד על זאת ואמר בלבו שבני אדם עשו אותו אשפה והשם יתברך קיים בו מאשפות ירים אביון. והנה לאחר שנה שנתיים נדחק שוב לכסף וחשב ללכת לאותו עשיר לקחת ממנו עשרה זהובים, וכשהגיע לבית העשיר השומר לא היה בפתח והדלת היתה פתוחה, אולם כשבא להיכנס נצנצה מחשבה במוחו שכדאי יותר שלא יכנס לבית העשיר, אלא ישב תחת החלון כפי שהיה בפעם שעברה, והשפחה תזרוק עליו זבל, ואחר כך יתקיים בו 'מאשפות ירים אביון' וימצא שוב מציאה, וכן עשה האיש, ישב תחת אותו חלון והמתין שישפכו עליו זבל, אולם למוזל לא שפכו עליו, ולאחר שעתיים יצא העשיר מביתו ללכת לשוק, ומצא את האיש יושב תחת חלונו על הקרקע, שאל אותו העשיר מדוע הינך יושב בחוץ ולא נכנס לביתך? והרי היום אין שומר בפתח שימנע מלהיכנס. השיב לו האיש, באתי לכאן שיעשוני אשפה, כי כך וכך היה מעשה, ולכן אני ממתין גם היום שיקויים בי 'מאשפות ירים אביון'. אמר לו העשיר טעות היא בידך, כי בפעם הראשונה האשפה והמציאה באו לך בהיסח הדעת, שלא נתכוונת שיעשוך אשפה, ולא חשבת שתמצא מציאה, אלא באה לך מן השמים. אך עתה שאתה רוצה להשיג זאת מדעתך, ורצונך לא תהיינה לך, לא אשפה ולא מציאה, אלא זו וזו יברחו ממך. והנמשל: כן הענין כאן, כל גדולה ומעלה ועשירות צריך שיבואו מאליהן לאדם, שלא שיהיה הוא רודף אחריהם, ולא יועילו לו האופנים וההמצאות שיעשה להשיג אותם. והוא שאמר הכתוב 'זאת תורת העולה', העליה של האדם הן של שררה, הן של עשירות, צריכה להיות היא העולה, כלומר היא מצד עצמה, שתהיה מאליה, ולא שהאדם ירדוף אחריה כדי להשיגה.

(עוד יוסף חי')

תרועת חצוצרות ברחובות סרגוסה בישרה על הופעתו של המלך בליווי פמלייתו המלכותית. היהודים יצאו בהמוניהם אל הרחובות לקבל את פניו ובראשם נכבדי הקהילה, אוחזים בידיהם, כהרגלם, את נרתיקי ספרי התורה. כאשר הגיעו ראשי הקהל סמוך לכרכרה המלכותית, נעצרה הכרכרה, ומרקוס, שישב על יד המלך, פנה אל המלך ואמר: "מלכינו הנכבד והנערץ וודאי ישמח לראות פעם, מה יש בתוך הנרתיקים המהודרים, אותם נושאים היהודים לכבודו." "וודאי, וודאי. פיתחו נא את הנרתיקים", הורה המלך. פחד גדול נפל על היהודים, פני המלך, מוציאים הם את גווילי ספר התורה מנרתיקם, ומשאירים אותם בארון הקודש שבבית הכנסת, וכעת יתגלה לעיני המלך ובני פמלייתו, כי הנרתיקים ריקים, כיצד יגיב על כך המלך ומה יעשה? אולם לא נותרה להם כל ברירה. בידיים רועדות הם צייתו לפקודה המלכותית. בלב חרד כששפתייהם רוחשות תפילה, פתחו ראשי הקהילה את הנרתיקים, והנה, למרבה הפלא... בכל נרתיק היה מונח ספר תורה.

נוכח המלך לראות, כי שרו הנכבד, מרקוס, העליל עלילת שקר על היהודים וליבו נתמלא כעס". הכיצד זה העזת להעליל דבר שקר וכזב על אזרחי הנאמנים ביותר, המכבדים אותי באמת ובתמים?" צעק המלך על מרקוס הרשע. "ביקשת שאהרוג אותם, אולם את העונש הזה תקבל אתה בעצמך. עצרו אותו והוציאוהו להורג מיד" פקד המלך על חייליו. הדבר יצא מפי המלך ופני מרקוס הרשע חפו, הללו מיהרו לציית לפקודת מלכם, וכך הגיע סופו המר של מרקוס הרשע. ואילו את היהודים שיבח המלך מאוד על מסירותם ועל הכבוד הרב, שהם חולקים לו. ולאות תודה שחררם ממיסים לקופת המלוכה למשך שלוש שנים.

אזירה של שמחה וצהלה שררה באותו יום ברחובות היהודים. ליבם היה מלא שבח והודיה להשם יתברך על הנס הגדול, אשר עשה להם ואשר הציל אותו ממות בטוח. מאותו יום היחסים בין הקהילה היהודית לבין המלך נעשו יותר טובים, מצבם הכלכלי השתפר והם המשיכו ללמוד תורה ולקיים מצוות באין מפריע. ומאז, נשמרו ימים אלו, י"ז וי"ח בשבט, כ"ימי הפורים" של יהודי סרגוסה, במשך דורי דורות, כימי תפילה והודיה לה', שהצילם מ"המן" שבדורם, אשר רצה להשמידם ולכלותם. והקב"ה הצילם מידו.

צ'ין אדם לחברו

האם אגרם צער ליהודי?
לא ולא!

מסופר על הרה"ק רבי יוסף שלום אלישיב זיע"א, שבכל שנה ושנה, ביום הפורים, היה סועד על שלחנו של חתנו, הגאון רבי עזריאל אויערבך. סעודת הפורים נמשכה שעה תמימה אחת. במחצית השעה הראשונה ישב מרן בחברת בני משפחתו, ובמחצית השעה השנייה נפתחו הדלתות ונהירה המונית החלה. המוני ישראל נכנסו אל הקדש, לחזות בזיו פניו של הצדיק, לשמוח ולשמוח עמו. מנהג זה התחדש רק בשנותיו האחרונות. ואולם, בשנים עברו היה נוהג לשבת בביתו בראש השולחן, ולקבל במשך כמה שעות את פניהם של מאות קיבאי משלוחי המנות. פעם התעניין אצלו אחד מתלמידיו, מדוע ולמה שנה ממנהגו, ומדוע העביר את סעודת הפורים לבית חתנו, שם קיבל את פניהם של אורחיו במשך מחצית השעה בלבד. וכך השיבו הרב אלישיב: "אינני איש צעיר, וקצת קשה לי לשבת זמן רב ליד השולחן". התשובה נשמעה מוזרה במקצת, שהרי מרן ישב כמעט במשך כל שעות היום ליד השולחן, רכון על הגמרא האהובה. מדוע, אם כן, קשה לו לשבת ליד שולחן הפורים במשך כמה שעות? אבל מרן הסביר מיד את דבריו, בהסבר נפלא ומיוחד. "ביום הפורים מגיעים לשבת סביב השולחן אנשים רבים, ביניהם רבנים חשובים, ראשי ישיבות וראשי כוללים, אברכים ודיינים. ואני צריך כל הזמן לחשבן, כמה שניות דברתי עם כל אחד ואחד". "ומדוע?" המשיך בהסברו, "משום שאם אדבר עם רב אחד חצי דקה, ועם חברו עשרים וחמש שניות, עלול חברו לחשב שאני מכבד אותו פחות מאשר את הראשון. וכן על זו הדרך, אני צריך לזכור כמה זמן הקדשתי לכל אחד, כדי שלא

אפגע חלילה אף באחד". "קשה לי להתרכז בשני דברים, גם בשיחה עצמה, וגם במשך זמן השיחה, עם עשרות אנשים בשעה אחת. אבל מה אעשה? האם אפגע במישהו? האם אגרם צער ליהודי? לא ולא!" עדיף לי להיות כאן, בבית וגן, ולקבל את הצבור במשך מחצית השעה, ולא להסתכן בפגיעה בבין אדם לחברו".

הצדיק ששאב מים

מסופר על רבה של עידה"ק ירושלים תובב"א הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א (יומא הילולא י"ט אדר שני) שחזר פעם מתפילת שחרית עטור בטלית ותפילין, וראה בדרך שני ילדים בגיל 7 - 6 עמלים לשאוב מים מהבור, ניגש אליהם ושאל: למה שואב המים לא מביא לכם מים הביתה? ענו הקטנים: אין לנו במה לשלם לו, ואיפה אבא ואימא? שאל רבי חיים, האבא חולה וגם אימא חלשה ולא חשה בטוב, הלץ את התפילין ופשט את הטלית, הוציא מידם את החבל עם הדלי ושאל להם מים.

חאלקה כדי לעשות חסד

שנים רבות סירב הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א (יומא דהילולא כ' אדר) לעשות "חאלקה" כמו ידיו לילדים בני שלושה עד שיום אחד סיפר לו נכדו שגם הגה"ק ה"סטייפלר" זיע"א גם סירב בתחילה לגזור את שער הפעוטות, והיה אומר שאינו ספּר. אך יום אחד התרצה ואמר: "נו, טוב, למה לא לעשות טובה ליהודי". שמע הרב אויערבך ואמר: "זה סיפור יפה. בלי נדר, גם אני מקבל על עצמי להסכים לעשות "חאלקה", כדי לעשות חסד".

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז אדר
הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)
הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (בעל החת"ס - תרמ"ג)
הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור - תשנ"ו)
יום ראשון י"ז אדר
הרה"ק רבי אברהם מפראהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרוזין - תקע"ו)
יום שני י"ח אדר
הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר ב"ר פינחס (תר"ל)
יום שלישי י"ט אדר
הרה"ק רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב (צמח דוד - תרל"ד)
הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר חיים מקאסוב (תר"מ)
הרה"ק רבי אברהם מפאריסוב ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרע"ב)
הרה"ק רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה ב"ר אברהם יצחק (תרפ"ח)
הגה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד (אד"ש תרצ"ב)
יום רביעי כ' אדר
הגה"ק רבי יואל ב"ר שמואל (הב"ח - ה"א ת')
הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך ב"ר חיים יהודה לייב (תשנ"ה)
הרה"ק רבי משה יהושע בהרה"ק חיים מאיר מויוניץ (תשע"ב)
יום חמישי כ"א אדר
הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ב"ר אליעזר ליפמן (תקמ"ו)
יום שישי כ"ב אדר
הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן מאיזמיר (שבת מוסר - תפ"ט)
הרה"ק רבי יוסף בלאך אב"ד סטאנוב ב"ר אברהם (גנוי יוסף - תקנ"ו)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אדר" רפרום יוסף חיים על המצוות.

מים אחרונים (כ"א)

א) יכוין האדם קודם נטילת מים אחרונים, בזה הלשון, הריני מוכן ומוזמן ליטול ידי אחר האכילה, כמו שתקיננו חז"ל, לתת בזה נחת רוח ליוצרי ובוראי, יתברך שמו ויתעלה, לשם יחוד קודשא בריך הוא, וכו'. (יסוד ושרש העבודה, שער ו', פרק ו')

ב) יש לכל בעל הבית להזהיר לבני ביתו שיוהרו במים אחרונים. (ערוך השולחן סימן קפ"א סעיף ה')

ג) אם בשבת בסעודה שניה, אין לו מספיק מים, ואם יטול מים אחרונים על סעודה השניה, לא יהיה לו מים ראשונים לסעודה שלישית, מבטל הסעודה השלישית, ונוטל ידיו עתה לאחרונים, [א.ה: ואע"פ שכבר ביארנו במאמרים הקודמים שמיים הראשונים קודמים למים אחרונים, ע"ש, שאני הבא שכבר נתחייב במים אחרונים על סעודה השניה, ולכן הם קודמים למים הראשונים של סעודה השלישית. ודו"ק]. (ערוך השולחן שם סעיף ו')

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש טז אדר ב תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 5:16 תל-אביב: 5:31 חיפה 5:22 מוצאי שבת: ירושלים: 6:29 תל-אביב: 6:31 חיפה: 6:30 ר"ת: 7:09

פרשת צו

התחשבות בזולת

להרגיש את הזולת...

סיפר הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל: כשהגיע הגרי"ז סלוביניצ'יק זצ"ל לירושלים אחרי המלחמה כשהוא שבור ורצוף, פשטה השמועה בעיר והחלה נהירה המונית לביתו. יהודים מכל קצות העיר הגיעו לבקש עצות ברכות וישועות.

בין הבאים היה הגאון **רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל**. אך הוא הסתובב אנה ואנה ולא נכנס לחדרו של הגרי"ז. שאלוהו: מדוע לא נכנס? והשיב שממתין שהחדר יתפנה ממבקרים. כי רוצה להפגש עם הגרי"ז ביחידות.

התפלאו כולם: לשם מה נצרך לדבר עם הגרי"ז ביחידות? אלו סודות יש לו? ואם רצונו לדבר בלימוד מדוע לא ישמעו זאת גם אחרים? מיד הודיעו לכולם לצאת מהחדר משום שרבי איסר זלמן רוצה להכנס ביחידות.

היה שם אחד שסקרנותו בערה בו, וכשכולם יצאו מהחדר, התגנב הוא והתחבא מתחת לארון. וכך סיפר: רבי איסר זלמן נכנס לחדר ובידו שקית. הושיטה להגרי"ז ואמר: "שלום עליכם. הבאתי לכם סנדוויץ' עם זיתים. הכל מעושר כדת וכדין. אני בעצמי עישרתי".

התרגש הגרי"ז וקרא: "הו רבי איסר זלמן, החייתני! עד עכשיו לא הכנסתי מאומה לפי, כי אינני בקי בהלכות תרומות ומעשרות. אני כבר ניגש ליטול ידיים!"

רבי איסר זלמן שיער וחשש שכך יהיה: הגרי"ז יבוא לארץ ישראל, כאן צריך להפריש תרומות ומעשרות, והוא עדיין לא התנסה בכך בחו"ל, והרי כל מצוה אצל הגרי"ז אינה דבר פשוט כלל, הבין רא"ז שמן הסתם עדיין לא טעם מאומה, לכן הביא לו אוכל מעושר כדון, דבר שלא עלה בדעת אחד מהמבקרים הרבים.

"צריך להתחשב"...

ת"ח ממקורבי הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל עלה לבית רב"צ בימי מחלתו לעסוק עמו בעריכת ספר תשובותיו. היה זה ביום תענית והרופא אסר עליו לצום. והנה נכנסה הרבנית שהציעה לרב"צ כוס קפה. הוא סרב לשתות עתה ודחאה לאחר מכן. "אבל אתה חייב בפקודת הרופאים" אמרה.

אך רב"צ עמד בסירובו, ונימוקו עמו: "לא ישתה ליד אדם השרוי בתענית! אמנם הבריאות דוחה צום, אבל אינה הצדקה לגרימת סבל עקיף מזערי לזולת!"

בענין אחר אמר פעם רבי בן ציון: מעולם לא הערתי לאדם, פרט לענין אחד: כשמחזרים על הפתחים לאסוף כספים לצרכי צדקה בשעות הצהריים! הלא זה זמן מנוחה לילדים ולמבוגרים, איך לא מתחשבים!

יגילו במלכם

שלא יפגע אדם בזולתו מתוך רוב דביקותו ודקדוקו בהידור המצוות!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "ואש המזבח תוקד בו" (פרק ו-ב)

כלומר: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להזהר שתהיה יוקדת "בו" – בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים. וכדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב [הלל הזקן]? אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפרח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

באחת משיחותיו הנוקבות, עמד הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל על העוול הנורא, כאשר מתיימר אדם לעשות מצוה תוך כדי פגיעה חמורה בזולתו, ואשר גורם לעצמו נזק עצום בשל כך, כפי שמוכח מפסוקי הנביא. ואלו דבריו:

בספר שמואל (יב-ה) מתואר, כיצד נתן הנביא בא לפני דוד המלך ע"ה ומספר לו את משל כבשת הרש: העשיר שיש לו מכל טוב, לוקח מהעני את הכבשה היחידה שיש לו... האם לוקח זאת לעצמו? לא! הוא לוקח כדי לקיים בזה מצות הכנסת אורחים (כמפורש בפסוק).

"ומה פסק על כך דוד המלך?" – הרעים רבי חיים בקולו – "בן מות האיש העושה זאת!" אומר לכם את האמת שעברתי על כל התורה כולה ולא מצאתי חיוב מיתה על גזולת ממון... איך זה נהיה האדם לבן מות!?"

"אלא מכאן" – הפטיר רבי חיים – "כאשר האדם לוקח הכל לעצמו בלי כל התחשבות בזולתו וגם את המצוות הוא רוצה לקיים על חשבון השני – אין עליו חיוב מיתה. זה אינו עונש, אלא הוא פשוט מאבד את זכות קיומו..."

להכיר ולהעריך הטובה שמקבל ממיטבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "אם על תודה יקריבנו" (פרק ז-ב)

וּכְתַב רִשׁוֹ: "אִם עַל דְּבַר הוֹדָאָה עַל נֶס שֶׁנַּעֲשֶׂה לּוֹ כְּגוֹן יוֹרְדֵי הַיָּם וְהוֹלְכֵי מִדְּבָרִיּוֹת וְחַבּוּשֵׁי בֵּית הָאֲסוּרִים וְחוּלָה שֶׁנִּתְרַפָּא שֶׁהֵם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, שֶׁכְּתוּב בְּהַן (תְּהִלִּים קז) "וַיֹּדוּ לֵה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה".

ההודאה הגדולה ביותר שמצאנו בתורה, היא הודאת עם ישראל אחרי קריעת ים סוף, שבאה לידי ביטוי בשירת הים, וכמו שאומרים בתפילה: "על זאת שיבחו אהובים... ונתנו ידידים זמירות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך...". ובהמשך: "שירה חדשה שיבחו גאולים לשמך על שפת הים יחד כולם הודו..."

וחשבנו בס"ד, שיש כאן יסוד גדול בטיב ההודיה, ולהבנת הענין נקדים מספר קושיות:

(א) אמרו חז"ל (מגילה י:): "ביקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה". וקשה: במה שונים ישראל שאמרו שירה ועליהם לא היתה טענה כמו על המלאכים?

(ב) כתב הבית יוסף (או"ח סימן ת"צ מהמדרש) שמטעם טענה זו של "מעשה ידי טובעים" וכו', לכן אין גומרין את ההלל בחול המועד ובב' ימים אחרונים של פסח. וצ"ע: א"כ, מדוע ביום ראשון של פסח כן גומרין ההלל? ומה עוד שבני ישראל עצמם הרי אמרו שירה, כאמור.

(ג) על הפסוק "אז ישיר" פירש רש"י: "אז - כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה". מה החידוש בדבריו, הרי פשוט הוא שעלה בלבו לשיר רק כשראה הנס ולא קודם?

(ד) מדוע המתנינו ישראל מלומר שירה עד שעה זו, ולא אמרו מיד כשנגאלו ממצרים?

(ה) מהו פשר הלשון "שירה חדשה" איזה חידוש היה בנס הזה יותר משאר ניסי מצרים שמתאים לזה הביטוי "שירה חדשה"?

ואשר נראה לנו בישוב כל הקושיות, כי למען האמת ישנן שתי מדרגות עיקריות השונות זו מזו במושג של הודאה על הנס, ונמחיש את היסוד בזה בהקדם מעשה קטן שיש בו מסר גדול (הובא בספרנו **איש לרעהו** ח"ב עמ' תלד):

פעם הגיע חסיד קרלין לביקור בווינה מקום מושבו של **כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מטשורטקוב** זצ"ל. הוא נכנס אליו ביום רביעי ושאל: הואיל ומתעתד הוא להתפלל בשבת בבית מדרשו, האם הוא יכול לצעוק בתפילה, כמנהג חסידי קרלין שמתפללים בקול צעקה?

השיב לו האדמו"ר: "אצלנו לא צועקים אלא מתפללים בשקט כיאה לפני מלך מלכי המלכים". בלית ברירה התאמץ הלה בתפלת ליל שבת שלא לצעוק, אך כאשר הגיע בתפלת שחרית ל"נשמת כל חי" ליבו עלה על גדותיו ולא יכל להתאפק מלהתפרץ בצעקה למלכו של עולם מעומק לבו.

לאחר השבת כשנפרד מהאדמו"ר, התנצל על כך וביקש סליחתו. אך הרבי ענה לעומתו: "כפי שהתפללת, כך ראוי להתפלל! צעקה היא אחת מלשונות התפלה!" התפלא החסיד: "והרי הרבי אמר ביום רביעי..."

הסביר לו האדמו"ר: "כשחסיד בא אלי ביום רביעי ומתכנן לצעוק בשבת ומבקש על כך רשות, זה לא מקובל עלי. שכן תפלה צריך להתפלל מהלב ולא בצעקות. צעקה היא לא מטרה בפני עצמה. אך כאשר מתוך כוונת הלב מתפרצת לה הצעקה, זה מבטא את איכות התפלה, כי הצעקה באה מתוך הדביקות בהקב"ה, וצעקה כזו היא אחת מלשונות התפלה". ע"כ המעשה.

מענה נבין שכך גם לענין ההודאה. ישנה מדרגה פשוטה של הודאה שהשכל הישר מחייב אותה, או שחייבו חז"ל, ואפשר לתכנן אותה מראש, אימתי והיכן להודות על הנס, כדוגמת ארבעה שצריכים להודות. הודאה כזו, עדיין לא בדרגת "שירה" הפורצת גבולות... אך ישנה הודאה בדרגה נשגבה ונעלית ביותר שאי אפשר לתכנן אותה מראש לעוד מספר ימים, אלא היא פורצת "ספונטנית" בצורת שירה. מעומק לב הומה, המלא על גדותיו ברגשי שמחה והודיה על הנס. נמצא שכמו גדר ה"צעקה" בתפילה, כך גדר ה"שירה" בהודיה.

ומכאן נבין את ההבדל הגדול בין ישראל למלאכים: עם ישראל, שראו בעיניהם את נס הצלתם, לא "ביקשו" לומר שירה, אלא השירה פרצה בכל עוז מאליה, מתוך רגשות עזים של שמחה שהציפה אותם למראה הנס המפתיע. שירה כזו היא כורח המציאות ולא ניתן להגבילה או לדחות אותה. לא כן שירת המלאכים הם "רק ביקשו" לומר שירה (כלשון חז"ל), ושירה "שמבקשים עליה רשות", כזו שניתנת לתיכנון ואין בה עוצמה "בלתי נשלטת", שפורצת גבולות, שירה כזו נשארת במסגרת הרגילה, הקובעת שכאשר "מעשי ידי טובעים בים לא אומרים שירה".

לפי"ז, גם מתורץ מדוע רק ביום הראשון של פסח גומרים את ההלל?

שירי תודה והכרת הטוב...

כשהיה הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל מודה ומברך על הטובות שהטיבו עמו, היה מגיע לידי התרגשות כה עמוקה. כל ימיו היה אסיר תודה להקב"ה שהשאירו בחיים, על אף כל הסכנות, ועל שזכה להקים בית של תורה, ועל שזכה להיות כל חייו בתוך עולמה של תורה.

בשנים האחרונות לחייו, בכל עת שהיו שרים שירי תודה, אפשר היה לראות, כיצד הרגשות של הכרת הטוב מציפים את לבו, והוא נסער כולו.

תמיד חדור היה הכרת הטוב לה' על הטובה שהנחיל לו. תמיד מרוצה, תמיד רגוע. לעתים היה מפזם לעצמו, כשחיוך קל של שמחה ומאור מרחף על פניו. אף פעם לא ראהו מריר או מתמרמר. תמיד הקרין תחושה של אהבה, רוחב לב, שמחה והכרת תודה, תודה לרבש"ע על הכל.

במסגרת שיחותיו על "הכרת הטוב" היה מספר גם על הטוב שהיה לו כאשר ישן בבית מלאכה של סנדלר. הלה היה הולם בפטישו עד השעות הקטנות של הלילה. ועל ידי כן למד להתעלם מהרעשים בסביבתו. הוא פיתח תכונה זו עד ששום רעש לא מפריע לו להתרכז בתלמודו. הוא שכה ידע לראות בכל מאורע את ידו הטובה של הקב"ה, לא שכח להתייחס בהערכה גם לאותם ימים קשים בבית הסנדלר.

המשגיח רבי מאיר

לזכור ולהודות על

הישועה...

בחודש אלול שנת תש"ל, נחטף אווירון ע"י מחבלים. בין הנוסעים שנחטפו היו גם הגאון רבי **יצחק הוטנר** זצ"ל ובני משפחתו. הם הוחזקו במדבר ירדן כשבוע ימים ואח"כ הועברו למקום סתר לעוד שבועיים, בתנאים מצוקה נוראים. תפלות עולם התורה לשחרורם הרקיעו שחקים. בכ"ה באלול, אחרי שנשתחררו בחסדי ה', נותרו כתבי חידושיו בידם. הצער הגדול של הרב הוטנר על כך, התמוזג עם שמחת השיחרור.

בהתאם לאמרת חז"ל "הואיל ואתרחיש ניסא ניזיל ונתקין מילתא" (שבת לג.) נוסד בכ"ה באלול תש"ל קרן גמ"ח לבני תורה לאות הודאה על החסד בפדיון נפשם של הרב הוטנר ומשפחתו והנלוים אליו. מאז נקבע יום זה כיום הודאה בביתו.

את תחושת הכרת הטוב הביע הרב הוטנר לאחר השיחרור באמרה הבאה: "מצינו בדוד המלך ע"ה שעשה לו "אזור" מעור של שה לזכור הנס ועליו הראה כי זה הוא (ראה שמואל א- יז, לד במדרשו), מורה באמצע על ישועתו. הלוואי שהייתי יכול לעשות לעצמי בגד מתוכן הצלה זאת, כדי שאף לאחר חלוף הזמן, אוכל להודות ולהורות באמצע על ישועה זו".

הכרת טובה מיוחדת, חש הרב הוטנר ל"אחינו בני ישראל" על השתתפותם העמוקה בכל מה שעבר עליו. על התפילות וההשתדלויות למען שיחרורם. ועל כן הסיקה הרב הוטנר כי ניכר בעליל ש"רק כח כלל ישראל ותפילותיו הם שהביאו להוצאתנו מן המיצר".

ספר הזכרון לבעל ה"פחד יצחק"

דרשת הודיה על החסד הגדול...

בעת שפרצה מגיפת הכולירה בפרשבורג, לא פגעה באופן פלאי במאות בני הישיבה. כאשר נעצרה בחסדי ה', נשא בעל החתם סופר דרשת הודיה. על החסד הגדול שהפליא על הפלא, שלא פגע בשום תלמיד מהם שום חולי ומכאוב ולא שום ענין מהחולי ההוא!

את הפלא הגדול הזה תלה החתם סופר בזכות הקהילה. וכל כך למה? משום שאילו היתה המגיפה פוגעת ח"ו באחד מבני הישיבה, היו אנשים מן הקהילה עלולים לתהות: כלום לא די לנו בחולים בקרבנו, שצריכים אנו לטפל בנערים מערים אחרות? ישובו לביתם ויחלו שם! ודיבורים אלו מעוררים היו דינים קשים על הקהילה. חס עליה הקב"ה, ושמר על בריאותם של בני הישיבה, שלא ניתן פתחון פה לנרגנים...

דרשות החת"ס

משום שאז הרי ישנה החובה על כל אחד לראות עצמו כאילו הוא יצא עתה משיעבור מצרים, ועליו לחוש זאת באמת, עד שפורצת מלבו "שירה חדשה" על גאלתו האישית בלילה הזה, וממילא, בהרגשה כזו רשאי לגמור את ההלל. זהו שהדגיש רש"י: "עלה בלבו שישיר שירה". כי שירה צריכה לפרוץ מלב מלא על גדותיו ברגשי שמחה והודיה, ורק אז אין כל מגבלה, כאמור. [אבל אחרי ניסי מצרים, עדיין לא הגיעו בני"י לדרגה כזו. וזו משמעות "שירה חדשה" שמתחדשת ברגע זה ואינה צפויה מראש].

נמצאנו למדים, שלא כל הודאה על נס שייך בה "שירה". אלא רק זו שבאה מתוך רגש התפעלות עצומה מהנס, שאז דין השירה לפרוץ מאליה מעומק הלב, זוהי השירה הראויה להיות חלק בלתי נפרד מההודאה שנתחייב בה בעל הנס.

וכעין הרעיון הידוע שאמר הגרי"ז **סולובייציק** זצ"ל (בשם אביו **רבי חיים** זצ"ל) לבאר את הפסוק "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי" (תהלים יג-ו). שיש לעיין אימתי אפשר לומר שירה על נס, האם רק אחרי שכבר קרה נס או גם במצב שבטוח במאה אחוז שיקרה הנס. וזה ביאור הפסוק: "ואני בחסדך בטחתי" - שבטוח רק "בחסדך" אזי רק "יגל לבי בישועתך" - יש לי שמחה על זה. אבל אימתי "אשירה לה" - שיאמר שירה, רק "כי גמל עלי" כשנעשה הנס בפועל. [והיינו, לא מספיק הידיעה על הנס אלא צריך התפעלות מוחשית כדי לומר שירה].

ומצאנו (בספר **חוט השני** הל' שבת פ"ד) שהקשה הגאון **רבי ניסים קרליץ** שליט"א, - לאור דברי הגרי"ז - בהבנת הפסוק בשירת הים "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך... מקדש ה' כוננו ידיך" שהכוונה על בית המקדש שעתיד להבנות ע"י הקב"ה, נמצא שבשירה מדובר גם על ישועה העתידה לבוא, והרי לפי הגרי"ז אומרים שירה רק על הישועה שהגיעה בפועל ולא על הבטחון בישועה שתבוא!!

ותירץ רבי ניסים, כעין היסוד שכתבנו לעיל, שכאשר בני ישראל אמרו "שירת הים" על הניסים הגדולים שראו, הגיעו מתוך כך למדריגה כ"כ גדולה לבטוח באמונה ובבטחון בה' עד שהרגישו ממש את הנס העתידי כאילו כבר מתקיים לנגד עיניהם, עד שלפי דרגתם זו יכלו לכלול גם את הנס הזה בתוך השירה. ודפ"ח"ת.

זריזות למצוות

מצוה הבאה לידיך...

סיפר הרה"ג **רבי אליעזר טורק** שליט"א: יום אחד נכנסתי לביתו של הגראי"ל **שטיינמן** זצ"ל לשאול בעצתו. בדיוק בשעה זו נכנס הרב שטיינמן לבית לאחר שמסר את שיעורו היומי בישיבת פוניבז' לצעירים. והנה עוד לפני שהספיק לטעום מהאוכל שהכינה לו הרבנית, נכנס הגאון **רבי דוד שמידל** שליט"א (ראש "אתרא קדישא") ושוחח עמו דקות ספורות. ויצא מהבית.

מיד לאחר מכן אני רואה את הרב שטיינמן לובש שוב את הכובע והחליפה ומתכוון לצאת מהבית כשהוא מתנצל בפני הממתינים על כך שהוא נאלץ לצאת כעת. הרבנית פנתה אלי בחרדה ואמרה: "אוי! הוא עדיין לא טעם מאומה, להיכן הוא יוצא שוב?!"

ירדתי אחריו וראיתי שהוא ממתין לרכב שיבוא להסיעו. אמרתי לו את דברי הרבנית, אך הוא לא הסביר פשר נסיעתו הפתאומית. מאוחר יותר התברר כי נודע להרב שמידל על חפירת קברי קדמונים במקום מסויים, ובא להודיע להרב שטיינמן כי לדעתו אם יבוא למקום למחות בעובדים הדבר יכול לסייע ולהביא לעצירת העבודות.

ומיד כשמע זאת הרב שטיינמן לא התמהמה אף לא לרגע קט כדי לטעום דבר-מה. שכן "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה", ואם יש בידו לסייע ולהציל, אין להתעכב במאומה.

כל רגע יקר...

כל דקת זמן שניתנה להגרי"ש **אלישיב** זצ"ל היתה מנוצלת לתלמוד תורה, ולכך גם זריזותו המופלאה. כאשר היה נכנס מאן דהו לבקשו דבר-מה והיה חורג ממשטר הקיצור והצמצום המפורסם של הגרי"ש והיה מאריך בדבריו, מיד היה הגרי"ש תוקע בו מבט תוהה ומשתומם, כמי שזועק עליו ללא קול: "גזלן שכמותך, איזה היתר יש לך לגזול מזמני היקר?!"

גדולה שימושה

להזדרז לקיום המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו !

נלמד מהפסוק: "צו את אהרן ואת בניו" (פרק ו-ב)

וכתב רש"י (מהתו"כ): "אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון ניס".

נאמר (משלי כב-כט): "חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתייצב..." ופירש **רבינו יונה** ז"ל: בא לשבח מדת הזריזות, והיא המהירות במלאכתו. וביאור הענין: כאשר מוטלת עליו מלאכה לעשות, לא ישקוט האיש כי אם כילה הדבר לעשותו, והמהירות במלאכה כוללת ההקדמה אליה: שלא יאחרנה ליום מחר ושיתעסק בה בלא ביטול והפסקה בעצלתים. ושיבח בעליה ואמר: כי לפני מלכים יתייצב. כי המלכים שואלים ודורשים על איש אשר כזה והוא הראוי לפעלם ולעבודתם.

התאונן אחד לפני הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל על כי נבצר מרוב ישראל לקיים הלכה מפורשת בשולחן ערוך...

התפלא רבי בן ציון לאיזו הלכה כוונתו? השיב הלה: הלכה מפורשת שיש להמנות על עשרה הראשונים בבית הכנסת... נמצא שאם יש ציבור של מאה מתפללים, הרי תשעים לא יזכו לקיים הלכה זו...

השיב לו רבי בן ציון על אתר: "טעות בידך! כל המאה יכולים לזכות בכך!" ה"כיצד?" תמה הלה.

פתח רבי בן ציון את השו"ע (או"ח סי' צ-י) והקריא: "ישכים אדם לבית הכנסת, כדי שימנה עם העשרה ראשונים..." והוסיף להסביר: "מרון השו"ע לא כתב, "ימנה האדם על עשרה ראשונים" כי לזה באמת יכולים לזכות רק עשרה. את זה לא מחייבת ההלכה. אבל החיוב הוא על כל אחד להשכים להשתדל להיות מעשרה ראשונים, ולהשתדל, יכולים כולם!"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

זְנִיחוּ הַפּוֹף הַזֶּה! / הרב נפתלי וינברג

לפיכך הייתי מציע לשלוח לי משלוח-מנות מקורי. יחשוב כל ילד במה הוא מסוגל ורוצה להשתפר, לדוגמא, הקשבה והשתתפות טובה יותר בשיעורים, השתדלות לעבוד על המדות טובות ועל הדרך ארץ. את המשלוח-מנות הזה יגיש לי על דף מאויר ברוח היום - "והריני כאילו התקבלתי"...

* * *

כמו לכל מטבע - גם כאן ישנו צד שני:

ישנם אנשים או משפחות שאנחנו חייבים לשלוח להם משלוח מכובד. יש לנו כלפיהם מחויבות, או הכרת-טובה מיוחדת, ואין לנו אפשרות להתעלם שכן אז נהיה חלילה כפויי-טובה.

אבל מה עושים מול ארנק ריק?

במקרים כאלו עלינו להפעיל את מנגנון ההישרדות היהודי שנקרא "בטחון בהשם". ואמנם, הדרך הזו לא מתאימה ממש לכל אחד, שכן צריך להיות איש מעלה כדי לבטוח באמת. אם הוא מרגיש חייב לשלוח ומתכוון לשם שמים, ה' יעזור לו שלא יחסר לו מזה הפסוק אומר "בְּרוּךְ הַגֵּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּד' וְהָיָה ד' מִבְּטָחוֹ" (ירמ' יז, ז). נשים לב שהפסוק מורכב משני חלקים, כלומר: "בְּרוּךְ הַגֵּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּהֵשֶׁם" כך הוא יזכה ל"וְהָיָה ד' מִבְּטָחוֹ" - לפי מידת הביטחון שלך כך תזכה לקבל מהקב"ה!!

אך כאמור, את "סעיף הביטחון" מפעילים רק כאשר הדבר באמת נצרך, היינו ביחס לאנשים שאנו חייבים לשלוח להם. אך כאשר מדובר במשלוחים סתם, אזי נשען על פסוק אחר (ומיכה ו, ח) - "וְהִצַּנַּע לְכַת עִם אֶלְקִיד"...

* * *

מענין לענין באותו ענין: לפני כשנה השתתפתי בחתונה, והבחנתי בתופעה מוזרה. הפנים של בעלי השמחה משני הצדדים לא היו נראות שמחות באמת, לא ראיתי אפילו חיוך על פניהם. שאלתי את עצמי: אולי נקלעתי בטעות לניחום-אבלים?...

והאמת היא: מה שהעיק עליהם ביום שמחתם היו ההתחייבויות האדירות שנטלו על עצמם. זה פשוט כופף את קומתם, והם צודקים - איך אפשר במצב שכזה לשמוח?! והבן שואל: האם זו דרך היהדות? החתן והכלה צריכים להבין זאת ולהסביר להורים שהם רוצים לצמצם ולהיות צנועים, הם לא רוצים לשמח על "הדם" של ההורים

נכון. החיסכון במשלוחי-המנות לא יותר בידנו סכום שיספיק לנישואי הילדים, אבל הוא בהחלט יהווה נדבך נוסף בהתרגלות מוחלטת להתנהלות כרצונו יתברך.

והעיקר, שנזכה כולנו לפורים מאוזן ושמח - "וְטוֹב לֵב מִשֶּׁהָ תַמְיִד!" (משלי טו, טו)

והנה שוב הגיע פורים. והנה שוב נשמעים הצלופנים של משלוחי המנות.

חביבים ישראל שמחבבים את המצוות, על אחת כמה וכמה את המצוות החביבות של ימי הפורים. הקב"ה רוצה שנחגוג כמה שיותר - ללא ספק. והא ראייה: הוא מצדו תכנן עבורנו שנחגוג מידי ראש-חודש, אלא שבגלל חטא-העגל התוכנית בוטלה. 'זכר-לדבר' נותר אצל הנשים, שכיון שלא עבדו בעגל ישנן נוהגות לא לעשות מלאכה בראש חודש (ראה שו"ע או"ח סי' תי"ז סעיף א').

אז לחוגג? בוודאי! השאלה רק איך. גם כאן צריכים לפעול מהראש, ולא "מהבטן". גם כאן צריך לחשוב מה הדרך הטובה ביותר להגיע למטרה - והמטרה במקרה הזה היא המצווה.

* * *

נתמקד באחת ממצוות היום - משלוח מנות.

שמה התבלבלנו, אבל "עד דלא ידע" נאמר על משתה היין ולא על משלוח-מנות. אין מצווה לפוצץ את כל השכונה עם משלוחי-מנות. וכן. גם אין חובה להחזיר לכל מי ששלח לנו.

רוב האנשים שאנחנו שולחים ומקבלים מהם, הם כאלה שמופרים לנו היטב והמשלוח לא יעלה ולא יוריד את היחס בינינו, שהרי אם לא נמשיך לחייך להם ונקבל את פניהם בסבר פנים יפות משך כל השנה, אין כל צורך אמיתי לשלוח להם משלוח מנות. מנהג נאה היה לאחד מרבותי זצ"ל. בכל שנה הוא איתר מישהו חדש שהוא אף פעם לא שלח אליו, והשנה היה שולח אליו. "פנים חדשות" כמו בשבע-ברכות... מנהג כזה בוודאי מעורר אחוה ורעות מיוחדות.

ועדיין לא התייחסנו ל'מנות' עצמן, ערמות של ממתקים טופים, וופלים, ושאר חטיפים. הצד השווה שבהם: סוכר, והרבה. כבר ראינו לא-פעם משלוחים מפוארים, עם אריזה נוצצת, אבל בפנים לא היה אפילו מוצר אחד שהיינו מעלים על השולחן.

אז למי שכן שולחים, בוא נשלח "מנות" ולא סתם וופלים חלולים שבמקרה הטוב הם יעבירו אותם הלאה, ובמקרה הפחות טוב יקיימו בהם ביעור-חמץ כבר בפורים.

* * *

מקום מיוחד נתבצר למשלוח מנות של המחנכים והמתנכות. וכך שמעתי בענין זה מתלמיד-חכם אחד. לו הייתי במקומם, הייתי מודיע לחניכים בזה הלשון: תלמידים! יקרים! אין זה סוד שכל משפחה התברכה בכמה וכמה בנים ובנות. אם צריכים לשלוח עבור כל ילד משלוח מכובד, הרי זה מצטבר לסכומים נכבדים שמעבר לאפשרות של ההורים. ובפרט אם מדובר בהורים שהם אברכים.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

סתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 915

פרשת צו ט"ז אדר ב' תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ט
י"ט שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

טעם על סעודת פורים ומשלוח מנות

כתוב במדרש רבא (אסתר ז, כה) על הפסוק: "והמלך והמן ישבו לשתות" וגו' אמר רבי חנין מאן דאמר רחמנא ותרן יותרון מעוהי (מי שאומר שהקב"ה ותרן הוא יותרו לו על מעיו) "אמר להם לשבטים

אתם מכרתם את אחיכם מתוך מאכל ומשתה כך אני אעשה לכם זהו שכתוב והמלך והמן ישבו לשתות וכו' עד ימי מרדכי אותו עונש של מכירת יוסף קיים".

וכיון שמעשה המן בא על חטא מכירת יוסף שזה היה על ידי וישנאו המשך בעמוד הבא

מבט לאירועי השבוע

נהפוך הוא

נאמר במשנה במסכת מגילה: "הקורא את המגילה למפרע, לא יצא". פירש הבעל שם טוב הקדוש את דברי המשנה הללו באופן הבא: כל הקורא את המגילה בתור סיפור היסטורי שרק קרה בעבר, לא יצא כי עליו לדעת שהסיפור הזה חוזר על עצמו כל שנה ושנה.

זכרתי באמרתו זאת של "אור שבעת הימים" כשמעתי על שתי הידיעות ההפוכות זו מזו שהתרחשו השבוע ערב פורים התשע"ט.

מצד אחד בארצנו הקדושה מרצח נתעב קיפח את חייו של רב ותלמיד חכם אבא לשנים עשר ילדים שהיה בשיא פעילותו

המשך בעמוד אחרון

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

נקי הדעת שיבדו-שילים

חג הפורים אצל ר' משה

והיה ניתן לראות שם במפורש מופתים וניסים גלויים. מכל קצוות הארץ היו נוהרים יהודים לביתו בחג הזה. לקראת שעות אחה"צ הבית היה כבר גדוש ומלא באורחים מכל המינים ומכל הסוגים. זקני ונכבדי ירושלים ישבו שם לצד בעלי תשובה טריים שרק החלו זה עתה לצעוד בשביל היהדות. יהודים "קנאים" ישבו לצד יהודים חובשי כיפות סרוגות. ובראש השולחן היה יושב הרב ופניו קרנו קדושה מיוחדת. הוא תמיד נהג לשתות יין במידה כזאת שאהבתו ופרץ רגשותיו העזים כלפי בורא עולם היה יוצא החוצה. בנקודה מסוימת פניו היו מתמלאות בדמעות חמות והוא היה פורץ בשירת דבקות נפלאה שהיתה מעוררת את הקהל כולו. כל אחד היה ניגש אליו בתורו

המשך בעמוד אחרון

סיפור קטן על יהודי גדול

במועדים ובזמני קודש, היתה נשמתו של רבינו גואה לאלוקיה, בערגה שהיתה ממיסה כל לב. מי שרוצה היה לראות שמחה טהורה בפורים, חרדת מלכות עמוקה בראש השנה, תשובה עילאה ביום הכיפורים וחדוות השם חסרת גבולות בפורים - יודע היה להשים את פעמיו לביתו של רבינו

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284
את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

הרב המשפיע זיע"א מאזין לקריאת המגילה מתוך הקלף. לידו עורך העלון תלמידו הרה"ח עדו ובר שיחי ובנו אריה שיחי

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	6.29	ירושלים:	5.16
תל-אביב:	6.31	תל-אביב:	5.31
חיפה:	6.30	חיפה:	5.22
באר-שבע:	6.31	באר-שבע:	5.32
רבינו תם:	7.09		

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

עלון זה מוקדש לזכות נכדתי התינוקת חוה אסתר שתחי' בת בני הסופר הרה"ח ר' אריה ארליך ובר ולזוגתו אפרת רחל לאה שיחי שנולדה בא' אדר ב' תשע"ט. שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעשים טובים

הליכות עולם לו"

פורים - מגילת אסתר

"ויאמרו לו חכמיו זרש אשתו: אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו, לא תוכל לו, כי נפול תפול לפניו". והנה, רבו הדקדוקים בזה: א. מדוע כתוב - "היהודים" בתוספת ה' הידיעה? ב. מדוע כתובה המילה "אם" שמשמעותה - כאילו היו מסופקים אם הוא מזרע היהודים, הלא כבר נאמר לעיל: "כי הגידו לו את עם מרדכי" וגם מרדכי בעצמו אמר להם שהוא יהודי, ג. מדוע כתוב "החילות לנפול לפניו", וכי הנפילה תלויה בהתחלה? ד. מה משמעותו של כפל הלשון: "לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו?"

אך הענין הוא, דהנה כתוב: "ויבוא עמלק וגו' ויאמר משה אל יהושע גו' עד סוף הענין, ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע גו', וקשה - מדוע משה בעצמו לא נלחם בעמלק, ואילו אצל סיחון ועוג נלחם משה בעצמו? גם מדוע אומר הקב"ה "ושים באזני יהושע", וכי יהושע נצטוו על מלחמת עמלק, והלא הצווי היה לשאול המלך הראשון. ורש"י פירש: "ושים באזני יהושע - המכניס את ישראל לארץ כו'". ומדוע זה תלוי במחיית עמלק? אכן הענין הוא, דהנה מבואר בכתבי הארז"ל דעיקר מחיית עמלק הוא על ידי בחינת צדיק אשר יהיה מזרע רחל כנודע ליודעי ח"ן, ולכן שלח משה את יהושע דווקא שהוא היה מזרע רחל, אבל מחמת שהמלחמה היתה קודם קבלת התורה וקודם שנכנסו לארץ הקדושה להעביר משם ה' עממין הטמאים שהם ז' מדות דקליפה, לכן כתוב: "ושים באזני יהושע" וכפי שפירש רש"י ז"ל שהוא המכניס את ישראל לארץ, וכאשר נתרשל יהושע במלחמות ז' עממין, נתעכב הדבר עד אשר הגיעו ימי שאול מלך ישראל שהיה גם כן מזרע רחל. ועל פי זה יבואר הפסוק הנ"ל - "אם מזרע היהודים", היינו שהמה חקרו על משפחתו אם הוא ממשפחת רחל אשר מלחמת עמלק תהיה על ידו, וגם אמרו: "החילות לנפול לפניו", דהיינו שהיתה הנפילה הראשונה על ידי יהושע, והנפילה השניה על ידי שאול שהוא מזרע רחל, ואם כך הוא - לא תוכל לו, לא תוכל לכבוש אותו תחת ידך, כי נפול תפול לפניו, כי סוף כל הימים שתהיה נפילתך על ידי משפחה זו". והבן.

מאמרותיו - המשך מעמוד ראשון

אותו ולא יכלו דברו לשלום, עמדו מרדכי ואסתר לתקן אותו חטא על ידי משלוח מנות איש לרעהו, כמו שכתב בשערי תשובה לרבינו יונה (שער א' לה) "הצדיקים באותו דבר שחוטאים בו הם מתרצים וכו' משלח מדנים בין אחים יבקש שלום וירדפהו".

וגם על ידי סעודת פורים כפירוש רש"י על הפסוק "משפחה ומשפחה מתאספין יחד, ואוכלין ושותים יחד וכך קבלו עליהם שימי הפורים לא יעברו" כמו באותה שעה

שהתראו האחים עם יוסף (אחרי המכירה, הגם שלא הכירו עדיין שהוא יוסף) כתיב וישתו וישכרו עמו, ופרש"י דעד אותו יום לא שתו יין, כמו"כ בכל שנה ושנה שהימים האלו נזכרים ונעשים, שחזור וניעור אתערוותא דא (כמבואר בשם האריז"ל הובא בספר לב דוד להרב החיד"א ז"ל) אוכלין ושותין יין יחד ושולחים משלוח מנות, כמו"ש אצל אחי יוסף, וישא משאת מאת פניו אליהם, פירש רש"י - מנות. מתוך הספר "ירים משה" להגה"צ רבי משה וובר זיע"א

הוראה למעשה

"האדם ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת" (שו"ע או"ח רס"ב, מיוסד על הגמרא במס' שבת דף קס"ג ע"א)

המקור בפרשה: "ולבש בגדים אחרים". אמר רבי יוחנן: מנין לשינוי בגדים מן התורה? שנאמר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" ותנא דבי ר' ישמעאל: לימדך תורה דרך ארץ - בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו". מפרש המהרש"א: "בגדים שבישל בהן בערב שבת, כדכתיב: "ואת אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו", אל ימזוג בהן כוס לרבו, דהיינו כוס הקידוש של ליל שבת".

הוראה למעשה

"לא יתפלל בלבו לבד, אלא מחתך הדברים בשפתיו ומשמיע לאזניו בלחש ולא ישמיע קולו" (שו"ע או"ח סימן ק"א). הטעם להלכה זו הוא מפני שאנו מצווים שלא לבייש עוברי עבירה.

ובענין ההשתדלות שלא לבייש אדם מישראל, מצינו סיפורים מדהימים אודות חז"ל אשר מסרו נפשם ונשמתם, בכדי שלא לבייש אף יהודי ואפילו עובר עבירה, וכפי שמסופר במס' סנהדרין (דף י"א ע"א): "ישב רבי ודרש. (ותוך כדי דרשתו) הוא הריח ריח של שום, אמר רבי: מי שאכל שום, יצא. עמד ר' חייא ויצא. בשחר מצאו רבי שמעון ברבי לרבי חייא, אמר ליה: "אתה שציערת לאבא", פירש רש"י: "האם אתה הוא זה שאכלת השום ונדף ממך הריח?" אמר לו: "לא תהא כזאת בישראל". פירש רש"י: "לא תהא כזאת בישראל שאוכל השום בבואי לבית מדרשו של רב, אלא כדי שלא להלבין פניו של אוכל

השום, יצאתי". המהרש"א מפרש את דברי הגמרא הללו, כך: "שאל רבי שמעון ברבי את רבי חייא: "אתה שציערת את אבא במה שיצאת מבית המדרש ויצאו כולם אחרך ובכך גרמת לביטול תורה...? הרי אותה שעה לא היה לך לצאת, רק מי שאכל היה לו לצאת לבדו". אמר ליה רבי חייא: "לא תהא זאת בישראל! בודאי ביטול תורה הוא עוון וחטא אבל לבייש אחד מישראל לא תהא כזאת עבירה גדולה בישראל! טוב לבטל תורה מלבייש בן ישראל". ממשיכה ואומרת הגמרא: "ורבי חייא מהיכן למד להתנהג כך? מרבי מאיר, דתניא: מעשה באשה אחת שבאה לבית מדרשו של רבי מאיר, אמרה לו: 'רבי, אחד מכם קדשני בבאיאה'. עמד רבי מאיר וכתב לה גט כריתות ונתן לה. עמדו וכתבו כולם ונתנו לה".

המקור בפרשה: "במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת". וזה לשון הגמרא במס' סוטה (דף ל"ב ע"ב): "מפני מה תקנו תפילת העמידה בלחש? כדי שלא לבייש את עוברי עבירה ("את אותם המתודים על עבירות שבידם". רש"י) שהרי לא חילק הכתוב בין מקום שחיטת החטאת למקום שחיטת העולה. לא קבע לשחיטת חטאת מקום בפני עצמו, שלא יבינו שהוא חטאת ועל ידי כך יתבייש המקריב", רש"י.

הוראה למעשה

"כל המתגאה - נידון באש". (שלה"ק בשם המד"ד)

המקור בפרשה:

"היא העולה על מוקדה". פסוק זה בא לרמז שהעולה בגאווה - נידון על מוקדה. (שלה"ק)

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

נס פורים לפני עשרים ושמונה שנים

נס מרכזי נוסף שהתגלה מאוחר יותר היה, שלמרות שלסאדם חוסיין היתה היכולת לשגר גם טילים נושאי ראשי נפץ כימיים, וגם היה ברשותו תותח על – ארוך טווח, הוא לא השתמש בהם. איש אינו יודע להסביר על פי שכל, מדוע הוא לא השתמש בכלי נשק אלה, וכאמור חייבים רק לומר – שהיה זה נס גלוי! בנוסף לניסים המרכזיים הללו, החלו להתרחש ניסים פרטיים רבים שהיו בבחינת נס בתוך נס. ולהלן כמה דוגמאות לכך:

קריאת מגילה בקומרנה

* למשפחה אחת בגוש דן, היו שלושה תאומים אשר ישנו במיטה אחת. כאשר נשמעה באחת הלילות האזעקה שבאה להתריע על נפילת טילים, ביקש האב – אשר ראה שילדיו שרויים בשינה עמוקה – שלא להעירם. ואולם אשתו התעקשה שכן יש צורך להעיר את הילדים ולהעבירם לחדר האטום. והנה, לאחר שפינו הזוג את הילדים ממטמם, ועוד לפני שסיימו לסגור את הדלת של החדר האטום, נפל רסיס של טיל על ביתם ונחת הישר על המיטה הריקה של הילדים, והחדר האטום שבדירתם אשר שהו בו, לא נפגע כלל.

* ואילו אצל משפחה אחרת קרה מקרה הפוך: ההורים החליטו לילה אחד לישון דוקא בחדר האורחים ולא בחדר האטום הסמוך לו. והנה, באותו הלילה, נפל רסיס של טיל על ביתם ודוקא החדר האטום נהרס כליל, בה בשעה שלחדר האורחים לא אירע דבר.

* משפחה אחרת הוזמנה לילה אחד לסעודה אצל שכנים, ובדיוק באותה השעה ששהו בבית הסמוך לביתם, נפל רסיס של טיל והרס כליל את הבית שלהם.

* באחד הפיגועים נהרס ביתו של זוג ששםם היה "ניסים ומזל". היה זה באותה השעה שבני הזוג שהו בבית. ביתם נהרס עד היסוד. כל הקירות קרסו תחתיהם ורק ארון עץ קטן החזיק את שרידי הקירות, כך שבני הזוג שנקברו תחתיו, חולצו בשלום.

ואכן באחד הלילות, שוגר טיל סקאד

סדאם, כמנהג אבותיו בידו – שבטחו בכח הזרוע, סמך על הטילים שלו, ואילו עם ישראל תפסו את אומנות אבותם בידם, וסמכו על פרקי התהילים שבזכות אמירתם – יגן וישמור רבון העולמים על עמו.

וכאן היתה טעותו הגדולה של אותו הצורך הרשע. הוא לא לקח בחשבון שהטילים יכולים להגיע רק עד למרחק מוגבל של קילומטרים ואילו פרקי התהילים בוקעים את כל רקיעי השמים ומגיעים עד לכסא הכבוד.

ואכן, מיד לאחר שנאמרו פרקי התהלים, החלו להתרחש נסים גדולים שהעולם כולו עמד נדהם ופעור פה לנוכח עוצמתם.

ובדרך נס לא פגעו הטילים בנפש (להוציא מקרה בודד אחד) כי אם רק ברכוש

סאדם שיגר ל"ט טילים לעבר הישוב היהודי בארץ, ובדרך נס לא פגעו הטילים בנפש (להוציא מקרה בודד אחד) כי אם רק ברכוש. ובכדי להמחיש את גודל נס זה, גרם הקב"ה שאותו הצורך ישלח באותם הימים, טיל בודד אחד על ערב הסעודית, אשר היה מאותו הסוג של הטילים אשר שלח על היהודים, וטיל זה הרג שם – עשרים ושמונה נפשות בבת אחת!

לפני נפילת הטילים, היו המומחים לבטחון, שותפים כמעט פה אחד לתחזית הקודרת, שבמידה ותנסה עירק לתקוף את ארץ ישראל בטיילים, תהינה אבידות כבידות ביותר, והנה ברוך ה' נתבדתה תחזית זו.

ויהי בימי סדאם, הוא סדאם חוסיין – צורך היהודים, המולך מעירק ועד כווית. בימים ההם, כשבת המלך סאדם חוסיין על כסא מלכותו, אשר בבגדד הבירה. בשנת שלש עשרה למלכו, כינס אליו את כל שריו ועבדיו וכך אמר להם: "ידוע לכם היטב, עד היכן מגיעה שנאתי ליהודים. אני מתעב אותם. מאז ומתמיד מקנן בלבי הרצון העז – להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים בארץ ישראל מנער ועד זקן, טף ונשים. וכעת, כאשר

נמצאים ברשותי מספר רב של חיילים נאמנים המצויידים בטיילים ובנשק כימי קטלני, הגיע הזמן איפוא להגשים סוף סוף את חלומי ולמחוק את כל היהודים מעל פני אדמת ארץ ישראל". היועצים התלהבו ושמחו לשמע דברי מלכם העריץ וההחלטה לבצע את משימת ההשמדה – הוסכמה בפה אחד.

או אז, הפה האחד והגדול של סדאם צורך היהודים, נכנס לפעולה. בנאום שנשא בפני האומה, הכריז על כונותיו הזדוניות כנגד היהודים. והעיר ירושלים (כמו שאר ערי ארץ ישראל) נבוכה.

מיד התכנסו למעלה ממאה אלף איש ליד הכותל המערבי ורבות רבות של יהודים אחרים התכנסו בבתי הכנסת הפזורים ברחבי הארץ

מרנן ורבנן שליט"א שידעו את כל אשר נעשה, יצאו בקריאת קודש בזו הלשון: "לך כנוס את כל היהודים" לעצרת תפילה ארצית – מרכזית. מיד התכנסו למעלה ממאה אלף איש ליד הכותל המערבי ורבות רבות של יהודים אחרים התכנסו בבתי הכנסת הפזורים ברחבי הארץ, בכדי לעורר רחמי שמים – שמחשבת סדאם – להשמיד, להרוג ולאבד, לא תצא לפועל. וכך, באותה השעה שסדאם – צורך היהודים החל לכוון לעבר היהודים את הטילים, החלו היהודים להכין את פרקי התהלים. המתח הרב הורגש בחלל באויר.

כל העולם היה דרוך ומתוח לדעת – מי ינצח במלחמה – "התהילים או הטילים".

חג הפורים אצל ר' משה - המשך מעמוד ראשון

לו בתו היחידה.

וצעקתי לעברו: "כבוד הרב, מדוע אני נמצא על מיטתך ואתה שוכב על הרצפה???" "אל תדאג" השיב לי הרב תוך כדי שהוא קם על רגליו ומלטף את ידי. "ראיתי שנרדמת על הכיסא ולכן לקחתי אותך למיטה בכדי שתנוח כראוי". ניסיתי לשכנעו שנחליף את מקומותינו ואני אשכב על המזרן שברצפה, אך הוא בשום פנים ואופן לא הסכים לזאת. וכך המשכתי להעביר את הלילה על מיטתו של הרב כשהוא שוכב על המזרן שברצפה.

סיים הרב מייזליש את סיפורו ולאחר רגע של שתיקה, אמר: "נראה לי שכזאת אהבת ישראל ששורה בביתו של הרב משה וובר, לא ניתן למצוא בשום מקום בעולם."

עוד מספר הרב מייזליש מכפר חב"ד: היה זה בחג הפורים לפני כ-30 שנה. בחורים רבים פקדו את ביתו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א. ההתוועדות שהתקיימה שם גלשה לשעות הקטנות של מוצאי החג. השמחה היתה כל כך גדולה עד שהיה ניתן לחוש אותה למרחקים. לאחר תפילת ערבית, רבים מהבחורים התפזרו לבתיהם ואילו אני נרדמתי על הכיסא שבביתו של הרב. לאחר כמה שעות, התעוררתי ולהפתעתי הרבה מצאתי את עצמי על מיטתו של הרב. לאחר רגע נוסף הבחנתי לתדהמתי הרבה שהרב שוכב על מזרן שהיה שרוע על הרצפה בחדר. קמתי בבהלה מהמיטה

לבקש ממנו שיברכו לי שועה. וכמובן שהוא היה מרעיף ברכות מעומק ליבו הטהור עבור כולם. זכור לי שמידי שנה היה מגיע אליו אברך חסידי מסוים שהוא ואשתו לא זכו במשך מספר שנים מאז חתונתם, לפרי בטן. שנה אחת בפורים, הרב קרא לו מתוך הקהל הרב שגדש את הבית ובקשו שישב לידו. ואז במשך שעה ארוכה הוא החזיק בידו של האברך וכשדמעות מציפות את עיניו הוא זעק כל העת: "אצלך חייבת כבר הישועה לבוא! השנה אתה ואשתך צריכים להושע..." הקהל הרב שהקיף את הרב ואת האברך שישב לצידו לא הבין מדוע הוא חוזר על המשפט "אצלך חייבת כבר לבוא הישועה" כמב וכמה פעמים. ואולם כולם הרגישו שמתחולל כאן מעמד מיוחד שבו הרב משתדל לבטל את הגזירה. ואכן, באותה השנה נפקד האברך הזה בפרי בטן. נולדה

נס פורים לפני עשרים ושמונה שנים - המשך מעמוד קודם

ממאכלי שבת קודש, כמו כן, נתן לנו הקב"ה באמצעות הנסים הללו, לטעום מהנסים הגדולים שיהיו לעתיד לבוא ביום שיהיה שכולו שבת - בזמן ביאת המשיח, וכמו שכתוב: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

היו קיימים היום, היו קובעים ימים אלה לחג, לא פחות מחנוכה ופורים.

כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל אמר על אותם הניסים: כשם שמובא בכתבי האריז"ל, שצריך לטעום בכל ערב שבת

שטוח בדיקות, ואשר פגע בצינור הראשי של הגז

ואם לא די בכל הניסים הנ"ל התרחש נס מרכזי נוסף בעיר תל אביב: מצבור הגז של גוש דן נמצא כמה מטרים מתחת לאדמה, ולמרות סודיות הדבר, נודע מיקומו לסוכני עירק. ואכן באחד הלילות, שוגר טיל סקאד שטוח בדיקות, ואשר פגע בצינור הראשי של הגז, אלא ש"במקרה" חל לפני כן קלקול במערכת הגז. לולא כן היתה כל תל אביב עולה בלהבות.

מלחמת המפרץ, הסתיימה ב-י"ד באדר, ובכך ביקש הקדוש ברוך הוא לתת גושפנקא - שכל הניסים שהתרחשו באותה העת, היו מעין הנס של פורים.

הגאון המפורסם רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, אמר על הנסים שהתרחשו במלחמה זו: אם הסנהדרין

סיפורה של תמונה

התמונה הזאת צולמה עבור העלון שמעו ותחי נפשכם לפני יותר משנה ועוררה רעש גדול וזכתה לתגובות רבות מכל קצוות תבל. לרגל חג הפורים שבו אנו מצווים לשמוח עד דלא ידע אנו מביאים אותה בשנית.

הרה"ח אהרן שמואל לפקוביץ שליט"א. לידו יושב ידידו הקרוב הרה"ח זאב גוטפרב שליט"א

נהפוך הוא - המשך מעמוד ראשון

ויהי רצון שיקויים בפורים זה הנהפוך הוא המתבקש ושיותר לא ישמע שוד ושבר במחננו ומגאולת פורים נזכה להגיע בקרוב ממש לגאולה השלנה שתגיע במהרה בימינו אמן.

י"ג (אליף) וי"ב

דגלו את המלחמה נגד מחבלים ושולחיהם. ואני שואל את עצמי: האם המצב לא צריך להיות הפוך? הרי צריכים לפסול את אותם אלה שתומכים בטרור בגלוי או בהסתר ולא את אלה שנלחמים בו.

וכוחו ויחד עמו חתך את פתיל חייו של בחור צעיר בן 19 שכל חייו ועתידו היו לפניו.

ומצד שני השופטים של בית המשפט פוסלים מועמדותו של יהודי שחרט את

עלון זה יוצא לאור לזכרו של נסים בן נוריה נסים ז"ל - נלב"ע כ"ח באדר תשע"ח

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת צו - קְרָבֵן תּוֹדָה

"אם על תודה יקרִיבנו" (ויקרא ז, יב)

סערות, שודדי ים וכו'. ועל כן כשמגיע לחוף מבטחים, מודע לכך שניצל. ורואה רק את אופן ההצלה שלו.

לעתיד לבוא, נראה שיש אופי שונה לקורבן תודה, שכן אז ראייתנו תהיה ברורה יותר, והעולם יהיה בהיר יותר.

נוכל לראות לא רק את ההצלה האישית שלנו, לא רק את הטובה הפרטית שלנו, אלא נוכל לראות את החסד והרחמים שבכל המאורעות כולם!

כאשר אדם מודה כיום על הצלתו- יש בכך מידה מסויימת של אנוכיות. הוא מודה על הצלתו שלו, ומה עם אחרים שהיו במצבים זהים לשלו? האם גם הם ניצלו?

אולם לעתיד לבוא נוכל לראות שכל מה שקורה בעולם, איתנו ועם אחרים- הכול לטובה אמיתית- ועל הכול ראוי לנו להודות, וכפי שאמרו חז"ל (פסחים נ ע"א): לעתיד לבוא- על הכול יברך הטוב והמטיב.

או אז- אנו נכיר בחוש, שיש לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה, כי לאמיתו של דבר, אין רע בעולם- והכול אינו אלא טובה, אף שלעיתים אין אנו יכולים לראות את הטובה הזו בעינינו, עיני בשר ודם!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	קריאת חז"ן
19:12	18:29	17:16	י"ג
19:10	18:27	17:34	ת"א
19:11	18:28	17:35	מי"ב
19:11	18:28	17:35	כ"ב

במדרש רבה (ט, ז) מובא: "רבי פנחס ורבי לוי ורבי יוחנן בשם ר' מנחם דגליא: לעתיד לבוא כל הקורבנות בטליו, וקורבן תודה אינו בטל. כל התפילות בטלות, ההודאה אינה בטלה!"

כלומר, לעתיד לבוא יתבטלו כל הקורבנות כולם, מלבד אחד- קורבן תודה ימשיך להיות מוקרב בבית המקדש גם אז.

אולם נראה שיש הבדל מהותי בין קורבן תודה, שהיה בזמן שבית המקדש היה קיים, לקורבן תודה שהיה לעתיד לבוא.

כיום, מי מביא קורבן תודה? בגמרא (ברכות נד ע"ב) מובא: "אמר רבי יהודה אמר רב: 'ארבעה צריכין להודות: יורדי הים, הולכי מדברות ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא'."

הרי לנו, שכיום אנחנו מודים לבורא עולם כאשר נמצאים במצבים בהם אנחנו מודעים לכך שניצלנו מצרה.

אותם הולכי מדבריות, שהדרך שבה הם הולכים ממקום למקום היא מסוכנת עקב חיות רעות, שודדים ושאר סכנות, ולכן כשמגיעים למקום יישוב הרי הם מודעים שבזמן שהלכו בדרך היו בסכנה ממשיית וניצלו מצרה ורואים רק את נס ההצלה הפרטי שלהם.

וכן שאר המקרים. אם אדם נפל למשכב וחלה, הרי הוא מודע למצבו הרפואי. ועל כן כשעולה ממיטת חוליו ומתרפא, הוא מבין שניצל מצרה זו.

ובאותו האופן אדם המפליג ממקום למקום, ובמשך ההפלגה מודע לסכנות קיומיות, כגון:

- זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
- הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
- הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רחובית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליה טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחזקאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

- העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל
- רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר
- רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בו שלי

שואל ומשיב בהלכה - עורלה - חלק ג'

באלו עצי פרי קיים איסור עורלה וכן מה דין כאשר יהודי וגוי שותפים בעצי פרי?
להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

שאלה: ?

תשובה: !

איסורו נהוג בכל מקום ובכל זמן, בין בארץ ישראל ובין בחוץ לארץ. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד ס"ח). וכתב בשו"ת מהרי"ט ח"א (סימן כה) איסור עורלה נהוג בארץ ישראל מדאורייתא ובחוץ לארץ הלכה למשה מסיני. וכ"כ האור שמח (פ"ב מתרומות ה"א) והרב ישועות מלכו (פ"ט ממעשר שני), וכן הוא בפשטות דברי השו"ע (שם). ויש אומרים, שאין עורלה נהגת בזמן הזה בארץ ישראל אלא מדרבנן או מהלכה למשה מסיני כחוץ לארץ. ראה משנה למלך (פ"י ממאכלות אסורות ה"א) ובספר ארעא דרבנן (סימן שכא).

כאשר הישראל שותף עם הגוי, צריכים להתנות ביניהם בתחילת השותפות, שהגוי אוכל שנות עורלה, וישראל אוכל ג' שנים הבאות אחריהן כנגדן. **מקורות:** שו"ע (שם ס"ג) וכתב, ובלבד שלא יבואו לחשבון כמה פירות אכל הגוי, וכנגדן יאכל הישראל, מפני שהוא כמחליף פירות עורלה. וראה להרמ"א (שם).

ולדעת הרמ"א יש להתיר אף אם לא התנו בתחילה.

גוי שהיה מוכר פירות ואמר של עורלה הן או של נטע רבעי הן, אינו נאמן ואפילו אמר מאיש פלוני קניתי. **מקורות:** שו"ע (שם סכ"ח). אולם באופנים כדלהלן הגוי נאמן: היכא דהוי מילתא דעבידא לאגלווי, או אומן דמירתת על אומנותו, או דאיכא רגלים לדבר.

אם האילן צמח מאיליו, או נטעו אדם במקום אדמת טרשים שאינה ראויה לעיבוד, פטור מן העורלה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד סכ"ז) במקום טרשים פטור. ולא חילק בין רשות היחיד לרשות הרבים. וכמ"ש הרחיד"א בדעת מרן (ברכ"י שם אות יח). והביא עוד הרחיד"א (שם אות יט) דברי הירושלמי דזורע במקום טרשים לא חשיב זריעה. והטעם נראה, דבמקום טרשים אינו מגדל פירות בכמות ואיכות כמו בקרקע רגילה, ואין דרך ליטע או להחשיב עץ כזה, הלכך אפילו נטע בידיים בטלה דעתו. והגדרת מקום "טרשים" כתב החזון איש (עורלה סימן א ס"ק יט, לו) שאין הדבר תלוי במקום הזריעה שהוא טרשים, אלא דווקא אם כל האופק שסביב האילן הוא מקום טרשים. וכאשר נטע במקום טרשים תוך היישוב, חייב בעורלה. וע"ע בשו"ת דברי דוד ח"ד (יו"ד סימן נד אות י) שכתב דבמקום טרשים אף בתוך היישוב פטור.

אולם כאשר האילן צמח מאיליו במקום יישוב, חייב.

מעשה והשלכות לדורות

לעיתים להחלטה שלנו עלולה להיות השלכות לדורות, ולעיתים אף לדיראון עולם. להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'קול דודי דופק' לגאון הרב שלום שבדרון זצ"ל ובו ניתן ללמוד על עניין זה. מעשה בגבאי באחת העיירות, איש נכבד, בעל בעמיו, שבא פעם לראדין, אל הכהן הגדול הגאון רבי ישראל מאיר (ה'חפץ חיים') זצ"ל.

כשנכנס בדחילו ורחימו אל הקודש פנימה, אמר לו הרב: "איני רוצה להביט על פניך כלל! צא מביתי!". והוא גורש מביתו בבושת פנים. היהודי נבהל לשמע הדברים, ולא הבין מדוע קיבל יחס שכזה, ניגש אל הצדיק ושאל: "רבי, מה עשיתי, על מה ומדוע גורשתי מביתך?".

השיב לו ה'חפץ חיים': "אתה אשם בכך ששלושה מיליון יהודים נחנקים, נאנקים, ומובלים לכפירה תחת שלטון הבולשביקים! ובכל שאר הצרות הרעות הגדולות, שעוברים עליהם - אתה האשם בהן!". חיל ורעדה אחזו ביהודי בשומעו אשמה כה נוראה יוצאת מפי כהן גדול.

תמה ושאל: "מדוע הרב מאשים אותי במעשים אלו חלילה? לא זו בלבד שאיני אשם, ולא סייעתי חלילה לרעה, אלא אף אני מתאנח ובוכה כל הימים, כמו כל היהודים, על כך!". נענה ה'חפץ חיים' ואמר: "אכן, עכשיו אתה בוכה, אבל מה עשית בעבר? כלום גם אז בכית?!". למראה פניו של הגבאי המשיך הרב והסביר: "תרענן את זיכרונוך. לפני שנים רבות אתה היית גבאי של תלמוד תורה בעיירה פלונית, והיה שם ילד יתום מאביו".

"היה זה ילד שובב, שהיה קשה לסבול את תעלוליו. כשפקע כוח הסבלנות שלכם, שקלתם והכרעתם להרחיקו. כך הייתה תוליה ההכרעה, ואתה הוא זה שפסקת, שיגרשו אותו מתלמוד התורה! האם אתה זוכר מה היה שמו של הילד? לייבל"ה טרוצקי! וכיוון שגירשתם אותו מתלמוד התורה, לקחה אותו אימו, ונאלצה לרשום אותו לבית הספר של גויים".

"האם אתה יודע מה נעשה ממנו? הוא ליאון טרוצקי, מנהיג הבולשביקים! נו...", סיים ה'חפץ חיים', "עכשיו תאמר אתה, הלא הוא היה בעל כשרון, ואילו לא הייתם מגרשים אותו מהתלמוד תורה, הוא היה יכול להיות ראש ישיבה גדול, ולהציל רבים מישראל, ואילו עכשיו, כשגירשתם אותו שלא כהלכה, נהיה עוכר ישראל. נמצא, שאתה הוא זה שאשם בכל אותן צרות רבות ורעות, שהמיט ליאון טרוצקי על שלושה מיליוני יהודים! ועתה, איני רוצה לראותך! צא מביתי!".

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PhineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב אלכסנדר זיסקינד מהוראדנא זצ"ל

הגאון הרב אלכסנדר זיסקינד מהוראדנא- נולד בשנת ה'תצ"ט (1739) בראדנא. מצאצאי הרב מרדכי יפה ('בעל הלבושים'). עלה ונתעלה במעלות התורה והקדושה ועבד את בוראו כאחד מן שרפי מעלה, ולא הסיח דעתו אפילו רגע מדבקותו בבוראו, וכפי עדות של רבים מגדולי דורו אשר הפליגו בגודל מסירות נפשו לעבודת השי"ת במעשיו, ללא הפסק במשך כל ימי חייו. היה מוכן בכל רגע למסור נפשו בעד הבורא. התפרסם כאחד מגדולי הרבנים בדורו וכצדיק מיוחד במינו. נוהג היה לעסוק בגמילות חסדים עם עניים, ואף היה לווה כסף מגבירים עשירים לצורך כך. **גאון בנגלה ובנסתר.**

בעל ייסורים- כמעט בכל יום היו לו כאבי שיניים, עד שלא יכול היה ללמוד ואף התעוור בעין אחת וקיבל את הכול באהבה ובהודאה לבורא עולם. סירב לשמש במשרת רבנות רשמית או בכל משרה אחרת, בשל ענוותנותו ובשל רצונו לא להתבטל מלימוד תורה, והימנעות ממחלוקת, ולצורך מחייתו עסק במסחר דרך עראי. ציווה, שלאחר הסתלקותו לא ידברו עליו שום שבח כלל, ושיקיימו בו ארבע מיתות בית דין ושיגביהו אותו כמה אנשים עד התקרה ממש ויזרקו אותו בכוח גדול דווקא על הארץ בלי שום הפסק סדין או קש, וככה יעשו שבע פעמים זו אחר זו. הרה"ק ר' נחמן מברסלב זי"ע סיפר על רבינו: "צדיק אחד ממדינת ליטא (וכוונתו הייתה על רבינו) היכה באצבע צרידה טרם הסתלקותו והכריז בשמחה רבה: **שעבר את העולם בשלום.**" נפטר ב- י"ח אדר ב' ה'תקנ"ד (1794). חי כ-55 שנים. ציונו בהוראדנא.

אביו: ר' משה. **אימו:** מרת רבקה. **מרבותיו:** המקובל ר' אריה לייב הלוי אפשטיין (מח"ס 'בעל הפרדס' ורבה המפורסם של קניגסבורג). **מתלמידיו:** ר' יהושע העשיל כ"ץ ריינס (מח"ס 'ישועות יהושע'), ר' אליעזר הכהן רוזובסקי. **תלמיד-חבר:** ר' משה אייזער. **ילדיו:** כפי שמובא בצוואתו היו לו בנים אך לא זכה לגדלם: ר' אריה לייב, ר' משה, ר' יוסף. **מספריו:** **ייסוד ושורש העבודה- ספר מוסר קבלי ופירוש על התפילה יקרני אור- פירוש על הזוהר.**

בין פעולותיו הכבירות לתורה ולחסד, פעל הרב לטובת עניי ארץ ישראל במסירות נפש. ובהקשר לכך מסופר עליו שנסע להמבורג, שבגרמניה, כדי לזכות את תושבי העיר במצווה חשובה זו. באותם הימים העברת כספים ממדינה למדינה נחשבה כבגידה. הרב נתפס ונאסר למשך תקופה של שנה וחצי, ורק לאחר השתדלויות מרובות ומאמצים אדירים שוחרר ממאסרו. מיד לאחר מכן המשיך הרב בהתרמת כספים ושליחתם לארץ ישראל. כשהעירו לו על גודל הסכנה שיש בפעולותיו אלו, השיב ברוב צדקתו: "האם בגלל סיכון זה אני יהודי ארץ ישראל לגווע ברעב? אין עניי ארץ הקודש צריכים לרעוב בגין סכנה זו!".

דרכו בקודש הייתה לעסוק בגמילות-חסדים לעניים, והיות שבביתו אין כל, היה לווה מעשירים ובתוך זמן ההלוואה לווה מאחרים עד שהיה בידו לשלם למלווה הראשון. אירע פעם שהיה דחוק מאוד ולא יכול היה לקיים את הבטחתו לפרוע את הלוואתו בזמן. היה זה סכום עצום בסך חמש מאות ר"ט. שלח אליו העשיר בעל החוב להזכיר לו כי כבר הגיע יום הפירעון והוא זקוק לכסף. השיבו רבינו: "עדיין לא פנה היום".

בעת תפילת המנחה בכה והתחנן לפני ה' יתברך בברכת 'שומע תפילה', כי אם חלילה לא ישלם ביום המדובר, יהיה נעילת דלת בפני לווים וגם חלילה חילול ה'. והנה, תיכף אחר גמר תפילת המנחה בא אליו עובר אורח, ואמר: "אתם ר' זיסקינד? שמעתי שאתם מן הנאמנים. מאחר ואני צריך לנסוע למרחקים, מבקש אני להפקיד אצלכם את המעות שלי, ובעת שאשוב מדרכי - תחזירו לי". כשיצא האיש ספר רבינו את הסכום ומצא בדיוק סך חמש מאות ר"ט ומעולם לא חזר האיש לדרוש את כספו. הגיב על כך רבינו: "בוודאי היה זה אליהו הנביא זכור לטוב".

בצוואתו הקדושה אותה כתב לבניו, אנו למדים על מדרגותיו המופלאות והליכותיו בקודש, אשר בכל תנועה היה מייחד לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. וכך כותב רבינו (ס' י): "... קודם ברכת המזון, אחר אכילתי ביחידות בביתי הקטן מסוגר, כפי שידעתם, הנה מרוב פחדתי פן יבוא איזה אדם וינקוש על הדלת באמצע ברכת המזון שאפתח לו, ויבטל אותי מכוונתי, לכן קודם שהתחלתי ברכת המזון התפללתי להשי"ת בזה הלשון: 'יוצרי ובוראי, הציל אותי שלא יבוא שום אדם אצלי בעת ברכת המזון, שלא תבוטל כוונתי הטובה'. ואחר ברכת המזון, אם לא היה לי ביטול משום אדם, נתתי הודאה גדולה להשי"ת בשמחה עצומה על זה בזה הלשון: 'מודה אני לפניך יוצרי ובוראי שהצלת אותי מביטול הכוונה בברכת המזון'. (צוואה סימן לב).

בעירה ורובלוב שעל הגבול שבין רוסיה הצאריסטית ופרוסיה, חי יהודי בשם ר' אליעזר ב"ר שלמה הי"ד שהתגורר לאחר מכן בהוראדנא. ר' אליעזר הלך פעם בפרוס ימי הפסח של שנת ה'תק"ג, וראה שאישה נוצריה נתקלה בדרך הליכתה ונפלה לתוך בור שנכרה ליד תל חול והתל נפל על הבור וכיסה אותה. כשראה זאת, ניסה להציל אותה ולהוציא אותה מתוך מפולת החול ועד שהספיק לעשות כן נחנקה בבור. נוצרים שעברו אותה שעה וראו את האישה המתה ואת היהודי העומד על ידה, העלילו עליו, כי הרג אותה 'על מנת להשתמש בדמה לחג הפסח הקרב'. כמובן שמיד אסרו את היהודי ושפטו אותו. בית הדין שלא היה ידוע באהבת ישראל לא חקרו את הנושא וגזרו את דינו למיתה אכזרית, וכתנאי לביטול פסק הדין נתנו לו את הברירה להמיר את דתו, ובזה ייפטר לגמרי מן העונש.

כמובן, יהודי הוראדנא השתדלו להמיר את גזר הדין אולם כל מאמציהם לא הועילו להעביר את רוע הגזירה. רבינו חשש, שמא היהודי לא יעמוד בניסיון הקשה והאכזרי הזה, ולכן השתדל להשיג רישיון לבקר אותו בבית האסורים. שם השפיע עליו וחזק את רוחו לקדש את שמו הגדול. ואומנם עמד היהודי ר' אליעזר ב"ר שלמה הי"ד בניסיון. יום ההוצאה לפועל של גזר דינו נועד ליום שני של חג השבועות (יום טוב שני של גלויות). הגויים שבהוראדנא התכנסו בהמוניהם להיות נוכחים במחזה ולראות במו עיניהם עונשו של 'הודי פושע' זה, ואילו יהודי הוראדנא התחבאו בבתיהם מפחד שמא יתנפלו הגויים על היהודים וינצלו את המצב כדי לרצוח את היהודים. אולם רבינו שם נפשו בכפו, עזב את בית-הכנסת באמצע התפילה, וסיכן את עצמו לעבור בין הגויים צמאי הדם, הוא שמע את המוצא להורג מברך ברכת קדוש השם כפי שלימד אותו, וענה אחריו אמן, וחזר לבית הכנסת ועשה אזכרה לנשמתו של הקדוש.

דָּאָגָה לְזוּלַת

לקרוא לכלה, ולבקש ממנה לגשת אל המחיצה?!". הכלה התרגשה מאוד כשראתה את הצדיק. רבינו אמר: "הלא קרובתי את, חייב הייתי לבוא. למשפחה יפה נכנסת", ובירך בלי די, כשהכלה דומעת ומתייפחת ועונה 'אמן'.

ברכב התרווח רבי משה. "כבר לא נותר הרבה זמן לישון", הפטיר, "אבל יש דברים שחייבים להיעשות". הנהג שאל את הרב: "בדרך לאולם אמר הרב שאין זו משפחה. והראיה, שהרבנית לא באה".

והרב סיפר: "לפני מספר ימים ישבתי ולמדתי. הרבנית נכנסה: 'הגיעה כלה ורוצה להתברך'. הוריתי שתבוא, בירכתי אותה בכל ליבי ושבתי לתלמודי. כעבור מספר רגעים נכנסה הרבנית, וסיפרה, שהכלה עומדת בפרוזדור ומתייפחת. אינה יודעת מה העניין, והכלה מסרבת לומר. ביקשתי ממנה שתיכנס.

נכנסה, כשהיא בוכה וסיפרה שהיא ירושלמית והוריה עניים מרודים. אין להם פרוטה לפרטה. שידכו אותה עם בחור אמריקאי ממשפחה אמידה, שהודיע לה שכל ההוצאות עליו, בתנאי שהחתונה תיערך בארצות הברית.

בלית ברירה הסכימה, אבל אין לה כאן איש. בכיה גבר. היא נכנסת למשפחה זרה וענפה, מלוכדת ומאוחדת, והיא תלושה ובודדת... שאלתי: 'ומה בידי לעשות?!'. השיבה: 'שהרב יגיע לחתונה ויציג עצמו כבן משפחתי, מיד יעלה ערכי בעיניהם וייתחסו אליי בכבוד ובהערכה'.

תמהתי: 'איך אשקר ואגנוב את דעת הבריות, חלילה?!'. אמרה: 'רבי, וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל?!'. אם כך קרובה אני, גם אם קרובה – רחוקה'. הוציאה מתיקה הזמנה ונתנה לי: "... הנה כי כן, הובהר איך הציג עצמו כקרוב לכלה. ובאמת 'מחותן' היה משני הצדדים בשווה...

נשארה שאלה אחת: "הרב הגיע, להציג עצמו בפני משפחת החתן כקרוב של הכלה ועשה כן, ושמוחו בו, והשעה התאחרה, והוא זקוק להחליף כוח לקראת יום המחרת, וכל דקה יקרה! מה ראה רבינו להתעכב ולשלוח לקרוא לכלה, להמתין לה ולברכה? הלא כבר התברכה מפיו!".

"הלא תבין", הסביר רבינו בנועם שיחו, "היא ביקשה שאבוא, היה חשוב לה שאבוא, תלתה בכך תקוות רבות למעמדה ומקומה במשפחתה החדשה. בעוד שעה-שעתיים תסתיים החתונה, ולבטח תשאל את בעלה אם הייתי, ותשמח".

"אבל בינתיים, תהיה לחוצה ולא תדע האם הגעתי. למרות שמסביבה משמחים אותה ומחוללים סביבה, אבל אינה רגועה, אינה שמחה לחלוטין. אם אני יכול לחסוך ממנה שעה של מתח, לא אעשה זאת?!".

להלן סיפור, המעובד מתוך 'מקרב לתורה' - הגדה של פסח - אותו סיפר הרב אהרון טוסיג שליט"א, שיש בו כדי ללמדנו עד כמה רבותינו ביקשו לעזור לזולת ככל יכולתם גם כאשר הדבר בא על חשבונם.

סיפר אחד התלמידים, שהסיע את פוסק הדור הגאון מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל בהתנדבות, במשך תקופה ארוכה, שכידוע, זמנו היה דחוק ורגעיו מדודים ומדוקדקים.

באחת עשרה בלילה עלה על יצועו, ובשלוש לפנות בוקר קם לסדרי לימודו, ההוראה בישיבה, המון תשובותיו בהלכה, עריכת ספריו הרבים וכו'.

באחת הפעמים הגאון השתתף באסיפה חשובה עם מנהיגי יהדות ארה"ב. ביניהם היו הגאונים רבי אהרון קוטלר ורבי יעקב קמינצקי זצ"ל. הללו ליבנו את הטעון ליבון, הכריעו בנושאים שעמדו על הפרק, ובשעה עשר ביקש רשות להיפרד. נכנס לרכב, וביקש לנסוע לאולם שמחות פלוני כשהוא אומר לנהגו, ששם נערכת החתונה.

התעניין הנהג: "חתונת תלמידך?", ורבינו ענה: "לא" - "בן משפחה?". ורבינו השיב: "אילו היה מדובר בבן משפחה, הייתה הרבנית מצטרפת". הבין הנהג שמדובר במקורב, מעשים שבכל יום. לפעמים רבינו השתתף בשלוש, ארבע ואפילו חמש חתונות בערב. נכנס, איחל וברך, שימח וריגש, ופנה לשמחה הבאה.

לאחר נסיעה הם הגיעו. החנה את המכונית ויצא ללוות את רבינו. איזו התרגשות עורר בכניסתו. המחותן חרד לקראתו, ורבי משה הרעיף עליו ברכות מאליפות. "אני מצד הכלה", הציג עצמו. "קרוב שלה, ומכיר אותה אישית. זכיתם באוצר, דעו להעריך אותו!", והנהג שומע ומשתאה.

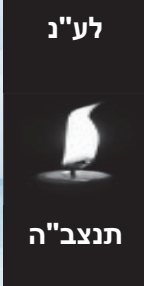
המחותן יצא מגדרו: "לא ידענו שהרב מקורב, אילו ידענו היינו מזמינים אותו לחופה!", ורבינו ענה: "בשמחה הייתי משתתף, אבל אני בא מאסיפת רבנים חשובה בענייני הכלל. עזבתי לפני שהסתיימה ומיהרתי לכאן!".

מיד ליווה אותו לשולחן ה'מזרח', ושלא כמנהגו ישב זמן רב. תור ארוך השתרך לאחל לו 'מזל טוב', שהרי קרוב משפחה הוא, וכל אחד מהמוזמנים הציג עצמו, פירט את קירבתו והביע שמחתו, שעכשיו מחותן הוא עם גדול הדור.

רבינו מתברך ומברך בסבלנות ומאור פנים, וממתין בסבלנות עד שהחתן והכלה יצאו מחדר הייחוד. ואז, לצלילי התזמורת, קם ורקד עם החתן. ההתלהבות הרקיעה שחקים. שב ושיבח באוזני החתן את הכלה וייחוסה, אישיותה ומידותיה המופלאות.

לאחר מכן פנה לילדה קטנה וביקש ממנה: "תוכלי בבקשה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר יאן זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אביבה בת איריין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל	מיכל רבה בת שרה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	ע"ה נעמי בת כותון ע"ה
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	יצחק בן אסתר ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
חי יזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל	ע"ה שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	מסוד' בת חביבה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחיה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל	יונה בן סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחיה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ע"ה שני בת מרדכי ע"ה
ספירנה תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

לע"נ

תנצב"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "צו"

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" [ו, ו].

מכתב שהגיע אל רבינו המרא דאתרא, נושא בחובו מוסר-השכל מופלא, למרות – ואולי בגלל – שהוא עוסק בפרויקט התקנת בתי כסא ציבוריים... הפן המוסרי שאפשר לשאוב מהמכתב מתקשר לכמה תחומים, ובעיקר לנושא התפילה. תחילתו של האירוע היה לפני לא פחות מ-22 שנה, וזאת לפי עדותו של כותב המכתב, שהיה אז בעל תשובה טרי, ובא לשאול את הגר"י זילברשטיין שאלה שהציקה לו בעניין גזל. לאחר שהרב שליט"א ירד לפרטי הדברים, פסק שמדובר בגזל-הרבים, "ואם ברצונך לתקן זאת, עליך לעשות צרכי רבים", אמר לבעל-התשובה. הרב יעץ לשואל לעסוק בהקמת בתי כסא ציבוריים במקומות בהם מצוי קהל רב. המקור לעצה זו הוא מתוך דברי המשנה ברורה בסימן ד' המאריך בנחיצותו של בית-הכסא. "כששמעתי את הדברים, לא ידעתי כיצד אעשה זאת, ולא האמנתי שאצליח להזיז דבר-מה בפרויקטים שכאלה. וכי מה אני הקטן, יכול לפעול בכך"?! – מספר האיש במכתבו.

אבל כיוון שעניין הגזל הציק לו במאוד, החליט להכניס את עצמו לנושא, והחל לברר על אתרים מרכזיים ברחבי ארץ ישראל, בהם חסרים בתי כסא ציבוריים. לאחר שאיתר כמה מקומות כאלה, החל לשקוד על שיגור מכתבים לכל הגורמים המעורבים בכך, והאחראים מתוקף תפקידם על התקנת בתי כסא והפעלתם. חלק מהמקומות היו תחנות-מרכזיות של האוטובוסים, והיעד לשיגור המכתבים היה ל'אגד' ו'ידן'. כמו-כן העלה האיש במכתביו כמה אתרים ביערות ובמקומות-טיול מרכזיים, והיעד למכתביו הפעם היתה הקק"ל. כצפוי, בתחילתה של התכתבות, אף אחד לא טרח להגיב לבקשותיו ולהפצרותיו בעניין, אבל הוא לא התייאש. המשיך והמשיך בשיגור המכתבים, ומשלא התקבלו תשובות, פנה אף למשרד מבקר המדינה... המכתבים המרובים שנערמו אצל החברות הנ"ל, הניבו בסופו של דבר תגובות ראשוניות. וגם כאן, כצפוי, העדיפו החברות להימלט מאחריותו לנושא, והטילו את האחריות על גופים אחרים. אבל מיודענו לא נמלט לשום מקום. הוא הבין שאם הרב הורה לו לעסוק בצרכי הרבים, עליו להטריח את עצמו ולנסוע שוב ושוב למקומות הללו, ולראות את הדברים במו-עיניו, על מנת שיוכל להכין דו"ח מקצועי, ולהגישו לגורמים הרלוונטיים.

הוא לא נח ולא שקט, בירר את התקנות ואת החוקים, כדי לדעת באמת מי מחויב בעניין, ואת כל המסקנות שלו הגיש בצורה מפורטת. במקביל, לחץ שוב ושוב על מנהלי החברות, על מנת שיבינו שיש כאן אדם שאיכפת לו מהנושא, והוא לא התכוון להרפות מהדרישה ומהעלאת הנושא על סדר היום. משראו המנהלים עם מי יש להם עסק, לקחו את העניין ברצינות, ובשלב מסוים אף הודיעו לו שהוחלט לבנות את מבוקשו לטובת הציבור.

אבל גם הפעם, התגובות היו בנוסח 'העברנו הנחיה מתאימה', או 'אנחנו נעקוב אחר הביצוע', וכל זה לא הניח את דעתו, והוא החליט לעקוב בעצמו אחר מהלך העניינים, כדי להוכיח שהעבודה אינה מתנהלת בעצלתיים. עד שבסופו של דבר התבשר האיש על סיום העבודה, ועל כך שבתי הכסא אכן עומדים במקומם לשירות הקהל הרחב. הבשורה הזו באה לאחר שהאיש קיים בנפשו את 'נפתולי אלוקים נפתלתי', ומסביר רש"י 'לשון עקש ופתלול, נתעקשתי, והפצרתי פצירות ונפתולים הרבה', וכו'. גם יכולתי – הסכים על ידי. רק מנהלי החברות הנ"ל יוכלו להעיד כמה הפצרות הפציר בהם האיש, כמה מכתבים שלח, ועד כמה לא התייאש בבקשותיו אלה. כותרת מכתבו של בעל-התשובה אל הגר"י זילברשטיין היא – 'לפרסומי ניסא', כיוון שהתהליך הזה היה ממש בבחינת נס, ואם מביטים על העניין 'בעיניים טבעיות', אי אפשר להאמין שאכן הפרויקטים הללו עומדים על תילם. בהמשך מצטט הכותב את דבריו של הישערי תשובה, בתחילת הספר, 'שיעזור השם יתברך לשבים כאשר אין די טבעם משגת', ומסביר, שגם הוא, עד שהחל לפעול ולעבוד, לא האמין שיהא בכוחו להביא את הדבר לידי גמר מוצלח, והנה השי"ת עזר לו בצורה על-טבעית!

אחת המסקנות שנוכל ללמוד מסיפור זה, היא, בעניין התפילה. הכל מודעים לכוחה של התפילה, אבל יש מקרים שכאשר האדם התפלל פעמים רבות, ועדיין לא נענה, הוא מתייאש, ומזניח את התפילה. ויתכן מאוד שהקב"ה ממתין רק לעוד תפילה אחת שלו, וכשזו תגיע – ימלאו את בקשתו עד תום. אבל הוא כבר התייאש מלהפציר... וחבל. חבל מאוד על כך.

כל אדם המצוי בעת צרה, חלילה, צריך לפנות אל הקב"ה בתפילה נרגשת, ובמילים משלו, ויתחנן על נפשו בבקשה פרטית, יפציר ויפציר, ולא יבעט חלילה. עד שיענה. יש והאדם חושב לעצמו, וכי אני יכול להביא בתפילתי את משיח צדקנו? אני?! בכוחי הדל?! וכי איזה כוח יש בתפילות של אדם כמוני, כדי להביא את המשיח?! ואינו יודע שהכל תלוי בכוח ההפצרות שלו. שהרי ראינו גם בסיפור הנ"ל, שהאיש לא האמין בתחילה שיש בו כוח להביא פרויקטים כאלה לידי ביצוע, אבל לאחר שהפציר והפציר, ולא התייאש משיגור המכתבים, נענה מן שמיא. וזה הוא הכוח הטמון בכל יהודי (ברכי נפש).

"זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים" (ז, לז).

תלמיד חכם שנשלח לכהן כרב לאחת הקהילות בחו"ל, העלה את השאלה הבאה בפני מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: כבר בשבוע הראשון להגעתי לקהילה, הגיעו אלי בני זוג שמצב השלום-בית שלהם היה קשה מאוד. סיפרו שמידי יום מתנהלות ביניהם קטטות ומריבות, שממרות את חיי המשפחה בביתם. כל מריבה קטנה על עניין שולי, הופכת עד מהרה למריבה גדולה, והם מתחננים שאתן להם עצה לשלום בית.

נצנץ במוחי רעיון מבריק. תשמעו - אמרתי לבני הזוג, שעשו רושם כאנשים תמימים - אגלה לכם סוד: יש אצלי 'מים קדושים'! מים מבורכים המסוגלים לשלום בית... אתן לכם את בקבוק המים חנים אין כסף, אך כדי להפיק מהם את התועלת, יש לדעת איך להשתמש בהם. המשכתי והסברתי להם את 'הוראות השימוש' במים: בכל פעם שאחד מכם עומד לרטון או לצעוק על השני, יש להעמיד פנים כמקובל או פועל ישועות, אלא הבחנתי, שכל הנראה המריבות שם פורצות מחמת טבעם לא התכוונתי חלילה להעמיד פנים כמקובל או פועל ישועות, אלא הבחנתי, שכל הנראה המריבות שם פורצות מחמת טבעם להתקצף על כל דבר קטן בחוסר סבלנות, ויתכן שהבלגה לזמן-מה, תמזער את תוקף המריבה.

את הרעיון לעצה הזו שאבתי מן המקורות: שכן ידועה תקנת "גט מקושר", שתיקוהו חכמים משום כהנים קפדנים, שהיו באים לידי כעס בקלות, ומגרשים את נשותיהם, וכשנרגעו מרוגזם שוב לא יכלו להחזיר את גרושותיהם, שהרי כהן אסור בגרושה. משום כך, תיקנו לעשות "גט מקושר", שתהליך כתיבתו ממושך, באופן שיתכן שבמהלך כתיבת הגט, יירגע הבעל ויתפייס עם אשתו. ובספר חסידים נאמר: "תלין כעסך לילה אחד ועצור רוחך שלא תדבר מיד". ומעניין לציין את הנהגתו המופלאה של הסבא מקלם, שתפר חליפה מיוחדת ל...שעת הכעס, וקיבל על עצמו שמעולם לא יכעס טרם ילבש את החליפה הזו.

ומאיך, כשאדם אינו מרסן את עצמו ומגיב לאלתר בחוסר איפוק, אש המריבה בוערת יותר ויותר, כדברי הגמרא בסנהדרין (ז'). "האי תיגרא דמיא לצניורא דבידקא דמיא, כיון דרוח רווח". וכפי שראינו במכת הצפרדע, שבתחילה צפרדע אחת היתה, והיו המצרים מכים אותה והיא מתזת נחילים נחילים. ואמר על כך הסטייפלר זצ"ל, שעה שראו המצריים כי בכל מכה שמכים את הצפרדע היא מתזת נחילים של צפרדעים, הלא הדעת נותנת שהיו צריכים להפסיק על אתר, אבל מה מדת הכעס אומרת - אדרבה, מכיון שמכים אותה והיא מוסיפה להתזו, הרי כל שכן וכל שכן שיש להוסיף ולהתנקס בה ולהכותה שוב ושוב... לפיכך ככל שהוסיפה והשריצה צפרדעים, כך חמתם בערה בקרבם והוסיפו להכותה עד שכוסתה כל ארץ מצרים בצפרדעים. וכך היא דרכם של בעלי מריבה. מהומת הריב סוגרת את עיני השכל, ובבולמוס המלחמה לא עוצרים לחשוב, מתלהטים ומתלהמים אעפ"י שעל כל מכה סופגים כפליים.

ואכן - ממשיך התי"ח לספר - ה'סגולה' פעלה את פעולתה. כעבור חודש שבו בני הזוג וסיפרו שחל שיפור מסויים בשלום הבית שלהם, ואש המחלוקת דעכה מעט. וכעת הם מבקשים, שאתן להם בקבוק נוסף... כמובן שנתתי להם (ללא שום תמורה. כשאת הבקבוק מילאתי מברז ביתי). וכך אירע גם עם זוג נוסף, שנתתי להם מה'מים הקדושים' כסגולה לקטטות בבית, וגם שם הדבר סייע להשקטת הקטטות.

ככל הנראה הסוד לא נשמר, וכעבור זמן יצא שמי בקהילה כ... 'מקובל' ו'מלובי' (מלומד בניסים).

כעת שאלתי היא: ידועים דברי הירושלמי, שמי שלמד מסכת אחת, והעולם מכבדים אותו על שלמד שתי מסכתות, מחוייב להודיע להם 'אני יודע מסכת אחת בלבד'. ובשו"ת 'חיים שאלי' ביאר שטעם הירושלמי הוא מפני שנהנה בכבוד תורה, והוא לאו בר הכי, והכבוד דבר גדול הוא, ולכן צריך להודיע, כדי שלא ליהנות חנים.

האם גם אני חייב להודיע לאלו שמחזיקים אותי לימקובל, שאין לי כלל יד בקבלה, והמים שלי אינם קדושים?

השיב מו"ר שליט"א: בפרשת מקץ מסופר, שכשזימן יוסף את השבטים הקדושים לאכול עמו (טרם התודע אליהם), הושיב אותם לפי סדר תולדתם, "וישבו לפניו הבכור בכבודו והצעיר כצעירתו" (בראשית מ"ג, ל"ג), ופירש רש"י: יוסף היה מכה בגביע המיוחד שהיה לו (שבו 'נחש ינחש'), וקורא לפניו: "ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר זבולון, בני אם אחת, הסבו כסדר הזה, שהוא סדר תולדותיכם", וכן כולם. כיון שהגיע לבנימין אמר: "זה אין לו אם ואני אין לי אם, ישב אצלי". האחים רואים בפלא המופלא של הניחוש על ידי הגביע ומשתוממים, "ויתמהו האנשים איש אל רעהו!" ולשון המדרש: "נטל יוסף הגביע ועשה עצמו קוסם, לא היה מכה בגביע, אלא כמנחש וקוסם בדברים, ראובן בכור יסב שני ליהודה, מפני שיהודה גבר לאחיו והוא יסב בראש, ואחר ראובן שמעון, וכן כולם, דרך מולדתם... לפיכך - ויתמהו האנשים איש אל רעהו". יוסף הצדיק גרם אצל רואי 'מופתיו' להתפעלות מרובה, אך כמובן שלא היתה לו כוונה שיחזיקו אותו לימקובל או 'פועל נפלאות', אלא כל מטרתו היתה להביא את אחיו לתשובה וכפרה על חטאם, ואם חלק מהתהליך הוא בשימוש בגביע המיוחד, כך יש לעשות.

וגם בשאלתנו נאמר - רב הקהילה אינו מתכוין כלל ליהנות מכבוד ולזכות לתואר של מקובל וכדו', ובשום אופן אינו מוכן ליטול כסף מהאנשים, אלא כל מגמתו היא להביא להשקטת מחלוקות ושלום בית, ולכן רשאי לשתוק ולא להודיע שמדובר במים רגילים! (ופריו מתוק).

"אל תקרי הליכות אלא הלכות" - (אורחות ציון - לרבינו בן ציון מוצפי שליט"א).

א. מנהגינו על פי דברי האריז"ל שלא לקרוא מקרא בלילה אלא לומדים תורה שבעל פה דהיינו משנה, גמרא, מדרשים, זוהר הקדוש, ספרי הלכה, מוסר ואגדה, ואפשר ללמוד מקרא עם פירוש, ומי שאין באפשרותו ללמוד תורה שבעל פה אלא מקרא, יכול ללמוד מקרא ואל יהא יושב בטל וכן נשים וילדים אינם בכלל אזהרה זו.

ב. קוראים לכתחילה פסוקי 'ויתן לך' במוצאי שבת, ו'ברכי נפשי' בליל ראש חודש, ומזמורים השייכים לתיקון חצות, פסוקים השייכים לתפילת הדרך, 'מזמור לדוד ה' רועי' קודם הסעודה ו'למנצח בנגינות' בסיומה, כי כל אלה ודומיהם הם דרך תפילה ואין בזה כל חשש.

ג. ישתדל מאוד בכל יכולתו לחבר היום והלילה בלימוד תורה, דהיינו מהשקיעה ועד צאת הכוכבים וכן כרבע שעה קודם עלות השחר ועד איזה רגעים אחר עלות השחר.

ד. בנקודת חצות לילה יש למי שהוא ער באותה שעה ועדיין לא ישן לומר קריאת שמע שעל המיטה, ויזהר לכתחילה שלא תעבור נקודת חצות בלי קריאת שמע ויפסוק מלימודו לקראת, ויש נוהגים להקדים אמירתה חצי שעה קודם חצות.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ לזן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמי ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"אם על תודה יקריבנו" (ז, יב)

מפני מה מזכירה התורה את קרבן תודה בפרשת צו, בין קרבנותיהם של הכהנים, ולא בפרשת ויקרא, בין קרבנותיהם של ישראל?

אדם מישראל, מקריב קרבן תודה לאחר שנעשה לו נס ונצל מצרה. לא רצתה התורה לפתח פה ולומר שיקרו צרות לעם ישראל וינצלו מהן, לכן לא הזכירה התורה את קרבן תודה בין קרבנות ישראל.

אולם הכהנים מחמת גדלותם יודעים ש' עושה נסים נסתרים בכל עת ובכל שעה, כמו שאומרים: ועל נסיה שבכל יום עמנו. ועל כן הזכירה התורה את קרבן תודה בין קרבנות הכהנים.

(חתם סופר)

"ואש המזבח תוקד בו" (ו, ב)

באמצע סעדת שבת בביתו של בעל החדושי הרי"ם מגור, קרא אליו הסב הגדול את נכדיו הקטנים, ובחן אותם על פרשת השבוע.

כשהגיע תורו של ליבלה, קרא את הפסוק: "ואש המזבח תוקד בו", ותרגמו לאידיש, כשהוא מדגיש את המלה "בו".

שאל החדושי הרי"ם את נכדו בחבה: "אמר לי ליבלה, במי תוקד האש?"

השיב הנכד בטהר לב: "האש תוקד בכהן הגדול! אש הקדש צריכה לבער בו תמיד!"

התרגש הסב מדבריו הזכים של נכדו, פנה לסוככים ואמר: "בטוח אני שליבלה יזכה להיות מורה דרך לרבים, ויקרבם לתורה ולעבודת הבורא!"

וקה היה. ברבות הימים ישב ליבלה על כסאו של סבו, ושמש כאדמו"ר ומורה דרך לרבים, הלא הוא רבי יהודה ליב מגור, בעל ה"שפת אמת".

(ספורי צדיקים)

"ולבש הכהן סדו בד" (ו, ג)

מהו "סדו"? דרשו חז"ל (פסחים ס"ה): כמדתו, שלא יחסר ולא יותיר. דהינו שכל כהן וכהן תגיע פתחת הבד שלובש, בעת עבודתו בתרומת הדשן, בדיוק עד כפות רגליו - שלא תהיה קצרה יותר וגם לא ארכה יותר. וכן פירש רש"י: "סדו בד" - היא הכתנת, שתהא כמדתו.

ונשאלת השאלה: מדוע כתבה התורה דין זה כאן, ולא בפרשת תצוה עם שאר דיני עשיית בגדי הכהנה?

ההסבר הוא שדין זה מובא דוקא כאן, מפני שיש הבדל בין דין מדת הבגדים שלובשים הכהנים בשאר העבודות, לבין מדת הבגד בעבודת תרומת הדשן - בשאר העבודות לבשו הכהנים אבנט (חגורה) מעל לפתנת, כך שגם אם היתה הפתנת ארקה מדי, עד שהשתפלה לארץ, יכלו למשוך אותה כלפי מעלה ולהחזיק את הארץ המיטר באבנט. לעומת זאת, בעת תרומת הדשן לא לבשו הכהנים את האבנט (יומא כ"ג), ועל כן לא היתה להם אפשרות להגביה את הכתנת, ולמנוע ממנה להגרר על הארץ. מפניו שפה, דוקא בתרומת הדשן נצטוו לדיק במדת הבגד שלא יהיה ארץ מדי. ודרך שמיוחד דוקא לעבודת תרומת הדשן, מתאים שיזכר עם שאר דיני עבודת תרומת הדשן.

(רבי בצלאל הכהן, בגין שלמה)

"וזאת תורת האשם" (ז, א)

מדוע מזכיר "אשם" חמש פעמים בפרשת צו?

כנגד חמשה סוגים של קרבן אשם:

א. אשם גזלות

ב. אשם מעילות

ג. אשם שפחה חרופה

ד. אשם נזיר

ה. אשם מצרע

(בעל הטורים)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי חנוך העניף מאלכסנדר < י"ח באדר (תר"ל)

היה זה בעיצומו של החורף.

קר מקפיא שורר בחוץ. שלג כבד ירד כל הלילה, וכסה את האדמה במעטה לבן עמוק למלוא רחב העין. הדרכים המובילות אל העיר פשיטה וממנה חסומות כמעט לחלוטין, ועברי אורח לא נראים במשעוליה במזג אוויר חרפי שפונה.

אך הנה נראית מרחוק עגלה רתומה לשני סוסים, משרכת את דרכה אך בקשי. פניה של העגלה מועדות אל מחוץ לעירה. בתוכה יושב הצדיק רבי חנוך העניף הפהן לוין. עושה הוא פעת את דרכו לעיר ליטומירסק, שם מתגוררים הוריו. נהג הוא לנסע אליהם לעתים קרובות, לדרוש בשלומם, לכבדם ולסיע להם ככל שידרש. הצווי "כבד את אביך ואת אמך" בוער פאש בעצמותיו של רבי חנוך העניף. אש כזו, שכל סופת שלג, מקפיאה ככל שתהיה, לא תוכל לכבותה.

חותנו העשיר, רבי צבי הרש, נסה להניאו מלצאת לדרך בתנאים כה קשים, אך משוהדיע רבי חנוך העניף כי איתן הוא בנדעתו לצאת לליטומירסק, דאג החותן והעמיד לרשותו את אחד מעגלוניו המסורים ביותר.

"שמור היטב על חתני, ודאג לכל מחסורו בעת הנסיעה. עליך מטלת האחריות להשיבו בשלום אל בני משפחתו". התריע רבי צבי הרש בפני העגלון.

במשך יום שלם נעו רבי חנוך ועגלונו בדרכים. הכפור היה עז כל כך עד כי הסוסים המובילים את העגלה המיטלטלת אנה ואנה, בוססו רגליהם בשלג העמוק, כשהם נושמים אך בקשי.

המגילה מספרת לי
כל מהות הפורים המפוזרת והמסתובבת מלאה באורים ומרתקות עשירים וצורניים

פורים לגיל הרך
פורים ממש לגיל הרך בצורה מסוימת ומרתקת

חדש!
ניתן להשיג בציפי נילון על כל דף וכריכה חזקה ומיוחדת לעמידות ארוכת שנה

ניתן להשיג גם באידיש ובאנגלית

לקראת ערב הגיעו לאכסניית דרכים, ונעצרו ללינת לילה. עוד הם מחלצים את עצמותיהם הקפואות והדואבות, מהר העגלון להוציא מתרמילו כמה נתחי בשר ומיני מטעמים אותם הביא מביתו של רבי צבי הרש. הן יום שלם לא בא אוכל לפיהם. עליו לדאג לרבי חנוך העניף שיאכל ויתחזק, וכפי שהבטיח נאמנה לאדונו רבי צבי הרש.

עוד הוא מצית את הלהבה הקטנה פחת הקדירה בה הניח את הבשר העסיסי בתוספת תבשילים מדפי גיחות, נעמד רבי חנוך העניף בקרן זוית לתפלת ערבית. כדרכו בקדש הארץ בתפלתו כמונה מעות. קרא את שמע וברכותיה במתינות ובכונה ולאחר מכן נעמד לתפלת שמונה עשרה במשך שעה ארפה.

לאחר שסיים את תפלתו כבר הייתה הארוחה הדשנה ערוכה ומוכנה על השלחן.

"ישב נא הרבי לאכל" קרא העגלון בקול מלא ספוק.

אך רבי חנוך העניף סרב.

הוא פנה שוב לקרן זוית, הוציא מתיקו ספר קטן, והתישב ללמד.

- "האם הרבי חולה? או שמא איננו חש בטוב?" נבהל העגלון

- "ברוך ה'. בריא אני לחלוטין"

- "אז מדוע אינכם נגשים לאכל את הסעודה שהכנתי? שמא חושש הרבי כי האכל לא יערב לחיכו? חושד הוא כי הקדית תבשילי?"

- "חס וחלילה, הרגיעו רבי חנוך העניף, בדייק להיפה. כשהתחלת לצלות את הבשר, החל מתפשט באוויר ריחו הטוב, מה שהגדיל עוד יותר את רעבוני. למרות נסיונותי להקדיש את מחשבותי ורעיוני למלות התפלה, גברה עלי מחשבת התשוקה לצלחת בשר מהביילה. על פן החלטתי בלב שלם לאסור על עצמי את האוכל הזה באסור מחלט, גם לאחר שאסים את התפלה. כך לא פריעו גיחות אלו בתפלתי, שהרי מפל מקום יהא אסור עלי לאוכלם.

רק כך עלה בידי לכוון את מחשבותי בתפלתי כראוי לעומד בפני המלה, ולסיימה כראוי."

רבי חנוך העניף היה תלמידם המבוק של היהודי הקדוש מפשיטה וממשיך דרכו רבי שמחה בונים, ושל האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק ז"ע.

לאחר פטירתו של הרבי מקוצק קבלו החסידים את הנהגתו של בעל "חדושי הרי"ם" מגור זיע"א ולאחר הסתלקותו, מנו זקני העדה את רבי חנוך העניף לממשיך דרכו. באותה תקופה קבע הרבי את משכנו באלכסנדר, ועד מהרה הייתה חצרו למרכז תורני וחסיד גדול.

ארבע שנים שמש רבי חנוך העניף כאדמו"ר, עד להסתלקותו לגניז מרומים ב"ח באדר תר"ל.

לאחר פטירתו מלא את מקומו בהנהגת החסידים, בעל השפת אמת ז"ע.

בשנת תרפ"ט יצא לאור הספר - "חשבה לטובה", ובו אסף מתורתו ורעיונותיו הנצלים של רבי חנוך העניף מאלכסנדר. זכותו תגן עלינו.

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה במגלה

תכניתו המוחכמת של המן הופרה

"ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו כי הגידו לו את עם מרדכי ויבקש המן להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשורוש עם מרדכי" (ו:1)

פרש ה'כתב סופר':

אף שיכול היה המן להרג את מרדכי על כף שעבר על מצות המלך, בכל זאת: "ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי לבדו", ומדוע: "כי הגידו לו את עם מרדכי" - וכיון שמתוך שנאטו העזה בקש להסית את המלך: "להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשורוש", תוף שמוש בתואנה השקרית (להלן פס' ח): "ואת דתי המלך אינם עשים ולמלך אין שוה להניחם", חשש המן פן אם יהרג את מרדכי עתה, ימנע המלך מלמלא את מבקשו להשמיד את כל היהודים. זאת משום שסיק מהרגתו שהסבה האמתית לבקשתו להרג את היהודים היא רק בשל היותם: "עם מרדכי" - שונאו. ואכן, כאשר לבסוף בעצת קרונוי לא נמנע המן מלדרש לתלות את מרדכי על העץ, התגלגל הדבר שגמולו הושב לו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ.

על עבדה זו אנו מודים בתפלת 'על הנסים':

"המן הרשע בקש להשמיד... את כל היהודים... ולשם כך נמנע בתחלה מלהרג את מרדכי, אולם: "ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו וקלקלת את מחשבתו..." - בקב שגרמת לו לומר למלך לתלות את מרדכי לפני שישמיד את כל היהודים, וכן הגיע סופו: "ותלו אותו ואת בניו על העץ".

כתב סופר מגלת אסתר

טוב שיק אחד - מאלף השתדליות

"ותבואנה נערות אסתר וסריסה ויגידו לה ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שוקו מעליו ולא חבל" (ד:1)

יש להבין את הנהגתו של מרדכי: הלא לכאורה השתדלות הטובה ביותר שהיה עליו לעשות כדי להביא לבטול הגזרה, היא להביא ידיעת אסתר את זממו של המן כדי שתשפיע על המלך לבטלה. ואלו מרדכי מלבד שלא נהג כן, אף כשפשטה מפניו אסתר להסיר את שוקו מעליו כדי שיכול לבוא לפניה - סרב?

באר הגאון מוילנא:

ידע מרדכי שכדי לבטל את הגזרה - טובה שעה אחת של תפלה בלבד שיק, יותר מההשתדלות הטובה ביותר, ועל פן סרב להסיר שוקו מעליו.

באר נוסף לכך אמר רבי אברהם ישראל משה סלמון הרב מחרקוב:

חשש מרדכי פן אם יראו אחיו היהודים כי הוא מסיר את שוקו כדי לשוחח עם אסתר המלכה, יתלו את יתבס באסתר ויסחור דעתם מהתפלה ומהתשובה. לפיכך כבר להעביר לה את הידיעה על הגזרה באמצעות התו, בלא ידיעתם של ישראל.

באר הגר"א על מגלת אסתר: 'שפתי חיים' מוגדים ב' עמ' קפ: 'תביות הקדש' עה"ת ומוגדים עמ' קכה

רזי אמונים

מרדכי אמן לימי הפורים

ראש דברך - אמן

'אדר' - ראשי תבות: 'אמן דבר ראשון, כעין שנאמר (תהלים ק"ט ס): "ראש דברך אמת", וכן אמרו חכמים (דב"ר ז א): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישאל עונים".

גם אני אודך' בהקדמה

גם מרדכי ואסתר

'אמן' - ראשי תבות: 'גם מרדכי אסתר'. כפי שאמר המגיד מקוניץ (ער ישראל - פנות חנפה), כי בסדר אלף-בית, האותיות שאחר א.מ.ו. הן: ב.ג.ד.ה. ללמדך שאחרי האמן נמשך ה'גם'.

גם אני אודך' עם

מרדכי חנף את אסתר לענות אמן

"ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם" (אסתר ב:2)

כתב הרמ"א (או"ח מכד ז, ע"פ דברי הגמרא סנהדרין ק"ב): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא". וכך דרש רבי אליהו כהן מאיזמיר בעל 'שבט מוסר' את הפתוב שלפנינו: מרדכי היה 'אמן את הדסה' - מחנכה מסטונתה לענות אמן, וזאת: "כי אין לה אב ואם" - שילמודה, כפי שמחבתת הלהקה.

נראה כי אף לאחר שעזבה את בית מרדכי המשיכה אסתר להקפיד על כך, שהרי הפתוב מעיד עליה (להלן פסוק ו): "ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו".

יד בני אמונים הרב יעקב דב מרמון שטיינ' שליט"א

לא להרפות מן התפלה עד לישועה המלאה

"וישב מרדכי אל שער המלך והמן נדחה אל ביתו אבל ויחפוי ראש" (ו:1)

"וישב מרדכי - ששב לשקו ולתעניתו" (מגלה טו א). ספר הצדיק רבי זאב איזלמן:

"היה זה בעצומה של מלחמת תש"ח. באחד הימים השנה הפונה בין הצדדים הלווחמים. הגר"ז מבריסק נצל את ההפוגה כדי לצאת מביתו ולשאף קממא מאוירה הצח של ירושלים.

בדרכו פגש באחי. קשהתענגן מפיו על המצב השורר בעיר, נענה כי אמנם יום האתמול היה קשה במיוחד, שכן ההפוגות היו בו חזקות מתמיד, אף היום, ברוך ה', טוב יותר...

מששמע זאת הגר"ז הגיב ואמר: 'אתמול אכן היה המצב נורא, אף דוקא היום זקוקים אנו לרחמים מרבים. שכן בעוד אמש הכל התעוררו להעתיך בתפלה בעקבות המצב הקשה, הרגיעה השוררת היום מסיחה את דעת ההמון וגורמת להם לשוב לסדר יומם. מכך באמת יש לדאג...'

הוסיף ואמר הגר"ז: 'זהו מנהגו של עולם: כאשר רוח לאדם קממא מצרותיו, הרי הוא נרגע ושמוח, אולם באמת אל לו לשמח בטובם תבא עליו הישועה השלמה. שהרי כך נהג אף מרדכי היהודי: אף כי רוח לו בשעה שהחל המן לפל לפניו, בכל זאת לא שש ושמוח, אלא המשיך להתפלל בשוק ובתענית עד שהשלמה הישועה...'

דברי הגר"ז עולים בקנה אחד עם פרושו של המלבי"ם לעצתה של דוד ורש להמן (להלן ו): "אם מצרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו". כיון שמרדכי הוא מצרע היהודים אשר כחם בתפלתם, לא יפסיק הוא מלהתפלל עד שינשע לחלוטין. לפיכך 'לא תוכל לו', אלא אם כן: 'נפול תפול לפניו' - עשה עצמך כאלו נפלת לפניו לגמרי, וכאשר יסבד שנושע מצרתו ויחדל מתפלתו, אזי תוכל לשוב ולנצחו.

מלבי"ם אסתר ו:1, 'שאל אבד ויגדף ח"ג עמ' ק

תפלתו של מרדכי נענית מיד

"אם מצרע היהודים... לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו; עודם מדברים..." (ו:1)

דרש רבי משה חיים אפרים מסדליקוב:

במסכת תענית (בבא ב) מבאר כי טוב הוא לצבור פאשר תפלתם נענית מיד עם סיומה, וזאת אשר הבהירו חברי המן: "אם מצרע היהודים... לא תוכל לו", ומדוע? משום שחביבותו כה גדולה לפני המקום, עד: "כי נפול תפול לפניו" - עודם מדברים - ישועתם באה אליהם מיד עם סיום תפלתם.

דגל מחנה אפרים דרוש לפרוים

פסק הרמ"א (או"ח כפר ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה: אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

וכתב רבי אליהו הכהן האייתמרי מאיזמיר, כי מן המגלה למדנו שאף מרדכי נהג כן כלפי אסתר, לה היה פאב, ולכך רמז הפתוב (אסתר ו:1): "ויהי אמן את... אסתר כי אין לה אב ואם", כתיב: 'אמן' - חסר וא"ו, משום שלא היה לה אב שילמדה זאת, למדה מרדכי לענות 'אמן' (מנחת אליהו לא).

על הנסים - 'בימי מרדכי'

הודאה על הנסים
בימי החנכה ובימי הפורים תקנו לנו להפסיק בתוך פרשת הארץ כדי להוסיף הודאה על הנסים שהתרחשו באותו היום. מקור חיוב ההזכרה הגדולה במסכת הגמרא בשבת (כז א) גיש להזכיר הודאה מיוחדת על הנסים בברכת המזון.

הודאה על הנסים
בגמרא (שם) הסתפקו בענין הזכרת היום בברכת המזון, ופרשו התוספות (שם ד"ה מהו) שבתפלה היה פשוט לחכמים גיש להזכיר 'על הנסים', כיון שהיא נאמרת בצבור והרי יש מצוה לפסוק את הנס, אולם הסתפקו לגבי ברכת המזון הנאמרת בין האדם לבין עצמו. ובישפת אמת (שם) הוסיף ופרש כי תפלה נאמרת בכל יום, אולם ברכת המזון תלויה באכילת פת.

ומכל מקום פסקו הש"ח ערוך 'הרמ"א (ספ"ד; תוס' א) שיש לאומרו. הן בחנכה והן בפורים. והנחתה והזכרה באמירת: 'על הנסים' וכו', והמשך שונה מענינו של יום. נסח 'בימי מרדכי' לאמור בפורים הוא קדום והוא בשננים קלים כנדר בדברי האגונים (סדר רב עמקם ואון פורים, וראה 'מחזור ויזר' גא).

בשונה מבקשת 'עלה ויבא' הנאמרת בימים שהקריבו בהם מוסף, ועל כן בתפלה תקנו לאומרה בברכת העבודה (ראה), ובברכת המזון בברכת 'בונה וישלם' - שאף בה אנו מתפללים על חזרת העבודה; הזכרת 'על הנסים' אינה באה אלא להודאה, ועל כן בתפלה אנו מוסיפים אותה בברכת ההודאה, ואף בברכת המזון תקנו לאומרה בתוך הודאת 'נודה לך' (עי' דברי הגמרא שם).

'בימי אחשורוש' או 'בימי מרדכי'?

המגלה נפתח ב: 'ויהי בימי אחשורוש', אך תפלה זו נפתח ב: 'בימי מרדכי ואסתר', מודו?

היאברי יעקב מסדיגורא פרש: בשונה מכל המועדים שתקנו כזכר ליציאת מצרים, וכל מהותם היא קדש מעשר, מי הפורים היו בתחלתם ימים רגילים ורק לאחר הנס השתנתה מהותם לימי קדש, לפיכך בפתיחת המגלה, כאשר ישראל שבאבות הדור היו שקועים בחטא ואף הנו מסועדתו של אותו רשע, החשבו הימים 'בימי אחשורוש', ורק לאחר ששבנו בתשובה וקבלו עליהם את על המפוזות באהבה, הוטבה מהותם והם נעשו בבחינת 'ימי מרדכי' (אביר יעקב בתחלת מאמר פורים).

עוד יש לפרש כי בא הדבר למדף שתכלית כל האמירות שכביכול התרחשו בימי אחשורוש לבין עצמו, לא היתה אלא לטובת ישראל; פדגמת המשתה שערך לכל שריו ועבדיו, אשר במהלכו הרג את ושתיה וכן התגלגל הדבר שהמלכה אסתר תחתיה ועל ידי כך נצלו ישראל. וכן מארעות רבים ונוספים שכאשר לבסוף התרש הנס, התגלה כי אף הם היו חלק בלתי נפרד ממנו. ולמוד זך בדבר לדורות: כי אף מארעות רבים שהתרחשו במהלך ההיסטוריה בין אמות העולם לבין עצמם, תכליתם האמתית היתה לטובת ישראל, כפי שהתברר הדבר בנוגע לחלקם, וכדברי הגמרא (בבמות טו א): 'אפלו משפחות הדרות באדמה, אין מתברכות אלא בשביל ישראל... אפלו ספניות הבאות מגלגא אלא אספמיה, אין מתברכות אלא בשביל ישראל' (לקוים ובאורים למגלת אסתר והגש"פ 'לר"א חלק' עמ' טו, וראה רמ"ם מלכים טו ד).

ארבעה פנגד ארבעה

אמר רבנו הג"א:
אנו מודים בתפלה זו על ארבע פגות שהיו להמן הרשע בגורחו: 'להשמיד, להרג, ולאבד... וישלם לבו'; 'להשמיד' - כנגד התורה, שבקש להשמיד את ישראל בכך שיעקוק מהם את התורה. 'להרג' - כנגד הנפש, שבקש לטל את נפשו. 'לאבד' - כנגד הגוף, שבקש לטל את

זכרם לגמרי שאף הגוף לא ישאר. וישלם לבו' - כנגד המזון שבקש לטל מהם.
אך הקדוש ברוך הוא הפך את עצתו והשיב את גמולו בראשו, ואדרבה: במקום שתאבד התורה, נוספה עליה מלפני עוד מגלה - מגלת אסתר, ובמקום אבד הגוף, נצטוו הם להבריאת את גופם במשתה ביום זה, ובמקום אבד נפשם נצטוו הם בשמחה ששרשה בנפש. ותחת שראבד את למונם, נצטוו הם במשלוח מנות ובמנות לאבינים, כלומר שלא יהיה אדם מישאל שיחס לו מזון ביום זה (באר הג"א 'אסתר ג י').

גזרה על המזון - לטובה

בהזכרת המלים 'ישלם לבו' יש שבח מיוחד על גדל הנס, שהרי לכאורה אם נגזרה גזרה על נפשנו, מה אכפת לנו ממזוננו? אלא שאלו לא היה לנו על המזון, היינו יכולים לסמוך על כך שנשחד את המלך לבטל את הגזרה. וכפי שמצינו בגמרא (בב"ב טז א) שאף כשגזרה המלכות לאבד את ישראל, נצלו הללו בנתינת שחד, אולם אחשורוש בן זלכספס בן זרעיה, ואף בכספו של המן מאס (אסתר ג יא), וזהו: 'ישלם לבו', שמתוך אחשורוש בן זלכספס, לא היה להיזהר פתח הצלה בידי אדם, ורק תשועת ה' היא שהצילה אותם מן הגזרה (ד"רשות חתם סופר ח"א, לקוים פורים [נדפס בסוף הספר]).

מחשבה שהפרה מתחלתה

מלשון התפלה: 'והשבחת לו וגמולו בראשו' - בראשו' לשון תחלה, משמע שכבר בתחלת מחשבתו של המן טמונה היתה הפרת מחשבתו, כיצד?

באר מהר"י דושינסקי:
במדרש (אסתר ובה פ) הובא: 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למה רשע: אי שוטה שבעולם; אני אמרתי להשמידם כביכול ולא יכלתי, שאמר המלך (המלך ין כז): 'ויאמר להשמיד לולי משה בתיור עמד בפני לפני להשיב חמתו מהשחית, ואתה אמרת להשמיד להרג ולאבד?'

נראה כי 'טעותו' של המן שכונה ממרומים היתה בכך ש: 'בקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים'. ממה שכזו אין לה כל סכוי להתקיים, כדברי המדרש, וזו משמעות: 'והשבחת לו וגמולו בראשו', שכבר בתחלת גזרתו הטמין הקדוש ברוך הוא את מפלתו (מתולות מרדכי' - תהלים כזד).

'הרחמן' למי ששכח 'על הנסים'

הרמ"א (א"ח ספ"ד ד) פסק שמי ששכח לומר 'על הנסים' בברכת המזון, יוסיף בתוך נפשות הרחמן: 'הרחמן הוא יעשה לנו נסים ובמלאות כמו שיעשה לאבותינו בימים ההם שזמנו הזה', וכו'. ותמהו המפורשים, הלא מבאר בגמרא (שב"ב לב ב) שאין לבקש על נס, כיון שהנס מנכה מזכותו של האדם?

רבי יעקב אורנשטיין בעל 'שועות יעקב' חידש לפי זה, שאף שאין להתפלל על הנס, שונה הדבר בנס שנגרם מחמתו קדוש ה'. שכן מנס שכזה, לא רק שאין מנפים לאדם מזכותו, אלא אדרבה מוסיפים לו זכות על כך שנתקדש שם שמים על ידי ('שועות יעקב' עה"ת דף קו).

הג"ש וואזנר זצ"ל הוסיף ובאר זאת על פי דבריו הידועים של הרמב"ן בסוף פרשת בא, שמפרש הנסים הנעשים שלא כדרך הטבע, היא להראות לכל שאף הנהגת הטבע מסורה בידי הקדוש ברוך הוא. לפי זה יש לומר שאיננו מבקשים על הנסים עצמם, אלא שכפי שבאותו הדור התחזקו כלם באמונה כאשר הנהגת ה' המחולטת נגלתה לעין כל, כך בדורנו כאשר האמונה הולכת ונפרת, איננו מבקשים על עצם הנס, אלא שתתקיים תכליתו ויתחזקו כלם באמונת ה' ('שבט הלוי' מודיע, חנכה דושי ראשון ב).

פורים א-שריף

בדברי ימי הדורות ידוע על כמה וכמה 'ימי פורים' שתקנו בקהלות שונות, לזכר נסים מיוחדים שנעשו בהם לבני אותה קהלה. בספור שלפנינו נספר על אחד מאותם 'פורים' אשר נחג היה עד לדורות האחרונים ביום כ"ג לחדש טבת בקרב יוצאי טריפולי - לוב, וידוע בשם 'פורים א-שריף' על שם הנס שנעשה בו.

המעשה ארע לפני כשלוש מאות שנים. באותם ימים היה השלטון נקנה בכת הארוע, וכך היו מחוזות נתפסים בידי אנשים אלימים ומשלל רסן אשר פעלו בשלטון ככל העולה על רוחם. בטריפולי אשר בלוב נתפס השלטון בידי אדם גס ורע מעללים בשם חאליל ביי, אשר השתמש בשלטון למלוי תאוותיו, תוך בזוזו ואותי שליזה בעריצות ובאלימות.

לשם מלוי תאוותיו זקוק היה אותו הולל לקפת מזמנים גדולה. לשם כך לא הספיקו המוסכים המגומים שהטיל על האכלוסיה המקומית והעיקרו עליהם עד לבלי נשוא. השליט היה זקוק להשלמת הכנסה, והוא מצא לה לא צורך בלתי הגיונית בעליה; הוא העסיק מיזמותו 'שודדי' ש' אשר מעת לעת היו מפלגים מחופי טריפולי ומשתלטים על אניות סוחר שיעשו את דרכן בלב ים, חומסים את כל שללן ומעשידיים באמצעותן את אוצרותיו של השליט.

יכומו כל הרפתקה אף הפקטה זו עלתה לבסוף בקר; היה זה כאשר מושל מצרים שגר אניה מלכתיות עמוסה במיטב אוצרותיו, כתשורה למושל תוניס. שודדי הים, שליחיו של שליט טריפולי, השתלטו על האניה וביזזו את אוצרותיה, והשליט החמקן מחר להשתמש בהם כדי למלא את כיסוי התפוחים.

החדע הדבר למושל תוניס בערה חמתו באפו. הוא לא יכול היה לשאת על חלול כבודו. המושל הפגוע החליט לצאת למסע נקמה אכרי, ולשם כך הוא שלח את שר צבאו, איש אכוד ויצא דם העונה לשם 'איבריהם א-שריף', בראש עשרת אלפים אנשי צבא, והורה לו לנקם בכל יושבי העיר, מנער ועד זקן.

עד מהרה חנה א-שריף בראש צבאו סמוך ונראה לעיר טריפולי. תושבי העיר שנחרדו לשמע בהפתעה מחלטת על הגורל הצפוי להם, נסו לשגר משלחת פייס לשר הצבא של תוניס, תוך שהם מסבירים כי הים לא היתה במעל, אך האיש תאב הנקם והדם אטם אזינו משמע.

הם נסו אף להציע לו ממון רב, כפר נפשם, אולם א-שריף נותר איתן בדעתו. אף משלחות רמות דרג של דיפלומטים מארצות רבות לא הצליחו לפתור את המשבר, א-שריף החל בהכנות מעשיות לקרב, ולתושבי טריפולי לא נותר אלא להתאצר לצד הלוות; ברחבי העיר הכרז על גיוס חרום. כל התושבים התגייסו לבצר את החומות ולהכין כלי מלחמה, והכוננות לקרב נמשכה יומם וליילה.

אף יהודי טריפולי אצלו להיות שתפים

ותנו לקבל עלון זה במייל מדי שבוע | 9139191@gmail.com | פקס. 08-9746102 | ת.ד. 102 בני ברק

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודריה זיע"א

עיר ז"ל
שבת

עלון מס' 1064

להצלחת צבי בן יפה ודעייתו ובי"ב הי"ו	פרשת צו ט"ז באדר ב' תשע"ט, ירושלים		לע"נ רפאל בן פרחא ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי'			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בהן בן מול הי"ו	5:15	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	6:30	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	7:08	רבינו תם	לע"נ אירן מרים בת דוולאת ע"ה

וְרֵאִיתִי עוד לרבנו הגאון יוסף ת"י זצ"ל בספרו עוד יוסף ת"י שפרש מלת "מצות" מלשון "מצות", ובזה ישב את כפל הלשון בפסוקנו, והוא על פי מאמר רז"ל במסכת בבא בתרא (ט.) על הפסוק: "והעמדנו עלינו מצות" (נחמיה יג.), אמר רבי אסי: שקולה מצות צדקה כנגד כל המצות, שנאמר: "והעמדנו עלינו מצות". "מצוה" אין כתיב כאן אלא "מצות". וטעם שהצדקה נקראת בשם מצות, דכתיב: "וצדקה תציל ממות" (משלי ו.ב), והינו פי אות צ' במלת "מצות" רומזת לצדקה המצילה ממות, כי היא מפרידה בין אותיות מות' שבמלת "מצות", נמצא כי הצדקה מפרידה ומצילה ממות. גם נצטוינו לתת מחצית השקל. במלת "מחצית" יש המלים "חי" ו"מת" ובאמצען עומדת האות צ', הרומזת למצות צדקה כנ"ל, והנה המלה חי שבמחצית קרוב לאות צ', ואלו המלה מת היא רחוקה מהאות צ', לרמז לנו, כי מי שנותן מחצית השקל לצדקה, קרוב לחיים ורחוק ממות. וידוע כי גדול כחה של הצדקה, ונותנת שכר לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא. ואות צ' הרומזת לצדקה, יש בה שתי "יודין" זקיפות, כזה צ', וכל "יוד" רומזת לעולם אחר, אחת לעולם הזה ואחת לעולם הבא, עולם הזה נקרא תצר לגבי העולם הבא הנקרא בשם בית. וזה שרמז לנו הפסוק "מצות", הינו מצות הצדקה, "תאכל במקום קדש", הוא העולם הבא, ששם יזכו לאכל את פריה, ושם הוא מקום קדוש, ולא עוד אלא שגם "בבית אהל מועד יאכלוה", הוא העולם הזה הנקרא תצר לגבי העולם הבא, גם בו יזכו לאכל מפרות מצות הצדקה.

וְרֵאִיתִי להרב כלי יקר ז"ל בפרושו על התורה, שלא מצא חן בעיניו טעם זה, טעם אחר וזה לשונו: "המפרשים אמרו, כדי לכסות על החושאים, כי יאמרו שעולה הוא מקריב, וזה טעם הלוגש, שהרי על כל פנים נגלה עונו כשרואים שאינו מקריב כליל לעולה. ועוד הרי העולה זכר, ואלו החשאת נקבה".

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

כוחים אלה, באומרו כי הוא לא למד מספיק, הוא יהודי פשוט ואין ביכולתו לנהל ויכוח על עניני אמונה. יחד עם זאת הבהיר, לו, כי אין בכונתו להינתק מהיהדות וכי מגוי וגמור עמו להמשיך בדרכי אבותיו ואבות אבותיו שהיו יהודים נאמרים גם לאמונתם ודתם.

* * *

כ אשר ראה הכומר כי בדרכי נועם לא יתקדם למילוי משימתו, החל נוקט תכסיסים אחרים. הוא החל להסית את איברי הכפר נגד בעל בית המרוח היהודי והשמיע בדרשותיו דברי שיסוי וביזוי נגד היהודי, תוך תיאור העבירה הגדולה, כביכול, אותה עוברים האיכרים הנכבדים לבית המרוח ונותנים בכך פרנסה ליהודי.

לאט לאט נכנסו דברי ההסתה באוזני האיכרים הנבערים מדעת והם החלו להדיר את רגליהם מהמוסד ה"יהודי". כתוצאה מכך נפגעה פרנסתו של החוכר היהודי ולא היו ימים מועטים, עד שהוא החל לפגר בתשלום דמי החכירה ל"פריץ". אולם, כאשר הבורא מעניש ביד אחת, הוא מב"ר ומלטף ביד שניה, כביכול. בדיוק בשעת שבה התרגשה עליהם צרת הכומר החדש, נכנסה אשתו של החוכר להריון ובני הזוג שמחו להיווכח כי עוד מעט הם יהיו אבא-אמא. מאידך גרמו להם דאגות הפרנסה צער רב, במיוחד נוכח העובדה שה"פריץ" סירב לדחות את המועד האחרון שק" בע לתשלום החוב שהצטבר.

הכומר ידע היטב את מצבם הקשה של החוכר ואשתו. היה זה הוא שהסית את בעל האחוזה להתיתם במלוא התומרה אל החוכר היהודי ועתה הוא קיווה, כי המצב בשל לביצוע זממו.

* * *

כ מועד האחרון שנקבע לתשלום החוב, הגיע בדיוק כאשר אשת החוכר עמדה ללדת. אורי לב הפריץ לא גילה כל נטיה להתחשב במצב וללא רחמנות הושיב את בני הזוג בכלא, שהיה "מסודר" אצלו במרתף שבחצרו. הכומר, "שיבוע" את הפריץ, כי ליהודי יש כסף שנחסך בימים ה-

כפר נידת, אי-שם במורח אירופה, חי פעם זוג יהודי שהכר בית מרוח מה"פריץ" תמ"קומי. הם לא עשו רווחים גדולים מעבודתם ב"פונדק, אך פרנסתם היתה מצוייה, מה גם שדרישותיהם מהחיים היו צנועות ביותר. ילדים עדיין לא היו להם והוצאותיהם היו מועטות. משאת נפשם ותקוותם הגדולה היתה, שאם יולד להם בן, יקחו לו מלמד שילמדו תורה ולאחר מכן ישלחו אותו לישיבה, כדי שיגדל וייהיה לבן-תורה, ירא-שמים וכך יגרום להוריו הרבה נחת יהודי. וכמי שרואה את הנולד, החלו בני הזוג להסוך כסף למטרה זו.

בכפר שלהם חי לו כומר זקן שלא היה ידיד גדול ליהודים, אך גם צרות מיוחדות לא עשה להם. מה שכן, הוא אהב את הטיפה המרה ולעיתים קרובות היה נכנס לבית המרוח, מבקש לשות משהו ולקנח בדבר מאכל וכאשר הגיע זמן התשלום, "גילה" לפתע שאין אצלו כסף ודחה את סילוק חובו לפעם אחרת. כך היה נוהג תמיד ולאט-לאט צבר חוב לא קטן. לחוכר היהודי לא היה נעים להתעסק עם הכומר ולתבוע את סילוק חובו. הכומר לא הציק לו והוא סבל בדומיה וסירתו בחינם, תוך תקווה כי אי-פעם, בעתיד אולי ישלם את המגיע ממנו.

תקווה קלושה זו התבדתה סופית, כאשר מת הכומר ואיש בכפר לא התאבל עליו במיוחד, לרבות החוכר היהודי, שכבר התיאש מכספו. אולם במקום הכומר הזקן, שאהב לשנות לשכרה, בא עתה כומר צעיר, שאמנם התגורר מן היי"ש, אך כנגד זה היה קנאי לדתו ושונא-ישראל לא קטן. הלה לא יכל לשאת את הרעיון, כי בכפר "שלו" חיה משפחה יהודיה בשקט ובשלווה, מתוך הערצה וכבוד מצד שכניהם הלא-יהודים. בתהילה ניה סה הכומר החדש להשפיע על החוכר היהודי בדברי נועם ולנסות לשכנעו, שכדאי לו להתנצר. הוא היה נכנס לבית המרוח לעתים קרובות ומנ"ס להלנה ויכוחים עם החוכר על ענינים שבאמונה, על התנ"ך וכו'. הלה ניסה להתחמק מו-

טובים ואם הוא רק יסגור אותו במרתף — ייצא הכסף ממחבואו והפריץ יקבל את חובו. לאמיתו של דבר, ידע הכומר היטב, כי החוכר היהודי כבר אכל מזמן, כל מה שיכול היה להסוך, אולם מעצרו ומעצר אשתו התאימו היטב לתכנית ה־שטנית שהגה.

בא איפוא הכומר אל הזוג שנמק בכלא וניסה, בדברי גועם מזוייפים, לשדל אותם שהגיע הזמן לקבל את הנצרות ובכך לגאול את עצמם מיסור־דיהם. הוא הבטיח להם חגיגות, כי אם ישמעו לו ויקבלו את הנצרות, הוא יפעל אצל הפריץ שימחול להם על החוב ויתן להם שנים אחדות של חכירה־חינם. הוא ידאג לכך שהם יתעלו בעיני תושבי הסביבה והאיכרים ישובו לבית ה־מרוח ויתנו להם פרנסה בשפע. הם יוכלו בצורה כזו לגדל את הילד שיוולד להם מתוך גתת והר־חבה. במלה אחת הכומר הבטיח להם הרים וגבי־עות, אם רק ישמעו בקולו ויסקימו לקבל על עצמם את האמונה הנוצרית. אם לא — הוא איים — יבלו את ימיהם בכלא החשוך, כי הרי איש אינו יודע עליהם וממילא איש לא יבוא לעזרתם! החוכר ואשתו היו שבורים ורצוצים נוכח מצ־בם הנואש. אולם, למרות זאת, הם דחו את הצעת הכומר בשתי ידיים. אולם הלה לא התיאש, כי חשב שהזמן פועל לטובתו. הוא אמר איפוא לבני הזוג, כי למחרת הוא יבוא שוב ובינתיים הם יכ־לים להימלך בדעתם ולהחליט על צעדיהם.

א הרי שהכומר הלך, נתקפה אשת החוכר צי־רי לידה. בעלה קרא לשומר הכלא והלה ה־עיק את אשתו שתעזור לאסירה ללדת. למחרת, בשוב הכומר אל בור הכלא, הוא מצא את בני הזוג עם ילד נתמד בזרועותיהם. הוא שוב החל בדברי כיבושין, באומרו כי עליהם לרחם על הרך הנילוד, שלא מגיע לו שימק במרתף הכלא. בסופו של דבר אמר החוכר לכומר, כי הוא מס־כים — בתנאי אחד: קודם כל הוא רוצה להכניס את בנו שגולד לו זה עתה, בבריתו של אברהם אבינו!

הכומר ניסה לעמוד על המקח. "זה הרי חסר הגיון!" — טען —, "לשם מה לגרום לילד סבל מיותר? הרי הוא מיד לאתר מכן יהיה לנוצ־רי?" ...

אולם החוכר עמד על דעתו והוכיח את הכומר

על חוסר ההגיון שבדבריו. "הרי בעיניך צריכה להיות השיבות יותר גדולה להוציא לשמד ילד יהודי ומה איכפת לך שימולו אותו קודם לכן? ובכן, הבה נמול אותו קודם ולאחר מכן נעשה כדבריד!"

בלית ברירה הסכים הכומר המרושע לתנאי זה, כשהוא משפשף את ידיו בהנאה, בחושובו כי עוד מעט יפלו ברשתו שלוש נפשות יהודיות. "יהא איפוא כדבריד" — אמר לבסוף —, "אך כיצד עושים ברית מילה?"

"פשוט מאד, אמר לו החוכר. שלח אדם לעיר הסמוכה, שילך ויספר לרב במה המדובר ויבקש ממנו שישלח לכאן מוהל. אולם זכור, הברית הייבת! להיערך ביום השמיני ללידת התינוק. אם אין ברית — לא עשינו עסק. אל תאבד איפוא זמן ועשה מה שצריך לעשות!"

ה כומר, שבערה בו התשוקה, "לעשות נפשות" לאמונתו ולו באמצעים כה פסולים, לא הת־עצל. בכבודו ובעצמו הוא נסע העירה, נכנס אל הרב וסיפר לו כי בכפר שלו נולד ליהודי ילד וכי המשפחה החליטה להתנצר. אולם, לרוע המ־זל, נכנס בראשו של היהודי רעיון־רוח והוא רוצה תחילה למול את בנו. לשם כך הוא, הכומר, בא הנה, כדי לבקש את הרב שישלח מוהל שיערוך את הברית...

הרב ניסה להציל מפי הכומר פרטים נוספים, כגון שם הכפר, הכתובת וכו', אולם הלה התחמק ממתן תשובה. הסכים איפוא הרב לשלוח מוהל, אולם הוא אמר לכומר, כי המינהג אצל היהודים הוא, שהמוהל רואה את התינוק כמה ימים לפני הברית, כדי לקבוע אם הוא מספיק בריא וחזק, כדי לערוך את המילה ביום השמיני ואם לא — דוחים את הברית לתאריך מאוחר יותר.

"טוב, אם אין דרך אחרת, שיהיה כך" — אמר הכומר בחוסר סבלנות. הוא מסר איפוא את השם והכתובת לידי הרב. "בבוא המוהל לכפר, שייכ־נס אצלי ואני כבר אוביל אותו אל אבי הילד" — אמר. כאשר הכומר הלך לדרכו, כינס הרב את ראשי הקהילה וסיפר להם המדובר. הוא אמר להם, שיש כאן ענין מובהק של פדיון־שבויים, באשר ככל הנראה נפלה משפחה יהודיה בידי הכומר, שהוא צורך ישראל והם מצפים לעזרה. אם הם היו באמת רוצים, חס ושלום, לצאת לש־

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

עשה הכל כדי להכריח אותם לצאת לשמד. והנה, קיבל הכומר את העונש המגיע לו והוא שבר את עצמותיו בתאונת דרכים.

* * *

עתה הבין הפריץ, כי הכומר סיבב אותו בכחש והדבר הרגיו אותו מאד ויחר אפו נגד הכומר הערמומי. לא זו בלבד שהוא הסכים לשחרר את החוכר היהודי ומשפחתו, אלא גם ויותר על מחצית החוב, תמורת הסבל שנגרם ליהודי על לא עוול בכפו. הוא גם הסכים שהלה יישאר בבית המרוח, אם רצונו בכך.

המוהל הודה לפריץ על יחסו הידידותי. אשר לשאלה, אם להישאר בפונדק, הוא הסביר שזה לא יהיה מעשה נבון, במסיבות הקיימות, לפחות בשלב זה. לאחר מכן ציווה הפריץ על מנהל האחווה לרתום את העגלה ההדורה שלו ולש- לוח את החוכר ומשפחתו, אחר כבוד, לעיר הסמו- כה, כדי שיערכו שם את ברית המילה כדת וכדין. באותה הזדמנות הוא גם ביקש לגבות את מת- צית הסכום תמורת החוב המגיע לו.

ואכן, את הברית של הרך הנולד ערכו בעיר, בביתו של הרב שנתכבד להיות הסנדק. היתה זו שמחה לכל יהודי העיר, שמחה כפולה על המצווה שנפלה בחלקם להכניס ילד יהודי בברי- תו של אברהם אבינו ועל מצוות פדיון שבויים שזכו לקיימה. ומלאך הברית, הלא הוא אליהו הנביא הגנוכה בכל ברית מילה — היה שבע- רצון ביותר וחיך למראה המזימה שסוכלה...

מד, לא היו עומדים על כך, שימולו את הילד תחילת. מכאן יש להבין שעל ידי דרישת ה- מוהל, הם מבקשים להודיע לנו על צרתם הגדור- לה ומצפים שנעזור להם". "זה עיני של הצלת גפשוה — אמר הרב — יותר פרטים נדע כאשר המוהל יחזור מהכפר. בינתיים יש לאסוף סכום כסף גדול, שוודאי יהיה צורך בו לפדיון שבויים".

* * *

מהרת היום, בבוא המוהל לכפר, הוא הלך לביתו של הכומר. הוא מצאו מתפתל ביסור- רים גוראים, כשכל גופו שבור ורצוף. התברר, כי בשובו מהעיר, התהפכה העגלה בה נסע והוא שבר יד ורגל ונשאר מוטל על ערש דווי. משום כך לא היה מסוגל להילוות אל המוהל בדרכו אל החוכר ואשתו ולא היה לאל ידו לשים עין על מעשיהם. משום כך הוא נאלץ לומר למוהל, כי הוא ימצא את החוכר, אשתו ובנו בבור הכלא אשר בחצרו של הפריץ וכי עליו ללכת לשם לבדו...

גדולה היתה שמחת החוכר, כאשר המוהל בא אליהם. הוא סיפר לו את כל אשר קרהו ואמר שאם יכול היה לשלם את סכום החוב שהוא חייב לפריץ, תמורת דמי ההכירה, היו כולם משתחר- רים ויוצאים מאחזות החנק של הכומר הרשע. מכאן הלך המוהל אל הפריץ ודיבר אל לבו. הוא אמר לו, כי הכומר עשה מעשה שלא ייעשה, על ידי כך, שתחילה הסית את האיכרים נגד היהודי, כדי לשבור את מטה לחמו ולאחר מכן

מוזדים דרבנן: כשהחזן אומר מוזדים יאמרו כל הקהל בלחש "מוזדים דרבנן"

ויכרעו ראשם לבד. חזנה! ו"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מוזדים.

אנו קהילת יפנים סאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומהפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בבית"ג "אהבת היים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

* לזיכור הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלתה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחיה, שלמה בן הלל, מרדכי מרים בת מזל, דוולת רחל בת מרדכי מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"ר ר' אברהם שבת בן שרה, אליהו בן שרה, יונה בת יצחק, שרה בת רחל, שמואל בן שרה, שאול בן דולת, יוסף בן נחמי, אריה בת יצחק. ר' בכא בן יצחק בן אברהם בן נחמי, יונה בנה בת נחמי, איתן בת יצחק, דוד בן רחל, אנה בן רחל, אנה בן רחל, אנה בן רחל

לרפואת יבאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת חמר אליס בת קרן הי"ו

העילון יוצא ע"י הקרן "החמיה באושר" העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 לע"נ עדנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מלכה בן מסעודה	לרפואת יוד בן מזל הי"ו	לרפואת מנחם בן דחמה
לרפואת יבאל בן כולה הי"ו	לרפואת משה בן וזרה הי"ו	לרפואת חילד יצחק בן אבינו
לרפואת שולמית בת יהודית	לרפואת מרת בת קלרה	לרפואת זכריה בן מזל הי"ו

מסיפורי המגיד

"פתח שער"

פרק ג' מיהו המגיד הפלאי?

תקציר: רב יואל שיף רב העיירה אדם גדול מאוד, יש לו ישיבה של 40 בחורים וכולל של 20 אברכים, הוא הולך בדרך לימוד לא שגרתית באותו דור, בנו רב שמחה לעומתו שונה ממנו לחלוטין, האב ובנו צהובים זה לזה בהלכה, הרב מפתיע את בנו בישובים שאינם לפי כוח ההשגה האנושית, הוא תר אחריו ומוצא שיש לו ספרי קבלה במקום מוסתר, כשמנסה לשאוב ממנו מידע, מגלה כי אביו ממלא פיו מים, רב שמחה גולב ומחליט לעזוב את המקום, אביו מסייע לו, כשהוא מעניק לו את כתר הרבנות שביקשו להכתירו בעיר "מייניץ" בגרמניה, הרבנית נוטה לפתע למות, כל העיירה יוצאת מגדה בתפילות ותחנונים לבורא, אך המצב מחמיר מאוד, ר' שמחה שב למקום כדי להיות לידה ברגעים האחרונים ונקרא ע"י האבא ליישב יחד עמו רמב"ם תמוה מאוד, באמצע נאלץ ר' שמחה לעזוב בשל עייפות הדרך, כשחוזר מוצא את ר' יואל צוהל בשל תירוץ שמתגלה לו משמים לאחר מיכן הוא שואל אותו למה עזבו באמצע, כשהוא מבין ממנו שהלך לנוח רק כדי לרענן עצמו נחף בו מאוד, הוא מגלה לו שהפסיד גילוי אליהו הנביא בשל חוסר רצינותו בלימוד, מאידך מגלה לו כי משמים חסו על האם הצדקנית והיא תשוב לאיתנה, רב שמחה שמח עם הידיעה ומחליט לחגוג את הבשורה הטובה בבית הכנסת של שואבי המים.

ר' שמעלקא מגיד השיעור בבית הכנסת של שואבי המים בעיירה טרוסק (שתקרא טריסק) יושב בניחותא לאחר תפילת המנחה, הספר הקדוש "מנורת המאור" לפניו, הוא מעיין בו מעט ומכין עצמו לאמירת שיעור מרתק, ביום חמישי יש לו שיעור מעניין מאוד, מלבד עצם אמירת השיעור במנורת המאור, יש לו משימה נכבדה, לשלב פרפראות נעימות מפרשת השבוע, אי אפשר ששני עשרות ומחצה מקשיבים נאמנים שאינם מוותרים על שיעור אחד שלא יקבלו שיעור מעולה, זה לו 17 שנים שהוא נותן את שיעורו המרתק שלו בבית הכנסת הישן, מעת הקמת השיעור כמעט ולא קרה ששיעור אחד שלו התבטל, קהל שומעיו הנאמן באים באש ובמים לשמוע אותו, שבעה ימים בשבוע, קור אימים וכן שרב מהביל אם שורר בחוץ אינו מרתיעם, קורה ששומע אחד שניים ייעדד בשל שמחה או חלילה בגן מחלה וכו', אבל שרוב מניין לא יגיע, כדבר הזה לא אירע, גם הוא עצמו אינו מוותר על אמירת השיעור, פעמים לא מועטות מגיע הוא מצוץ מאוד ומשתעל בכבודות, מתוך ידיעה שאין מי שימלא את מקומו, כי בעיירה קטנטנה זו אין די אנשים שיוכלו להחליפו, לכן יודע הוא את ערך תפקידו ועד כמה חשוב לא להחסי.

עתה יושב הוא בניחותא תוך כדי שמשתעשע עם קופסונת הטבק הכסופה שבידו, אותה קיבל מחמיו המנוח ר' זעליג הלוי שליפר שהיה סוחר טבק מכובד ועשרות קופסאות כאלו נסחרו על ידו, כיון שידע בחנתו החריף שאוהב להריח ומבין גדול בזה, העניק לו קופסת טבק קטנה עשויה כסף טהור מלאה טבק ריחני, תוך שהוא מבקש ממנו שיעשה עמה חסדים לאלו שנוקקים פעמים להיטיב את רוחם וריחם, עם "שמעק טאביק" (קמצוץ הרוחה) זו גמילות חסד של ממש, להיטיב עם הבריות "מיט אקליינגקייט" (דבר פעוט) אתה רוכש לעצמך מידות טובות ועין טובה. נמצאת כמעט בגדר "זה נהנה זה (כמעט) אינו חסר, בכגון זה כופים על מידת סדום". הוא מסכם לעצמו אלו פירושים ישמיע לקהל עזרתו ועם איזה משל מרתק יתבל את השיעור שלו היום, הוא תר בזיכרונו אחר משל מתאים שיועיל להבהיר את העניין וירתק את קהל שומעיו.

דלת בית הכנסת נפתחת לה לפתע ור' יענקל הגבאי הנאמן של רבי יואל נכנס בבהילות. לשניה נותר ליבו של ר' שמעלקא בבהלה, יודע הוא כי מצבה של הרבנית קריטי ביותר, מי יודע אם אינו בא ח'ז לבשר את הבשורה המרה, ברם פניו של ר' יענקל אינם נראים כן, הוא נושא עמו שתי חבילות לא גדולות עטופות בסמרטוטים, לא קד נראים פני מביא בשורה לא טובה, ה' ירחם. אם כן, מה הוא עושה בדיוק כאן בבית הכנסת? מעולם אין רואים אותו במקום, הוא קובע את מקום תפילתו ב'קלויז הגדול' כגבאי הנאמן של הרב הזקן.

השאלה הלא פתורה נעלמת מאליה. ר' יענקל נגש אליו במהירות ומבקש להפריע לקהל הקדוש לדקה קלה, הוא משיל במהירות את העטיפות מהחבילות שבידו ומפזר על השולחן המוארך, מיני מגדים ותופינים שלא רואים אותם בכל יום, לתפארת הלגימה ניצב לו בקבוק י"ש כרסחני מזמין בקריצה חייכנית, הוא מבקש את כל חברי השיעור שיחיו "לברך מזונות ושהכל ולכוון לרפואתה המהירה של הרבנית הצדקנית מרת מאטיל חיה בת חנה שפרינצא תחי'.

הקהל עומד ותמה, מעולם לא שמעו שק מבקשים רחמים על חולה אנושה ששוכבת על ערש דווי וקרובה ח'ז למיתה, הם בוחנים בעין רב את פני ר' יענקל והנה אינן נראות נפולות כל עיקר, מאיר יונה'ס הנועז מבין החבורה שלא צוין כחכם טובא אף לא כטיפש זוטא, שאל את ר' יענקל בצורה ישירה: "הפלא ופלא, ר' יענקל אתה מביא את כל התקרובת כדי להקל על ייסורי הגסיסה של הרבנית שלנו?"

"חס ושלום, האם נראה אני לך רשע מרושע או משוגע גמור? נזקק כנגדו ר' יענקל כשכל גופו רוטט מבושה זעם, לא באתי לעשות כאן ליצנות, ב'ה הרבנית הצדקנית יצאה בסייעתא דשמיא מכלל סכנה ועל זה גופא באתי, להודות להשלי' על רוב חסדיו ונפלאותיו, מאידך באתי לבקש מהקהל היקר שימשך להעזתו מכל הלב לרפואתה השלימה של הרבנית הצדקנית, במהרה בימינו אמן, על כן יאכלו הלומדים הצדיקים את המזונות וישתו את יין השרף ויכונו בברכות, שזכות הברכות תעמוד לרפואת הרבנית הצדקנית מרת מאטיל חיה בת חנה שפרינצא תחי'.

ר' שמעלקא מגיד השיעור ידוע היה כאדם שקול מאוד שתמיד מתון ושקול זהיר בכל מילה שמוציא מפיו, הוא איננו ממהר לחרוץ משפטים שאחרי כן יתחרט עליהם, אך הפעם חרג מזהירותו.

"וואס פאר שטותים הער איך דאה (אלו דברים שטותיים נאמרים כאן) הייתי הבוקר בבית הרב שיחי' ודיברתי עם הרופאים והמצב לדאבוני הרב מוגדר כקריסת מערכות מוחלטת רח'ל, אז איך אתה מדבר איתי על תחיית המתים?!"

מסיפורי המגיד

ר' יענקל נראה היה לחוץ מאוד, הוא עצמו לא האמין בכל מה שאמר, כל מה שעשה היה כקפוא שד בשל לחצו של ר' שמחה, עתה את אשר יגור ממנו אירע, ר' שמחה משום מה לא הגיע עמו והותיר אותו להתמודד לבדו עם כל התהיות שהעלו בפניו. כשראה שעוד מעט יכתירוהו ל'שטוה העיירה' החליט שהוא לא חייב לשאת את כל המשא הכבד לבדו, הוא יגולל את כל אשר אירע בבית הרב ויחליט הקהל וישפוט.

"רבותי, מעולם לא הייתי לץ וקל דעת, מי שמסתובב בביתו של רבינו הקדוש שיארק ימים ושנים על ממלכותו, יודע עד כמה הוא סולד ממעשה ליצנות ומכל מי שיש לו שייכות לזה, על כן דאי שלא הייתי מעז לעשות ליצנות בדבר כה חמור, ברם חזקה עלי פקודתו של רבי שמחה שליט'א בנו של רבינו שאמר לי היום כי ב'ה הסכנה חלפה לה ועלינו להודות על כך לבורא יתבוד, כשטענתי לו שאין כל שינוי במצבה של הרבנית הכביר עלי במילים שעלי להודיע כאן בבית הכנסת שחל שיפור רציני במצבה של החולה ולצורך כך ביקשני להביא את הכבוד הזה אליכם, כדי להודות להקב"ה על הישועה שמסתמנת, מי שאינו מאמין לי רשאי להזעיק את רבי שמחה, הוא נמצא בבית הרב לא הרחק מכאן, כיזע אמרו חכמינו ז"ל כי שקר שענתיד להתגלות אין אדם מעז לשקר, על כן לא עלי תלונותיכם כי אם על רבי שמחה, יבוא א"כ רבי שמחה ויעמוד על שור'."

"איני יכול לרדת לעומק דעתו של רבי שמחה היקר, למה א"כ לא ערכתם סעודת הודאה ב'קלויז הגדול' מפני מה שלח את כל הכבוד לאיזה בית כנסת זניח בפאתי העיירה?" ממשיך רבי שמעלקא בדדישה וחקירה כיאה ליהודי למזן כמותו.

"את כל השאלות האלו נא להפנות אל רבי שמחה יוזם הרעיון, אני סך הכל שליח שלו" ענה רב יענקל במשיכת כתפיים נבוכה, כולו אובד עצות. רב שמעלקא החליט שבינתיים יאכלו חברי השיעור את הכבוד ויכוונו בברכות לרפואתה של הרבנית תחי' מרת מאטיל חיה בת חנה שפרינצא. ואחרי כן ישלח לברר את העניין.

בתוך כל ההמולה נכנס זונדל שואב המים לשיעור, בדיוק היום אחר מעט לשיעור, בשל כאבי ראשו שאחזו בו כל אותו היום, הוא היה תלוש מכל העניין, אותו טורדת כל העת השאלה המציקה של איבן שואב המים הגוי (מי יהיה השבת גוי בעת שמישיח יגיע וכולם יתייהדו) הוא חייב לו תשובה מסבדת, כדי שלא ירגיש את עליונותו עליו וגם כדי לסלק את תולעת הספק. הוא רצה להתיישב במקומו ולהקשיב לשיעור, אך לפתע מגלה הוא כי הקהל בכלל לא שקוע בשיעור, גם ר' שמעלקא כלל לא מחזיק את ספר "מנורת המאור" ליזו, במקום זה כולם אוכלים מכבוד שמפוזר על השולחנות. מעולם לא חזה כדבר הזה, מאימתי יש בימי החול כבוד כזה ועוד מחלקים בכוסות קטנות את המשקה הזהוב כתמתם האהוב עליו מאד, הוא שואל את שכנו לספסל שכנא לייבקעס (הבן של ליבל) על מה ולמה אין שיעור ועוד מתעסקים באכילה.

"אוי זונדל, מה יהיה איתך, ביש גאד הק מאז ומתמיד? אתה מגיע מאוחר לשיעורו של רבינו, לכך אינך במרכז העניינים וצריך להבהרות רבות, אך לא אהיה רע לב ואעדיך אותך בעניין.

ובכן... שמחה וששון כעת בבית הכנסת, בגלל הבשורה המשוונה שהביא רב יענקל הגבאי של הרב שליט'א על מצבה הבריאותי של הרבנית, כי ב'ה יצאה מכלל סכנה, שעה שאיש אינו יודע על כך, ולא עוד, הרופאים עצמם עומדים חסרי אונים בשל מצבה המתדרדר. כעת העולם תמה, מהיכן לקח אותו רב יענקל את הכתפיים הרחבות לידיעה משונה זאת?

אמנם ר' יענקל מספר כי המקור לכך בנו של הרב שיחי', רב שמחה. אבל אתה יודע שרב שמחה אינו תושב העיר כבר למעלה מעשור שנים, הוא עצמו הגיע אולי רק היום לעיירה, אז הפלא אצלנו עוד יותר גדול, האם רב שמחה חלילה וחס חומד לו לצון על מצב כזה קשה? או אולי, נטרפה עליו דעתו מרוב צער, ה' ירחם, אבל אתה יודע, יהודים לא יכולים לסרב אם מכבדים אותם עם כבוד כזה מכובד, וכי מתי אכלת כאלו תופינים טעימים, חוץ מפורים ש'כל הפושט יד נותנים לו'."

זונדל הבין שהיום לא יוכל לשטוח את השאלה המציקה, את מי תעניין שאלתו של איזה גוי מוגשם בעניין שאינו נוגע כעת הלכה למעשה, כשיש שאלות יותר גדולות שצריכות פתרון, כיון שכך החליט ש'גדולה לגימה שמגרשת את תולעת הספיקות' הוא גמע את המשקה החריף שכמעט אינו בהישג ידו וכשנכנסת לה לגימה אחת גוררת היא את חברתה וכדי שלא יהיו חלילה וחס זוגות צריכים לשלש, עד שכמעט נעשה מבוסס.

רב שמעלקא יודע שהיום שיעור לא יהיה, את העולם מעסיק יותר ההודעה המשוונה של רב יענקל מאשר השיעור שלו עד כמה שיהיה מרתק, גם הוא עצמו סקרן לא קטן לברר מה עומד מאחורי הידיעה המוזרה שהגיעה עד אליו, הוא ביקש את סליחת השומעים, על כך שיוצא כעת לחפש את רב שמחה בנו של הרב, כדי לפשט את כל הספיקות.

עשר דקות ארכו, כשכל אחד מבין משתתפי השיעור תורם כיד רוחו הטובה לפתרון הספק. היו כאלו שאמרו כי המלאך רפאל הגיע בכבודו ובעצמו לבית הרב ובידו הישועה לחוליה של הרבנית כפי שהיה אצל שרה אמנו, סברא זו גררה צחוק רב, מי ראה את המלאך ומי יכול כלל לדבר עמו, היו כאלו שהיו יותר ריאליסטיים ולדעתם יתכן שהרופאים עצמם ראו לפתע את ההסבה, פעמים מצינו שבבוקר עומדים רופאים נואשים ואחרי כן מגיעה לפתע הישועה וראויה היא לבוא בשל התפילות המרובות שנערכו כל אותם שבועות. גם את הסברא הזו הפריכו "בעלי תריסין" רב יענקל עצמו הודה שהרופאים אינם יודעים דבר וחצי דבר על שינוי במצבה של החולמת.

סברות שונות ומשוונות עברו בחלל החדר, אולי הרבי קיבל את הידיעה מאיזה מקובל קדוש שהגיע לביקור בעיירה, היה מי שראה זקן אלמוני גבה קומה עם גלימה טורקית ארוכה מטייל ברחובות העיירה, מי יודע אם אינו אחד מל' הצדיקים נסתרים שהגיע בשליחות של הצדיק הקדוש רבי יום טוב הלוי ליפמן שפקע שמו בכל מחחות פולין וגליציה כבעל ישועות מופלג, או אולי הודיעו לרב בחלום כי הרבנית נושעה, כל אחד ניסה להיראות חכם יותר, אך לא היה לאיש איזה אישוש שסברתו היא הנכונה, עד שראו כולם שהנעלם גדול מעבר להשגתם הדלה.

הדלת נקרעת שוב, עתה נכנסים שניים, האחד רב שמעלקא גבה הקומה בעל הזקן הכסוף, לצידו נראה יהודי בעל קומה בינונית עטוף עם מעיל חרפי כבד ולראשו חבוש "קוטשמע" (כובע פרווה להגנה מהקור הגדול) רק לאחר שהוריד מעליו את הבגדים החמים הבחינו כי הוא רב שמחה בנו של הרב, שניהם התיישבו בראש השולחן ורב שמעלקא ביקש את האורח המכובד שישביר את התופעה המשוונה בה נוכחו קודם לכן.

מסיפורי המגיד

ר' שמחה יושב בראש השולחן מהורהר כמה דקות, הוא משעין את ראשו על השולחן הכבד, נראה שמחשבות עמוקות אופפות אותו, הקהל עומד וממתין במתח רב, איש אינו מעיז לפצות את הפה, גם ר' שמעלקא יושב לידו עם פנים רציניות ביותר, נראה שגם הוא די תפוס עם השאלה, מה עומד כעת ר' שמחה להשמיע לפני הקהל החשוב.

לאחר שהדממה החלה כבר להעיק, פצח ר' שמחה את פיו.

"רבותי אני מבין שהבכתי את כולכם, כאשר הפצתי כביטל שימועה שונאית לכולכם שהיא קלוטה מהאוויר, הרי הרופאים עצמם עדיין לא יכולים לאשר את השימועה אותה הפצתי על ידי שלוחי רב יענקל היקר, ובכן יתכן שאולי מיהרתי לעשות מעשה בטרם עת, אבל אין לי כל ספק כי אמי הצדקנית נושעה ובעזרת הש"ת לא מרחפת עליה כל סכנה, חיצונית עדיין לא רואים כל שינוי, היא שוכבת מחוסרת הכרה כמקודם ואין כל סימנים חיצוניים שיכולים לאשר את מה שאמרת, אבל יש לי מקור נאמן למה שאמרת, ברם כעת אגלה לכם את מקור הידיעה שלי.

ובכן אליהו הנביא זכור לטוב התגלה לאבי שיחי' בעת שטרוד היה בעומק סוגיא קשה ביותר, כשנערמו לפניו חבילי קושיות על הרמב"ם שנסתרו מסוגיות הש"ס, אבי שיחי' עם כל הצער הגדול שיש לו ממצבה הרפואי החמור של אמי הרבנית הצדקנית מרת מאטיל חיה בת חנה שפרינצא, ישלח לה הקב"ה את השיועה בקרוב, אינו יכול לתת מנוח לעצמו מהרמב"ם, היתכן שהרמב"ם הקדוש נסתר חלילה וחס מגמרות ערוכות, אך יתכן הדבר? מרוב צער חלה כמעט על הדבר, משמים ריחמו עליו ושלחו את אליהו הנביא זכור לטוב שיגלה את עיניו ויפשוט את כל ספיקותיו בהלכה, בין היתר בירר לו את כל מהלך הרמב"ם, עד שכל הקושיות נפלו מאליהן.

לאחר מיך הודיע לו כי התפילות הרבות שנערכו עבור החלמתה המהירה של אמי הרבנית תחי' התקבלו ובעזרת הש"ת היא תצא מן המחלה בקרוב, אמנם כרגע לא יראה הדבר, אבל תוך ימים ספורים יראו זאת, אבי שיחי' סיפר לי זאת בעצמו ומי אני שאפקפק בדבריו, מרוב שמחה על השיועה הקרובה החלטתי כי חיילים להודות על כך לפני קהל אנשים, אבל לא רציתי מאידך לגרום לרפיון בתפילות, לפיכך לא היה לי את העוז לומר כן בקלויז המרכזי של העיירה, סברתי על כן כי כדאי להודות בבית הכנסת שלכם שהוא יחסית קטן, דבר זה לא יגרום לרפיון מידי בתפילות ומאידך נערכת לה סעודת הודאה על הבשורה הטובה שנסלחה משמים.

רחש הפתעה נשמע בציבור, אליהו הנביא בכבודו ובעצמו התגלה לרבי שלנו, איזו בשורה מיוחדת זו, מי האיש שיכול לראות את אליהו הנביא עצמו? כולם ידעו שהרבי שלהם הוא אדם גדול בתורה, צדיק נשגב שמרבה בצומות ובסיגופים ולא פוסק רגע מלימוד, אבל עד כדי כך גובהו הרוחני? הם מדדו בעיניהם את רב שמעלקא רבם הנערץ מצפים לקבל ממנו אישור למילים שנאמרו.

רב שמעלקא לא נראה היה מופתע מהידיעה שהרב הזקן רואה את אליהו הנביא, שנים רבות הסתופף בצילו של הרב הקדוש ויכול הוא להישבע כי רבי יואל זוכה לגילוי אליהו, לא אחת ראה בעצמו כי הסוגיא שהייתה סגורה לפנים ולאחור ואין כל דרך לפתור את הקשיים, והנה לפתע שב הרבי עם דרך חדשה סלולה היטב, כל קושי נעלם ואין לזה הסבר, אם לא היה לו גילוי אליהו זכור לטוב שפשוט בפניו את הקושיות והאיבעיות.

ברם ר' שמעלקא החכם נזהר מאד שלא לתת חירות ללשונו, כל כבודו מונח על כף המאזניים אם יאמר דברים במשוער בלי לתת להן אסמכתא, מי יודע מה יאמרו מחור מחורתיים על דבריו. הוא רק מוחיך חיוך רחב שנוקק לפרשנויות, האם דוחה הוא את דברי רב שמחה או מאשר אותם.

וכאן העולם זקוק לשירותיו הנפלאים של מאיר יונה' שמעיז להעלות דברים שמונחים בלב החכמים שאינם נותנים חירות ללשונו, לזה יש את מאיר חברנו, שכמאמר החכם שהטיבע את המונח "זואס עס ליגט ביי דעם ניכטער אויפן לונג ליגט ביי דעם טיפש אויפן צונג" (מה שמונח אצל החכם בריאתו נמצא אצל הטיפש על לשונו").

מאיר מעלה שאלה בפני ר' שמחה: אתה מדבר בכזה ביטחון על גילוי אליהו שיש לרב שלנו, כנראה שגם אתה קשור לזה, האם אכן זכית גם אתה לגילוי אליהו, כיאה לרב חשוב בקהילה גדולה לאלוקים?

ר' שמחה הצטחק לשמע השאלה הזו. "ובכן לא הייתי רחוק מזה, אבל כמו טיפשותי הפסדתי זאת, הבה נבהיר יותר, לראות אותו כמו עיני, זכיתי לקרוא ולדבר עמו, אבל בהעלמה מוחלטת, בלי שאדע שאני מדבר עמו, אם לא הייתי טיפש, הייתי אף זוכה לדעת על כך וגם לדבר איתו בלימוד, אבל לא הייתי בעל מדדוגה שכזאת".

עתה ההפתעה הייתה מושלמת, לא רק שהרב שלהם זכה לגילוי אליהו, גם הבן שלו ר' שמחה קרוב היה מאד לגילוי אליהו כדי נגיעה של ממש, אבל חסרה לו הידיעה שאכן זכה לכך. מה פירוש??

עתה כבר לא היו זקוקים לשירותיו המופלאים של מאיר יונה', נראה היה שר' שמחה מוכן קצת להשיל את האודרת מעל המסתורין.

עשר שנים קודם לכן:

שמחה גדולה מציפה את בית רבה של העיירה, ר' יואל שיף וכל בני ביתו מכונסים יחד לקראת הפרידה מר' שמחה הבן והגיס הבכור שיוצא לכהן בעיר מיינץ הרחוקה. האם הרבנית הצדקנית יושבת מליטה בידיה את פניה, מסתירה בקושי את דמעות האושר שמציפות את עיניה, איזו זכות גדולה יש לה, לראות את בנה הבכור עומד לכהן ברבנות בישראל מהגדולות שבהן, לא כל אם זוכה שבנה ראוי להיות רב קהילה חשובה ביותר, בלבה צפה תקווה סמויה מענגת, אולי גם בנה השני רבי מרדכי יזכה לעטרה כזו, אמנם הוא אינו חריף כר' שמחה, אבל מאידך דומה הוא לאביו הקדוש בכל תכונותיו ואופיו, צנוע ושקדן עצום שאינו מוציא את עיניו רגע מהגב' ושומר על עיניו בקדושה יתירה שחלילה וחס לא תראינה דבר חוץ מאותיות התורה וענייני קדושה.

האווירה חמימה מאד, כל בני הבית נותנים פיהם בשירה זמורה על הצלחתו של רבי שמחה, שעה ארוכה יושבים הם ומנעימים מתוך פלפול של תורה, לאחר שיצאו כל אחד לביתו, נותרו רב יואל ור' שמחה לבדם, פנה ר' שמחה בהתרגשות לאביו, כי יש לו הרבה דברים לברר, ראשית מבקש הוא הדרכה מפורטת, אך ינהל את הרבנות בדרך הנכונה ולהעלות את קרנה של העיר, בקשתו השניה, אך יתעלה הוא עצמו בלי

מסיפורי המגיד

שהרבנות תקבר אותו, כבר אמרו חז"ל "הרבנות מקברת את בעליה" אם נרצה נפרש כפשוטו, שאין חלילה וחס אריכות ימים בה, אם נרצה נפרשה כמדדשו, הרבנות מורידה את הרב מהעלייה הרוחנית הרצופה וקוברת אותו בכך, יש ברבנות הרבה טרדות ושאלות של דברים של מה בכך. פעמים רבות אין התושבים שומעים לקול הרב וגורע מקו, אף מתעלמים ממציאותו.

ר' יואל נעתר לבקשה בשמחה ונתן לבנו פרקי הדרכה מפורטים, הוא הביא לו דוגמאות מוחשיות אך נהג הוא עצמו בהנהגת העיירה "טרוסק" ועודד אותו לפתוח ישיבה ולהרביץ בה תורה לתלמידים, בלא זה תהיה לו קמילה רוחנית, אך כל זה מותנה בכך שידאג לקידום התלמידים יותר ממה שידאג לעצמו. תפקידו של רב וראש ישיבה להיות "נותן" ולא חלילה וחס "מקבל" שדאג לקיומו הרוחני.

שעה ארוכה פירט רב יואל מה ואיך לנהוג, ורב שמחה חש קירוב עצום אל אביו, הוא חש כי עתה עליו להשיל את "הילת המסתורין" סביב ספרי הקבלה שמצא בגומחה המסתורית בבית.

"אבא לפני שאנחנו נפרדים, ברצוני לשאול אותך מספר שאלות שהצמיעות יפה להן, האם אוכל להיכנס עמך ל'חדר הלימוד' כדי שאוכל לדבר עמך ברוגע בלי שאיש ישמעני?"

רב יואל נענע בראשו והם הסתגרו בחדר הלימוד, רב שמחה העלה את דבר ספרי הקבלה שמצא בגומחה שהייתה מוסתרת מאחורי ארון בגדים עד עתה לא זכה למענה על כך עתה רוצה הוא לשאול האם אכן יש לו יד ושם בחוכמת החז"ן.

רב יואל היה מופתע מהשאלה והתזמון, הוא לא שיער שרב שמחה עדיין אינו רגוע מהנושא, הוא עמד עטוף מחשבות קרוב לחצי שעה לבסוף אמר.

"בני היקר ר' שמחה, רואה אני שאתה משתוקק לדעת דברים שהשתיקה יפה להן, שנים ניסיתי להסתיר זאת ממך, כי אין נאה מהצנעה. לוחות הראשונים שניתנו בקול רעש גדול נשברו, ואילו לוחות האחרונים שניתנו בהסתיר יש להן קיום עד היום הזה. אך היות שכעת אתה הולך לכהן בקהילה חשובה כמיינץ ומעוניין אני שתצליח בה כיאה וכראוי, מוכן אני עתה לגלות לך דברים אחרים שעד עתה העלמתי ממך: (א) ידע אני היטב מה שהעיקר עלך שנים רבות, חתרת לדעת מהיכן יש לי את הפשט והדרך בסוגיות עמומות ולא הצלחת להבין מהיכן הגעתי לך? כל כך הציקו לך הדברים עד שהלכת בלי רשות להפוך את הבית ופגעת ב"קודש הקודשים" האם חשבת על כך שדברים כאלו אין להם זכות הקיום רק במקום מוצנע ביותר? (ב) במקום לנסות להבין נפגעת קשות עד שגמרת אומר להתנתק מהמקום בו הייתה לך עליה רוחנית כה גבוהה, ברם כנראה משמים הועידו לך תפקיד ובמקום לכעוס עלך, עלי לנסות להאיר את עיניך, כדי שתעלה עם הידיעה שאני כרגע חושף בפניך.

(ג) ובכן זכיתי במתנת חינוך, כנראה שזה בזכות אבותיי הקדושים ואולי גם בשביל זה שחליתי על התורה ולא נתתי מרגוע לעצמי בעת שעמדו בפני קושיות קשות כברזל עד שכמעט נמוגתי מרוב יגון, לך זכיתי לסייעתא דשמיא גדולה, משמים ריחמו עלי וכמה פעמים נשלח אלי ממרומים "מגיד" לפשוט את הספיקות, אך להווי ידוע לך, שלא הפכתי עולמות שיגיע אלי מגיד מהשמים, דבר אחד עשיתי, חליתי על התורה ונודתי שינה מעיני, כדי להבין את התורה בנגלה וגם בשאר החלקים שהתורה מחייבת לדעת. על כן עלך לדעת, שאם תהיה רועה נאמן לעדך, יחד עם השמירה ההדוקה על הלימוד, באופן שעול הרבנות לא ייגרע מחיוב השקידה ותמיכת עצמך לדעת את התורה בעומק העיון, כל קושיא בגמ' או בראשונים ויתר המפרשים תציק לך כאילו לא הנחת חלילה וחס היום תפילין, באופן כזה תוכל אף אתה להגיע למצב כזה בו תזכה לפעמים להארה מהמשמים, כי מעולם לא נעלו שערי התורה בפני מי שממית עצמו עליה".

"אבא יקר האם יכול אני לשאול אותך מה שמונח על לבי שנים רבות, האם זכית מלבד למגיד מהשמים גם שאליהו הנביא זכור טוב לטוב ייגלה לפניך?"

ר' יואל צוחק בחינינות "הרי אמרתי לך משהו ואין חובה לפרט כל דבר".

"אני מבין אם כך שהמגיד מהשמים היה אליהו הנביא בכבודו ובעצמו" שואל ר' שמחה מחכה לשמוע "הודאת בעל דין".

"נאמר שכך" השתמט רב יואל מלענות לו תשובה.

עתה הבין רב שמחה בלי שאביו יבאר לו, את טיב הספרים שהיו בגומחה, עם מי למד וממי קיבל את הדרך בחכמת החז"ן, כי אכן יד גדולה לו בנסתרות התורה, רק שלא רצה לשתף אותו בכך, אולי הוא עוד אינו רואה אותו ראוי ללמוד את חכמת הנסתר, כדי להגיע לחכמת החז"ן צריך הוא קודם להתקדש ולהיטהר ב"מי הדעת" של תורת הנגלה, עד שאכן יהיה ראוי חכאי להגיע לחכמת הנסתר.

"אם אלמד במסירות נפש גדולה, כמה עלי לנדד שינה מעיני, כדי שאוכל להיות בגדר ראוי לראות את אליהו הנביא?" מבקש רב שמחה מאביו בעת רצון ז'.
רב יואל התעטף שתיקה עמוקה, לאחר זמן רב רכן ואמר לאוזניו דבר מה. פני רב שמחה אורו, הוא לחש בחזרה לאביו כאילו אוזניים לכותל, רב יואל חשב זמן ונענע בראשו.

רב שמחה קיבל כעין אות לבאות.

האם הצליח רב שמחה במשאלתו? על כך נקרא בפרק הבא.

~~~~~

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק ב"י

הגליון הכולל לבני הכפרים כרכים ומוקפות חומה

העידוד לחידוד

המואחד לב השמונים בדרכה של תורה מהלכה

לע"נ ר' שמעון יהודה בן הגה"צ ר' אברהם יעקב (זיידל) עפשטיין זצוקלה"ה

לעילוי נשמת אנשי הצלה חסד להצלת מלחי ישראל ברוחניות ובנשמות הר"ח חיים צבי נ"ב 71 דוד נישל ז"ל נ"ב 71 אדר תש"ה ויעלוי מרת מרים בת אברהם יתמר ע"ה נ"ב 71 בתמוז תשנ"ט תנצב"ה	לכות ולכבוד ידענו היקר הרה"ב שליט"א וכל משפחתו הכבודה שיזכה לגדל את כל ילדיו תורה וחופה ומעשים טובים מותך רוב שטחה ונתת ובביתו נטא ותורא מעליא וברכת' ה' תלוה אותו כל מי חייו לברכה והצלחה בכל מעשיו ידיו תנצב"ה	לעילוי נשמת הקנא רבי סעדיה ב"ר חסן זצ"ל נ"ב 71 אילול תשנ"ז ויעלוי הבנות מרת ברכה ע"ה בת ר' יהודה הכהן ז"ל נ"ב 71 שבט תשע"ד ומרת רומיה ע"ה ב"ר אהרן ז"ל נ"ב 71 אדר תשע"ב תנצב"ה	לעילוי נשמת הרב מנחם זצ"ל בן מרים ע"ה תנצב"ה

פורים תשע"ט שנה י"ג

מעשה פורים נב

מכדי שנה בשנה, זוכים הדורות הצעירים לישיב בסעודת יום הפורים, סביב לשולחנו של הסב השישי, שרד לדור העבר, דור שכלל שחולף הזמן, מבני הדור החדש כבר נשכח לשוננו ופג טעמו טעם זקנים מימי המשובח, טרם נתעוררו בשמרים שבחתימת החבית, אשר בירדת הדורות צפה ועלתה לראש חוצות.

ויצאים מהכלל משפחת אותו זקן, שתדיר נהנים מהליכתם את ורתונו מצוקי ארץ, ובמיוחד במעמד מרומם זה של סעודת הפורים, יושבים צאצאיו זרע בך' ה' כן ירבו, דרוכים ויוצאים למנוחא פיו.

פתסגן הכתב

בגיל מבוגר בשנית אבדתי, ומגורל שעלי הידו ניצלת.

המאונות המנויות תמיד שמרתי, ובמנונים שונים לשבח נזכרתי.

מכשפים ככה מגדלי בנס נושעתי, ובעת סילוק מלבושי מרה זעקתי.

מי אני?

רמז: דמות מעין התקשר

חילוקא דפוריא

כתוב (אסתר ז' י'): 'ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחתם המלך שפכה'. ואמרו מברש (אסתר'ר ח' ועוד), הדיה זה בתארך ט"ז לחדש ניסן.

עיין בפסוק (שם ח' ט'): 'ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חודש סיון בשלושה ועשרים בו ויכתבו פסל אשר צנה מרדכי אל היהודים...'. ומבואר שמוזמן תליית המן ועד למעד שליחת האגרות השניות על ביטול הגזירה על היהודים היפכה לטובתם, משך יותר מחדשיים ימים, עדיין עמדה בתוקף גזירת המן הרשע, וכל אותה עת איילמא שביטולה עמדה להתבצע. ומדוע אכן המן מיהרו מרדכי ואסתר עוד בחודש ניסן, תיחק תליתית לכן מהרשע, לבקש המלך להשיב ולבטל את מחבתת המן המשועשע והחליט להוראה.

וצריך ביאור!!!

שושן סודות

מה הקשר בין 'ארור המן' ל'פסח מצה ומרור'.

מציגא דמואדא

יח' דאין עושין מצות חבילות לא נאמר רק על מצות שבפור... דלא שייך בה שילחה... אל תזכורנו ומעשרות שחייבו הוא על הבעלים, והוא יוכל להרשי על שליח... אין בזה מצות חבילות' (אורחות חיי סוסיסת צדקות פ"א ס"ז)

הוכח ממאצות היום (כ"ה פ"ב ב' ראיות) **אם במאצות שאפשר לקיימם ע"י שליח, שייך חסרון זה ד'אין עושין מצות חבילות?**

מציגא דמציגא

"כל הסומך גאולה לתפלה נזוק כל היום כולה... כותיקין, שקורין ק"ש קודם הנץ, ותפלה לאחר הנץ" (תוס' ברכות ט' ב' ד"ה כל).

הוכח מפסוקי הגמילה, דהסומך גאולה לתפלה דאינו נזוק כל היום, היינו דוקא עם הנץ החמה?

חידווא דפוריא

הוכח מהלכות פורים, אם גדר 'חידו' הוא לענני ה'מצוה' שמתקיימת יותר פעמים ולכן קודמת לחברתה, או שהוא לענין 'האדם' המקיימה יותר פעמים?

והנה הנהיגו את התורה, וזוהי הנהיגתה עם מאורעות המגילה וכו', ומה שהנהיגו, פתח הסב, כאשר מרדכי היהודי הזכיר את ישראל מהלשותם וקצתם על שנתו רשע, קמו מקרש ישראל, מבינים' ואנשי חינוך מקצועיים, וטענו, שאננם כוננת מרדכי לשם שמים, אבל איננו קבי במציאות, ועקב שקיעותו בתורה והתמדתו, לא בדק את 'המתונים', ובודאי איילמי ידע אל היה אסור...

אנחנו בדקנו, ועלתה בידינו בס'ד' היווכח כמה מעלות טובות המוקמים שחוקן והזמן לאמינו בית ישראל החרדים לדבר ה', השתיה כדת של תורה, והמאכלים כיד המלך ותבליתי הכשרות של 'כאשר דר', והוכח אספרמקי ומגיד, מינים ממינים שונים השתלים מגין 'מאה ברכות', ובקרב שביכל הסוברים שהקוראים לסעודה פטורים ממצות תפילה מ'דן' 'קוסק במצוה - מצות קיום דינא אספרמקי' והסעודת נמצאו לקיים מחשש כלאים על ידי מנוח התקנים 'העטמ' ג'ץ', מחיצות להפרדה בהסכמת הב'ץ, ולא יושמעו כל ותר קליים 'שיעיה כ"ט', 'פשיי עלי אל שיתן ק"ך'. כמו כן, במקום יוקצה שולחן ענייני' און עני אלא בדת', עבור עמי הארץ המתידיים...

וגלגל הנותנת, הוסיפו הללו בדברי שנועם, שכשראוהו וזכות לקיים כמה ברכות תדיר ביום אחד, ברכת שנתן מכבודו לבשר ודם' על המלך אשורוש, ברכת שנתן מחמתו לבשר ודם' על הנמי אומות העולם, וענינים אמצעים מיוחדים להביא את הסנהדרין או נציגות מהם כדי שיכולו לברך גם שחלק מחמתו ליראוי, וכמו כן כפי הנשמע נומדים להשתתף כששים יריבא מישראל, ונתווסף ברכת 'כח הרשיק', ומה גם שבברכת הזימון יאמרו 'בך' לה' אלוקינו אלוקי ישראל מעמד כזה אין אפשר לספספ, על המזון שאכלנו, בקיצור, מעמד כזה אין אפשר לספספ, ד'לאו בכל יומא איתרשיש נסאי'.

בנוסף לזה, בסיום האירוע יחולקו תלושים מיוחדים של הקלה בסמך, כמו כן יונפקו אישורי השתתפות שעל ידם יוכלו המעונינים להתקבל אל מקדי המלכות לישון ההוונה בעניני מצות הפרנסה, עדיפות מיוחדת לעמלי תורה מבחינת ילכו מחיל אל חיל', והלנים באהלה של תורה, ויכול לקיים המצוה על ידי בני ביתם מ'דן' אשנתו כנופ'.

וכן, סיום הסב את הדברים ושאל, האם לא צדקו דברי אותם 'המבינים' שכל כך 'דואים' לפרנסתן של ישראל ובפרט לעמלי תורה. וביותר, שהיו כפופים של דבר, גם מרדכי היהודי בעצמו נטל חלק ב'פורים מצ'ג' האשורושי קמפין'.

הבנים והחבטים יחד עם הנכדים והנינים הבוגרים, שכבר זכו לישב באהלה של תורה, החלו ביוכיוס סוריקים סביב השאלה ה'המודשת' מ'הדור הישן', מדוע באמת היה כל כך טענה על אלו שלא שמוע למרדכי והשתתפו בסעודתו של אותו רשע, כאשר המעורריו פלטה, כי היצוא מן הסמא טמא, וממילא כל המגיע מ'בחי מתיס' של אותו רשע אשר בשושן, לא יטהרוהו כל מימי סהרה שבושר פרת. אחריים טענו, שמאחר שניתנה הוראת זקן הינהרש בשיבה ורשע הסנהדרין, שאין לילך, הרי פשוט וברור ש'היא לא תצלח'.

כך ישבו ונשאו ונתנו, מפלג המנחה ועד צאת הכוכבים, תוך כדי שממלאים גרונם של תלמידי חכמים בינה של תורה, בבלי וירושלמי, ברייתות ומדרשים, ראשונים ואחרונים, ולא נס ליהם מהקולות אורכה לשאלה, המאי דרשו להימנע מסעודת המלך' ואל הצלחיהו להניע להכרעה ברורה בדבר - הצדק עם מי?

לעילוי נשמת הרב מנחם זצ"ל בן מרים ע"ה תנצב"ה	לעילוי נשמת ר' יצחק ב"ר שמואל ז"ל והונתו מרת מאשה גיטל ב"ר אליעזר ע"ה	לעילוי נשמת ב"ר שמואל שאול הלוי ז"ל נ"ב 71 אדר תשס"ב	לעילוי נשמת ר' מרדכי ב"ר אברהם ז"ל ובנצוסיק ויעלוי מרת מלכה ע"ה בת ר' יהודה ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת ר' ישראל יהודה יוסף נ"ב 71 משה ז"ל שפירא ויעלוי מרת הניה ע"ה בת ר' אהרן לויא ז"ל ולעילוי נשמת ר' מרדכי ב"ר אברהם ז"ל ויעלוי מרת מלכה ע"ה בת ר' יהודה ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת מרית חסיא לאה גולדשמידט ע"ה ב"ר אלעזר זוסמן כהן זצ"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת אבינו היקר והצנוע בני כמים ובר לבב צבי בן אייזיק ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת מרת שרה סופי ע"ה בת יוסף ואטל ז"ל תנצב"ה	לכות ובריתו ויהונתן בנם שייח' לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם ומילוי כל משאלות ליבם לטובה ולברכה

לעילוי נשמת ר' ישראל יהודה יוסף נ"ב 71 משה ז"ל שפירא ויעלוי מרת הניה ע"ה בת ר' אהרן לויא ז"ל ולעילוי נשמת ר' מרדכי ב"ר אברהם ז"ל ובנצוסיק ויעלוי מרת מלכה ע"ה בת ר' יהודה ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת מרית חסיא לאה גולדשמידט ע"ה ב"ר אלעזר זוסמן כהן זצ"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת אבינו היקר והצנוע בני כמים ובר לבב צבי בן אייזיק ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמת מרת שרה סופי ע"ה בת יוסף ואטל ז"ל תנצב"ה

לעילוי נשמת מרת סוילב מינא ע"ה ב"ר שמואל ז"ל יוס' פטרירה כ"ג אדר תנצב"ה

לעילוי נשמת מרת סוילב מינא ע"ה ב"ר שמואל ז"ל יוס' פטרירה כ"ג אדר תנצב"ה

גליון תש"ט

לכות ובריתו ויהונתן בנם שייח' לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם ומילוי כל משאלות ליבם לטובה ולברכה

לכות ובריתו ויהונתן בנם שייח' לברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם ומילוי כל משאלות ליבם לטובה ולברכה

כַּנְיָנֵי בַיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

צו

גליון מס' 527

יציאת שבת: י"ם 18:29, ת"א 18:31

כניסת שבת: י"ם 17:16, ת"א 17:31

נלמד מהפרשה

בימים הסמוכים, המחברים את חג הפורים וחג הפסח, על כל אישה ובת יהודיה להתבונן בחלק החשוב שהיה לאישה היהודיה בחגים אלו, ובלקח שיש להפיק מכך. למרות שבדרך - כלל, פטורות הנשים מלקיים מצוות עשה ש"הזמן גרמא", הן מחוייבות לקיים את המצוות הקשורות לחג הפורים ולחג הפסח (קריאת המגילה, אמירת ההגדה וכו'). הסיבה לכך היא: לאישה היהודיה היה חלק מיוחד בניסים אלו, שקרו "בימים ההם בזמן הזה". תרומת האישה לנס המופלא שאירע בחג הפורים מתוארת בהרחבה במגילת אסתר. המגילה מפרטת כיצד אסתר היתה זו שסייעה להביא את הנס הגדול עבור כלל ישראל. "תענית אסתר" שצמח לפני הפורים נקראת על שמה, וכן המגילה - "מגילת אסתר".

אודות חג הפסח, זמן חירותנו, מספר המדרש בהרחבה כיצד באותם זמנים קשים היו אלו הנשים היהודיות ששמרו על מצב-רוח מעודד וחיזקו את בטחון הגברים. הם חינכו דורות של יהודים נאמנים, שזכו לקבל את התורה על הר סיני ואת הנחלה הנצחית, ארצנו הקדושה תבנה ותכונן על-ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

עם זאת, קיים הבדל בין האופן בו הביאו הנשים והבנות היהודיות את הנס, בחג הפורים ובחג הפסח:

בחג הפסח עיקר ההשפעה והפעולה של הנשים היתה ממוקדת בבית, "כל כבודה בת מלך פנימה" - על-ידי צניעות וחיי המשפחה. אך בפורים, נדרש מן האישה היהודיה (אסתר), בדרישת והוראת גדולי התורה והיראה, לנצל את מעמדה הרם כמלכה במלוא המידה לטובת עמה. היא אכן עשתה זאת, ומסרה את נפשה בפועל, תוך שהיא מסכנת את חייה לטובת קיום עמנו. שני חגים אלו - פורים ופסח - הם עדות נצחית על כך שהאישה היהודיה, הן בבית והן בחוץ כאשר המצב דורש זאת, מסורה בגוף ובנפש אל התורה והמצוות, טהרת המשפחה, והחינוך הכשר של הילדים - היסודות העיקריים של קיום וגאולת עמנו. נשים ובנות יהודיות! עשו כדוגמת הנשים הצדקניות בכל הדורות, כי בכם ובידיכם מונח, במידה רבה, גורל עמנו. כאשר מתמסרים באמת למלאות את מצוות ה', עוזר הקב"ה, בדיוק כפי שעזר לאסתר המלכה, הקשיים נעלמים והוא שולח את ברכתו לילדים, חיים ופרנסה בהרחבה, ובכל טוב גשמי ורוחני.

סיפורו של המן הרשע

"ויספר להם המן את כבוד עושרו ורוב בניו ואת כל אשר גידלו המלך"

נשאלת השאלה: מה היה צריך המן לספר ולחדש לקרוביו? וכי לא שמעו את ששמעה העיר שושן כולה?

אלא הדבר יבואר ע"פ משל: אדם אחד ראה אבן טובה ויקרה עד למאוד, הנתונה בכתר המלך. חמד האיש את האבן, וחיבל תחבולות שונות כיצד יוכל לגנובה.

ריגל אחר מנהיגיהם של שומרי המלך, ובחן את זמני החלפת המשמרות. שירטט האיש לעצמו את כל דרכי ההגעה לארמון ואת דרכי המילוט האפשריות. ולאחר תכנון מדוקדק יצא באישון ליל אחד לבצע את זממו השפל. עבר האיש מגג לגג, ממרזב למרזב, דילג וקפץ קפיצות, שיש בהם משום סיכון נפש. ולאחר מאמץ רב מצא את עצמו בחדר הארמון בו מונח כתר של המלך. בתוך זמן קצר ניתק את האבן היקרה ממקום תושבתה, הניח אותה בכליו, ויצא להימלט על נפשו.

ביציאתו, שוב סיכן את עצמו בהליכה מסוכנת על הגגות והגדרות הגבוהות, ולאחר כמה זמן מצא עצמו צועד בבטחה ברחובות העיר הנמה. כשחש עצמו בטוח, הרגיש צורך עז להביט באבן היקרה והנפלאה, ואף שהיה בדבר סיכון רב, הוציא אותה מחיקו והביט בה אל מול אור הירח, כדי להבחין בגווי האור המשתקפים בה.

כל כך היה שקוע באבן היקרה, עד שלא שמ לב, כי שונאו בנפש מתקרב ובא מאחוריו. שונא זה לא התמהמה, אלא, חטף את האבן היקרה במהירות מידו, וברח. הצטער האיש מאד עד שנפל מתעלף.

כעבור זמן לא רב, מצאווה עוברי אורח משכימי קום והביאוהו אל ביתו, שם סיפר בחשאי לבני ביתו את כל הקורות אותו וסיים ואמר: לא די שסיכנתי את נפשי, אלא, כאשר חטף ממני שונאי את האבן, נמצא שסיכנתי נפשי עבורו, לא אוכל לשאת זאת!

כך גם הנמשל: כששאל המלך אחשוורוש את המן: "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו"? אמר המן בליבו: "למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני"?

ואמנם, התאוה המן הרשע ללבוש את בגדי המלך ולרכב על סוסו של המלך, אלא, שבבקשה היה סיכון רב. כי המלך עלול לחשוב את הדבר כבגידה במלכות ולהוציאו להורג.

אלא, שהמן חמד בכל ליבו את הדבר, עד שהעיז וביקש: "ביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך וכו' והרכיבוהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו" והמלך שמע את הדברים ואמר: "מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת, ועשה כן למרדכי היהודי!"

דבר זה סיפר המן לכל אוהביו ולזרש אשתו: לא רק שסיכנתי את נפשי ובקשתי מאת המלך את כל הכבוד הגדול הזה, אלא, שלבסוף, הוא ניתן לשונאי הגדול!

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

תכלית הפסגה - תורה ללא היסח הדעת

בפנים", ואילו אצל רבינו הכל היה חקוק במוחו בצורה בהירה כזאת, כמי שזה עתה למד את הסוגיה בשיא העומק. מעולם לא שמע ממנו מאן דהו את הביטוי "צריך להסתכל בפנים". לעיתים נדירות הוא יכול לומר לשואל, שכדאי לו לעיין בספר פלוני, אבל הוא עצמו אינו נזקק לכך, וזה דבר מפליא.

שנים רבות ניקרה השאלה במוחי: איך הוא זוכר את כל התורה כולה? האם דילג עליו שר השכחה עד שאין לו שלטון עליו?

אין לי מושג מאין שאבתי את ההעזה לשאול על כך: "איך הרְבֵּה זוכר הכל?"

על נוסח תשובתו אני חוזר בלשונו ממש. הדברים נחרתו עמוק בלבי והם ניצבים מול עיני כל ימי חיי.

רבינו אמר בזו הלשון:

"אתה יודע איך נקראת התורה?"

התורה נקראת 'עוף'

שמעת על זה פעם?

על התורה נאמר: 'התעייף עיניך בו איננו!'

ברגע שמסיחים דעת מן התורה - התורה משתכחת.

אם אין 'היסח הדעת' מן הלימוד, שום דבר אינו משתכח וזוכרים הכל.

רש"י בברכות (ה' ע"א) אומר: התעייף עיניך בו - אם תכפל וסגרת עיניך בתורה היא משתכחת ממך.

אם מסיחים את הדעת מן התורה הכל עף ומשתכח!"

נזדעזעתי מעצמת הדברים. לא ציפיתי לתשובה מסוג זה, הייתי בטוח שיאמר משהו על שינון או על לימוד בעיון וכדו'. מעבר לכך, נדהמתי מהתשובה. היה זה מענה על שאלה אישית. שאלתי אותו "איך הרְבֵּה זוכר הכל?" וזו הייתה תשובתו... משמע שזוהי דרגתו, והוא סבור כי זו הסיבה שהוא אינו שוכח מאומה.

אולם ההפתעה האמיתית חיקתה לי בהמשך: שאבתי העזה נוספת, גדולה בהרבה מן הראשונה.

שאלתי: "מהו השיעור של היסח הדעת? מה פירוש הדברים 'התעייף עיניך בו'?"

תשובתו הדהימה אותי עוד יותר:

פתח וסגר את עיניו במהירות. מצמץ בעיניו הקדושות ואמר: **"אתה רואה? זה השיעור של 'היסח הדעת'! זה נקרא 'התעייף עיניך בו'."**

רשמיו של אותו מעמד נדיר נחרתו בלבי לנצח. פעמים רבות הספקתי לשחזר את המעמד הנורא שבו גילה לפני את סתרי לבו, את סוד גדולתו ואת גודל מדרגתו. (יש להעיר ששמענו מרבינו סיבות נוספות לכך, ויובאו בהמשך, כל אחת במקומה).

עשרים ושתיים דקות

אם עמדנו באמצעות סיפור מבהיל זה על העובדה שרבינו מעולם לא הסיח דעתו מן התורה, הרי שההתרחשות הבאה, שסופרה על ידי אחד מתלמידי רבינו שעשה שנים רבות במחיצתו, יש בה כדי לעמוד על דרגת התמדתו העילאית של רבינו.

כך סיפר לי אותו תלמיד: "עשרים... ושתיים... דקות" מצלצלות המילים במוחי, חוזרות ומתנגנות להן במין הד מרטיט. זהו סיפור מבהיל, שכל מי שיתבונן בו וישים את הדברים מול עיניו, יסתכל במבט שונה על החיים ויקבל מושגים חדשים בהכרת ערך הזמן.

למעני, סיפור זה הוא יסוד היסודות של הבנת המתנה הטובה ביותר שכל נברא מקבל מאת בורא העולם: "זמן חיים".

הסיפור הקצר התרחש לפני שנים רבות, בתקופה הראשונה שזכיתי להכירו ולהתחמם לאורו. באותן שנים לא נהג רבינו ללכת לבריתות. אחד מקרובי משפחת הרבנית ע"ה, שהיה מוכר לרבינו היטב, חפץ לכבדו בסנדקאות וביקש ממני

באחד הימים ישבתי עם תלמיד רבינו הג"ר בן-ציון קוק שליט"א.

"שמועה גונבה לאזני", אמרתי לו, "כי זכות נפלה בידך לשמוע מרבינו 'מהלך' בשיעורו של היסח הדעת בלימוד".

רבי בן ציון ננער כמי שהלמו רעם - - -

כוונתך למה שאמר לי רבינו על ענין היסח הדעת בלימוד? את הסיפור הזה לא מספרים סתם כך!

בכלל, יש להשתדל מאד לא לספרו בתכיפות. סיפור מסוג זה מותר לספר רק פעם בחצי שנה או פעם בשנה...

לאמיתו של דבר, אין להגדיר זאת כ"סיפור" או כ"מעשה" הגדרה זו מפחיתה מעוצמתה האדירה של ההתרחשות!

הדברים הללו הם יסוד החיים! יסוד התורה! יסוד גדלותו של רבינו!!!

כדי לשמוע את הדברים הללו, צריך לשבת בכובד ראש, להכין "כלים" כדי לקלוט את עוצמתם!

הג"ר בן ציון קוק שליט"א עוצם את עיניו, מליט את פניו בכף ידו כמי שאומר "שמע" ומגולל את המעמד:

אותה שעה, שעת רצון הייתה, שעה נדירה שבנדירות. אכן, זכיתי להסתופף בצל רבינו שנים רבות, במהלכן פרשתי בפניו אלפי שאלות בכל מקצועות התורה, אך לשעת רצון כזאת, שעליה אני מספר עתה, לא זכיתי מעולם.

וכך היה: חפצתי לשנות את צורת לימודי ואת סדרו. קבעתי חברותא עם אברך ת"ח מופלג לצורך הלימוד באופן שקבעתי לעצמי, אולם דודי, המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זללה"ה, אמר לי שעל שינוי מסוג זה צריך לבקש את הסכמת גדול הדור ואת הדרכתו.

נכנסתי לחדר רבינו ופרשתי את השאלה ואת צדדי הספק. שאלתי עוררה אצלו חדווה מיוחדת, ואז זכיתי, פעם אחת ויחידה בחיי, שיפתח לפני את מסתרי לבו.

קיבלתי הדרכה בענין צורת הלימוד ואף הוראות איך ללמוד בעיון. קיבלתי הנחיה ברורה ונפלאה בענין החזרה, ממש עיקרי יסודות הלימוד. לכל הדרכה מההדרכות הללו צריך להקדיש זמן מיוחד, לשמוע ולהבין.

בסוף השיחה שאלתי שאלה.

הייתה זו שאלה שמטרידה כל בן תורה: "שכחת הלימוד" הוא דבר מתסכל שאין כדוגמתו, הוא כואב לכל תלמיד חכם, לכל בן ישיבה. לומדים! מעיינים! משקיעים את כל הכוחות בהבנה! מתייגעים! עמלים! ו...שוכחים!

לעיתים, שנה לאחר שעמלו על סוגיה מסויימת, פותחים אותה שוב ומגלים שצריך להתחיל ללמוד הכל מההתחלה, כביכול לא נלמדה הסוגיה מעולם; לומדים מסכת שלמה, ולאחר זמן, כשרוצים להיזכר בפרט מסויים, מגלים שלא יודעים אפילו באיזה דף הוא נמצא; לומדים דף גמרא ולמחרת רוצים להיזכר בהו"א או במסקנה, בראיה או במתיב, ולא זוכרים כלום.

למרות זאת יושבים בני תורה ועמלים בתורה, עוסקים בסוגיות נוספות, לומדים ומקיימים בעצמם מצות עשה שציותה תורה "ודיברת במ", השקולה כנגד כל המצוות כולן. כל מילה של תורה היא אוצר יקר שאין על עפר משלו, גם אם אינו נחקק בזיכרון. הלא לעתיד לבוא יזכירו לכל אדם מה שלמד ושכח.

לעומת זאת, אצל רבינו זה היה מדהים. כל התורה היתה ברורה ונהירה לו, כביכול מונחת לו על כף ידו. מי שראה את מהלך העניינים עמד והשתומם. רבינו נשאל שאלות בכל סוגיות התורה, ביניהן שאלות חמורות וקשות, שכדי לפסוק בהן צריך להיות מונח בעומק הסוגיה. למרבה הפלא, רבינו השיב כהרף עין, בבהירות עצומה על כל שאלה שנשאל - ברחבי הש"ס, הראשונים והאחרונים, כמי שלמד זה עתה.

ישנם עוד בקיאים מופלגים בדור, אבל גם אצלם אפשר לשמוע לעיתים רחוקות את הביטוי: "צריך להסתכל

פינת ההלכה - הלכות ברכת האילנות

- א. היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך: "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם". ותיקנו ברכה זו לפי שהוא ענין שבא מזמן לזמן באופן מחודש, שאדם רואה עצים יבשים שהפריחם הקב"ה. ואין מברכים שהחינו על ברכת האילנות. ואין מברכים אלא פעם אחת בשנה, ולא יותר.
- ב. גם הנשים תברכנה ברכת האילנות, שאין ברכה זו נחשבת כמצוה שהזמן גרמא, שחכמים לא קבעו זמן לברכה אלא מפני המציאות שהאילנות פורחים בניסן.
- ג. טוב לברך ברכת האילנות על אילנות הנוטעים בגנות ופרדסים שמחוץ לעיר, ומכל מקום אין זה מעכב, ולכן אם קשה לו לצאת אל מחוץ לעיר מסיבת טירדא או חולשה, ומכל שכן מפני חשש ביטול תורה, יוכל לברך ברכת האילנות גם על אילנות שבתוך העיר.
- ד. מה טוב שיצטרפו עשרה ויעשו כולם אגודה אחת בכנסיה לשם שמים לצאת לברך ברכת האילנות, בכוונה הראויה, וברוב עם. ואחר הברכה יאמרו "מזמור בשוב ה' את שיבת ציון", ו"מזמור הללויה הללו את ה' מן השמים" וכו', ויסיימו באמירת קדיש יהא שלמא. וטוב שאחד יברך הברכה בקול רם והשאר יאמרו אחריו בלחש.
- ה. אין לברך ברכת האילנות אלא על אילנות של מאכל כשיש בהם פרחים, אבל על אילני סרק שאין מוציאים פירות אין לברך.
  - ו. מצד הדין די בשני אילנות אפילו ממין אחד. והמברך על מיני אילנות הרבה הרי זה משובח.
  - ז. אילנות המורכבים מין בשאינו מינו, יש אומרים שאין לברך ברכת האילנות עליהם, שהואיל וקיומם נגד רצון הבורא, אין לברך ולהודות להשי"ת על כך, ויש חולקים ואומרים שהברכה היא על כללות הבריאה, ולכן יכול לברך על אילנות מורכבים. ואף על פי שהרצוה לסמוך על סברא שניה לברך עליהם אין למחות בידו, מכל מקום הבא להמלך מורים לו שלא יברך, שספק ברכות להקל. אבל אין לחשוש מלברך על אילן שמא הוא עץ מורכב, ורק כשידוע שהוא מורכב עדיף להמנע מלברך עליו ברכת האילנות.
  - ח. מותר לברך על עצי ערלה בתוך שלש שנים לנטיעתם, אף על פי שהם ערלה ואסורים בהנאה, הואיל ולא נעשו באיסור. אבל על עצי אשרה אין לברך.
  - ט. הזריזים מקדימים לברך בהקדם כל מה שאפשר, בראש חודש ניסן, ואין להשהות קיום המצוה כדי לאומרה בעשרה. ומכל מקום אם לא בירך ברכת האילנות כשראה אותם עם פרחיהם בתחלת חודש ניסן, אף על פי כן בדיעבד יוכל לברך ברכת האילנות אחר כך במשך כל החודש, כשיראה פעם נוספת אילנות עם פרחיהם.
  - י. לכתחלה אין לברך ברכת האילנות בחודש אדר, אלא ימתין לחודש ניסן ואז יברך, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות, אבל אם לא נזדמן לו לברך ברכת האילנות עד שיצא ניסן, רשאי לברך ברכת האילנות בחודש אייר, ולא יאבד ברכה יקרה זו מידו, ויסמוך על דברי הפוסקים שניסן לאו דוקא, ובלבד שיהיו עדיין האילנות בפרחתם, ולא גדלו פירותיהם.
  - יא. אם לא בירך ברכה זו עד שגדלו הפירות, שוב אינו מברך. וכל שנפלו הפרחים, אפילו לא גדלו הפירות באופן שראויים לאכילה, רק התחיל גידול הפרי, אין לברך ברכה זו. ומכל מקום, אילן שהתחילו לגדול בו חלק מפירותיו, אם יש בו עדיין פרחים ונצנים, מברך עליו ברכת האילנות.
  - יב. מותר לברך ברכת האילנות בשבת ויום טוב, ואין לחוש ולגזור פן ישכח ויתלוש מפרחי האילנות בשבת. אלא שלכתחילה מהיות טוב יש לברך ברכת האילנות בימות החול, כשאין חשש שיפסיד הברכה.

היה חוזר על תלמודו בעל-פה, וממילא הלימוד אצלו עם או בלי הגמרא הוא אותו לימוד.
... אבל עדיין לא הגענו לעיקר הסיפור.
אותו קרוב משפחה התעקש לכבד את רבינו בסנדקאות. הוא העלה טיעונים חדשים שבפניהם לא יכול היה רבינו לעמוד. התלוותי אל רבינו בשנית וניסיתי לשכנעו במילים משלי: "הלא אין צורך לנסוע למרחקים. הוא הרי עושה את הברית כאן בסמוך ליד מאה שערים. כל הענין אינו אמור לקחת למעלה מעשרים דקות".
שמע רבינו את ההתחייבות הברורה - שמדובר בעשרים דקות בדיק - והסכים. ביום המיועד נלוויתי אליו מביתו בדרכו לאולם 'בנות ירושלים' הסמוך.
אותו קרוב משפחה, יצוין לשבח, דאג שהכל יהיה מסודר לבל יבטל רבינו רגע מיותר מזמנו. ברגע שנכנס רבינו לאולם נשמעה הקריאה: "קוואטר". איש לא איחר. כולם הגיעו בזמן. הברית נערכה בזריזות, ומאז שיצא מביתו ועד שיצא מן האולם לא חלפו למעלה מעשרים דקות.
לאחר גמר הברית ליוויתי את רבינו בחזרה אל ביתו ואמרתי לרבינו: "הוא עמד בהתחייבותו, כל הענין לא נמשך יותר מעשרים דקות!". כתגובה, הוציא רבינו מפיו משפט בן שלוש מילים בלבד, משפט שזעזע אותי כליל:

"עשרים ושתיים דקות"

המשפט הקצר הזה חקוק בעצמותי עד היום. עומד לנגד עיני ביום ובלילה. בכל פעם שהזמן עומד ותובע את עלבוננו, לכל אימת שמתבזבז זמן לריק, אני נזכר באותה סיטואציה: "עשרים ושתיים דקות!..."
שתי דקות מעבר לעשרים הדקות שהקצה בסדר יומו - הלכו לריק. אבידה יקרה, אבידה נצחית שלא תחזור לעולם.
הפוך בה והפוך בה, זהו ספר מוסר חי שאין כמוהו ללמדנו מהו ערך הזמן, מהן שתי דקות בחיי האדם, איזה ערך עצום יש לאותה מתנת חיים שניתנה לו לאדם מן השמים והלכה לריק.

להפציר בו שיסכים להפריש מזמנו היקר ולהסכים לשמש כסנדק.
בדרך חזרה מן השיעור ב"תפארת בחורים" התלוותי אליו וביקשתי ממנו שיסכים ליטול את הסנדקאות. אמרתי כי קרוב משפחה הוא ונקבתי בסיבות שונות שיש בהן כדי לשכנע אותו להסכים. בתחילה ענה רבינו תשובה חיובית.
אי לכך, סידר אותו קרוב משפחה את הברית באולם "בנות ירושלים", מרחק הליכה קצר מבית רבינו.
למחרת, שוב התלוותי אליו, ואז פנה אלי רבינו ואמר: "תתקשר לאותו קרוב ותודיע לו שאני מבטל את הסכמתי, איני יכול לבוא לברית". העזתי ושאלתי: "למה?"
"ווייל איך האב ניט קיין צייט! ("כי אין לי זמן") היתה התשובה. הרהבתי עוז ושאלתי: "הלא מרן הסטייפלר הולך לכל מקום שמכבדים אותו בסנדקאות, הוא נוסע אפילו למרחקים".
"שטעלסט-צו מיר, צו דעם סטייפלר?" ("אתה משווה אותי לסטייפלר?") שאל רבינו, "הסטייפלר אינו צריך שהגמרא תעמוד פתוחה מול עיניו, אין אצלו נפקא מינה אם הגמרא פתוחה בפניו או לא, בכל המצבים הוא לומד באותו עומק ועיון. אצלי זה לא כך. אני יכול להתרכז יותר בעיון כשהגמרא פתוחה לפני".
באותו יום שאמר את הדברים הללו, לא ירדתי לסוף דעתו. סברתי שהוא מדבר בענוותנות.
רק לאחר שנים אחדות שזכיתי להכירו ולשמשו, הבנתי היטב את דבריו. כשהוא יושב מול הגמרא, הוא מתרכז בהרבה יותר עומק. את העניינים הקלים בסוגיה השאיר רבינו לזמני הליכה לבית המדרש, לזמני קבלת קהל ולשאר זמנים שבהם לא היה יכול לשבת מול הגמרא, ואז היה מהרהר בהם. משום כך לא רצה להפסיד את רמת העיון שיכול היה להשיג כשהוא מול הגמרא הפתוחה.
מין הסטייפלר כנראה התרגל במשך השנים ללמוד גם בלי גמרא, בפרט שבשנותיו האחרונות כשכבדו עיניו מראות והוא

"המרכז לערבות הדדית"

(ע"ר)

גליון מס': 36. פורים - ופרשת צו. י"ד אדר-ב' ה'תשע"ט

העלון מוקדש לרפוא"ש בדרכי נעם:
בת ציון אביגיל בת סימה יוכבד תח"ו

זמני שבת קודש: צו.

כניסה יציאה ר"ת			
ירושלים:	18:28	17:36	19:12
תל אביב:	18:26	17:34	19:09
חיפה:	18:27	17:35	19:11
בית שמש:	18:27	17:35	19:11

הזמנים עפ"י לוח אור החיים.

לרעתנו, כמו לדוג' לקיחתה של אסתר לבית המלך, שיכחת המלך להיטיב למרדכי, ואפי' דברים סתמיים כמו "אגרות ראשונות" היו הם בחשבון מדוקדק לנס ההצלה של העם היהודי באותו הדור.

וא"כ כיצד ניתן להתעצב, כאשר יודעים שאבא מלווה אותנו, מדריך אותנו, ומפלס לנו נתיב בטוח, כיצד ניתן לחיות בתחושת מסכנות ואומללות, כאשר משכילים לראות בכל הנהגה ו"מקרה", את השגחתו הטובה של אבינו, שנס הפורים היה רק דוגמא לצורה שבה הוא מנהל את העולם, גם בימנו. אנו.

" אותה ההנהגה שחוו אבותינו אי שם בשושן הבירה, בימי מרדכי ואסתר, יפה כוחה לכל זמן ועת "

כי אשב בחושך - ה' אור לי" כך אומר הנביא מיכה, וכך עלינו לחיות ולפעול, בידיעה שהקב"ה הוא האור המניס את החושך, חשכת החיים, לעיתים, ובכל מצב של עלטה, בלבול, פחד, מועקה, צרה וצוקה, - ה' אור לי!!! הקב"ה אית'.

אותה ההנהגה שחוו אבותינו אי שם בשושן הבירה, בימי מרדכי ואסתר, יפה כוחה לכל זמן ועת, ולכל דור ודור - "תשועתם היתה לנצח ותקוותם בכל דור ודור". אותו חידוש המייחד את נס הפורים, בדמות ידה של ההשגחה המכוונת את כל מקרי העולם, הוא אשר מסוגל לעודד ולשמח את נפשו של היהודי. בכל זמן ובכל מצב.

(ע"פ דרך עץ החיים)
*מת שלום ואהבה,
אכל בית ישראל*

מוקדש להצלחת ידידנו ר' ראובן בן רחל הי"ו שהקב"ה יצליח דרכו, וכל משאלות ליבו יתגשמו לטובה אמן.

מבט מהפרשה: הסתכלות לחיים מפרשת השבוע.

שמחת פורים - לא רק בחודש אדר

השבת אנו נמצאים בסיומו של יום הפורים המיוחד וכמו בכל שנה ישנה תחושה בלב שאומרת "אני רוצה עוד" מהדבר המיוחד הזה שנמצא בשמחת פורים.

ואולי, כדי להבין איך אפשר להמשיך את שמחת הפורים לכל ימי השנה, ננסה להבין מהיכן מגיעה השמחה לימי הפורים, ע"פ המקורות, ואיך היא משפיעה על הנפש שלנו ביום זה.

הרב פנחס ארלנגר שליט"א מביא שכשמתכווננים בנס פורים, ובסיבות הגורמות לעצבות אנו מוצאים את הסיבה לשמחה פנימית ביום זה, ואת הדרך הנכונה והאמיתית להגיע לשמחה במשך כל ימות השנה שהרי מהי עצבות? - תחושת עזובה ובדידות, אדם שמרגיש כי הוא עזוב ובודד לנפשו, כי איש אינו מתעניין בגורלו, ואינו משים ליבו עליו, מוצא את עצמו שרוי בעצבות.

לעומת זאת אדם שמרגיש, כי הוא מושגח ומפוקח, רצוי ומושם על לב, לא יגיע לכלל עצבות.

ממילא מי שנותן מקום לאותה תחושה נואלת, כי יד המקרה מנהלת את חייו, לטוב ולמוטב, קרוב הוא עד מאוד לשקוע בעצבות, לפי הענין, המקום, והזמן.

בסיפור נס המגילה אנו מוצאים שכל הדברים שנראו בעינינו כסתמיים ונעשים ללא מקרה או

סיפור לשבת:
למה קרה המרצה לירבי' -
'מכשף' - ולבסוף התנצל.
עמ' - 2.

פניני אוה"ח:
מתי לימוד התורה
מכפר כקרנן
עמ' - 3.

עלי עין:
סגולה לכנים בעלי חן.
עמ' - 3.

חודה של פרשה:
חידה נושאת פרסים. עמ' - 4.
גם המבוגרים מוזמנים.

ב"ה **ג'מ"ז**
דרכי חיים
בנשיאות הרב אייל עמרמי
שליט"א

להשאלת:
גמרות שוטנשטיין,
וספרי טוש"ע.
רח' נחום פינת מלכי-
ישראל, שכונת גאולה.

לפרטים:
פלי': 054-844-86-83
או בקו המידע:
079-53-23-549

ב"ה
בא "ליטול שְׂכַר כּוֹלָם"
כדברי הגמ': "אם ראית את הבריות שנתיאשו ידיהם מן התורה מאוד, עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שְׂכַר כּוֹלָם" (ירושלמי ברכות סח).
באפשרותך להקדיש את הלימוד להצלחתך, או להבדיל לע"נ יקירך,
חייג עכשיו: 052-7100-955.

לא צריך להיות מכשף

"מה שלום הרב שניאורסון מניו יורק?"

השאלה הדהימה את י-הודה: מה לגוי הזה ולרבי?

כשראה את תדהמתו התפשט חיוך רחב על פניו והוא הסתובב אליו ביתר נינוחות ואמר:

"הבה ואספר לך משהו שימחיש לך את גדולתו של הרב שניאורסון"

הוא שתק לכמה רגעים ונראה היה שהוא מפליג בהרהורים ואז פתח בסיפורו: "למדתי בפקולטה למתמטיקה באוניברסיטת סורבון בפריז. במהלך לימודי זכיתי להכיר את הרבי שלכם שלמד אתי בכיתה. לעולם לא אשכח את החן והחכמה המופלאה שאפפוהו. הוא היה איש משכמו ומעלה וזכה להערכת כולם. בהרצאות מעולם לא ראינו אותו מסתכל לכיוון המרצה אלא מעיין בספר שהיה פתוח על ברכיו.

"כדי לממן את לימודי נהגתי יחד עם מספר חברים לצאת מידי מוצאי שבת למספר כפרים ולרכוש מהם מוצרי מזון במחיר מוזל. בימי ראשון ושני היינו מוכרים אותם במעט רווח. הבעיה הייתה שכך הפסדנו בקביעות את ההרצאות של ימי שני באוניברסיטה שבהן היה כלול רוב החומר הנלמד באותו שבוע. מי שהצילנו היה הרבי שהיה כותב במיוחד עבורנו את ההרצאות בפרוטרוט

וכך היינו משלימים ביום שלישי בבוקר את החומר. אספר לך מעשה מדהים שארע באותה תקופה.

"כסיום הסמסטר נערך באוניברסיטה מבחן גדול. הפרופסורים הממונים על המבחן העריכו ששלוש שעות יספיקו על מנת לסיימו ועם זאת הקציבו חמש שעות.

לא חלפה חצי שעה מתחילת המבחן, ולעיניהם המשתאות של הסטודנטים וצוות הבוחנים, הגיש הרב שניאורסון את המבחן כשפניו מועדות ליציאה. הפרופסור שלא העלה על דעתו שניתן לגמור מבחן כזה במחצית השעה היה בטוח שהיהודי הצעיר וודאי לא ידע לענות ולכן הגיש כה מהר. הוא הציץ בדפים ולתדהמתו ראה שלכל השאלות נרשמו תשובות... הוא הסתובב אל הרבי והפטיר לעברו בצרפתית: 'איך זה יכול להיות? וודאי יש פה איזה כישוף...' הרבי הסתובב אליו נתן בו מבט מהיר ומבלי אומר יצא מהאולם...

"לאחר המבחן התפרסם בכל האוניברסיטה והיה לשחת היום סיפורו של אותו סטודנט שגמר את המבחן בחצי שעה וכולם חיכו בסקרנות לתוצאות. לתדהמת כולם התברר שכל התשובות היו נכונות. דיקן האוניברסיטה דרש מהפרופסור להתנצל בפני הרב שניאורסון על דבריו אודות הכישוף ואכן הפרופסור שהגיש לרבי תעודת הצטיינות על הצלחתו המופלאה במבחן ביקש את סליחתו. הוא לא הצליח לכבוש את סקרנותו ושאל כיצד הצליח לסיים את המבחן במהירות כה רבה. הרבי חייך באדיבות ומול מאות סטודנטים אמר: "לעם היהודי יש 'תלמוד' ולמי שלומד אותו – כל דבר ברור!"

(בית חב"ד)

של אותו רשע המן, והלוא גם הנשים והילדים היו באותו הנס, לכן נותנים גם כנגדם. (קד, קה) מטבע של 'מחצית השקל' הוא 9 גרם כסף טהור, לפי מחיר הכסף הגולמי מדי שנה בשנה. [נושנה הורה הראשלי"צ הרב יצחק יוסף שליט"א שסכום זה עומד על 20 ש"ח וסכום זה נע כל שנה בין 18 ל-25]. ורשאי לתת גם חפץ בשווי זה. (קב, קג) הרוצה לתת יותר מהסכום הנדרש, רשאי לתת כמתנת ידו כדי להרבות תורה, צדקה וחסד, ותבוא עליו ברכה. ומאיך, מי שמצבו הכלכלי קשה, די שיתן מטבע של חצי שקל [50 אגורות] המצוי כיום. (קד) אין לתת מעות של 'זכר מחצית השקל' ממעשר כספים או מהחומש. אולם אם כשהתחיל לתת את המעשר או החומש, אמר שנוהג כן 'בלי נדר', ועתה מצבו הכלכלי קצת קשה, רשאי לתת ממעות אלו. (קד) את הכסף, נותנים למוסדות של תורה שמגדלים בהם תלמידי חכמים, שזה מהווה כתחליף לקרבנות שהיו מכפרים על עם ישראל בזמן בית המקדש. ואדרבה אמרו חז"ל (מגילה ג ע"א): "גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת הקרבנות". (קה)

פורים שמח

מוקדש לרפואת הגב' רעות בתיה בת אילנה תח"י. (להקדשה חייגו: 052-7100-955).

שבת כהלכתה:

הלכות שבת.

זכר למחצית השקל'

מראש חודש אדר [ובשנה מעוברת כמו השנה הנוכחית מראש חודש אדר ב'] מתחיל הזמן של נתינת 'זכר למחצית השקל'. ונהוג לתת לפני קריאת המגילה, כמו שדרשו חז"ל (מגילה יג ע"ב): "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים הקב"ה את שקלי ישראל לשקליו". (קא)

מגיל עשרים שנה, יתנו 'זכר למחצית השקל'. וטוב להחמיר ולתת כבר מגיל שלוש עשרה. וטוב לתת גם עבור ילדי הקטנים. כיון שנותנים את הכסף לצדקה, ורומזים בזה מה שאמר הקב"ה הקדימו שקליכם לשקליו

לבריאות והצלחה:

דוד ראובן בן נלי נעכא
 רבקה אפרת בת שרה.
 אברהם בן דליה,
 יוסף אברהם בן טובה.
 יעל בת בתיה.
 נועה בת מזל פורטונה, - לזיווג הגון
 דניאל בן מרים. אסתר בת יעל, - לרפוא"ש, זש"ק.

אסתר הדסה בת אילנה.
 נועה בת אסתר הדסה.
 אליה שאול בן מיטל.
 אייל אליהו בן אילנה.
 סימה יוכבד בת רות סולטנה יהודית.
 שירלי בת דינה.
 ליאון בן אסתר.

לע"נ:

מורנו ורבנו הגאון הגדול
 הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה.
 יהודה בן אסתר.
 ברוך פרג' בן יצחק ומרים.
 אסתר עזת בת מרים.
 בוריה בוריס בן ספירה.

ת.נ.צ.ב.ה

בן פורת עלי עין:
עין הרע בזוית יהודית.

עוד בענין הדגים.

שבת שלום ומבורכת אחים יקרים
בשבת שעברה דיברנו על עניין הדגים, והשבת הטעם עוד בפה מסעודת
הפורים נומשיך בעז"ה בענין זה

ראשי תיבות של דג בהיפוך אותיות זה יוצא גומל דלים שזה ראשי תיבות
גד שפרושו מזל כמו שחכמינו מפרשים על ליידת גד בא גד מזל וזה
מרמז שאותו אדם שזוכה לעשות חסד ולגמול דלים זוכה להגנה מיוחדת
מהבורא יתברך כמו שמובא בתלמוד מדוע אות ג' לפני אות ד' ? מפני שזה
מרמז על הגומל חסד, שהוא זה שצריך לכתת רגליו ולחפש, את הדל ואת
גימל בנויה בצורה של כמו רגל בדרך הילוכה

דבר נוסף מענין לגבי הדגים ידוע שרב (שם של תנא) היה נזהר מעין הרע
ובודק את הזכר כמו שמובא בתלמוד, שרב היה בבית העלמין ועשה מה
שעשה (מובא בשם הרא"ש ששתל אילנות על כל קבר והשביע אותם
ולפי זה בדק איך נפטרו שם האנשים) ובסוף מצא ש 99 נפטרו מעין הרע
ומובא בבא בתרא קס"א שהחתימה של רב הייתה צורה של דג יש
מפרשים משום שרצא הגנה מעין הרע ויש אומרים שזה היה חביב עליו
מפני שאחד מן הימים נפל למשכב ובשלו לו תבשיל של דגים ובזכות זה
ניצל ועשה זאת משום חביות לנס שנעשה ע"י דג.

ובאותו עניין מובא בתלמוד (כתובות) "דאכלה כוורי (דגים) הוו לה בני
חינני" פרוש: אישה שאוכלת דגים בתקופת הריונה, זוכה לבנים בעלי חן
ומובא בשם "עין אליהו" שגם לא תשלוט עליהם עין הרע.
בעזרת ה' נשתדל להרחיב בלי נדר שבת הבאה עוד בענין זה.

שבת שלום ומבורכת ושנזכה ששמחת הפורים תשרה על כל עם ישראל,
כל השנה, בלי שום צרות ורק שמחה, עד ביאת המשיח אמן.
שבת שלום ומבורכת
ג.ב ניתן להעביר שאלות בקו המידע של הארגון שלוחה 3 ולאחמ"כ 2
ונשתדל להתיחס לכך במדורים הבאים.

להוצאת עיה"ר בעופרת, ויעוץ בעיני החיים, ע"י רבני הארגון,
חייגו: 052-7100-955

הברית של משה רבנו.

עם הארץ אחד שאל את חברו:

משה רבנו כידוע נולד ביום ז' באדר, אם כן יוצא שיום הברית
מילה שלו חל ב"י"ד באדר שהוא פורים, והשאלה היא במה
התחילו אז, אם במגילה או בברית?

חברו ה"גאון" ע"ן, אע ומצא, ענה ואמר לו: העיר גושן במצרים
שם נולד משה רבנו מסתמא היא מקפת חומה מימת 'הואוץ בן
נון, ואם כן אין מקום כלל לשאלתך, כי שם קורים את המגילה
ביום ט"ו ולא ביום י"ד...

כל מריבה מתחילה מאיזו שטות או אי הבנה.
ועל זה אמרו חז"ל "איזהו חכם? הרואה את הנולד",
זה שכבר בהתחלה רואה מה עתיד לצאת מאותה
מריבה קטנה וטיפשית, מוחל על כבודו ומוותר.

פניני אור החיים:

מתורתו של רבנו הק'
ר' חיים בן עטר זיע"א

'מרדכי היהודי, היה עושה פעולות להודיע ולהוכיח שאינו משתחוה להמן'

'וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר גָּשְׁעַר הַמֶּלֶךְ כָּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן כִּי כֵן צִוָּה לוֹ
הַמֶּלֶךְ וּמְרַדְכֵי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה'

רבינו האור החיים הקדוש, מקשה שהיה ראוי לכתוב 'לא כרע ולא
השתחוה' בלשון עבר, כי אנשים ראו וידעו שהוא לא השתחוה כשעבר
המן לפניו, אבל מה שייך לומר 'לא יכרע ולא ישתחוה' שהוא לשון עתיד, וכי
איך אנשים יכולים כעת לדעת, שמרדכי לא ישתחוה בעתיד???

ומפרש רבינו הקדוש, שמרדכי היה עושה פעולות להודיע ולהוכיח לכולם
שהוא אינו משתחוה, שאם היה רואה את המן עובר ברחוב וכולם
משתחווים לו, הוא היה מגיע דוקא בסמוך אליו ולא משתחוה אליו. וכן אם
מרדכי היה יושב והמן היה עובר לפניו, והיה המן יכול להבין שמרדכי קשה
לו לעמוד והוא אנוס, ולכן אינו משתחוה לו, ואז המן לא היה כועס עליו. היה
מרדכי היהודי בדווקא קם ממיטתו כדי להרגיז את המן, ולהראות לו שאינו
רוצה להשתחוות לו, ולכן כתוב 'מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה', כלומר
שמרדכי עושה מעשה שהמעשה מראה, שאינו כורע ואינו משתחוה
בדווקא, וגם לעתיד...

[ראשון לציון אסתר, פרק ג פסוק ב]

'לימוד התורה מכפר כקרבנות - כשלומד לשמה'

'זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאָשָׁם ולמלואים ולזָבַח השְׁלָמִים,
אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי'

רבינו האור החיים הקדוש, מביא את מאמר רבותינו, שדרשו מפסוק זה,
**ש'כל העוסק בתורת הקרבנות מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב את
הקרבנות**, ואין צריך לשום כפרה אחרת.

ולכן נאמר 'זאת התורה לעלה' שעל ידי העיסוק בתורת העולה, כאילו
הקריב עולה בפועל.

אולם מוסיף רבינו הקדוש ומחדש, שזה רק **בתנאי אם לומד תורה לשמה**,
וכפי שנאמר בהמשך הפסוק 'אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי' שהלימוד
לשמה יש בה כוח לכפר ולהגן.

[אור החיים צו, פרק ז פסוק לז]

מוקדש להצלחת **אסתר הדסה בת אילנה תח"י**.
להצלחה בכל העינינים, בריאות איתנה, נחת ושלווה אמן.

"מצות תאכל במקום

קדש בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד
יֵאָכְלוּהָ "

(פרק ו' פס' ט')

בקיצער:

רעיון קצר לשולחן השבת.

באחת מדרשותיו מוצא הגאון בעל ה"חתם סופר" בפסוק זה רמז
נפלא להנהגה המתבקשת מן האדם:

ידוע שמידת הענווה מכונה בתואר 'מצה', להבדיל מן החמץ שהוא
שבחינה של גאווה. ועל כן אומרת התורה לאדם: "מצות תאכל
במקום קדוש", כלומר במקום כל הפרישות שבעולם, ההופכת את
האדם ל'קדוש', טוב יותר לאחוז במידת הענווה, המכונה 'מצה'.

והביאור בדבר, שכן במידת הענווה יש יתרון והוא: "בחצר אהל מועד
יאכלוה" - שאת פירותיה אוכלים גם בעולם הזה, המכונה 'חצר', כי
הוא הפרוזדור לטרקלין, (-עוה"ב) ואף שם יקבלו הענווים את שכרם!

(ע"פ שלל רב)

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 17:24
שקיעה: 17:46
צאת השבת: 18:22
דבנו תם: 19:00

הזמנים לפי אופק נתיבות

העלוק מודפס על נייר המודפס ללא חשש ההלכה שבת

אדר השבת

"וכל העם שומעים את העלון" ...
ניתן לשמוע את העלון בטלפון - 08-611-63-33

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מרוכז לחמשת אלפים מאותים הגיע הזמן שגם אתה תצטרף

קו אדר השבת

079-590-47-30

מבניני הפרשיה

"ושמו אצל המזבח"

ושמו - בנחת, ושמו - כולו, ושמו - שלא יפזר (תורת הכהנים) ההבדל בין "נתינה" לבין "שימה" הוא, ש"נתינה" פירושה: לתת סתם, ללא כל סדר מסוים, ואילו "שימה" פירושה: לשים לפי סדר מסוים. (ראה בפרשת פקודי: "ויתן את בריחיו וישם את קרשיו" - אצל הברייחים לא היה צורך בסדר מסוים משום שכולם היו שווים, אבל אצל הקרשים היה צורך להתאים כל אחד במשנהו, כך שנעשו אפילו סימנים מיוחדים בכל קרש שיהא ידוע לאיזה קרש הוא מתאים). ואם התורה אמרה כאן "ושמו" ולא "ונתנו", הרי משמע ששימת הדשן היתה צריכה להיות לפי סדר מסוים: "בנחת, כולו, שלא יפזר" ... (הכתב והקבלה)

"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים"

בגדים שבישל בהם קדירה לרבו אל ימוזג בהם כוס לרבו (רש"י) מכאן ראייה שצריך אדם להחליף בגדיו לשבת בבגדים יותר נאים. כשם שהכהן לא היה לובש בשעת העבודה אותם בגדים שבהם היה מוציא את הדשן, אלא לבש בגדים אחרים, יותר נאים יותר נקיים, כך גם בשבת יש ללבוש בגדים נאים ונקיים יותר מאלה שלובשים אותם בערב שבת בשעת ההכנות לשבת. (גמרא שבת ק"ד ומהרש"א שם)

"עשירית האיפה סלת מנחה תמיד"

כהן הדיוט חייב היה להביא מנחה רק ביום החינוך, שבו התחיל עוסק בעבודה. ואילו הכהן הגדול חייב היה להביא מנחה מדי יום ביומו. לגבי בעל-המדרגה הגדול הרי כל יום ויום הוא בבחינת התחלה והתחדשות בעבודה. היום איננו כלל מה שהיה אתמול, אלא אדם חדש הוא. וממילא היה כל יום של כהן גדול בבחינת יום חינוך, "ביום המשח אותו". (בשם אחד הגדולים)

"וכלי הרש אשר תבשל בו ישבר"

והוא הדין לכל הקדשים (רש"י) ומדוע באמת נאמר הדין הזה דוק אצל קרבן חטאת? ברם, רמז יש בדבר, שאדם הספוג בחטא כדוגמת כלי-החרס שסופג בקרבו את טעם האיסור, אין לו תקנה אלא לשבר את לבו ואת הרגלי - החטא שלו. רק אם היה לב נשבר יוכל לבוא לידי טהרה... (כלי יקר)

אפשרויות לשליחת פתרונות:

יש לשלוח את הפתרונות עד יום שני (בתשובה ח"ו י"ג עד יום ד') חובה לציין את כל הפרטים כדי להשתתף בתחרות.
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. ב"קו אדר השבת" במספר טלפון: 079-590-47-30. שעות: 2

אדר התורה

לע"נ איש החסד רבי בנימין בן הר"ל ז"ל

חידה: איזה הלכה בהלכות קורבנות למדים מעקידת יצחק?

פרס החודש: הו קניה מכובד! באחת מורשות המזון + 5 זוכים בשובר מימשי יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 6 זוכים]

פתרון החידה לפרשת יצחק:

החידה: איזה הלכה בהלכות קורבנות למדים מעקידת יצחק? פתרון: בבמה זר כשר במליקה (ובחים סח).

לזכרים שזכו בחודש האחרון, עקב ימי הפורים יתכן ויהו מעט עיכובים בקבלת הפרס בדואר. עמכם הסליחה - מערכת העלון

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תחיה יפה, איילת עליה בת יפה, שומלית בת אצורים
"הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהוקדמו על שולחן של גידו ישראל שליט"א

האם מועילה ברית מילה לגוי שהמוהל היה סבור שהוא יהודי

שאלה: מעשה שהיה באדם מאחינו יוצאי מדינות חבר העמים, שקרא למוהל שימול את בנו, ולאחר המילה סיפר האב למוהל כמשיח לפי תומו שאע"פ שאמו של התינוק אינה יהודיה מכל מקום התינוק יהודי כמותו ולכן הוא מל אותו. וכשסיפר המוהל לאב כי בנו הוא גוי גמור גילה את דעתו שברצונו לגיירו לאלתר כדת וכדין. כעת נולד הספק האם הברית שעשו לו הועילה לו ואינו צריך כעת רק טבילה וקבלת עול מצוות כשיגדל, או שהברית לא עלתה לו מכיון שהמוהל לא נתכוין בה לשם גידות ועליו לעשות שוב הטפת דם ברית.

תשובה: בתשובת שאלה זו יש להקדים את מחלוקת השו"ע והרמ"א ביו"ד סימן רסד ס"א: אבל גוי אפילו הוא מהול, לא ימול כלל. ואם מל אין צריך לחזור ולמול פעם שנית. הגה, וי"א דחייבים לחזור ולהטיף ממנו דם ברית. וכן עיקר, ע"כ. הרי מבואר דלדעת השו"ע אף מילת גוי מועילה בדיעבד, ולדעת הרמ"א מילת גוי אף בדיעבד אינה מועילה וצריך לחזור ולהטיף דם ברית. ואמנם הש"ך שם סק"ג כתב ע"ד הרמ"א: ובבית יוסף כתב שגם הסברא הראשונה מודה בזה, ע"כ. אמנם הפתחי תשובה סק"ו כתב: עיין בתשובת שאגת אריה ס' נ"ד שהאריך להוכיח כדעת הפוסקים דאין צריך לחזור ולהטיף דם ברית, ע"כ. וכן נראה מדברי הט"ז סק"ג שכתב בניאור דברי השו"ע: דלא מצינו בתורה מילה לשמה, ע"כ.

ואמר לנו הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א שהברית הועילה לו ושוב אינו צריך הטפת דם ברית. וכן הורה הגאון רבי שלמה זלמן אולמן שליט"א, וכן נוטה דעת הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א, ואמר לי שכן הורה רבה של ירושלים הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל [נדפס בספר אדרת שמואל שיצא לאור ע"י נכדיו], וכן דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

אמנם הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א אמר לי שלדעת החזון איש והשבט הלוי צריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית, וכן יש להורות. וכן הסכים הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א. והוסיף הגר"ש גרוס שמכל מקום ראוי לחזור ולהטיף דם ברית לכתחילה, דאין בזה כל הפסד.

בית הדין... את העלון

בית הדין... את העלון

אספרה

סיפור לפנת

באם שרותיכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ! אם אירע אתכם או מכירים סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 1133, 4 מתיבת ולצייני ענבור 'אור השבת' או במקסט: 08-9941870

ניתן לשלוח לפנת - 08-9941870

פורים של ישועות | ב

מחשבות ומחשבות!!

"זאת התורה לעולה למנוחה ולחטאת ולאם ולמילואים ולזבח השלמים" (ויקרא f, לז)

במדרש (ויקרא רבה ג, ה. ילקו"ש תהילים תרפח) אמרו, "אגריפס המלך ביקש להקריב ביום אחד אלף עולות, שלח ואמר לכהן גדול אל יקריב אדם היום חוץ ממני. בא עני אחד ובידו שתי תורים אמר לכהן הקרב את אלו. אמר לו, המלך ציווני ואמר לי אל יקריב אדם חוץ ממני היום. אמר לו, אדוני כהן גדול, ארבעה אני צד בכל יום ואני מקריב שניים ומתפרנס משניים, אם אי אתה מקריבן אתה חותך פרנסתי. נטלן והקריבן. נראה לו לאגריפס בחלום, קרבן של עני קדמך, שלח ואמר לכהן גדול לא כך ציוויתך אל יקריב אדם חוץ ממני היום.

אמר לו, אדוני המלך, בא עני ובדיו שתי תורים, אמר לי הקרב את אלו, אמרתי לו המלך ציווני ואמר לי אל יקריב אדם חוץ ממני היום, אמר ארבעה אני צד בכל יום, ואני מקריב שניים ומתפרנס משניים, אם אי אתה מקריב, אתה חותך את פרנסתי, לא היה לי להקריבן? אמר לו, יפה עשית כל מה שעשית!

הרבה יש לנו ללמוד ממעשה נפלא זה.

א. הגישה של אות ועני כלפי הקרבת הקורבנות, שהוא לוקח כל יום ממחצית פרנסתו ומקריב, ואינו חושב לרגע שהוא עושה טובה למשהו... וכי, אלא אודרה, מרגיש הוא שכל פרנסתו מגיעה דווקא בזכות ההקרבה. כמו שהוא מבטא זאת באמרו "אם אי אתה מקריבן אתה חותך פרנסתי!" וכן צריך ללכת בגישה זו בכל מצוות ה' יתברך כמו גם במצוות הצדקה. שאין אנחנו עושים טובה למשהו על ידי נתינת הצדקה, אלא אנו מרוויחים מעשית המצווה, ואמרו חז"ל בעניין הצדקה, יותר ממה שהאדם עושה אם העני עושה עמו. ורבות דברו על כך חז"ל בספריהם.

ב. נקודה נוספת, שלפעמים מסתכלים על חיצוניות המעשה, על כמות... על גודל... וכי. כאן למדנו במעשה זה, שבאים ב' תורים של עני, שזו קרבן-מבחינת סכום הכסף הוא פשוט מאוד, ובוודאי שלא עומד מול אלף עולות! סכום עצום!

ולפעמים יכולות להכנס בליבו של האדם מחשבות של צער, תראה מה הוא מקריב... ומה אני... אבל לא כך פני הדברים, וכלפי שמיא הערכה נמדדת אחרת.

יה"ר שנוכח תמיד לעשות רצון ה' יתברך בשמחה, מתוך בריאות איתנה, אורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים אנחנו וכל עם ישראל בכל מקום אשר נמצאים, ונוכח במהרה לגאולת עולמים, בבניין בית המקדש במהרה בימינו אמן ואמן.

שבת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל: or7148454@gmail.com

אך מחשבה המשיכה ללוות את אותה פורים בראשה של האמא. אולי הבחור שנכנס לביתם בפורים ודומה ליששכר בנם-בשידוכים.

מהשיחה איתו- הם מאוד התרשמו לטובה.

היא נגשה לבעלה והעלתה בפניו מחשבה זו. והנה הוא ענה להפתעתה שבדיוק כרגע הוא חשב על אותו הדבר.

ההורים עשו מספר טלפונים, והצליחו להגיע למשפחתו של הבחור עם השאלה- האם הוא התחיל לשמוע שידוכים?

משפחתו של הבחור ענו שבדיוק הוא עומד להתחיל שידוכים, וכן של מרבה הפלא, גם הוא התעניין על המשפחה לפני זמן קצר.

נגשו ההורים לאסתר ושאלו: אם תהיה הצעה של בחור שקטן ממנה במספר שנים, האם תרצה לגשת להצעה הזו?

אסתר שאף פעם לא נתקלה במקרה מעין זה מאז תקופת השידוכים ענתה לאחר מחשבה קצרה שאם הוא בוגר ושואף להקים בית כפי שהיא חפצה ומייחלת- הרי שאין בעיה.

וכך יצא השידוך לדרך, ולאחר מספר שבועות נשמע "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה"...

ממש "ישועת ה' כהרף עין". המשפחה זכתה בחתן "יהלום" ומיוחד מאוד ובצורה שלא שיערו וחלמו שזה יגיע!

כשמגיע הזמן, השידוך יכול להגיע גם עד הבית ממש!

השידוך נסגר, והפרטים הרבים של חסד ה' נוספים זה לזה ומצטרפים עם הזמן כפאזל מושלם באותו שידוך.

החתן סיפר שלפי המתוכנן, היה אמור להתרשם בשושן פורים- ט"ו באדר אך ראה שקבוצת בחורים שמתרימה ב"ג באדר חסרה בחור אחד, והפצירו בו שיבוא להתרשם איתם, החליט הבחור לוותר ולעשות תחלופה למרות שרצה מאוד ללכת עם חבריו בט"ו באדר, ואנו זכינו לראות בסוף בהחלטה זו את יד ה' ממש על כך הידי!

וכן אם הכלה סיפרה שבאותו פורים החליטה לזרוק הכל על ה' בהתבטלות מוחלטת וממחשבה למעשה, היא לקחה את כל מחברת השידוכים שהייתה עמוסה ומלאה בהצעות וזרקה אותה, והאמת שהיא הייתה כבר מיותרת...

כמה גדולים רחמי ה', ההמתנה לא הייתה לשוא!

(פרטי בעל המעשה שמורים במערכת).

בצורות שונות (כגון: לימוד והתחזקות יומית עם חברה שגם עמדה באותו מצב של תקופת השידוכים, וביחד התעודדנו והתחזקנו וצברנו כוחות מחודשים).

אסתר ניסתה להישאר איתנה בלי להתפשר על השקפות התורה הקדושה למרות הגיל המתקדם, עם אמונה חזקה בה', שהוא כל יכול, ואין לו שום בעיה לזמן לה את זיווגה.

והנה, בשעה טובה ומוצלחת זכתה אחות נוספת לסגור ווארט למזל טוב!

אסתר הייתה מאוד שמחה בשמחתה, והמשיכה להתפלל שגם היא תיושע.

הייאוש מנסה לתפוס מקום, אך אסתר משתדלת ככל יכולתה לבטוח בה' יתברך שהכל לטובה, להרבות בתפילות ובתחנונים לפני ה' יתברך שהוא כל יכול וכל הברואים בידיו, ואין לו שום בעיה לזווג את הבחור המתאים לה.

השנה חולפת, ופורים החל קרב ובא במהירות.

אסתר שמעה על מעלתו של יום פורים בעניין התפילה, וכך ניצלה את היום באמירת תהילים ובתפילות בבחינת "כל הפושט יד נותנים לו".

האווירה פורמית ושמחה, משלוחי המנות נשלחים איש לרעהו, ואל הבית נכנסים נציגים מארגונים שונים להתרמת כספים למוסדותיהם, ובתוכם הגיעה למשפחת ששון קבוצת בחורי ישיבה להתרשם, עם המון מרץ כששאלה בפייהם: היכן יששכר? ו'נשפכים' מצחוק.

יששכר הוא אח של אסתר. לא מובן מה קרה כאן אולי השפעת היין קצת עשתה את שלה... אך הם לא היו נראים שיכורים.

לאחר התאוששות של צחוק הם מספרים שהתרימו במספר בתים והדבר חזר על עצמו, שכולם קראו לאחד הבחורים בקבוצה "יששכר ששון", וכן שאלו בשלומם, אך אותו בחור אינו מכיר כלל את אותן משפחות, עד שהבינו שיש באזור בחור שדומה לו, "ובאנו לראות את הדמיון ובאמת רואים את הדימוי, כך שאי אפשר להתבלבל", הם סיימו.

המשפחה התבוננה בבחור, ובאמת הבחור היה דומה ממש ליששכר!

בהתלבבות רבה הוציאה המשפחה מצלמות לתעד ארוע מחזיק שכה, לא כל יום זה קורה... ממש שתי טיפות מים... אירוע נדיר שכמותו...

האבא שוחח מעט עם הבחור וראה שיש היכרות בן שתי המשפחות מזמן רחוק.

פורים חלף ונשאר טעם מתוק מהפורים השמח שהיה.

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויהזוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים מהפיקים

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"הכהן המחטא אותה יאכלנה במקום קדוש תאכל חצרו אהל מועד" (ה"ט)

במסכת שקלים (פ"ה מ"א) מונה המשנה שמות הממונים במקדש, כגון על הפייסות ועל השיר, על לחם הפנים ועל מעשה הקטורת, ועוד כיוצא באלו. בין הדברים מונה התנא שבן אחייה היה ממונה על חולי מעיים, ומבאר הגמרא (שם, כא:) שעל ידי שהיו הכהנים מהלכים יחפים על הרצפה והיו אוכלין בשר ושותין מים, [שאסורים לשתות יין בעזרה], על ידי כך היו באין לידי חולי המעיים, וכן אחייה היה בקי בטיב רפואתו, איזה יין טוב ויפה למעיים לעצור ואיזה יין טוב לרפואתו, שעל ידי הצינה המעיים מתרפין או מתעצרין יותר מדאי. וביאר הקרבן העדה שבן אחייה היה נחשב מהממונים במקדש ונטל שכרו מתרומת הלשכה, משום שצורכי קרבן הוא שיאכלו הכהנים בשר קורבנות השמיים ולא יבואו לידי נותר.

היאך הכהנים חלו מאכילת בשר הקרבנות והליכתם יחפים בעזרה והלא שומד מצוה לא ידע דבר דע?

יש להקשות שהרי כבר אמר שלמה המלך ע"ה בהכמתו (קהלת, ח', ה') "שומד מצוה לא ידע דבר דע", ומבאן דרש רב חיינא בר אבוי במסכת שבת (סג.) שכל העושה מצוה כמאמרה אן מבשרין אותו בשורות רעות, ואם בן על אחת כמה וכמה שלא יארע לאדם נזק מקום מצוה, ואם בן האך היו הכהנים נזוקים מעבודתם מפני שהיו מהלכים יחפים במקדש כדי ואוכלים בשר קרבנות שאף זה במצות עשה וגם על ידי זה מונעים אסור נותר?

ישוב א'

רק מי שלא אכל את בשר הקרבנות לשמה היה בא לידי חולי

הגאון רבי יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל בספרו אילת השחר בפרשתנו הוסיף להקשות לפי מה שכתב הגר"ח ברוח חיים (אבות פ"ג מ"ג) דבשר הקרבנות היה נבלע באיברים ואינו מוציא ממנו פסולת, אם כן למה הכהנים היו באים לידי חולי מעיים על ידי אכילת בשר הקדשים, ותרץ דשמה היה נבלע באיברים רק לאלו שאכלו את הקרבנות לשם שמים, ולא לאותם שאכלו כדי להשיב את עצמם, ועיין עוד שם מה שכתב בהו.

ישוב ב'

יש תביעה על הכהנים שיתפללו על בני דורם שלא יחטאו ולא יצטרכו להקדיב קרבנות כפרה

ע"ל שיש על הכהנים תביעה שהוצרכו להתפלל על בני דורם שלא יחטאו ולא יצטרכו להקריב קרבנות שבאים לכפרה, ולכן כיון שלא התפללו מספיק, לכן אכילת הקרבנות היתה מזקת אותם קצת. כעין מה שמצינו במסכת מכות (יא.) שהרוצח בשגגה גולה לעיר מקלט עד מות הכהן גדול, לפי שיש תביעה על הכהן גדול שצריך להתפלל על בני דורו שלא יבואו לידי מכשול ועוון, ולא התפלל. ומספרת הגמ' שאדם אחד אכלו אריה בשכונתו של רבי יהושע בן לוי במרחק שלושה פרסאות, ובשל כך לא נגלה אליהו הנביא לרבי"ל במשך שלושה ימים.

ישוב ג'

ול"ע דשמוא מחמת שבשר הקדשים היו באים מחמת הטאם של ישראל, שהיו הקרבנות באים לכפרה, היו אף הכהנים מצטעדים בהקדבתן כדי שיהיה כפרה גמורה לישראל

לרבי יהונתן אייבשיץ היו הרבה חילופי דברים עם הכומר המקומי שבעירו. לא פעם התנצחו ביניהם. רבי יהונתן ואישיותו הרמה היו לצנינים בעיני הכומר. הוא ניסה תמיד להקניט אותו, וכמובן תמיד נכשל. תמיד יצא מהתנצחויות אלו כשידו על התחתונה. לקראת פורים, החליט הכומר, השנה הוא ישלח לרבי יהונתן רבם של היהודים משלוח מנות. משלוח מנות כזה שיזכור אותו מיום פורים זה עד יום הפורים הבא. מה עשה? הכין קערה עמוסה בכל טוב, עיטר וקישט אותה במיני פירות ופרחים ומעל לכל הדברים תלה תמונה של... חזיר. למה? כדי להקניט, ותו לא. הכומר מסר את הקערה לידי שליח שביאו לבית הרב וחיכה בקוצר רוח כשהוא משפשף ידיו בהנאה לשמוע מהשליח איך יגיב הרב. הכומר ציפה לשמוע מהשליח סיפור כמו "ורק את הדברים" או "כעס מאד" או תגובות דומות. בתוך כך הבחין שהשליח חוזר, חוזר והקערה בידו. בוודאי לא רצה הרב לקבל את המשלוח מנות, חשב בהנאה נסתרת. בוודאי כעס. "נו?" שאל הכומר, "מה אמר הרב?". הרב קיבל את הדברים. הוא רק שלח לך משלוח מנות בחזרה כמנהג היהודים. רק דבר אחד שניה, הוא החליף את התמונה שאתה שלחת ושם את התמונה שלו. "את התמונה שלו, מה הכוונה?" תמה הכומר. והשליח השיב את התשובה ששם הרב בפיו. "אתה שלחת תמונה שלך, אני מחזיר לך את תמונתי שלי..."

הגר"ח וייסמנדל זצ"ל מגדולי מאורי ישראל בימי השואה סיפר שכאשר הסתתר באחד הבונקרים מפני אימת הנאצים ימח שמש, הגיעו ימי הפורים ולא היה לו במה לקיים מצוות משלוח מנות איש לרעהו כי לא היה בנמצא מזון כל שהוא, רק קובית סוכר, ואותה נתן לרעהו כדי לקיים המצווה. באותו בונקר הסתתרה גם קבוצה של בנות שלא היה להן אפילו את קוביית הסוכר הזו, ולא ידעו כיצד לקיים את המצווה. אותן בנות, סיפר הרב וייסמנדל, היו במצב של יאוש ודיכאון ולכן קראו ספרים שיש בהם השקפות מקולקות. פניתי אליהן המשליח הרב וייסמנדל לספר במילים נרגשות ואמרתי שאפשר לשלוח מנות אל... הקדוש ברוך הוא, שכן במצווה זו של משלוח מנות נאמר 'איש לרעהו', ועל הקדוש ברוך הוא נאמר (משלי פרק כ"ז פסוק י') "רעך ורע אביך אל תעזוב" והכוונה היא על הקדוש ברוך הוא. אם כן בנות, הבה ונשלח משלוח לאבינו שבשמים על ידי שנבטיח לו שלא נביט יותר בעיתונים ובספרים הפסולים. הדברים עשו רושם עז על הבנות שהבטיחו לסלק את כל העיתונים וחומר הקריאה הפסול שהיה בו כדי לקרר את הלב מיראת שמים. והדברים נוראים, במה וכיצד אפשר לקיים מצוות משלוח מנות (טובך יביעו).

אדם שמודה ומשבח לה' על הטובות ועל הניסים שעושה עמו זוכה שעושים לו עוד ניסים וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום "אספרה שמך לאחי בתוך קהל האהלך" על כן עשה עימי עוד נס. ועוד אמר דוד, "זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו ביישע אלוקים" (תהלים ג'). וביאר זאת הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, "זובח תודה" - אדם שנעשה לו נס וזובח תודה אומר עליו הקדוש ברוך הוא, אדם כזה "יכבדנני" - מוקיר לי תודה על מה שעשיתי לו ויקיר לי טובה על מה שאעשה לו, על כן אעשה לו עוד ניסים וישועות, וזהו "ושם דרך" - האדם שמוקיר טובה זוכה ל"אראנו בישע אלוקים" היינו, שזוכה לעוד ישועות. אבל אדם ששוכח להודות, הקדוש ברוך הוא עוצר מלהושיע אותו כדי שילמד ויתבונן בנפשו מיהו זה אשר עושה עימו טובות ואז יודה וישבח. משל נלמד על כך אמרו בעלי המוסר. אדם אחד היה מהלך בדרך, והנה קלטו אוזניו קול המשווע ועזרה. כאשר פנה לראות מהיכן הקול ראה והנה זה זאב לכוד במערה שעל פיה נגולה אבן גדולה, וראש הזאב מגיח מבעד לחריץ קטן. פנה אליו הזאב בתחנונים ובכביה שיחלצוהו. חשש אותו אדם לחלצו פן יטרפהו. לאחר הפצרות מרובות, הבטחות ושבועות מפי הזאב שלא יאונה לו כל רע, נאות האדם לגלול את האבן מעל פי המערה ולהוציא את הזאב מאפלה לאורה. והנה אך יצא הזאב מהמערה, אמר לאיש ההוא "אמור מיד דודי, כי עוד מספר רגעים אתה מת, ימים לא בא אוכל לפי ואני עומד לטרוף אותך..." פחד ואימה אחז באותו האיש ולא ידע את נפשו. בקול רועד שאל הוא את הזאב "הלוא הבטחת ונשבעת שלא יאונה לי כל רע?" השיב הזאב "פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, רעב אנוכי, זה שלושה ימים שלא בא דבר לפיו!". מפני זה חששתי ואמרתי לך שאיני רוצה לחלץ אותך ואז נשבעת שלא תעשה לי מאומה", חזר האיש. השיבו הזאב "הכל טוב ויפה אך פיקוח נפש דוחה הכל". לא עזרו לו כל בכיותיו ותחנוניו, הזאב הקשה את ליבו ולא רצה לשמוע מאומה. לפתע ראה האיש את מלך החיות, האריה, והציע לזאב לבוא ולהתדיין לפניו. הסכים הזאב. שמע האריה את טענותיהם ואמר, "כדי לפסוק דין אמת לאמתו ברצוני לשחזר את המצב הראשוני, כיצד היו פני הדברים..."

חידה מיוחדת לקראת פסח

פתרון שתי החידות (חובה) יתקבלו אך ורק במייל או בפקס המערכת!!
(פקס: 08-9941870, מייל: 7665190@gmail.com)

כתב החידה: שבעה הרג שבעה בשבעה והמליך שני שבעה.

חידה: היכן מצינו עוד מקום בו היה נותן רבי יהודה סימנים? (מדובר על אותו רבי יהודה שהיה נותן סימנים מההגדה, וכמובן צריך לציין מקור והוכחה לתשובה)
הזוכה במקום הראשון יזכה בביגוד מלא לחג, בשווי 1,400 ₪
חליפה+ חולצה+ עניבה+ חגורה+ גרביים+ טובע ייחודי ומחודד
תשובות יתקבלו עד לתאריך כ"ו באדר"ב- יום שלישי.

גליון

273

פרשת צו תשע"ט

כרותה היא, שאלו המלאכים המזכירים עוונותיו להרע, אינם יכולים לעשות לו רק טוב!

את הסיפור הבא, מספר המחנך הנודע הרב **יחיאל יעקובזון** שליט"א בהרצאותיו, עדות אישית מפיו כגיבור המעשה: שעת בוקר מוקדמת, בשכונת בית וגן בירושלים, המתעוררת לאיטה מתרדמת הלילה. קרני שמש ראשונות החלו להפציע, בשעה שמשכימי קום החלו באים בשעריו של בית הכנסת 'אמשינוב' שבשכונה, מצטרפים למנינים השונים. ביניהם, כמנצח על מלאכה, סובב הולך הרה"ק רבי **מאיר'ל מאמשינוב** זי"ע, מוודא כי המנינים יוצאים לדרך כראוי...

הרב יעקובזון מספר, כי באחד הימים, כשהיה ילד צעיר, קרא לו הרבי וביקש לשמעו מברך את ברכות השחר, ולענות אמן אחריהן. הילד נענה ברצון, וכשסיים את ברכות השחר, רצה להתחיל להתפלל. בדרך כלל השתדל להספיק לומר קרבנות מדי בוקר לפני התפילה, אך לא תמיד - הכל לפי השעה...

אלא שאז, קרא לו הרבי לחדר צדדי, 'בוא, אגלה לך סוד מהשמים'... הילד נרגש, הן לא בכל יום קורא הרבי לילד ומבקש לשוחח עמו, לספר לו סוד שמימי... 'צדיק', אמר לו הרבי, 'הבה ואספר לך, את המתרחש ממש מעלינו, כשילד נכנס לבית הכנסת ומתחיל להתפלל'...

הרבי חיך והחל לתאר: 'בזמן בית המקדש, כשהיו הכהנים מקריבים את הקרבנות, היתה שמחה גדולה בשמים, שמחה שאי אפשר לתארה במילים... המלאכים היו מביטים בעבודת הקרבנות, המתינו בתשוקה וציפיה רבה לרגע בו יקריבו את הקרבנות, התרגשו ממש וחיכו שיגיעו כבר הקרבנות האהובים של בני ישראל, שמעוררים כה הרבה שמחה בשמים, ומאפשרים להשפיע רוב שפע וברכה בעולם'...

הרבי תיאר את עבודת הקרבנות בחיך רחב ובשמחה עצומה, נוטל את הילד המקשיב אל תוך היכל בית המקדש, שמח על ניחוח הקרבן המוקרב באותה שעה... ואז, חיוכו של הרבי נמוג לפתע... פניו התכסו בדוק של עצב, עיניו המאירות חשכו קמעא, דמעות רותחות החלו להתגלגל במורד לחייו. בקול שקט הוסיף ואמר: 'אבל אתה יודע, בית המקדש נחרב, אין לנו כבר את האפשרות להקריב קרבנות.

את תורת העֲלָה הוא העֲלָה (ו,ב)

אנו קוראים בשבועות אלה את ספר 'ויקרא'. הספר המבאר ומפרט את עבודת הקרבנות, שהוקרבו במשכן ולאחר מכן בבית המקדש. אנו רואים בעיני רוחנו את העשייה הקבועה בבית המקדש, ומתרגשים לנוכח המראה כיצד יהודים עולים לירושלים וקרבנם בידם, ובעת העלאתו על גבי המזבח - חשים את התרוממות הרוח והנפש המתפשטת בהם, קונה שביתה בליבם...

כמעט שאנו שומעים את צלילי שירת הלויים, ומביטים בערגה בעבודת הכהנים הזריזים בעבודתם, לבושים בגדים ייחודיים ואציליים ומעיניהם נשקפות קדושה ורוממות. בעלותנו לבית המקדש אנו חשים כנכנסים למקום ייחודי, בו נוכל להתחבר ולהתקשר עם בורא עולם, באמצעות הקרבת הקרבן אותו נביא לרצון לפניו.

ומאז שחרב ביהמ"ק חסרנו כל אלה - - - כבר קרוב לאלפיים שנה, שקרבן התמיד אינו קרב. אין לנו את קרבן התמיד, אין לנו איך לכפר. במה נוכל להתעודד, כיצד נוכל לקבל כוחות חדשים, להתחיל יום חדש? ניתנה לנו מתנה יקרה, דרך ייחודית לימים בהם אנו לא רואים בחוש את עבודת הכהנים בבית המקדש. זהו כלי מיוחד לימינו, הפועל כמו הקרבת הקרבנות, מביא את התוצאה המבוקשת, נוסך עידוד וכוחות, ומאפשר לנו להתחיל בחיות מחודשת: כאשר יהודי אומר את פסוקי התורה, המפרטים ומבארים את עבודת הקרבנות, כשיהודי קורא ולומד את פרשיות התורה העוסקות בקרבנות, הוא זוכה להתנקות ולהזדכך, לטהר את עצמו, לכבס את פגמיו, ולקבל כוחות חדשים ותחושה של התחדשות, מוחק את העבר ופותח דף חדש ונקי, טהור וזך!

לפיכך, תקנו לומר את פרשת התמיד מיד עם שחר, עם תחילת התפילה. אנו פותחים את היום באמירת הפסוקים המטהרים ומכבסים את נפשנו, נותנים לנו טעימה מאותה תחושה עילאית, כמו לחזות בכהן בעבודת קדשו בבית המקדש. כך נפתח את היום בהרגשה חדשה, נקיה וטהורה, מלאה באנרגיות חדשות ופוריות!

וכך מגלה רשב"י בזוהר הקדוש בפרשת וירא, וזה תרגום לשונו: 'כל המזכיר בפיו ענין קרבנות וההקרבה, ברית

איבדנו את היכולת להקריב את קרבן התמיד מדי בוקר... הרבי נאנח, וחזר ואמר תוך שהוא פורץ בבכי: 'אוי, בית המקדש נחרב, ואין לנו כבר קרבנות!...

'אבל אז', - שב הרבי ואמר, 'השם נתן לנו את התפילות, בראשן פרשת הקרבנות. ובכל בוקר עומדים המלאכים, ממתינים ומצפים שילד יהודי יתחיל להתפלל, יגש לומר את פרשת הקרבנות. המלאכים נרגשים, שמחים על כל מילה שהילד היהודי מוציא מפיו, הם רצים לחטוף כל מילה מפיו, כי כל מילה משמחת אותם בשמים, כל מילה שלך מרגשת אותם מחדש, בכל מילה שאנו אומרים - המלאכים מרגישים כאילו הקרבנו את הקרבנות!'

ושבו הנמיך הרבי את קולו, והוסיף: 'נו, תתאר לעצמך מה גודל האכזבה בשמים, כאשר המלאכים שהמתינו וציפו, חיכו וייחלו, מצטערים לגלות שיהודי לא אמר את סדר הקרבנות... הן הם כל כך ציפו לשמוע את פרשת הקרבנות, כל כך ייחלו להאזין לפסוקים הללו, כמה גדול צערם, כמה נוקב כאבם!...

הרבי סיים, וצבט בחביבות על לחיו של הילד. ומעיד הרבי יעקובזון: 'מאז ועד היום, עברו שנים רבות, אך דברי הרבי נותרו חרוטים וחקוקים בלבי, עד שאינני מסוגל לחשוב לדלג על אמירת הקרבנות... הרבי צייר את אמירתן בשפה כה ציורית ואהובה, הבנתי כמה אני משמח בשמים והרגשתי מה אני יכול לפעול באמירת הקרבנות, ואינני מסוגל לוותר!'

היה זה בחול המועד סוכות, שנת תרצ"א. אל ביתו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל בראדין, נקבצו מספר מועט של אנשים, שבאו לקבל פני רבם ברגל. אחד מהם, היה הרב ברויער, שבמאמץ לא קל הצליח להגיע לראדין באחד מלילות חול המועד, והמתין בציפיה דרוכה לשעת בוקר, מתי יזכה לראות את פני הכהן הגדול מאחיו, רבן של כל בני הגולה, נכנס לתפילת שחרית בבית המדרש הקטן שבסלון ביתו, ואולי אף יזכה להתברך מפיו אחרי התפילה...

כחמישה עשר איש התכנסו בבית המדרש המאולתר שבסלון הבית, ובשעה היעודה החלו בתפילה על הסדר, כשה'חפץ חיים' עדיין לא בא בקהלם. רק כשעמדו בעיצומה של אמירת הקרבנות החל רחש בקהל, ולפתע נפתחה הדלת, ובפתח עמד גדול הדור ורבן של ישראל, ה'חפץ חיים' זצ"ל...

דמותו המופלאה נראתה בחלל הדלת, עטוף בטלית ומעוטר בתפילין כמנהג בני חו"ל בחולו של מועד, ומראהו כמלאך אלוקים. בכניסתו לבית הכנסת, להפתעת הכל לא עשה את דרכו למקומו בכותל המזרח, אלא פנה לכיוון מרכז החדר, אל הבימה עליה יקראו את קריאת התורה... עתה, היו הנוכחים מופתעים. מדוע לא פונה ה'חפץ חיים' למקומו? מדוע הוא מתעכב והולך לעבר מרכז החדר?

תמיהתם גברה בלי גבול, כשה'חפץ חיים' לא הסתפק בכך, אלא היסה את הקהל כרוצה לומר דבר מה. עתה היו כולם במתח רב - איזו דרשה מבקש רבן של ישראל לומר דווקא עכשיו?

'מורי ורבותי, פתח ה'חפץ חיים' ואמר כאילו הוא מדבר בפני קהל רב, 'היות שנכנסתי עכשיו, אני מבקש שלא תחשדו אותי שדילגתי על אמירת הקרבנות. כבר השכמתי בשעת בוקר מוקדמת ואמרתי את פרשת הקרבנות, ולפיכך אצטרף לתפילתכם רק בעוד מספר דקות!'

ה'חפץ חיים' סיים את דבריו, ופנה למקומו בכותל המזרח. וכל העם שמעו וייראו...

הסיפור הנ"ל, המובא בספר 'שיח אליעזר', מתאר עדות אישית ממפגש מרגש עם רבן של ישראל. לנו, נותרים הדברים מאירים באור בוהק: ה'חפץ חיים', גדול הדור הבלתי מעורער, קשיש מופלג בן תשעים ואחת, מחבר הספרים 'משנה ברורה', 'חפץ חיים', 'שמירת הלשון' ועוד - ספרים שהתקבלו בכל תפוצות ישראל והכתירו אותו כפוסק ההלכה הגדול בדור האחרון - ועדיין הוא נזקק 'לתרץ את עצמו', למנוע מאחרים - גם אם זה קהל מצומצם שרובם בני משפחתו - מלחשוד בו שאיננו אומר קרבנות!

היה זה בשנת תשמ"ו. מודעות ענק קידמו את פני העוברים ושבים ברחובות ירושלים, מודעות גדולות בכל הצורות והגוונים. כל העובר לצידן לא יכול היה להתעלם מהמודעות הענקיות, רבים עמדו וקראו אותן מופתעים, מנסים להבין מה עומד מאחוריהן...

'כל הרוצה לזכות ב- 000,50 שקלים' נכתב באותיות קידוש לבנה, 'נא ישלח מקורות ומראי מקומות להיתר הלכתי המוותר על אמירת סדר הקרבנות מדי יום. את המקורות נא לשלוח לת"ד 5152 ירושלים.'

כל המביטים במודעות, הרימו גבה בתמיהה. מיהו המדביק האלמוני, ומה מטרתו במודעות אלה. איזה גביר מפורסם מצא לעצמו דרך לחלק את ממונו באופן כה מקורי? חובבי חידות ואוהבי זכיות, החלו לנסות את מזלם בפיצוח החידה...

מי שעמד מאחורי המודעות, כאן המקום לגלות, הוא הרה"ח רבי נפתלי גרינבוים שליט"א מירושלים שסיפר לנו את הסוד מאחורי הפרסום. הרב גרינבוים חפץ להחדיר בתודעת הציבור עד כמה חשוב לומר את סדר הקרבנות בלי לוותר או לדלג מסדר התפילה, ומצא לעצמו דרך נאה לעשות זאת... מדי יום הזדרז להגיע לתיבת הדואר, עוקב אחרי התגובות...

בין המכתבים, היה גם מכתב מקורי במיוחד. בראשו כתוב כך: 'בזכות המודעות שפרסמתם, כבר זמן רב שאני מקפיד על אמירת הקרבנות מדי יום, מקדים לבוא לפני הזמן,

משתדל במסירות שלא לוותר על אמירת הקרבנות כל יום!
אם תשאל למה - הבה ואספר לך...

וכאן, מתאר הכותב השתלשלות עניינים מרתקת במיוחד:
'אני מצוי במצוקה כלכלית', כתב הלה, 'וחשבתי כי הנה
נמצאה הדרך להרויח 50,000 שקל ללא מאמץ... מכיוון
שאינני גאון גדול, החלטתי לפנות למישהו שהוא דווקא כן
גאון גדול ומפורסם, ופניתי אל הגאון רבי **יוסף שלום
אלישיב זצוק"ל**.'

'נכנסתי אליו', ממשיך הכותב ומתאר, 'וסיפרתי לרב כי אני
מצוי במצוקה כלכלית, על כתפי רובצים חובות עתק,
ומצאתי הזדמנות נאה לפתור חלק מבעיותי הכלכליות'.

'הן הרב גאון גדול', אמרתי לרב אלישיב, 'אולי יעשה עמי
חסד ויגלה לי כמה מקורות נאים לדלג על אמירת הקרבנות.
יש לי את הדרך להרויח מהמידע הזה... 50,000 שקלים'.

'הרב אלישיב הביט בי מופתע', הוא ממשיך וכותב במכתבו,
'הרהר קלות והשיב מיד: 'האמן לי, אין מקור לכך, זה חלק
בלתי נפרד מסדר התפילה, בוודאי שאין מקום לדלג עליו...'
'אדרבה', הוסיף הרב אלישיב בחיור, 'אם תמצא מקור כזה,
נא הוואל לעדכן אותי. לפעמים אני זקוק לאותם רגעים,
והיתר לדלג על אמירת הקרבנות יכול להועיל...'

הרב גרינבוים קרא את המכתב, ולא האמין למראה עיניו.
הנה כי כן, גם גדול הדור הסכים על ידו, כי הקרבנות הם
חלק מהתפילה, ועד כמה יש להקפיד לאומרם מדי יום!
מתברר, כי אמירת הקרבנות היא לא רק מעלה רוחנית
יתירה, אלא חובה הלכתית שאין בה פשרות. הבה נתחזק
באמירת הקרבנות מדי יום, נתחיל את התפילה כמה דקות
מוקדם יותר כדי לזכות באמירת סדר הקרבנות בכוונה
וכראוי!

אל כ"ק האדמו"ר מבוניאן שליט"א נכנס בחור צעיר, והחל
משיח את אשר על לבו. לאחר שיחה קצרה, שאלו הרבי:
'האם אתה אומר את פרשת הקרבנות מדי בוקר?'

'כן', השיב הנער, 'אלא שלא תמיד אני מספיק לאומרם לפני
התפילה, לא פעם אני מתפלל תחילה ורק אחר כך, בשעת
פנאי, אני משלים את אמירת הקרבנות...'

חיך הרבי ושאל, כביכול שלא מן הענין: 'מה מספר הטלפון
בביתך?'

מופתע מעצם השאלה, השיב הבחור בפשטות: '682541'
ניגש הרבי למכשיר הטלפון וחייג.

'המספר אליו הגעתם איננו מחובר' - אומר לו הרבי, 'האם
אתה בטוח שזה המספר הנכון?'

'כן, אני בטוח', השיב הבחור, '682541'. חזר הרבי וחייג,
אך שוב קיבל צליל צורמני מעבר לשפופרת.

'אינני מבין', אמר הרבי בחיור, 'הן אני מחייג את המספר
שאמרת, מדוע אינני מגיע ליעד?'

שוב חייג הרבי, תוך הוא אומר את הספרות בקול בזו אחר
זו: '145286' ושוב נשמע צליל צורמני, והרבי הביט
בתמיהה בבחור העומד מולו.

אך הנער הבין עתה את התקלה, ואמר בפשטות: 'סליחה',
השיב הנער, 'אך הרבי חייג את המספר הפוך, מהסוף
להתחלה. ככה זה לא עובד...'

השיב לו הרבי בחיור: 'אה, דברי טעם אתה אומר, זה לא
עובד הפוך, יש לחייג את המספרים בסדרם הנכון כדי
להגיע ליעד המבוקש... ואת התפילה כן אפשר להתפלל
מהסוף להתחלה? גם התפילה - כדי שהיא תפעל את
פעולתה כראוי - יש להתפלל בסדר הנכון, קרבנות ואחר כך
התפילה...'

את הסיפור שמעתי מהמשפיע הגה"צ רבי **אהרן טויסיג**
שליט"א, המכיר את הסיפור ממקור ראשון. המסר ממנו
בוקע ועולה: לתפילה יש מבנה, חז"ל קבעו לה צורה. חשוב
לומר קרבנות, חשוב להקפיד לאומרם בסדר הנכון. תחילה
אומרים קרבנות וממשיכים בסדר התפילה, כדי שיתקבלו
תפילותינו ברחמים וברצון!

[פניני פרשת השבוע]

הוא העלה על מוקדה (ו, ב)

כל המתגאה אינו נידון אלא באש, שנאמר 'היא העולה'
מי שמתגאה סופו יהיה 'על מוקדה' שנידון באש (ילקוט"ש)

שח הרב הגאון ר' **שמעון רוזובסקי** זצ"ל, אב"ד דאיישישוק:
"בשנת תרפ"ה, כשהחליט רבינו ה'חפץ חיים' לעלות לארץ
ישראל, בא לעירנו איישישוק, אשר למד בה שמונים שנה
קודם לכן, והיתה חביבה עליו כל ימיו, כדי להיפרד מכל
תושבי המקום.

בהגיע הידיעה על דבר בואו של הצדיק, יצאתי עם כל אנשי
העיר מחוץ לתחום, כדי לקבל את פניו של גדול וצדיק הדור
בכבוד ובהדר כיאות. כאשר הבחין בי הח"ח, ביקש ממני
לעלות ולהיכנס לתוך העגלה שלו. כשנכנסתי כבקשתו
מצאתיו יושב ובוכה בדמעות.

שאלתיו 'רבי! מדוע הוא בוכה?', והשיב לי: 'על הכבוד הרב
שאתם חולקים לי, שאינני ראוי לזה!'. והזכיר את דברי
הירושלמי 'שאם חולקים כבוד לאחד עבור שתי מסכות
שהוא יודע, ולמעשה האמת שהוא יודע רק מסכת אחת,
עליו להודיע ולגלות את האמת שהוא יודע רק מסכת אחת'.
כמובן שניסיתי להרגיעו ולשדלו בדברים אך ללא הועיל,
דעתו לא נתקררה כשהוא טוען שאין הכבוד הזה ראוי לו.

"כשראיתיו בכך אמרתי לו: 'הנה מבקשים אנו בברכת החודש 'ותיתן לנו חיים של עושר וכבוד' ולכאורה יפלא עד מאוד, הלא מן הכבוד אנו צריכים לברוח כמטחווי קשת, ואיך א"כ מבקשים אנו חיים של כבוד? אך העניין הוא, שאנו מוסיפים תיכף ומיד 'חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים', כלומר, מה שאנו מבקשים חיים של כבוד, הוא כדי שתתרבה בנו אהבת תורה ויראת שמים, וכמובא בחז"ל בירושלמי שמתוך הכבוד שמחלקים לתלמידי חכמים, נוספת אהבת תורה ויראת שמים בעולם, ובכן המשכתי לומר אל הח"ח: 'על רבינו מעתה לשמוח ולא לבכות, שכן מתוך הכבוד שאנו מחלקים לו, תתווסף אהבת תורה ויראת שמים!'

כששמע הח"ח כך נחה דעתו והפסיק לבכות, ונראה על פניו הטהורות קרן אור של שמחה ('מאיר עיני ישראל').

רק אחר שהכין הח"ח עצמו בסיבה טובה שלא לבוא לידי גאווה מהכבוד שניתן לו, רק אז הסכים לקבלת הפנים הגדולה שעשו עבורו.

סיפר הגאון רבי **יצחק ידידה פרנקל** זצ"ל, שבבחרותו כשלמד בורשא, נפוצה השמועה כי מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א מתעתד לבא לעיר, והתמלא רצון עז לזכות לראותו מקרוב ולהקביל פניו. ביום בואו, יצאה כל ורשא היהודית על רבבות תושביה לחלוק את הכבוד הראוי לגדול הדור, הדוחק היה עצום והצפיפות נוראה, "אבל יחלתי בכל ליבי והתפללתי לה' שעל אף כל זאת, אזכה להתקרב ולזכות לראות מקרוב פני קדשו של הכהן הגדול".

"והנה שמע ה' תפילתי, ובכל הדוחק העצום, פתאום מצאתי עצמי ממש קרוב מאד לצדיק ה'חפץ חיים'. ניצלתי את השעה הגדולה, וצעקתי: 'רבי בבקשה תברכני!'. בחסדי ה', צעקתי הגיעה לאוזנו של ה'חפץ חיים', הוא נתן בי את עיניו הקדושות ואמר: 'ולמה שאתה לא תברכני?'

"לרגע נאלמתי דומיה מגודל המעמד והשעה, אבל מיד השבתי: 'הרבי הוא כהן, ואני ישראל!'. בת שחוק נראתה על פניו של הכהן הגדול, וזכיתי לברכתו".

מרן **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל סיפר, ששמע שאחד שאל את מרן ה'חזון איש' זצ"ל, אם הוא יודע שהוא גדול הדור? והשיב החזו"א שכן, וחזר הלה ושאלו: "אם כן איך שייכת אצן מרן מידת הענווה?" והשיב לו החזו"א: "אם לאחרים היו כוחות כמו שלי, היו יכולים להיות יותר גדולים..."

אמר מרן הגראי"ל על הסיפור הזה, שהוא לא היה מסוגל להאמין שההוא העז פניו לשאול כן את החזו"א, אז שלח את בנו לרב הנ"ל לשאלו האם המעשה היה נכון, ואישר שאכן כן.

סיפר הגאון ר' **יגאל רוזן** שליט"א ראש ישיבת 'אור ישראל': שנה אחת ביום הראשון של 'זמן אלול', עמדו אב ובנו בפתח

הישיבה ובקשו לדבר איתי. כששאלתי לחפצם, אמר לי האב, שהוא רוצה להכניס את בנו לישיבה. כשניסיתי להסביר לו, שעכשיו לא מקבלים בחורים חדשים, וזה נעשה כבר בזמן קיץ במבחני הקבלה, הציג האב את עצמו כרופא השיניים של מרן **הגרש"ז אויערבך** זצוק"ל, והוסיף: "רבי שלמה זלמן ביקש לומר, שזו בקשה שלו להכניס את הבן לישיבה".

התברר כי הבן למד במוסד תיכוני, ונפשו חשקה ללמוד תורה בישיבה קדושה, והאב שלא התלהב מהרעיון ניסה להניאו, אך ללא הצלחה, ופנה, כבכל דבר, למרן הגרש"ז אויערבך, שאמר לו מיד לעשות כבקשתו בנו, ואף המליץ להכניסו לישיבת 'אור ישראל' לפי כשרונותיו ורמתו.

אמנם הגרש"ז הבין שעכשיו להכניס בחור לישיבה זה דבר קשה וייתקל בקשיים, אבל הבין שאם הצעד לא יעשה עכשיו - הרי שיתכן מאד שהבחור יחזור בו ועולם התורה יפסיד בן עליה.

האב לא הרפה, ומיד אמר לי: "הגרש"ז בקש להוסיף, שאם הרב לא מאמין שהוא שלח וביקש אישית, אז הנה הוא מוסר את הטלפון החסוי שלו, ומבקש שהרב יתקשר אליו".

והוסיף, שכמו כן, רבי שלמה זלמן ביקש לציין, **שאם איני מכירו ואיני יודע מי הוא, שיזכיר לי שהוא בא לנחם בשבעה כשישבתי על אבי ז"ל!**

הייתי מופתע! כל העולם היהודי ידע והכיר בגדלותו העצומה של עמוד ההוראה ר' שלמה זלמן, והנה יש לו צד פשוט שיתכן ואני לא זוכר ומכיר מי הוא?

בימי השבעה על הגרש"ז סיפרתי לבניו את המעשה, וכולם יצאו מגדרם מהתפעלות מענוותנותו היתירה של מרן הגרש"ז זצוק"ל.

מדהים עד כמה גדולי ישראל, בתוך גדולתם העצומה, תמיד הכניסו את מידת הענווה כדי שלא תיפגם ח"ו עבודתם השלמה. הם שלבו בהקרבתם לפני ה' את ה'נפש' של 'צלם אלוקים ממעל', יחד עם ה'אדם' - 'כי מן האדמה לוקחת' - זה השלמות בעבודת ה'!

[לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין גולד]

אחד מחשובי הרבנים פנה פעם לגאון רבי **אברהם גניחובסקי** זצ"ל ואמר לו את המשפט הבא: "מקובלני מגדולי ישראל שכבר לפני שלושים שנים שרתה עליכם רוח הקודש!".

הלה לא הספיק לסיים את המשפט ורבי אברהם, תוך כדי דיבור, שלף את נעלו מעל רגלו ואמר: "הנעל הזו שווה יותר ממני!" והוסיף: "מכיוון שנגעתי בנעליים מוכרח אני ליטול את ידיי", ויצא ליטול ידיו ושוב לא חזר למקומו הראשון, כדי שלא ימשיך לדבר איתו בעניין... **[פניני עין חמד]**

פרשת צו-פורים

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת טז אדר ב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:36	18:28	19:12
17:34	18:26	19:09
17:35	18:27	19:11
17:35	18:27	19:11

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

תינוק פעוט כבן שנה היה מר"ן רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל כאשר אימו, הרבנית הניחה אותו בעריסתו אותו הקטנה בחצר הבית בבגדד והלכה לעסוק בעבודות הבית. קרני שמש לטפו את פניו של התינוק הטהור והשתעשעו עמו, כשלפתע הגיח **נחש ארסי ענק**, פיתל את גופו והקיף את העריסה שבתוכה התינוק. פיו של הנחש נפער, ולשונו השתלחה קדימה, וארסו בצבץ, נכון לבצע את זממו.

איש לא היין להתקרב למקום. **חרדה אינמה** לפתה את האם האומללה לנוכח המחזה, לבה צנח בקרבה, והיא הרימה קול זעקה גדולה ומרה: "ריבונו של עולם, אנא, הצל את בני!" אך קורא הדורות, שידע את שליחותו של תינוק זה- שלגדולות מיועד, להאיר את עיני עם ישראל בתורתו, שמע והושיע.

אחת השכנות, שמשמים נכנסה באותה שעה לחצר כדי לדרוש בשלום האם, ראתה את המחזה המחרד.

היא לא השתתחה, לבשה עז וגבורה, ובאומץ בלתי מובן נגשה אל העריסה, נטלה בחטף את התינוק וברחה אל הבית פנימה. **הנחש התקפל** וזחל בחזרה אל מאורתו, וכך ניצל מרן מסכנה.

הילון לברכת והצלחת
מורנו ורבינו עטרת ראשנו
הרה"ג **ראובן אלב** שליט"א
והבית היקרה מנב"ת
ברכות ולב שלח
וכל טוב סלה

כי עיקר האהבה הוא לאהוב
מה שהאהוב אוהב

כשמרדכי היה בשושן הבירה ידעו מיד שהוא איש יהודי. עוד קודם שידעו ששמו מרדכי ואז כבר מרחוק שהולך כאן איש יהודי.

פעם איש ראה שטר של חמישים דולר ולידו היה כתוב אם: אתה רוצה עוד מתנות תחפור. חפר האיש וראה שטר של מאה דולר ולידו היה כתוב: אם אתה רוצה עוד מתנות תמשיך לחפור. חפר האיש וראה שטר של מאתיים דולר ולידו היה כתוב: עכשיו **נראה אותך יוצא מהבור הזה...**

לדני יש התקפי דיכאון כי הוא חושב שהוא קניבאל ובגלל זה המשפחה חשבה להציע לו ללכת לפסיכולוג... לאחר שדני חזר מהפסיכולוג, בני המשפחה שואלים אותו: "נו, איך היה, מה דעתך על הפסיכולוג? דני רגוע מאד ענה: **טעיסו**

למכון הפתולוגי בשוויץ הגיעו שלוש גופות של אנשים שנפטרו עם חיוך על הפנים. אחד העובדים שואל את הפתולוג, "למה הם מחייכים?" הוא עונה לו, "הראשון זכה בלוטו במיליון דולר ומת במקום. השני בישר לו ששונא שלו ניפטר והשלישי מת ממכת ברק." אמר לו, "שני הראשונים זה מובן שייחייכו אבל השלישי על מה יש לו לחייך?" עונה הפתולוג, **"הוא חשב שמצלמים אותו..."**

שאלה: "מה ההבדל בין שיפוצניק לרופא?"
תשובה: "שיפוצניק מכסה את הטעויות שלו בבטון, רופא **מכסה באדמה..."**

ברוך תליין האמת
אבד חמור מן הארץ
שור ושרץ בגבולים

שכורים ולצוצים, בסער רב וביגון גודר, אנו מודיעים על האתון אשר קרנו ברדת שחת של אותו רשע ומרושע, בן בליעל, אשר נחנק בחבל נחלתו, בבור שכרה לעצמו, שייף עייל שייף נחית, ספוג כוס תרעלה ודבוק במיים דלוחים ממרומי בית ביתו, נתלה באילן גדול והורחק חמישים אמה

מר המן המדתא האגגי זכרונו לשרחה זכותו יגון ואנחה

נו"נ לאבי אבות הטומאה, אשר קרן בדרך, הצורר אגג מלך עמלק ימ"ש ושם זכרו לעולם ועד

תהא לבלתו צחונה במי הסופגנה

זוג מגיע ל'מקובל', "מה הבעיה?" הוא שואל, "אין לנו ילדים למעלה מעשר שנים". "אין בעיה, אומר המקובל, 20,000 בן זכר שנה הבאה!" הבעל שואל, "למה יקר? תן הנחה", האישה אומרת, "שלם לו, כמה כספים כבר בזכות!" הם משלמים את הכסף בכמה צ'קים, ואחרי שנה נולדה להם בת. הם חוזרים למקובל וצועקים, "מה זה, הבטחת לנו בן!" אומר המקובל, "רגע, אתם משפחת כהן?" "מה זה משנה?" הם שואלים, עונה להם, **"כי צק אחד חור!"**

אחד מפרסם בעיתון על הרכב שלו למכירה ולא מצליח למכור אותו. פוגש אותו ידיד והוא מספר לו. "מה אתה מפרסם?" שואל אותו החבר, עונה לו, "אוטו ישן, שנת 1985, עבר תאונות, אין מושבים" "איך אתה רוצה שיקנו ממך? תכתוב אוטו כמעט חדש, מנוע מצוין צבע יפה, יחידי בשוק..." הוא מפרסם ואחרי חודש הם שוב נפגשים. "נו מכרת את האוטו?" "לא, **מה רכב כזה בשביל מה למכור?"**

אדם נכנס לקיוסק ומבקש קולה קרה. "10 ש" עונה המוכר. "למה כזה יקר?" "אל תכעס, 5 ש" עבור הקולה, 5 ש" עבור ה'שירות'- חשמל, מזגן... הרבה הוצאות. "נותן לו 10 ש" טוב תביא פחית קולה!" המוכר מחזיר לו 5 ש" - **"אין קולה"**

המורה שואל את שמעון: שמעון, אני רוצה שתסביר לי מדוע איחרת... והפעם את האמת... אל תשכח שסבתא שלך **נפטרה כבר פעמיים**

"איש יהודי" היה בשושן הבירה ושמו מרדכי". כשמרדכי היה בשושן הבירה ידעו מיד שאיש יהודי הוא.
עוד **נערם ידעו** ששמו מרדכי, כבר ראו מרחוק שהולך כאן איש יהודי.

"כי הגידו לו את עם מרדכי". אמרו להמן שהעם שסביבו הוא "עם מרדכי" - עם **שמתנהג בדרכו של מרדכי**, ש"לא יכרע ולא ישתחוה".

לפעמים החיים מגישים לך לימונים. זאת בחירה שלך אם לעשות פרצוף חמוץ או להכין לימונדה

ללכת עם אבר בחשיכה זה יותר טוב מאשר ללכת **ללא** באור

יהודי אחד רצה לרכוש מכונית, אבל אישתו התנגדה בנימוק שהדבר יעורר את קנאתם של הבריות והיא **חוששת מעין הרע**. כשלא הגיעו לעמק השווה החליטו שהבעל ילך לאדם גדול שיכריע בדבר. פנה האיש למרן **הגרא"ל שטיינמן** זצ"ל ושטח בפניו את צדדי הענין. הוא ציין את התועלת הרבה שתהיה לו מן הרכב, ומנגד האישה חוששת מקנאתם של הבריות. שאלו הרב: "אתה יודע את הש"ס בעל פה?" "השיב האיש: "לא". - "ומסכת אחת אתה יודע **בעל פה**?" - "לא". "ופרק אחד?" - "גם לא".

פנה אליו הרב ואמר לו: "אם כך, אתה יכול לקנות מכונית, ותאמר לאשתך שאיו לה מה לחשוש **לקנאתם של הבריות**. אם גם פרק אחד אינך יודע בעל פה. במה יקנאו בר..."

אסתר יכלה להרגיש בטוחה בעצמה ולהניח שרווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר. ובכלל- זאת העמידה אסתר את עצמה **בסכנת נפשות**. בזכות זה זכתה שהמגילה נקראת על שמה, 'מגילת אסתר'.

כול אחד מראה סימפטיה לסבא, אבל דרוש חבר אמיתי להראות סימפטיה להצלחה

יש להקשות, מדוע לא נכתב במגילה במפורש מיתת ושתי, כמו שנכתב הריגת המן. ותירץ רבי **שלמה הלוגר** זצ"ל עפי" שמצינו אצל לוט שאמר לו המלאך ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריו ואל תעמוד בכל הכיכר ההרה המלט פן תספה, וביארו חז"ל שהמלאך אמר ללוט שמאחר שאין אתה ניצל בזכות עצמך אלא רק **בזכות אברהם** אין אתה ראוי להביט עליהם. גם כאן בזמן הריגת ושתי עדיין לא היו ראויים ישראל לנס כי **לא עשו תשובה** ע"ז שנהנו מסעודתו של אותו רשע, ומה שנהרגה ושתי זה לא היה בזכותם, ולכן גם לא זכו לראות בהריגתה, ומשום כך לא נכתב במגילה במפורש הריגתה של ושתי. אולם בזמן **הריגת המן** כבר עשו ישראל תשובה כהוגן, ובזכותם נעשית להם הישועה, לכך זכו לראות במפלתו של המן.

בעל הולך לרב ואומר לו, "קשה לי, אני כל הזמן שוטף כלים במטבח..." "יש לי עצה", עונה הרב, "יש היום 'חד פעמי' למה אתה טורח". עובר שבוע והם נפגשים שוב. הרב שואל "מה המצב בבית?" "קשה מאוד!" עונה הבעל, "למה?" **"אתה יודע מה זה לשטוף חד פעמי?"**

שני שוטרים נוסעים במהירות רבה במכונית. בשלב מסוים עוקפים חור ונכנסים בעץ. הם מצליחים לצאת מהאוטו המעוות ואחד מהם אומר: אתה יודע, מגיע לנו בונוס! אני אף פעם לא הצלחתי כל כך מהר **להגיע למקום התאונה**.

דייג מסכן שלא היה לא ממש מזל ובקושי היה לו אפשרות להביא אוכל למשפחה טופס ביום אחד את דג הזהב. כמו בסיפור המוכר דג הזהב אומר לדייג שחזר אותו ותקבל מה שאתה רוצה. רק תגיד לי 3 דרישות. טוב, אומר הדייג תביא רכב מזדה. מיד הרכב מופיע על יד הדייג. מה הדרישה השנייה שואל הדג הזהב? תביא לי עוד רכב מזדה הדייג מקבל מיד אתה הרכב השני. הדרישה האחרונה שלך מה היא, שואל הדג? אני רוצה עוד רכב מזדה בבקשה אומר הדייג. הדג מתפלא אבל מגשים גם את הדרישה השלישית. הדג לא יכול להתאפק ושואל: תגיד לי בבקשה, מדוע ביקשת 3 רכבים כאלה? מה תעשה איתם? בלי להסס הדייג עונה: אני הולך **למכור אותם וקונה מרדס**.

האישה לבעל: כואב לי הראש היום ולא בא לי לעשות כלום.. הבעל: חבל, בדיוק רציתי להציע לך לצאת למסע שופינג בקניון... האשה: סתם צחקתי איתך! הבעל: **גם אני...**

ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים... ואת דתי המלך אינם עושים" **טענתו** של המקטרג למעלה, אל הקב"ה, הייתה שזה 'עם אחד', **שתפקידו לפעול את גילוי ה' אחד בעולם**, ובמקום זה הוא "מפוזר ומפורד בין העמים" – מתפעל מכל עם, וממילא 'את דתי המלך' – מלכו של עולם – 'אינם עושים'.

"על גבוי המלך ביהודים". מהפסוק הזה אנו למדים **שבכל יהודי טמון אוצר** שהקב"ה גזנו בפנימיותו של כל אדם מישראל.

נקודה פשוטה בן 80 הגיע לבדיקות אצל הרופא. הרופא נדהם מהכוסר והבריאות של הזקן ושאל אותו מה לדעתך עושה אותך כל כך בריא? **ענה הזקן**: אני צייד טוסי בר. כל בוקר אני קם לפני הנץ החמה, ורץ אחרי טווסים עד הערב. הרופא אמר: לא נראה לי שזאת הסיבה, בודאי יש כאן משהו עמוק יותר. תגיד באיזה גיל מת אביך? שאל הזקן: מי אמר שהוא מת? אתה רוצה לומר שאביך עדיין בחיים? בן כמה הוא? שאל הרופא הזקן אמר: **לאבי מלאו 99 שנה**, ולמעשה הוא היה איתי הבוקר בצייד. זה מה שמחזיק אותו בכוסר. הרופא אמר: מדהים, אבל עדיין לא נראה לי שזאת הסיבה. תגיד באיזה גיל מת סבך? שאל הזקן: מי אמר שהוא מת? אתה רוצה לומר שסבך בחיים? הוא צריך להיות בן 120 לערך. אמר הרופא הזקן השיב: לסבי מלאו **108 שנה**. הרופא המתוסכל אמר: אני מניח שגם הוא צד איתך הבוקר? לא, אמר הזקן, **סבא** לא יכל לבוא היום כי הוא מתחתן. מתחתן, נדהם הרופא, מדוע בן 118 ירצה להתחתן? מי אמר שהוא רוצה? שאל הזקן, ההורים לוחצים...

בחיים הכל יחסי. תלוי איך אתה מסתכל (העורך)

קצף בגתן ותרש שני סריסי המלך מדוע כתוב 'קצף' **בלשון יחיד** ולא 'קצפו' בגתן ותרש' בלשון רבים. ביאר רבי **מיכאל הלוי הורוויץ** זצ"ל משום ששניהם היו בעצה אחת ובלב אחד, לכן נכתב 'קצף' בלשון יחיד.

"ויספר המן" ולכל אהביו... ויאמרו לו חכמיו" כאשר בא המן לספר להם את צרותיו הם מכונים **'אוהביו'**, אולם לאחר שסיפר להם זאת הם מכונים **'חכמיו'**. זו הייתה אהבה התלויה בדבר, וכשהם הבינו שהמן **עומד ליפול** – בטלה אהבתם.

 צדיק לפניך! זכותו הקדימה תגן עלינו	 התקן עצמך בפרוודור	 חברא קדישא בדרך	 הגעת לישיבת "אור החיים"	 מסע אלונקת לפניך

"ויאמר המלך לאסתר במשחה היין מה שאלתך וינתן לך". **יש כאן רמז** שישראל נענים לא רק בשעת תפילתם אלא גם בשעה שהם מתכנסים **לסעודה-רעים של קדושה**, גם אז הקב"ה אומר **לכנסת ישראל**: מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך ותיעש.

איש אחד בא לחנות נעליים ואומר בשיא האיטיות: "אני צריך מיד ארבעים...". המוכר זוכר שהיה עוד זוג אחד של ארבעים ומחפש בכל החנות עד שאחרי עשרים דקות הוא מוצא ואומר: "הנה" אומר האיש: **"ו'שלוש"**

התורה לא רצתה להביא אותנו לעובדות מדעיות כי אם לערכים נוסריים הרוחניים, וככל זאת המדע מאמת את תורתנו הקדושה.

שתי חולדות נכנסות לקולנוע ומטפסות לתוך תא ההקרנה. החולדות הרעבות התחילו ללעוס את אחד הגילי הסרט. אחרי שהן סיימו, אחת החולדות, שואלת את השנייה: נו, את אוהבת את הסרט? החולדה השנייה עונה: לא, **אני אהבתי את הספר יותר**

חייל פגש פעם שד וזה החליט לתת לו במתנה שתי משאלות. "אני רוצה מחסנית שהכדורים לעולם לא יגמרו בה", אמר החייל, ומיד הופיעה בידו מחסנית כזו. הכניס החייל את המחסנית לנשק שלו והחל לירות, ובאמת, לא נגמרו הכדורים. "וואו", התפעל החייל, "משאלה שניה: **אני רוצה עוד מחסנית כזאת...**"

אחד עובר ליד בית משוגעים ושומע אותם צועקים "שבע, שבע, שבע..." הוא מחליט לגלות מה זה ומטפס על הגדר. באותו רגע שהראש שלו עובר את הגדר פוגעת לו אבן בראש. לוקחות לו כמה שניות להתאושש ואז פתאום הוא שומע **"שמונה, שמונה, שמונה"**

עמלק מייצג את הרע המוחלט שאין לו שום תקנה. וכי מה אפשר לדבר עמו ומה אפשר להסביר לו? הלווא הוא יודע הכול, וככל שהוא יודע יותר - כן הוא מתייצב בעוזת-מצה גדולה יותר כנגד האמת. הדרך היחידה להתמודד מול עמלק היא - **דחייה מוחלטת** - "מלחמה לה' בעמלק מדור-דור". החסידות מדברת על ה'עמלק' המסתתר בנפשו של כל אחד ואחד מאיתנו. התורה מתארת אותו במילים: "אשר קרך בדרך" - "קרך" מלשון קרירות.

זו הנטייה לקרר ולצנן כל דבר. יהודי שומע דבר-תורה או אמרה חסידית, מתחמם, מתלהב ורוצה לפעול בכיוון החיובי. בא 'עמלק' החבוי בנפשו ולוחש: "מה אתה מתלהב? הירגע. אל תעשה מזה עניין גדול מדי". זה 'עמלק' שיטת-פעולה נוספת שלו היא **ספקנות מתמדת**. על כל דבר - ויהיה ההגייוני ביותר - הוא מגיב: "אולי זה לא-נכון? אולי זו טעות?" (ואכן, 'עמלק' בגימטרייה 'ספק'). אין בזה, כמובן, שום תוכן ושום היגיון, אבל די בכך **לקרר את היהודי** ולמנוע ממנו לעבוד את ה' כראוי.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רובי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעמי בת עזריה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתניא **מן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

מחמדי התורה

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר

חמדת ההלכה

בן עיר ששלח לבן כרך משלוח מנות אם יצא יד"ח

בטוש"ע (או"ח סי' תרצ"ה סעיף ד') פסק המחבר חייב לשלוח לחבירו שתי מנות בשר או של מיני אכלים שנאמר ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מתנות לאיש אחד.

תושב ישראל ששלח לחו"ל

ובבאר היטב (שם סק"ז) עלה ונסתפק במי שיושב בארץ ישראל ושולח לרעהו שבמדינת הים שתי מנות קודם פורים, או ששלח כך המתנות לאביזנים והגיע לחבירו ביום הפורים שלו (של חבירו), האם נימא שיצא ידי חובתו וצדדי הספק הם, דיש לומר דכיון דבשעה ששלח לא היה חייב לא יצא ידי חובתו, או העיקר הוא כיון שהגיע לחבירו ביום הפורים יצא, ובסוף דבריו הביא דכן חקר ביד אהרן וכתב דדעתו נוטה לומר דיצא.

ראיה מדברי בעל המאור דהעיקר שיאכל בפורים

וחילה ממה שכתב **הבעל המאור** (ריש מגילה) דלכתחילה לא יתן המתנות לאביזנים קודם פורים שמא יאכל קודם הפורים, הרי מזה דאם ידעינן בודאי שיאכלו רק בפורים שמיר דמי דאי נימא דאף מצוות מתנות לאביזנים דווקא שיתן בפורים מאי אהני אם יאכלם בפורים אם לא, אלא ע"כ דהעיקר הוא שיאכלו זאת בפורים ולא שנא אימתי שלח, וה"ה נמי במשלוח מנות.

למדו מזה האחרונים דבן עיר ששלח לבן כפר יצא יד"ח

ועל פי דברי יד אהרן אלו כתבו האחרונים יעו' **בשו"ת אוהל יוסף** להגרי"י מלכו (או"ח סי' ט"ו), ו**בשו"ת מהרי"א** (או"ח סי' ר"ז) דכן הדין נמי בן עיר שחיובו שלו בי"ד ששלח לבן כפר שחיובו בט"ו ויודע שחבירו יאכלו רק בט"ו קיים בזה מצוות משלוח מנות, וכן כתבו **בשו"ת פני מבין** (או"ח סי' רל"ז), ו**בשו"ת לחם שערים** (סי' ל"ו אות א').

תמוה מ"ט יצא הא ביום ט"ו אינו בר חיובא

ורחוק מבינתי להבין דברי חכמים ושיחתם, דמה מהני זה שיאכלם ביום החיוב שלו הא ביום זה ליכא כבר חיובא למשלח, והיינו דאם בן עיר שחיובו הוא בי"ד וחיובו חכמים לשלוח לרעהו מתנות ומשלוח מנות, מאי אהני אם שלח לבן כפר ויאכלם למחר הא למחר תו לא רמיא עליה חיובא כלל.

אפשר דס"ל דכיון ששלח ביום החיוב מהני

ומקודם היה נראה, דאפשר דסבירא להו להנהו אחרונים, דכל מצוות משלוח מנות הוא עצם השילוח וכיון ששלח אימתי דרמיא עליה חיובא, קיים בזה המצוה ד"משלוח" מנות, אלא שאם לא יאכלם בן הכפר בט"ו הרי דלא הוי כלל משלוח מנות דהרי אכלה לא לשם משלוח מנות, ולכך בעינן שיאכלם דווקא בט"ו.

מדברי יד אהרן משמע דאפי' שלח שלא בזמן החיוב יצא

איברא דכיון דכל דינא הנ"ל, מקורם טהור מדברי יד אהרן הנ"ל, והתם הא איירי להדיא בתושב ארץ ישראל ששלח לחבירו שבחו"ל קודם הפורים, והגיע לחבירו שבחו"ל ביום הפורים, הרי להדיא דאף שבזמן השילוח לא היה כלל בר חיובא כיון דהגיע לחבירו ביום הפורים יצא בזה ידי חובתו, הרי דלא תליא בשילוח רק בזמן ההגעה לחבירו.

אפשר לחלק בין חקירת יד אהרן לדברי האחרונים

ואם כן הדרא למעיקרא קושיין, דיש לומר דדווקא בדינא דיד אהרן דשניהם הם בני אותו יום החיוב, דבחו"ל עושים ביום י"ד לכן לא שנא זמן השילוח אלא העיקר הוא זמן ההגעה וכיון שהגיעו בזמן החיוב הרי כמי ששלח זה עתה ויצא ידי חובתו, אולם בן עיר ששלח חיובו הוא רק ביום י"ד היאך יהני הא דשלח בי"ד למאי דחבירו יאכלם למחר והוא (השולח) כבר אינו חייב בהני מצוות.

והוכחה לדברינו, דיש לזקק מ"ט חקר היד אהרן בתושב א"י ששלח לחו"ל, ולא חקר ההיפך במי שיושב בחו"ל ושולח לחבירו בארץ ישראל, ולהנ"ל יובן דהלא אם היה כן היה נותן דבריו לשיעורין, דמי ששלח מחו"ל לבן עיר הרי ראי זה תושב חו"ל כראי זה בן עיר דהפורים שלו בי"ד, משא"כ אם שלח לבן כפר איה"נ דלא יצא יד"ח כיון דזמן חיוביה של השולח בי"ד היאך יצא ידי חובתו באם יגיע לרעהו שבארץ ישראל שהוא בן כפר ביום ט"ו.

ומיהו מהא ליכא למשמע, דהא גם לחקירת יד אהרן יש להבין בתושב ארץ ישראל ששלח

לרעהו שבחו"ל, אם התושב הוא בן כפר היאך יצא ידי חובתו הא בחו"ל יום הפורים בי"ד, והיאך מהני מה שחבירו שבחו"ל קבל ביום י"ד היכא שחיובו הוא ביום ט"ו.

לדברי התו"ט דהמצוה רק בשעת הסעודה יובן

יש לבאר בדרך רחוקה, והוא עפ"י דברי **התו"ט** (פ"א דמגלה מ"ג) **בשם הר"ן** דמשלוח מנות הוא דווקא בזמן הסעודה, ולזה יש לומר כיון דזמן הסעודה בחו"ל ביום י"ד הרי אז בארץ ישראל ט"ו באדר (למעט אלו שהשעות אינם מרוחקות כל כך) הרי אפי' בן כפר ששלח לחבירו שבמדינת הים הרי זמן י"ד של חבירו במדינת הים הוא זמן ט"ו בארץ ישראל ולכן יצא ידי חובתו.

והנה מצאתי **הלאור שמח** (מגילה ד:) שכתב, נראה לי שמשלוח מנות הוא דווקא למי שמחויב כמוהו בשמחת היום, בן י"ד ל"ד, ובן ט"ו ל"ט, והוסיף שוב מצאתי באשל אברהם שכתב להיפך ע"כ, ולא הכריע כמאן, וכן בס' דינים והנהגות הביא כן משמיה דהחזון איש.

סברת האחרונים דתליא בפלוגתא תרה"ד ומנות הלוי

וראיתי **בשו"ת תורה לשמה** (סי' קפ"ח) שכתב דתליא בפלוגתא הנודעה דהתרומת הדשן והמנות הלוי בטעם משלוח מנות, דלטעם תרומת הדשן דמצוות משלוח מנות בכדי שתהיה הרווחה לבעה"ב, הרי דעיקר מצוות משלוח מנות תלינן במקבל והרי הוא קבלה ביום פורים דיליה, ולטעמיה דמנות הלו להרבות אחוה וריעות הרי דתליא בשלח, ושלושולח הרי לית ליה חיובא של ריבוי ריעות רק ביום פורים דיליה ולא יצא יד"ח.

לע"נ זקני מורד
כ"ז מן
האדמו"ר מגרליץ
הגה"ק רבינו
יוחנן בן רבי משה
בעל האמרי סופר
עלה בסעודה השמימה
י"ג לחודש
אדר א' תשע"ו
זכותו יגן עלינו
ועל כל ישראל

מה בגליון?

חמדת ההלכה: בדין משלוח מנות ששלח בן ישראל לבן חו"ל אם יצא יד"ח, בין עיר ששלח לבן כפר, תליא בפלוגתת התרומת הדשן ומנות הלוי, חידוש הדברי יציב, דתליא בהתנתות של אדם, להלכה היאך קיי"ל.

לבסומי בפוריא: ביאור אמרת חו"ל "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", בהלכה ובאגדה וברמז.

רמיזא דאורייתא: פנינים יקרים בהלכה ובאגדה בש"ס ובפוסקים הנרמזים במגילת אסתר.

נחמד ונעים: ביאור נחב להא דאמרו חז"ל המן מה"ת מנין שנאמר המן העץ, ביאור הדבר כימה אופנים, דרך דרוש והלצה לכבוד יום הפורים.

חמדת המועד: ד' יישובים על קושיית המפורשים בהא שמרדכי שלח את אסתר לאחשורוש להציל את ישראל מהגזירה, ומאי טעם לא הלך הוא בעצמו, א- ב' תירוצי החיד"א, ג- תירוץ הבן יהוידע, ד- תירוץ מחמדי התורה.

לחידודא: חקירות הלכתיות בש"ס ובפוסקים ע"ד החידוד, ובעניני המגילה, ופתרון לחידודא על שאלות אלו.

חמודי שי: רעיונות על הפרשה מתובל בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים. **אבות ובנים:** למוד בפרשת השבוע בתורתו של המהרא"ל צינץ צצוק"ל.

משלוח מנות, דלטעם תרומת הדשן דמצוות משלוח מנות בכדי שתהיה הרווחה לבעה"ב, הרי דעיקר מצוות משלוח מנות תלינן במקבל והרי הוא קבלה ביום פורים דיליה, ולטעמיה דמנות הלו להרבות אחוה וריעות הרי דתליא בשלח, ושלושולח הרי לית ליה חיובא של ריבוי ריעות רק ביום פורים דיליה ולא יצא יד"ח.

ולא אבין מ"ט דלטעמיה דתרומת הדשן בכדי שתהיה הרווחה לבעה"ב יצא, הא נמי בכאן י"ל דאין לו חיוב שיהא הרווחה לבעה"ב אלא ביום י"ד ולא ביום ט"ו, כי היכי דאמרין לטעמיה דהמנות הלוי דאין לו חיוב ריבוי שלום וריעות רק ביום י"ד.

חידוש הדברי יציב דהיכי דהתנה מקודם לכו"ע יצא יד"ח

ובשו"ת דברי יציב (או"ח סי' רצ"ח) שאדם שנתן לחבירו קודם פורים הרי אם הוא מתנה עם חבירו שלא יוציא המעות רק לסעודת פורים אי אף אם שלח לו קודם יש לומר דלכו"ע יצא עיי"ש, **ודברים** אפשר ג"כ דרק גבי דין של שילוח קודם פורים וחבירו ישתמש בהם בפורים, אולם בן י"ד לבן ט"ו אולי נמי לא יצא יד"ח דהא לית ליה חיובא כלל בהאי יומא.

תבנא לדינא

בן ישראל ששלח לבן חו"ל- הבאר היטב נסתפק, והיד אהרן ס"ל דיצא, בן עיר ששלח לבן כפר- שו"ת אוהל יוסף, שו"ת מהרי"א, שו"ת פני מבין, שו"ת לחם שערים סבירא להו יצא יד"ח, **האור שמח והחזון** ס"ל דלא יצא, **שו"ת תורה לשמה** ס"ל דתליא בפלוגתא תרה"ד ומנות הלוי.

הודעה משמחת

בשורה טובה לאלפי קוראינו

אשר מידי שבוע יהיה ניתן להאזין לשיעור מיוחד על פרשת השבוע בהלכה ובאגדה בקול התורה שעי" מוסדות חסידי תולדות אהרן

02-3722700

בכניסה למערכת להקיש 9 ואח"כ 1

מערכת מחמדי התורה

במגילה (ז ע"ב)
אמר רבא "חייב
איניש לבסומי
בפוריא עד דלא ידע בין
ארור המן לברוך מרדכי"

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר

רמיזא דאורייתא
פנינים יקרים בהלכה ובאגדה
המרומזים בקראי דפרשתנו

"חייב" - אי הוי חיוב גמור

הרבינו נסים ובעל המאור (מגילה שם) הביאו בשם רבינו אפרים דמעובדא דקם רבה ושחטיה לר' זירא אידחא מימרא דרבא דמיחייב איניש לבסומי, ולית הלכותא כרבא ולא שפיר דמיחייב הכי, ובהגהות מימונית (פ"ב מהל' מגילה ט"ו) הביא בשם הראב"ה (ס"ט תקס"ד) דכל מאי דאמר רבא נמצאה היא ולא לעכב, וכ"ה בתשובות מהרי"ל (סי' נ"ז) ויעו' עוד מה שכתב השפת אמת דגדר חיוב לבסומי הוא כל זמן שעוסק במשתה היין עוד קודם שהשתכר.

"איניש" - אי נשים חייבות בחיובא דלבסומי

יש להסתפק אי נשים גם חייבות בזה דבשאר מצות היום נחלקו בזה הראשונים אי יש להם חיוב, וראיתי למרן הדברי יציב (או"ח סי' רצ"ב) שכתב דנשים אינם מחוייבות בהאי דלבסומי וחיליה מהא דאמרין (כתובות סה.) דנשים אינם מתבשמות ביין יעו"ש, א"כ כיון דהכי איתא חייב איניש "לבסומי" הרי דלא קאי אנשים שאינם מתבשמות ביין וכן כתב (ח"ד סי' קע"ג אות י' ואות ג'), ואפשר ע"ד צחות דמלישנא דחייב "איניש" משמע דגברי דייקא ולא נשי.

"לבסומי" - האם חייבין להשתכר דווקא ביין

רש"י כתב דקאי איין וכ"כ הרמב"ם (פ"ב דמגילה) דשותה יין ומשתכר, וכ"ה ברדב"ז (ח"א סי' תס"ב) דהמצוה דווקא ביין, וכ"כ הרוקח (סי' רל"ז) וז"ל פ"י ירבה במשתה היין, וצריך עיון דלישנא לא משמע יין אלא כל דבר המשכר, ויעו' להג"ד יוסף ענגיל בגליוני הש"ס שהאר"ך בהאי קושא והביא מהא דאמרין (בב"ב עג:) דדמו כמאן דמיבסמי וגנו אפרקיד, וברשב"ם ד"ה גנו וז"ל שהיו שוכבין בפנים צהובות כשותוי יין הרי דמיבסמי הוא דווקא ביין.

וראיתי במקראי קודש שכתב דמכיון דהנס היה במשתה היין של אחשוורוש לכן מסתברא דלזכר הנס ישתכר ביין דווקא, וכבר קדמו בזה האליה רבה (סי' תרצ"ה) והחיי אדם (כלל קנ"ה סי' ל) והוסיף במקראי קודש דמכל מקום לא הקפידו בזה העולם ומשתכרים בכל דבר.

"בפוריא" - פירוש מלת בפוריא

יש לציין בכאן דברי רש"י במסכת סנהדרין (סד:) בד"ה רבא אמר כמשוורתא דפוריא וז"ל כדרך שהתינוקות קופצין בימי הפורים שהיתה חפירה בארץ והאש בוער בו והוא קופץ משפה לשפה.

ובערוך (ערך שוור) הביא כדברי רש"י והוסיף מנהג בכל העולם כולו שבחורים עושין צורה כדמות המן ותולין אותה על גגותיהן ד' וה' ימים, וביום הפורים עושין מדורה ומשליכין אותה צורה לתוכה ועומדין סביבה ומזמרין, ויש להם טבעת תלויה בתוך האש שנתלין וקופצין מצד האש לצד השני של האש, ואותה טבעת נקראת משוורתא, הובא גם בדרכי משה (הל' מגילה סי' תרצ"ג).

ויש לציין בכאן דברים נפלאים שכתב המהרש"א (ב"מ כג:), בהא דאמרו התם עבידו רבנן דמשני בתלת מילי, במסכת אושפיזא, במסכת, ובפוריא, וביאר המהרש"א דפוריא הכוונה פורים ועבידי רבנן דמשני מטעם דחייב איניש לבסומי.

"עד דלא ידע" - גדר המצוה

בגדר המצוה הזאת רבו השיטות מאי כוונת אומרם עד דלא ידע ונצטט בכאן רק השיטות העיקריים, המחבר כתב (סי' תרצ"ה סעי' ב') כפשטות שישתה עד שישתכר כל כך ולא ידע בין ברוך וכו', והרמ"א כתב שישתה יותר מלימודו וישן וכו', אולם זה פשוט שכוונת הרמ"א שישן מתוך היין ששתה יותר מלימודו.

וכתב הפרמ"ג דנכון לעשות כדברי הרמ"א, וכן משמע מדברי המשנה ברורה (ס"ק ה'). ואפשר עפ"י מאי דאמרו (בב"מ כג:) עבידי רבנן דמשני בתלת מילי וחד מהם הוא בפוריא ופשטות הלשון הוא מטה וכדברי רש"י, אולם המהרש"א כתב דקאי על פורים והוא לשון פוריא, ולהנ"ל לדברי הרמ"א יחדיו יהיה תמים דברי המהרש"א ודברי רש"י דהיינו תלמידי חכמים משני בתלת מילי בפוריא היינו פורים, אולם כשיטת הרמ"א דמתוך שינה לא ידע ועי"ז משני הרי נמי כפירוש הפשוט פוריא מטה.

"בין ארור המן לברוך מרדכי" - פירושו

א- מדברי הקדמונים (ספר האשכול צו-כו, וכ"כ רד"א (דף נו) וכך כתב הדרכי משה (ריש סי' תרצ"ה), וכן הרש"ש מדיליה (מגילה ז), ומרנא החת"ס הביא כן משמיה דרביה הגאון ר' נתן אדלר) דפזמון היה להם שקטע אחד היה מסתיים בארור המן וקטע השני בברוך מרדכי ומתוך היין אפשר להתבלבל בין הקטעים.

ב- שלא ידע לחשב גימטריא שלהם ששניהם בגימטריא תק"ב (מג"א סי' תרצ"ה).

ג- שלא ידע מה תחלה אי ארור המן או ברוך מרדכי (חכמת מנוח - מגילה ז:).

ד- שלא ידע איזה נס גדול יותר אם מפלת המן העמלקי דגדולה נקמה שנתנה בין שני שמות (כברכות לג.) או הנס של הצלת מרדכי (הגר"א - וכע"ז כתב הע"ז).

ה- מהפסוק בימים ההם גדל המלך את המן עד ויתלו את המן יש ע' פסוקים והיין בגימטריא ע' וזהו נכנס יין יצא סוד ששניהם גימטריא ע', וזהו שאינו יודע על ידי יינו ששתה דמתחלת ארור המן היינו שגדלו המלך עד ויתלו את המן שמשם נהיה ברוך מרדכי יש ע' פסוקים (חתם סופר).

רמז בתפלה למצוות משלוח מנות

רמז למשלוח מנות - הנה אחת מצוות היום הוא "משלוח מנות", ובעל מנות הלוי הר"ש אלקבץ נתן טעם למצות משלוח מנות דכיון דהמן אמר "שנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך", על כן אנו עושים בהיפך ושלוחים מנות איש לרעהו ומראים שיש אהבה ואחוה ושלום בינינו. ולפי זה יתפרש: יזכרנו מצרינו בעת שפדה אותנו מהמן הרשע 'נותן לחם לכל בשר', ניתנה לנו מצות משלוח מנות לשלוח מנות לכל בשר (כ"ק הגה"ק בעל האמרי סופר מערלוי זיעוכ"א)

עיקר האיסור בסעודת אחשוורוש ההנאה שבאכילה

עשה משתה לכל שריו ועבדי - אמרו חז"ל (מגילה יב.), שאלו תלמידיו של רשב"י מפני מה נתחייבו וכו' אמרו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, יבואר עפ"י מה שכתב בבית שמואל אחרון (פר' תרומה), דמה שנקט שנהנו ולא נקט שאכלו, דהאכילה היו חייבין דלא ליהוי עוברים על ציוו המלך, אולם לא היה להם ליהנות, ובה יתורץ קושיית התוס' (ע"ז י. ד"ה צנון) שהקשו היאך אמרו (כתובות קב) דרבי אמר על עצמו שמעולם לא נהנה מעולם הזה, הא כאן אמרו שלא פסקו מעל שולחנם צנון וחזרת, ולהנ"ל יתיישב דאכלו אולם לא נהנו (גליוני הש"ס מגילה יב.).

המקור דשתיה מרובה מאכילה

השתיה כדת אין אונס - ואמרו חז"ל (מגילה יב.), כדת של תורה אכילה מרובה משתיה, הגר"א פירש על פי מאי דאמרו (אבות), פת בלחל תאכל ומים במשורה תשתה, הרי דבפת לא נתנה תורה שיעור, ומים כתיב ומים במשורה תשתה, הרי דאכילה מרובה משתיה (מהרי"ץ חיות)

חייב איניש לבסומי בפוריא - יש לומר דסתם בתורה אכילה מרובה משתיה משא"כ בפורים בעינין שיהיה שתייה מרובה מאכילה (דרשות חת"ס)

רמזה לו כי גם למלך אסור למכור את העם עפ"י דין

ואלו לעבדים ולשפחות נמכרוו החרשתי - דלעתיד לבוא יאמרו אומות העולם דזה שנשתעבדו בישראל כדכתיב בפרשת התוכחה והתמכרתם לעבדים ולשפחות, וע"ז ישיבם השי"ת הא כתיב ואין קונה, המוכר רשאי למכור ואין הקונה רשאי לקנות, הרי דרשאי לקנות לעבדים רק לעבדות ולא להשמיד ולהרוג וזה מאי דאמרה ליה ואלו לעבדים ולשפחות נמכרוו רשאי המלך למכור, אולם להשמיד וכו' נמכרוו וכוה מכירה אסור אף למלך. (אבני שוהם לאב"ד קראקא)

ירומז דברי חז"ל דשכמתבטל גזירה אחת מתבטל הכל

הנה בית המן נתתי לבית אסתר ואתו תלו על העץ ואתם כתבו על היהודים - יש לבאר עפ"י מאי דאיתא (תענית כט.) גמירי דכי גזרי מלכות גזירה ומית אחד מהם מבטלה לגזירה, וזה שאמר להם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם והיינו שנתבטל הגזירה, וההוכחה לכך ואתו תלו על העץ והרי כשמת אחד מהם נתבטל הגזירה. (דרכי דוד)

רמז בטעמי המקרא על מפלת המן

גדל המלך אחשוורוש את המן בן המדתא - האג"ג הנה טעמי המקרא המן בן המדתא, הוא דרגא תביר, ולרמז בא דאף על פי, שהעלון אחשוורוש ל"דרגא" רמה, אולם לבסוף "תביר", נשברה גדולתו, ככתוב

(משלי טז- יח), לפני שבר גאון, ועליו נאמר (עובדיה א-ד), אם תגביה כנשר ואם בין נוכבים שים קנך, משם אורידך נאם ה' (חזון עובדיה).

הטעם שאמרו שהנשים היו בספק להשמיד

טף ונשים ביום אחד - הנה במגילה (ד.) דנשים חייבות במקרא מגילה שהם היו באותו הנס, ובירושלמי (מגילה פ"ב ה"ב), שהיו "בספק" להשמיד ולהרוג, וביאור דברי הירושלמי נראה, על פי מה שכתב רבינו ניסים רוזיליו, דעשרת אלפי ככר סכף היה כנגד מחצית השקל של שש מאות אלף הגברים, והרי אם יבוא אחשוורוש לערער על המקח ויאמר להמן למה רמתני והלא בסכום הוא רק למנין הגברים, ולא על הנשים, ויש חשש שמא יאמר לו למחוק את הנשים, לכך מובן מה הטעם דסבירא ליה להירושלמי שהנשים היו רק בספק. (נאות יעקב - אלגאזי)

ירומז כי ימי הצום היה בפסח

וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו - ומורגש כפל הדברים דכיון שאמרה וצומו למאי אמרה ואת תאכלו ואת תשתו, והנראה לבאר למאי דאמרו (מגילה ט"ו), ויעבור מרדכי דימי פסח היה, וזהו שאמרה לו שיצומו משאר דברי מאכל, ואפילו מאכילת מצה ושתיית ד' כוסות שהוא מצוה נמי לא יאכלו וישתו, וזהו, וצומו עלי ממאכל שאינו של מצוה, ואל תאכלו ואל תשתו הכוונה לאכילת מצה ושתיית ד' כוסות. (טעמא דקרא - אסתר)

מכירה ע"ש הריגה אסור גם למלך

ואלו לעבדים ולשפחות נמכרוו החרשתי - דלעתיד לבוא יאמרו אומות העולם דזה שנשתעבדו בישראל כדכתיב בפרשת התוכחה והתמכרתם לעבדים ולשפחות, וע"ז ישיבם השי"ת הא כתיב ואין קונה, המוכר רשאי למכור ואין הקונה רשאי לקנות, הרי דרשאי לקנות לעבדים רק לעבדות ולא להשמיד ולהרוג וזה מאי דאמרה ליה ואלו לעבדים ולשפחות נמכרוו רשאי המלך למכור, אולם להשמיד וכו' נמכרוו וכוה מכירה אסור אף למלך. (אבני שוהם לאב"ד קראקא)

כיון דהוא בלשון עשה ר"ל שעשה כל אלו

מהר קח את הבלוש ואת הסוס וכו' ועשה כן למרדכי - הנה כתב הרישב"א משם הרא"ה דהא שנחלקו ר' יונתן ור' יאשיה אי וי"ו להוסיף או לחלק דווקא בלאוין, משא"כ בעשה ודאי דו"ו מוסיף, ועתה יחשוב המן שלא יצטרך לעשות הכל למרדכי דהו"ו מחלקת לכך אמר ליה "ועשה" כן למרדכי היהודי, ובעשה לכו"ע וי"ו מוסיף. (נחל אשכול - להחיד"א)

הטעם שמילת פורים לפעמים מלא ופעמים חסר

על כן קראו לימים האלה פורים - הנה במגילה כתיב ה' פעמים מלת פורים, וב' פעמים הראשונים כתיב פורים מלא עם וי"ו וג' האחרים כתיב פרים בלא וי"ו, ומקודם יבואר דה' פעמים פורים לרמז דיש ה' ימים שיכולים לעשות פורים, י"א, י"ב, י"ג, י"ד, ט"ו, ומה שהב' פעמים מלאים לומר ד"י"ד וט"ו שהם שני ימי הפורים הם מלאים בחיובם למגילה למשתה ולמשלוח מנות וכו', משא"כ שאר הימים אינם מלאים כיון דרק מצוות מגילה יש שם. (חשק שלמה מגילה ב.)

נחמד ונעים

ביאור דברי חז"ל המן מה"ת מניין

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר

של אדם, ממילא גם היא נכללת באיסור, וכדאיטא (סנהדרין פ:), דלמד"א עובר ירך אמו אם נגחה הבהמה גם וולדה אסורה ממילא, משא"כ הנחש רצה להכשילה מטעם דעובר לאו ירך אמו, ובזה רצה הנחש למצוא היתר שתוכל לאכול.

ובזה יובן הכל, דלכאורה צריך ביאור, מה טעם נענש אדם כשאכל מפרי עץ הדעת, הא הקב"ה קאסר עילויה אך ורק העץ, וכמאמ"כ **ומ"עץ" הדעת** לא תאכל, והוא פרי אכל ולא עץ, אלא על כרחך דכיון דהפרי יוצא מהעץ הרי הוא כהעץ, וכי היכי דעובר שאצל אמו אמרינן דעובר ירך אמו, ולהנ"ל דאי אמרינן עובר ירך אמו אי אפשר לצרף את יוכבד, ועל כרחך דהקב"ה מצטרף והכפיקי דר"א, והרי דאין ישראל נבטלים, דכלפי שמיא לא שייך ביטול, וכדברי הישמח משה כנ"ל.

הטעם דרק אחרי שראה שאין מרדכי כורע אמר ישנו עם אחד מפוזר ומפורד

ואחשבה לדעת, דבזה יומתק גם כן, הא דווקא אחרי שראה המן, דאין מרדכי כורע ומשתחוה לו, עלה בדעתו טענת "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", דהנה איתא **במרדש**, דכשראה המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו, אמר לו וכי טוב אתה מיעקב זקינין שהשתחוה עם בניו לעשיו זקני, אכן איתא **בוזה"ק** (פר' ויצא), ויהי כאשר ירדה רחל את יוסף וכו', לא תימא אמאי לא אויל מקודם לאורחא, אלא כל זימנא דרדה לא אתעברא מבנימין אתעכב תמן כיון דאתעברת מבנימין ערק (פי' דיעקב לא הלך מלבן אלא לאחר שרחל הייתה מעוברת כבר מבנימין).

טענתו דכיון דמבנימין הוא צריך להשתחוות לו דרחל כשהייתה מעוברת מבנימין השתחוה אליה

ויבאר, דזאת הייתה טענת המן למרדכי, דהא אמרו (מגילה י"ב): איש ימיני, דמבנימין קא אתי, ובזה יתבאר דברי המן למרדכי בהמרדש הנ"ל, דהכי קאמר המן למרדכי, הלא אמך רחל כשהייתה מעוברת עם בנימין שאתה מזרעו, כרעו לעשיו, ואתה אינך יכול לכרוע ולהשתחוות לי, אולם זה רק אי נימא דעובר ירך אמו, אזי אפשר לומר דכיון דרחל השתחוה לעשיו, הרי דגם בנימין שהיה בבטנה כמי שהשתחוה, משא"כ אי נימא דעובר לאו ירך אמו, אזי אף שרחל השתחוה לעשיו, מכל מקום בנימין כמי שלא השתחוה, וא"כ טענת המן אינה טענה.

ובראות המן כי אין מרדכי כורע, הבין מזה דס"ל דבנימין לא מיקרי שהשתחוה, דעובר לאו ירך אמו, א"כ יכולים למנות את יוכבד למס' שבעים וכנ"ל, ואין הקב"ה במספר השבעים א"כ ישנו עם אחד וכו' דעתה יש לו טענת רוב ודו"ק, **(כל זה דרך דרוש והלצה לכבוד יום הפורים)**.

אמרו חכמינו ז"ל חולין (קלט): המן מן התורה מניין, שנא' המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנה אכלת וצ"ב.

ביאור החיד"א דטענת המן היה דישאל מיעוט ובטלים לאומות העולם

הנראה לבאר דרך דרוש והלצה, בהקדם מה שכתב החיד"א בראש דוד (פר' במדבר), דטענת המן ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים, היה מטענת "רוב", דישאל מעטים הם נגד אומות העולם, וצריכים הם להיות בטלים ברובא, וזהו ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים.

ביאור הישמח משה דכיון שהשי"ת מצטרף עם ישראל אינם בטלים לעולם

וכתב הגה"ק הישמח משה (פר' שמות), דלאו טענה הוא, דאיתא בפרקי דר"א (פרק טז), כשבאו ישראל לגבול מצרים, היו שבעים חסר אחת, מה עשה הקב"ה נכנס עמה במנין ועלו למס' שבעים, וכשיצאו היו ס' ריבוא חסר אחת, וגם אז נכנס עמה הקב"ה ועלו למס' ס' ריבוא, לקיים מה שנא' אנכי ארד עמך מצרים, ואנכי אעלך גם עלה, ומשום כך דהקב"ה מצטרף, א"כ לא שייך ביטול לישראל דהא כלפי שמיא לא שייכא ביטול.

הא דמנין שבעים היה ע"י יוכבד או ע"י השי"ת תליא אי עובר ירך אמו

אמנם הגמ' בב"ב (ק"ג), על הפסוק כל הנפש לבית יעקב הבאה מצריימה שבעים, פריך בכללן אתה מוצא שבעים, ובפרטן אתה מוצא שבעים חסר אחת, ומשני יוכבד נולדה בין החומות והיא השלימה לשבעים. הרי דלא כהפריק דר"א דהקב"ה הצטרף, וחוזרת הטענה למקומה וליבטלו ברובא.

וכתב בס' **אבני שוהם** (פר' ויגש), דפלוגת הגמ' והפריק דר"א, אי עובר ירך אמו או לא, דלהגמ' ס"ל דעובר לאו ירך אמו, לכך היו יכולים למנות גם את יוכבד וגם את אמה ויחד שבעים הם, אולם סברת הפרקי דר"א, דעובר ירך אמו, ואי אפשר למנות אף את יוכבד כיון דעדיין עוברת הייתה, אלא על כרחך מנין שבעין היה על ידי שהקב"ה הצטרף ובזה סתלקה טענת המן וכנ"ל מהישמח משה.

זה היה גם החטא בעץ הדעת שאכל אדם הראשון

והנה, כתב בס' **זרע בייך** (פר' בראשית) לבאר דברי חז"ל והנחש באכילת עץ הדעת, דהנחש אמר לחוה כי אין עליה כלל ציווי שלא תאכל, דהא קרא ומעץ הדעת לא תאכל, הרי דכל האיסור דווקא אדם, אולם טענת חז"ל הייתה דמאחר שנברא מצלעותיו

הייתה ואמרה זאת למלך בשמו, ומכאן גם יובן מה שלמדו מכאן, גדולת האומר דבר בשם אומרו, דהא לא אמר לה לומר למלך בשמו, רק מתוך שהייתה חסדנית אמרה זאת, ומתוך זה בא הגאולה לישראל, הרי מכאן גודל הדבר של אומר דבר בשם אומרו.

ג

אם היה אומר בעצמו היה משלם לו שכר מיד ולא נכתב בספר שמשם נצח הגאולה

הבן יהוידע ביאר - דאילו היה מרדכי עצמו אומר היה ודאי המלך נותן לו שכרו כבר מעתה, ורק מחמת שאמרתו אסתר שהיא המלכה עתה, לא היה שייך שיתן לה שכר דאשתו היא ומצילתו, רק שהיא אמרה לו בשם מרדכי, ואחרי שמע זאת ממנה כתבה על ספר דעסוק עתה בהצלת עצמו שלא יהרגוהו, ועל ידי זה יצא שברבות הימים יזכר המלך במעשה הגילוי של מרדכי, וכל זה צפה מרדכי ברוח קדשו, לכך בקש לה שתאמר בשמה.

חשש שמא לא ימצא כדבריו לכך שלח את אסתר ולא הלך בעצמו

עוד אפשר לפרש - דחשש מרדכי שילך אחשוורוש ולא ימצא ראיות לדבריו, לכך שלח את אסתר שתאמר שהיא שמעה ממרדכי שהוא שמע מבגתן ותרש שהם רוצים להרגו, ואזי אם לא ימצא כדבריו, תוכל לומר למלך שלא ראה מרדכי בעיניו, דהלא ודאי אם היה רואה זה בעיניו, היה הוא עצמו בא לומר למלך, אלא מזה שהוא שלח אותה לומר, ולא בא הוא עצמו, הרי שלא הוא ראה בעצמו אלא שמע כן, **(מחמדי התורה)**.

שאלה שק"ד היכן מצינו באדם שעל ידי אמירה כל דהוא, יוכל בבוא העת שיבוא לו מזה הון רב עפ"י הלכה, וכן להיפך ע"י אמירה כל הוא יתחייב בבוא העת ממון רב?

שאלה שק"ה היכן מצינו באדם שעשה איסור כל שהוא, אולם כיון שבא לביתו ואומר לחבירו גוט י"ט נפטר מהאיסור שעשה?

לחידודא - חג הפורים

שאלה א' לגבי איזה הלכה שמחוייב האדם לעשות במצוות החיוב של חייב איניש לבסומי, מצינו דין שווה בין יין של פורים ליין של ליל הסדר בפסח?

שאלה ב' היכן מצינו באדם שחייב בקריאת המגילה באותו היום, ומצטרף למנין לקדיש וקדושה וכיוצא בזה, ואינו מצטרף למנין לקריאת המגילה?

שאלה ג' כשיש לפניו קריאת המגילה ומילה ואינו יכול לעשות שניהם מי נדחה מפני מי?

שאלה ד' באיזה אופנים מצאנו להפוסקים שסבירא להו דאפילו לדעת הבה"ג שאין נשים מוציאות את האנשים במקרא מגילה, פעמים שתוכל האשה להוציא את האיש בקריאת מגילה?

תשובה א' - כתב בספר יוסף לקח על מגילת אסתר שהיא אבד"ק קראקא אחרי הרמ"א בפיוט על פורים שכתב, וכל הקודם זכה וזריו נשכר, ואם אין לו ונמכר, הרי שמי שאין לו יין צריך למכור עצמו או בגדיו בכדי לשתות יין בפורים, והוא כדון יין של פסח שצריך למכור בגדיו בכדי שיהיו לו ד' כוסות.

תשובה ב' - כתב הפרי מגדים (או"ח סי' נ"ה ס"ז) בהא שכתב המחבר שישן מצטרף לעשרה, דהיינו דווקא לענין קדיש וקדושה, אולם במגילת אסתר ודאי דאין הישן מצטרף, דבעינן פרסומי ניסא ובישן ליכא פרסומי ניסא, הרי אדם שיצטרף לקדיש וקדושה ותפלה, ולקריאת המגילה לא יצטרף.

תשובה ג' - הנה כתב הרמ"א דאין שום מצוה דאורייתא נדחית מפני מקרא מגילה, והפ"ח כתב דגם מילה קודמת מטעם זה, אולם התרומת הדשן (סי' ר"ט), כתב דיקרא מגילה דמילה יכול לעשות בתשיעי, ובש"ת מנחת אלעזר (ת"ה סי' כ"ה), הוכיח מדברי התרומת הדשן בס"י רמ"ז דבכל מצוה ס,ל כן ולא דווקא במצוה מילה, אולם הלכתא דלא כותיה וכפי שכתב הפמ"ג באשל אברהם (סי' תרפ"ז).

תשובה ד' - חידשו האור שמח (הלכות מגילה כ"א ה"א), ובמרחשת (סי' כ"ב), דבקריאת המגילה של לילה יכולה האשה להוציא את האיש, וטעם הדבר להאור שמח, לפי דברי הטורי אבן (מגילה ד), והנודע ביהודא (או"ח קמא סי' י"א), דקריאת מגילה בלילה אינה מדבריהם, לכך קיל טפי, ולהמרחשת הטעם הוא, דהא מה שאין נשים מוציאות האנשים, דמגילה במקום הלל, ונשים פטורות מהלל, אולם זה דמגילה הוא הלל, היינו דווקא ביום ולא בלילה, לכך מוציאות בלילה, והטורי אבן (מגילה ה), חידש דבפורים שחל בשבת והקדימו את המגילה בעיש, יכולות הנשים להוציא האנשים.

חמודי שי

לעילוי נשמת אמור' עט"ר
רבי יהודא ארי' לייב בן הרב משה מרדכי ז"ל
פלוצק-פולין
דיין וחבר ועד הרבנים במרנקפורט ציילסהיים
אב"ד אופיבאך
נלב"ע ג' מר חשוון תשל"ד תנצב"ה

בעה"ת ב' פרשת צו- פורים תשע"ט לפ"ק
ותאמר למלך בשם מרדכי-אמרו
חכמינו ז"ל בפרקי אבות (פ"ו מ"ו)
והאומר דבר בשם אומרו וכו', הא
למדת כל האומר דבר בשם אומרו
מביא גאולה לעולם, שנאמר, ותאמר
אסתר למלך בשם מרדכי.

מעלת האומר דבר בשם אמרו

אסתר ספרה לאחשוורוש על רצון גתן ותרש ששמעה על כך מרדכי, ויכתב בספר הזכרונות, ולאחר שניהם הרבה נדדה שנת המלך, הכל היה נס נסתר, זה נראה טבעי, אולם הכל מתחבר לנס גדול אחד, והקב"ה מכוונם אחד לאחד.

ויקראו לפניו מספר הזכרונות, והמן בחצר ושאל לו, מה נעשה לאיש שהמלך חפץ ביקרו, המן חושב שמדובר עליו. הוא ממליץ שאותו איש ירכב על סוס המלך ואדם ילך לפניו ויכריז "ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו, ואז אומר אחשוורוש, עשה כן למרדכי, ונפהוך הוא. הפך גמור.

הורז לגאולה התחיל באותה נקודה, המן בא לומר לאחשוורוש שבנה עץ תלתות את מרדכי, וזה התהפך לחלוטין, זה תחילת הסוף עבור המן, והכל בגלל שאסתר סיפרה את ניסיון ההתנקשות במלך, ואמרה את זה בשם מרדכי.

ובמגלה (טו), "אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא" האומר דבר בשם אומרו, הרי שגם הוא למדנו על חשיבות אמירת דבר בשם אומרו, תוך כדי כך שהוא מביא דבר בשם אומרו, וכן הוא בכל התלמוד, מצינו לאין ערוך ושיעור מקומות, כמה טרחו להביא דבר בשם אומרו תנא או אמורא וכשהסתפקו מי אמר הביא יש שאמרו משמו, ויש שאמר בשם אחר. ונראה לי בדרך אפשר, דכמו שאמרו "האומר דבר בשם אומרו" לטוב, כך יש גם "בשם אומרו" לשלילה. דבר זה חוזר לתחילת הקיום האנושי, אדם הראשון אמר "האשה אשר נתת עמדי", תלה החטא בה, והיא תלתה החטא בנחש.

אסתר תקנה חטא אדם וחיה

ועל ידי אסתר המלכה, שאומרת למלך בשם מרדכי, וכידוע של פעם הוזכר מלך במגילה הוא על הקב"ה, אז כשהיא אומרת למלך אחשוורוש על המזימה נגדו זה מביא גאולה לעולם, לעניות דעתי, היא עושה תיקון לחטא הראשון שחטאו והאשימו אחרים. היא אומרת, כביכול, למלך אחשוורוש, אבל זה גם למלכו של עולם הקב"ה, היא מתקנת למלך. היא אומרת למלך כדי להחיש את הגאולה על ידי תיקון חטא אדם הראשון.

החטא המקורי הוא אחד שעלינו עדיין לתקן, אנחנו איבדנו את החיים, את העובדה שהיינו אומרים לחיות לנצח, אז אם זה תיקון, "האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, דבתחילת התורה, בפרשת בראשית, אדם הראשון אומר מה שהאשה עשתה, חווה מספרת מה שנחש עשה וזה גרם חורבן לעולם ע"י המיתה שנקנסה אז, ואסתר מביאה חיים וגאולה לעולם. היא מתקנת את חטא אדם הראשון וחווה.

הכוונה אף הם היו באותו הנס

אמרו חכמינו ז"ל (מגילה ד), נשים חייבות במגילה, והקשו דהא הוא מצווה שהזמן גרמא- (דעל אף דאין זה זמן גרמא ממש, דהא יכולים לקרוא י"א וכו', ומקדימין ליום הכניסה), ותיצרו אמר רב יהושע בן לוי אף הן היו באותו הנס, והתוס' (שם ד"ה שאף הן היו באותו הנס) ציין דברי הרשב"ם שביאר דעיקר הנס היה על ידי הנשים, בפורים עם אסתר כמו בחנוכה עם יהודית ובפסח עם הנשים הצדקניות, ולכן הן חייבות.

יש להרחיב בזה, דהמגילה נקראת מגילת אסתר, ויש גם את תענית אסתר, והיא זאת שאמרה, לך כנסו את כל היהודים, וקבעה תענית לג' ימים להתפלל על הצלת חייהם, והרי שהיא קבעה סדר הצום, כדרך מנהגי שמנהיג כל עניינים אלו.

וכמו כן בסוף המגילה כתיב, ותכתב אסתר המלכה בן אביחיל ומרדכי היהודי את כל תוקף לקיים את הפורים הגדול השנתי, קודם אסתר ואח"כ מרדכי, ושוב כתיב, "ומאמר אסתר קיים" וברש"י, שהתיעצה עם גדולי אותו דור שהם יקבעו את הלכות פורים.

ובהתוס' הנ"ל, הסתפקו (לפי חלק מהדעות) שנשים מוציאות אנשים חובת קריאת מגילה, (וזו אכן דעת הרמב"ם). וזו היא החג שמבליט ביותר תפקידם של נשים אלו.

הגזרה על כולם וחייב ההודאה על כולם

ועוד ביאר התוס' "שאף הן היו באותו הנס", היינו שגם הם היו כלולות בגזירה יש להם חייב במגלה, דהגזירה הייתה על כל ישראל, אנשים, נשים וטף, ולכך אפילו שזו מצוות עשה שהזמן גרמא, כאשר יש גזירה, רחמנא ליצולן, על כולם, ואנחנו ניצלים על ידי נס גלוי או נסתר, כמו בזמן פורים, אנחנו חוגגים יחד. אין יוצאים מן הכלל. יחד!

הטעם לקריאת י' בני אדם ע"י הקהל ובנשימה אחת

בקריאת י' בני המן יש להבין, מ"ט צריך כל אחד לומר ואין יוצאים ידי חובה בקריאת העל קורא, וקוראים בנשימה אחת שני עניינים שיש להתייחס אליהם בקשר לעשרת בני המן. הם נתלו ואנחנו קוראים את שמותיהם בנשימה אחת לפני הבעל קורא. למה אנחנו לא יוצאים ידי חובה בקריאה של הבעל קורא מדין שומע כעונה, ועוד כשנתבונן באותיות של שמות י' בני המן, נמצא דיש ג' אותיות קטנות בתוכם ת' ש' ז', מה רמז הוא.

ולקושי א', ראיתי בהר צבי להגאון הרב צבי פסח פנחס זצ"ל שביאר, דכלל של שומע כעונה, כשאדם מקשיב ומתכוון לצאת, הרי כאילו שאמר, אולם כיון שיש את הדין של נשימה אחת, דבר זה לא שייך לצאת ע"י האחר, ולכך חובה על כל אחד לומר בעצמו.

במגלה נרמז הנסים העתידיים

ולקושי א', מדוע אותיות

ת-ש-ז קטנות? ביאר הרב מיכאל

דוב ווייסמאנדל זצ"ל, (שברח כדי לנסות ולהציל את כלל ישראל.

קפץ מהרכבת בדרך לאשוויץ. הוא שלח הוכחות על הקומטריוס שנפלו על אוזניים ערלות ועיניים עיוורות), בקשרו נס המגילה למשפטי נירנברג המפורסמים, שהעמידו לדין את הגרועים שבפושעי המלחמה הנאציים, י"א גזרו עליהם הריגה בתליה בשנת תש"ז, וסמוך לראש השנה תש"ז אחד מהם הבריה גלולת ציאניד והתאבד, ונשארו עשרה.

יום הוצאתם להורג היה בהושענה רבה תש"ז, וכשהם נלקחים לתלייה, אחד מהם ששמו שטרטייכר יש"ו, צועק לפני כולם כאחוז דיבוק חג פורים 1946, וכל עתוני הומן, שראו אור בכל העולם, ציטטו דבריו, השנה העברית הייתה תש"ז, וביאר בזה דגור דינס אמורה הייתה להיות בשנת תש"ז, אבל ההוצאה להורג נדחתה להושענה רבה, שזה יום הדין תש"ז.

ובזה יובן גם הקשר לאמירת י' בני המן בנשימה אחת לשנת תש"ז, קריאת המגלה לאחד צום ותענית, ושמות י' בני המן זה לקראת סוף המגילה, וקשה עלינו הצום, וממילא גם הכוונה בקריאת שמותם, לכך באו חכמינו בתקנה שמחייבת אותנו לכוונה גדולה יותר והוא ע"י אמירת שמותיהם בנשימה אחת, ואז מתבוננים באותיות הקטנות תש"ז שכבר לפני אלפי שנה כבר היה רמז לנסים הנסתרים שיקרו לישראל לעולם.

זמן פורים תשובה כיום הכיפורים

השפת אמת הק' כתב, "שבפורים הוא עת תשובה כמו דאיתא שיום הכיפורים ופורים הוא ענין אחד." "כי הני כל הניסים שנעשו לבני ישראל היו בזכות מעשיהם הטובים שהם מוכנים לניסים. אבל בפורים היה באמת גזירה מן השמים ורק על ידי תשובה זכו לנס, בפורים רק בזכות התשובה זכינו לנס.

"לכן איתא שכל המועדות בטלים לעתיד לבוא, ופורים לא בטל, כענין ובמקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד. ועתה על ידי שמחה יוכלו לבוא לבחינת תשובה, מה שבאים ביום הכיפורים על ידי העניינים. דרך השמחה בפורים אנחנו מגיעים לאותה רמה של תשובה כמו דרך הצום ושאר העניינים שבינם כיפור. פורים זה זמן תשובה, אבל אנחנו מגיעים לרמת התשובה דרך שמחה.

דרך להתשובה בפורים ע"י הכרה בחסדי ה'

יש להוסיף, שהדרך להגביה דרגת התשובה בפורים היא ע"י הכרה בה' יתברך, ובכל יום בברכת "מודים" אנו אומרים, "מודים אנחנו לך על ניסך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצריים, הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך. כי מעולם קיוונו לך." כשנכוון בזה בכוונה שלמה, כמו אמירת "מודה אני לפניך מלך חי וקיים" כשאנחנו קמים, אנחנו מכירים בה' יתברך ומודים לו בתוך תפילת שמונה עשרה. זוהי תשובה

אנו מגיעים לדרגת שמחה, של הכרת טובה לה' על כל הניסים והנפלאות, הניסים החבויים שהוא עושה איתנו בכל יום, העובדה שאנחנו חיים, שכלל ישראל קיים, אם אנחנו אומרים את זה בכוונה שלמה, רמת התשובה כה גבוהה שהיא כמו השמחה שיש לו פורים. ולכן בפורים ברכת "על הניסים" היא חלק מברכת "מודים".

מגילה פותחת בו ומסתיימת בו

ויהי בימי אחשוורוש- מגילת אסתר פותחת באות ו ויהי, ומסיימת באות ו' דובר שלום לכל זרעו, וביאור הדבר שמעתי, דפעמיים ו', הוא י"ב, ומרדכי הוא משבט בנימין שהוא שבט י"ב.

יש להוסיף עוד, כפי שבארנו בפרשת שמות בו' של ואלה שמות, שהוא מוסיף על הראשונים, ולומר מה אברהם יצחק יעקב שבספר בראשית צדיקים היו כך גם שמות בני ישראל, וכן בפרשת משפטים ואלה המשפטים, דהו' הוא חיבור, ובהו' י"ל על דרך הדרש, דהו' שבתחילת המגילה והו' שבסופה, ללמדנו בא, דבדומה לכל מעשה המגילה, הינה נס נסתר ולא נס נגלה, שהקב"ה הצילנו מיד כל אלו שרצו להשמידנו, מצינו עדות לכך דאפילו שעד הרגע האחרון נראה כי הכל לרעה חלילה, מכל מקום בסוף אנחנו ניצלים.

זהו הסיפור של כלל ישראל בכל הדורות. אין אנו רואים רואים זה כל יום, אולם ודאי שהוא כך זה קורה כל זמן ועת. זה התפקיד של הו', לומר כי היום טוב של פורים, לא יסתיים לעולם, ולעד נחוג פורים.

וכפי שאמרנו ביוצר לפרשת זכור, ואם כל המועדים בטלים ימי הפורים לא נבטלים, עד קץ כל הדורות, תמיד עם ישראל נגאל דרך נס נסתר, על אף שלא בכל עת רואים את יד ה', והשכינה שתמיד נמצאים איתנו בגלות, כי זה לא גלוי לנו רק נסתר, אבל אנו ניצלים בכל יום ויום, "שבכל דור ודור עומדים עלינו לבלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם".

זאת ה-ו בתחילת וסוף המגילה, לומר דמגילת אסתר, הינו פרק אחד בסיפור המתמשך של ישראל, זו ה' החיבור בהתחלה ו' החיבור בסוף מאחר והיא מחוברת אלינו, היא חלק בלתי נפרד מסיפור שלנו, ואנחנו לא תמיד רואים את ה' הסיפור ואינו מתועד על קלף, עכ"ז מאמינים אנו דבכל עת הקדוש ברוך הוא מציל אותנו בכל יום יום.

"ולסיום נאמר", כי המנהג לומר "פורים תורה", ע"ד שאמרו חז"ל קיימו וקבלו, הדר קבלוהו בימי אחשוורוש, הרי דע"י הפורים זכו לתורה, ובפרט לדברי השפת אמת שמעלת הפורים הוא ע"י השמחה, ולכך יש כח גדול יותר לחדש התורה ע"י השמחה, וביותר י"ל דהכוונה עד דלא ידע, היינו שאם אינו יודע להבחין בין ארור המן לברוך מרדכי, תו אינו מקרי תורה דפורים, אבל קודם לכן יש שמחה גדול לחדש, אי פריילענען פורים.

מדור זה נערך ונכתב

ע"י ר' שלמה יוסף בן הרב יהודא ארי' לייב געליבטער שליט"א - לורענץ

{ אז נדברו }

פרשת צו תשע"ט | ערב פורים | גליון מקוצר | לסדר: "להודיע שכל קויד לא יבושו!!!"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"בדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

מאמר לנשים... אודות אסתר העכשוית השרויה בארמון אחשוורוש.

עקב לוח זמנים קצר בהוצאת הגליון... אני בוחר לשחזר (עם תוספת נופך על) מאמר נחוץ שנכתב לפני כמה שנים בענייני מגילת אסתר... זה מאמר מיוחד לנשים... זו ההזדמנות כשהגליון לא יוצא במתכונת ההפצה הרגילה שלו... ולצורך העניין אשאל כמה שאלות כדי לחדד את המסר.

לו הייתי אחשוורוש ו--אסתר לא היתה מגדת לי מולדתה ואת עמה?? אני הייתי צוחק... מה הבעיה...?? תוך כמה ימים הייתי "עולה" על זה... הייתי פשוט מברר מי היו החיילים שהסגירו אותה... הייתי מברר אצלם מאיזה בית בדיוק לקחתם אותה... ואז הייתי שולח את השב"כ... הם היו מתרים את הבית... חוקרים את בני הבית מי זאת אותה אסתר שהיתה כאן... מאיפה היא הגיעה ומה מולדתה ומה עמה... ותוך כמה ימים הייתי יודע את כל קורות החיים שלה... כולל תעודת זהות ותאריך לידה... **אז איך יכול להיות שאסתר הצליחה להסתיר את זהותה מאחשוורוש במשך חמש שנים תמימות?? מה... השב"כ שלו היה עד כדי כך כושל??**

אתה יודע מה... עזוב... למה צריך להגיע לשב"כ... אל תשכח שקוראים לי אחשוורוש... אני לא דמוקרטי כמו היום... אתם כבר מכירים אותי מספיק טוב משני הפרקים הראשונים של מגילת אסתר... ואתם כבר יודעים שברגע שאני מחליט רוצה משהו... אין לי שום מעצורים... אני מסוגל לשגע 127 מדינות ולעשות לכולם "אח בראש" בשביל להשיג את מבוקשי... אז כאן?? אסתר המלכה הזו?? הירקרוקת הזו?? היא לא מוכנה להגיד לאחשוורוש מה עמה ומה מולדתה? מה הבעיה...?

הוא היה מגיע בכח הזרוע ומכריח אותה בדרכים משלו להגיד לה **ברגע זה** מה מולדתך ומה עמך!!! הרי אם תסרבי... את כבר יודעת מה קרה למלכה האחרונה שהמירה את דברי...?? (ודרך אגב: אם ככה אחשוורוש היה עושה... מסתמא שאסתר הייתה כן מגלה לו... פשוט וברור שלא היה מוטל עליה למסור נפש עד כדי מוות רק בשביל לקיים את מאמר מרדכי שככה צווה עליה... זה הרי פשוט...)

עצומה!!! זו שאלה פשוטה שכל אחד מאיתנו אמור לשאול אותה... איך יכול להיות שאסתר הצליחה להסתיר מאחשוורוש את זהותה על אפו ועל חמתו!!! רק שתבין: ממשמעות הפסוקים משמע שמאוד מאוד הפריע לאחשוורוש שאסתר לא מגלה לו על עמה ועל מולדתה... זה אפילו עלה לו בחיים... עד כדי כך שכתוב: "ובהקבץ בתולדות שנית" דרשו חז"ל: שכל הסיבה שהוא עשה את זה... זה רק בשביל להפעיל על אסתר לחץ רגשי שתגלה לו את עמה ואת מולדתה... אז אם לאחשוורוש כל כך חשוב לדעת מה המולדת של אסתר... אז חסרים לו את הדרכים איך להוציא ממנה את המידע הזה?

יתירה מזה... הרי עם ישראל ידעו טוב מאוד שאסתר שייכת לעם היהודי (כך משמע לאורך כל הדרך... שהרי הם אמרו "אחות לנו בבית המלך"... וגם מרדכי היה מסתובב שם ולא היה כ"כ קשה לקלוט שיש קשר מסוים בין מרדכי היהודי לאסתר...) זאת אומרת: שהמולדת של אסתר זה לא היה עד כדי כך סוד כמוס... וחוף מזה יש גם כמה וכמה ראיות שאחשוורוש **בכבודו ובעצמו** ידע טוב מאוד לאיזה מולדת אסתר משתייכת... וההראיה: שהוא אמר לה עד חצי המלכות!! שזה בית המקדש! זאת אומרת: אחשוורוש הבין שיש איזשהו קשר בין אסתר לבין בית המקדש... אם ככה... אז הוא כן ידע את המולדת והיחוס של אסתר... **אז מה קורה פה? אחשוורוש ידע או לא ידע? היא הגידה לו או לא?**

הביאור בזה הוא כך:

כשכתוב שאסתר לא הגידה לאחשוורוש על עמה ומולדתה... אין הכוונה שהיא לא הסכימה להוציא לו את התעודת זהות בכניסה לארמון... זה לא שאחשוורוש לא ידע את הפרטים הטכניים הבסיסיים של הזהות שלה... **רק מה כן??** לא הגידה אסתר - אסתר אף פעם לא נפתחה לפניו **רגשית!!!** אסתר אף פעם לא הגידה לו את ליבה!! היא אף פעם לא שפכה לפניו את הלב... כל שאלה שאחשוורוש שאל את אסתר היא ענתה לו... אבל היא **לא נפתחה לפניו!!!** זה הכל!!! וזה באמת הההכל!! אחשוורוש בסה"כ רצה להרגיש שלא רק **הוא צריך** את אסתר אלא גם אסתר **צריכה אותו!** ואת זה אסתר **לא הסכימה לנדב לו!!! ובשום אופן לא!!!**

היא העבירה לו תשדורת תת הכרתית ברורה: אני אמנם פה כי **אתה צריך אותי!!!** אבל אני??? **אני לא צריכה אותך!!!** **ואני ממש ממש לא צריכה אותך!!!** אין לך מה להציע לי... אין לך מה להוסיף לי... אין משהו שיש לך ואין לי... **עכשיו: שלא תבין לא נכון...** התשדורת הזו לא נאמרה במילים **חס ושלוס!** אסתר היא לא ושתי... אסתר לא חוצפנית ועזת פנים... חלילה!! אדרבה ואדרבה: התשדורת הזו עברה בצורה הכי אצילית ואמיתית!! אסתר בעצם האישיות שלה הקרינה כזו גדלות... כזו רוממות... שכל החיצוניות והשטחיות והנוצץ והברק שאחשוורוש הציע בארמון שלו... זה לא דיבר עליה!!! היא בזה לזה!!! היא הסתכלה על זה בשוויות נפש!!! ו"לא ביקשה דבר..." אני מוותרת... לא צריכה כלום... אתה רוצה בכח?? תביא... בקיצור: **אני מסתדרת!!! אני אישיות גם בלעדיך!!!** האישיות שלי מסתדרת לבד גם **כשאתה לא תחדור אליה!!!** אני מיוזמתי לא רואה צורך לספר לך על מולדתי ועל עמי... אם אתה רוצה... תספר אתה את הסיפורים האישיים שלך... ילדים מספרים על עצמם שלך... תספר לי בגילוי לב את כל השיקולים הקטנוניים שלך ואת כל התסבוכות שלך... אני מוכנה להיות הפסיכולוגית שלך... **אבל שאתה תהיה הפסיכולוג שלי??** זה לא!! אתה צריך אותי!! אבל אני לא צריכה אותך!! היא שידרה לאחשוורוש כל הזמן: אתה פה המלך...?? אתה פה האלים והשולט והחזק ואני החלשה...?? לכן נאלצתי להתקפל ולהיסחב לכאן בניגוד לרצוני... אז בבקשה... קח... קח כבוד... קח השתחוואות...קח הכל... אני אתן לך את ההכל... חוץ מדבר אחד: **חוץ מאת עצמי!!! את האישיות שלי אתה לא תקבל לעולם!!!**

ההמשך בעמוד 3-4 בגליון זה...

הערה נקודתית... מסר ממש צדדי... לא קשור בכלל לפורים...

מדרכי פונה לאסתר בתקיפות ואומר לה דברים כדברונות: את חייבת ללכת לאחשוורוש בשביל להתחנן לפניו על כלל ישראל... אין לך רשות להתחמק מהשליחות שלך... את חייבת ללכת... מה אסתר עונה למדרכי?? אני מוכנה!!! אני אלך... אבל יש לי תנאי קודם למעשה!!! וצומו עלי!!! תגיד לעם ישראל שאם באמת אני צריכה למסור נפש בשבילם... אז שגם הם ימסרו נפש בשבילי... שגם הם ישארו איתי בעול... שגם הם יצומו עלי ולא יאכלו ולא ישתו בשבילי... לא יתכן שאני אלך לאבדון... והם ימשיכו את החיים הלאה... אם אני צריכה להיאבד בשבילם... אז שגם הם מצידם יהיו מוכנים להפסיד יום של אבידת נפש בשבילי...

כמובן שהמשפטים האלו קצת דמגוגיים... ברור שלא זה היה הנושא ולא זה היה השיח...

אבל עכ"פ על הדרך טמון כאן איזשהו מסר... מסר ממש צדדי ולא קשור בכלל לפורים...

הרבה פעמים יש לנו טענות ויש לנו דרישות מול אלו שיש להם השפעה בחלונות הגבוהים שיעשו ככה ויעשו ככה... ולמה הם לא עושים יותר... יש לנו טענות על אלו שנמצאים בממסד... למה הם לא לוקחים אחריות יותר גדולה עלינו... ולמה הם לא עושים... שיעשו... שיעשו...

ולפעמים הטענות האלו נכונות!!! אבל צריך לדעת שזה נכון רק לפעמים!!!!

כי אלו שתמיד תמיד יש להם את הטענות האלו... אותו אחד שתמיד מגיע למסקנה שיש כאלו שיכולים לעשות בשבילו ולא עושים מספיק... כאן זה כבר מחשדי... אם תמיד יש לך טענות... יתכן שהסיפור הוא ככה: אתה לא מוכן לעבוד קשה!! אתה אחד שלא אוהב להתאמץ... ואתה מעדיף שאחרים יעשו את העבודה במקומך... למה לא... לכן דבר ראשון אתה עסוק בלשכנע את עצמך שאתה לא יכול לפעול בעניין!! ואז מגיע השלב השני: שאתה מסמן לעצמך מי כן יכול לעשות את זה במקומך... ואז אתה מתחיל להפעיל אותו ולהריץ אותו... ולבקש ממנו לעשות מה שאתה היית צריך לעשות אם לא היית עצלן...

איפה פגשתי את זה?? היה פעם אחד כזה שכל הזמן היה עסוק בלהפעיל אותי... הוא הגיע מנקודת הנחה שאני יכול לעשות משהו שהוא לא יכול לעשות... הוא החליט שיש לי קשרים מיוחדים ואני יכול למצא לו עבודה ולעזור לו... ומאז הוא כל הזמן הפעיל אותי... והריץ אותי מפה לשם... תחפש לי... תברר לי... תדבר עם זה ותגיד לזה... וכל הזמן הוא היה כמובן מתקשר לשמוע אם כבר עשיתי את זה או לא... בקיצור: כל הזמן הוא דאג שלא יהיה לי ח"ו משעמם... עד שיום אחד תפסתי את הנקודה!!! ובפעם הבאה שהוא התקשר אלי להפעיל אותי שאני אלך ואני אעשה... אמרתי לו: אני הולך... אבל רק איתך!! אני מחכה לך שתבא איתי ואז אנחנו נלך יחד... העברתי לו את הכדור... ומאז שקט תעשייתי... אני עד היום מחכה לו שהוא יבא והוא עדיין לא הגיע... מידי פעם הוא פוגש אותי ומתנצל שהוא עדיין לא מצא זמן להגיע איתי... וגם לא כ"כ נעים לו לבא איתי...

ואני צוחק לעצמי: בוקר טוב אליהו... זה בדיוק מה שרציתי שתבין!!!

כשאתה מתקשר אלי ורוצה שאני אלך... אתה שוכח שגם אני בן אדם וגם אני צריך למצא זמן... וגם לי יש רגשות וגם לי לא נעים לפנות ולבקש טובות מאנשים... רק מה?? אתה יושב על הקתדרה ויורה משם טלפונים ומטרטר אותי... אז זהו שלא!!! למדתי מאסתר המלכה:

אם כלל ישראל חושבים שאחות לנו בבית המלך... וממילא שאני אלך ואני אעשה ואני אבדתי אבדתי... והם ישבו להם ויחכו לי...?? לא!! וצומו עלי!!! תבואו איתי... תתאמצו איתי

פעם... כשהייתי בחור לא הבנתי למה הרבה מאוד מהרבינים שקוראים להם לבא לדבר... הם לוקחים כסף על הדרשה או ההוצאה... מה...? מה יש?? זה הרי תורה... וצריך ללמד תורה... עד שזה הגיע אלי!!! והתחילו להתקשר אלי... הההללו... אנחנו רוצים שתבא לדבר אצלנו... ומדובר בנסיעה של מאתיים קילומטר מהבית שלי... וצריך להיטלטל בדרכים... ולשרוף ערב שלם... אבל הוא מסביר לי בטלפון שזה נורא חשוב... ואני מנסה להתפטר והוא לא נותן לי... תבין... זה חשוב... זה איגוד בני הישיבות... והם חייבים משהו מעניין... וצריכים לתפוס אותם... טוב... השתכנעתי... אם זה כ"כ חשוב אז אני אחשוב על זה... ואז פתאום חשבתי לעצמי: רגע רגע... אני בן אדם!!! יש לי את הסדר יום שלי... קח בחשבון שאני גם אדם עסוק... (יותר מדויק אני בן אדם שמצליח להעסיק את עצמי...) בקיצור: כשאתה רוצה לשרוף לי ערב... אתה נכנס לי לתוך הסדר יום ועושה שם חור... אתה לוקח אותי מחיק המשפחה לערב שלם... ומטלטל אותי בדרכים... וכל זה למה? בשביל לבדר ולהצחיק כמה עשרות בחורים.

לא... אבל הם טוענים שזה נורא נורא חשוב!!! כן... אני מסכים שזה חשוב!!! בטח... למה לא... יש הרבה דברים חשובים... השאלה היא כמה!!! כמה זה חשוב?? האם זה חשוב עד כדי כך שזה מצדיק לשרוף ערב בשביל זה?? נו... מה עשיתי?? חזרתי אליו ואמרתי לו: שאני מוכן להגיע תמורת 600 שקל... הופה!!! הוא פתאום נסוג לאחור!!! הוא כבר לא חוזר אלי... הבנת מה קרה פה?? כל זמן שהוא ישב רגל על רגל בסלון ביתו ואני הוא זה שצריך להתרוצץ ערב שלם בדרכים ואני צריך לשרוף ערב שלם מהחיים שלי... כל זמן שזה הקרבה שלי... זה בהחלט חשוב מאוד!!! אבל ברגע שהעברתי לו את הכדור... ואמרתי לו: שאני רוצה שגם הוא יקריב 600 שקל... הופה!!! זה לא עד כדי כך חשוב!!! בשביל להפעיל אותי ולטרטר אותי זה מספיק חשוב!!! אבל בשביל להפעיל אותי לטרטר אותי זה לא מספיק חשוב!!! ואז פתאום קלטתי שתשלום על מאמץ ועל הקרבה הוא לא רק שיקול של הכנסה כספית... הרבה פעמים הם גם ביור מינימלי של עזוב תעזוב עמו... אתה רוצה להפעיל אותי... אתה רוצה להריץ אותי ולטרטר אותי ממקום למקום... אין בעיה!!! תסביר לי!! תסביר לי כמה זה חשוב!!! ואיך?? איך תסביר לי עד כמה זה חשוב?? בא נראה כמה אתה מוכן להיות מטורטר כמוני... אם אתה יושב לך רגל על רגל ורק עסוק בלשנע אותי ולהפעיל אותי... אז על זה גופא נאמר: עזוב תעזוב עמו!! רק עמו!!! אם הוא הולך לצד לעשן סיגריה ואומר לך... כן... היות ויש מצות עזוב תעזוב... אז עבודה נעימה... תעבוד לבד... דורשים זה"ל שאתה פטור למה?? כי רק "עמו" חייבים בעזבו תעזוב... ובינינו... המסר העיקרי פה הוא לא למטרטר... אלא למטרטר... אתה רוצה לטרטר משהו... אתה רוצה להתקשר למישהו ולהתחיל להריץ אותו ושתקשר לזה ויעשה את זה... תחשוב עלי!! נכון שהוא רב... נכון שהוא איש חשוב... אבל הוא גם בן אדם!!! וגם לו יש זמן!! ואתה כעת מוציא אותו מהסדר יום שלי!! וגם לו יש חוסר נעימות וקשה לו בדיוק כמוך להרים את הטלפון הזה (בדרך כלל קשה לו יותר ממך...) וממילא לפני שהידי שלך קלה על ההידק להתקשר אליו בספונטניות ולבקש ממנו שיפעל (ולהתעצבן עליו אם הוא לא עשה את זה) לפני כן תחשוב עליו... תבין שאתה מטריר פה מישהו שהוא לא משועמם... לפחות שתדע את זה!!! כדי שלא תהיה עסוק רק בלהתעצבן עליו... בינינו... פעם היה מקובל לתת כסף לרב במכירת חמץ... כי כולם הבינו שבמשך השנה הם מטרטרים את הרב... אז יש פה הזדמנות לתגמל אותו קצת... היום מישהו רואה צורך לתגמל את הרב?? תחשוב על זה...

ניתן לקנות את החוברת

"בשובי לירושלים" חלק א'

במהדורה חדשה ומורחבת,

חוברת זו עוסקת בענייני קרבן הפסח

והיא מחולקת לשני חלקים:

חלק א' "בצאתי ממצרים"

חלק ב' "בשובי לירושלים"

בפלא': 054-8446691

אזור הצפון: 052-7683095

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל

הנציגים הממונים שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב - 0527171721

רמות - רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזו"א 34 (פינת דסלר מ' דריימוס) - 0527117271 (ניתן לקבל

גלויות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מ' צוויבל.

אשדוד - 0504120311

אלעד - 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד - 0533109169 (כולל טערת שלמה)

גריין פארק - 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות - 0548473542

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניניה 81 מש' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' מש' קרעלר לתאם 0548415410

כרמיאל - 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת - 046970339

חדרה: מש' קדושי 058-3265912

נצרת עילית הר יונה - ויזר 054-8431731

כדי לא להשאיר הגיליון ריק... כתוב במגילה: "ואני לא נקראתי לבא אל המלך זה שלושים יום", סבואר בתרגום שני: שזה לא סתם שאסתר לא נקראה... היא התפללה על זה!!! היא התפללה לקב"ה להתפטר מאותו ערל ושיפסיק לקרא לה, ואם נחשב, הרי הדו שיח הזה עם מדרכי היה ב"ג בניסן, ואם שלושים יום היא לא נקראה למלך, נמצא שהתפללה היא התפללה על זה ב"ג באדר... ושנה לאח"כ ב"ג באדר זה היום הגדול ביותר!!! יום הקהילה!!! היום שבו נעשתה הישועה הגדולה לישראל!!!

מי יודע... אם כל הישועה הגדולה שנעשתה לישראל ב"ג באדר... זה לא דווקא מדברי הצומות וזעקתם שהם צעקו לה' בפסח... אלא מצעקה אחת שבקעה מליבה של יהודיה שהתחננה מעומק לב לקב"ה שיציל אותה מלהיטמא לגוי... מי יודע אם לא זו הסיבה שאנחנו אומרים למנצח על איילת השחר דווקא ב"ג בניסן... הזעקה קלי קלי למה עזבתני נאמרה לא רק באותו יום נקודתי שאסתר באה אצל המלך אשר לא כדת... הזעקה הזו נאמרה בוקר צהרים וערב במשך חמש שנים שאסתר נמצאת בארמון אחשוורוש ולא מבינה מה היא עושה שם... ואילו אנחנו אומרים את הפרק תהילים הזה ב"ג באדר שאז התקבלה תפילתה והוא עזב אותה לנפשה ל' יום שאז שהתגלה למפרע שלעת כזאת הגעת למלכות... ודו"ק.

מהם... בא ניקח דוגמא מעשית מתוך ארמונו של אחשוורוש... אחשוורוש פותח לפני אסתר את כל אוצרות המלכות... הוא מראה לה את החור כרפס ותכלת אחוז... אוה... איזה יופי... איזה מדהים... עכשיו!! בראש שלנו... אם אסתר לא רוצה להתלהב ולהתבלבל מכל הנוצץ והמרהיב הזה?? מה היא צריכה בשביל זה? היא צריכה להיות נורא צדיקה ופאנאטית כזו... שהיא עושה פרצוף לא מבין ואומרת לאחשוורוש: לא... הרבנים שלנו לא מרשים... אני אשת אברך... אצלנו הכל פשטי... אסור לנו עוילים הזה... **אבל לא!!! ממש לא!!!** אצל אסתר זה לא הגיע מהמקום הזה בכלל!!! (כי אם זה היה צריך להגיע מהמקום הזה... זה לא היה מגיע אף פעם...) בדיוק כמו שאצלי... זה שאני היום לא אוכל סוכריות ג'לי... זה לא מגיע אצלי ממקום של פאנאטיות... שלאברך בן תיירה אסור לאכול סוכריות ג'לי... אלא מאיפה זה מגיע לי? **מקום של זזזזבל!!!** אותו דבר אסתר המלכה... אסתר חונכה להיות עמוקה!!! להסתכל על כל דבר ברובד ביותר פנימי ומשמעותי שלו... וכשהיא ראתה את אחשוורוש איזה קטנוני שהוא... איך שיש לו הכל ואין לו כלום... איך שהכל כ"כ ססגוני והכל כ"כ נוצץ אבל מבפנים אין לו כלום... אין לו מה למכור... יש לו רק שיקולים קטנוניים של כבוד ושררה... זה פשוט הוציא לה את כל הטעם מכל היפה והזהר הזה!!! היא ידעה שכל הנוצץ הזה הוא בסה"כ סוכריות קטנות פושטיות של עוגה שקונים אותם במחלקת תבלינים מחנות של חד פעמי... **אם אסתר לא הייתה כזאת!!!** אם זה לא היה מגיע אצלה מהמקום העמוק והמבין הזה... אם היא הייתה צריכה להתגבר כל הזמן רק מהמקום של מלחמת היצר מי יודע אם היא הייתה מחזיקה מעמד... **אבל היא הייתה מחזיקה מעמד!!!** כי גם היום יש בינינו בנות ישראל שמחזיקות מעמד למרות שאין להם את העומק הזה!!! והקב"ה מכריז עליהם בכל יום וכלל ישראל עומד על הגבורת נפש שלהם... אבל אסור לנו לסמוך על זה... חובתנו ללמוד מהאומן והפדגוג הגדול- מרדכי היהודי... שאמנם יודע להציב גבולות ועד כמה שהוא יכל הוא שמר על אסתר בתוך החממה השמורה שלו... אבל במקביל הוא לא היקל ראש ביציקת תוכן פנימי ולא רק מקיף...

מגילת אסתר היא שיא העדכנית והעכשווית לדורנו!!!

כל בת ישראל היום נמצאת בסיטואציה דומה לאסתר המלכה!!!

וימי הפורים הם הזדמנות לעשות שוב ושוב חשבון הנפש פנימי האם אני מוכנה לזה... האם אני ערוכה מספיק לניסיונות של דורנו... למנצח על איילת השחר... אסתר היא סוף כל הניסים... העמידה בניסיונות מהסוג של אסתר הם אלו שיתנו את החותם לסוף הגלות... ואז תזרח השמש...

בסה"כ סמרטוט... אז ביום יום אנחנו לא מוכנים ללבוש סמרטוטים...

עכשיו שים לב: על מי אני מדבר פה?? אני מדבר גם על האנשים הכי רדודים ושטחיים וחיצוניים... **גם הם!!!** גם הם מבינים שלא הכל מתחיל ונגמר בחזות החיצונית לגמרי... כי ברגע שהמרכיב הפנימי והחומר גלם של הבגד הוא סמרטוט אז גם להם מוציא להם את כל המיץ...

הנה לך דוגמא מהחיי יום יום... שההכרה ברובד הפנימי מרוקנת לנו את כל הרגש וההתלהבות מהחזות החיצונית הססגונית...

ויש לי עוד המון המון דוגמאות בנושא הזה... עוד דוגמא אחת קטנה... אם תשים לב: ילד קטן אוהב סוכריות... חמצוצים... אפרופו... דוריתוס... וכל הדברים ה"טעימים" האלו... ופתאום!!!! בשלב מסוים בחיים משהו קורה לנו ואנחנו פתאום משנים טעם!!!! היום אין לי ששששום יצר הרע לאכול סוכריה וגם לא דוריתוס... **מה קרה לי???** **נהייתי סגפן???** נעלם לי הטעם באוכל?? אולי הממתקים כבר פחות מתוקים מפעם???

מה התשובה?? לא!!! לא נעלם לי הטעם... והממתקים נשאר מתוקים... **רק מה???** נהייתי מבוגר והתחלתי להבין עניין... והיום אני יודע שכל הממתקים האלו הם זזזזבל... חתיכת סוכר עם צבעי מאכל זולים... וכל מיני חומרים סינטטיים שמגיעים מטמבור... ולכן אני מואס בזה **מהמקום המבין שבזה!!!** ושוב: זה לא שזה נהיה פחות מתוק לחיך או פחות מושך בעין... אלא השכלתי להבין את המרכיב הפנימי של המאכל!!! ואם קלטתי שהמרכיב הפנימי של המאכל הזה הוא זבל... אז ההכרה הפנימית שבזה מוציאה לי את כל הטעים והנוצץ החיצוני שבזה... אתה מבין מה אמרתי פה או לא מבין?? אני צודק או לא צודק?? משהו יכול להתווכח איתי על הניתוח הפסיכולוגי הכ"כ פשוט ומוכח הזה?? עכשיו: שים לב: על מי אני מדבר פה?? אני לא מדבר פה על בעלי השגה עמוקים... **לא!!!** אני מדבר כאן על האנשים הכי עממיים ושטחיים... על אותם אלו שיוצאים כל היום לבלות ושורצים במסעדות... נו... תנסה להגיש להם צלחת דוריתוס מעורב עם אפרופו עם נגיעות חמצוצים בתוספת שוקולד לאפיה לקישוט... תנסה להביא להם כזה דבר... הם יהפכו לך את הצלחת על המקום... **מה יש???**

כן... גם האדם השטחי ביותר!!! כשקורה והוא בטעות מבין וחודר לרובד הפנימי של המאכל... הוא מואס בכל הנתונים החיצוניים שלו... הוא רוצה דג סלומון כי זה משובח באמת גם אם זה פחות מתובל מתפוצ'פס! תסכים איתי... הנה לך דוגמא מהרובד הכי הכי מגושם בעולם... מאוכל... מביגוד... בכוונה נצמדתי דווקא לרובד הכי נמוך הזה כדי להוכיח לך שאין אחד מאיתנו שלא שייך בזה!!! ויש עוד הרבה הרבה דוגמאות כאלו בעולם ואין כאן המקום להאריך...

מה רואים מכל זה?? שכמה שהחומריות של העולם... כמה שהיא תהיה נוצצת ומושכת וססגונית... עם טיפ טיפה עומק!!! עם קצת רובד יותר פנימי אל תוכיות ומשמעות החיים... אתה יכול פתאום לראות איך יוצא לך כל המיץ ממושגים שפעם היית נדלק

המלך... אבל מי יודע מה ילד יום... יש גבול כמה אפשר להסתתר בבונקר בתוך שושן הבירה... סו"ס בדורנו המציאות היא שכל בת ישראל יום אחד נאלצת לצאת לעבוד... ואז בעל כרחה היא פתאום מתחילה להכיר את העולם הגדול... ופתאום מתחככת עם כל מיני מושגים חדשים שהיא לא הכירה אותם מאותם ימים-"אשר הייתה באמנה איתנו..." היום כל בת סמינו הכי שמורה היא בחזקת כזו שאמורה יום אחד למצא את עצמה בארמון אחשוורוש! **ושם זה ממש לא פשוט להישאר אסתר המלכה!!!**

פתאום יש בוס שממנו היא מקבלת את המשכורת הכ"כ קריטית... ואז מתעוררות כל מיני התמודדויות לא פשוטות בעבודה... וכאן צריך ליצור חומה פנימית עמוקה של "לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה..." והחומה הזו לא יכולה להיות תעשייתית!!! החומה הזו לא יכולה להיבנות ממנוף ששופך מלט... זה חייב להגיע עמוק עמוק מבפנים!!! מהמקום הכי חזק ופנימי בנפש שלנו!!! וצריך להתכונן לזה!!!

עד כאן השתמשתי הרבה עם המילים המפוצצות... תוכן פנימי יהודי עמוק... עושר פנימי... מה זה המילים האלו?? מה התרגום שלהם??

אז הנה לך: אחשוורוש פונה לאסתר ומנסה לסנוור אותה!!!

הוא מגיש לפניך את כל מנעמי עולם... את כל הדברים הכי משובחים בעולם... ו... והיא לא מתרגשת!!! איך?? איך היא עושה את זה?? אז הנה... **אני אתן כעת שתי דוגמאות מאוד מוכרות מהחיים...**

צא לרחוב בימים אלו ותראה את התחפושות של פורים... איזה ססגוני... ילדים הולכים עם חלוקי תכלת יפהיים... גלימות כאלו משובחות... אתה רואה חסידים מהלכים עם בגדי קוזקים כאלו אדומים ויוקרתיים עם מדליות כאלו משובחות... הכל צבעים חדים וזהורים... אז למה להשאיר את זה רק לפורים?? לא חבל?? למה שלא נקח את זה לכל השנה???

נו... תגיד אתה?? מי שקצת מבין עניין יודע שכל התחפושות של פורים... זה בסה"כ סמרטוטים... הילד הזה שהולך פה עם גלימה כזו יפה... זה בסה"כ ניילון סמרטוטי צבוע בכחול... והילד שהולך עם גלימה ומצנפת של מרן הרב עובדיה זה לא גלימה... זה בסה"כ איזה בד סינטטי שהוא בקושי מסוגל להחזיק מעמד עד סוף פורים... והכובע הזה שיש לו על הראש זה קרטון שהוא טוב בשביל פורים בלבד...

זאת אומרת: אחרי כל הססגונית והבגדים הכ"כ יפים וזהורים של פורים... כולם מבינים שזה ביגוד זבל... זה לא שווה יותר מכמה עשרות שקלים... וגם זה בקושי... ושוב: זה לא סתירה שחיצונית זה באמת נראה מאוד יפה!!! אבל סוף סוף **לא רק** החזות החיצונית תופסת אותנו... אלא גם החומר עצמו... ואם מצד הבד עצמו אנחנו יודעים שזה

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם האחרונה להתחיל מבראשית

חדש
כרך ה'

כרך ג'

כרך ד'

כרך א'

כרך ב'

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חוייתי ומלכוד.
ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

דפוס דרוקער

צביר זאנו
באל קיבנו

לך זה לא יקרה

ג- לרסומט

מזמינים ומקבלים **בו ביום**

ופכא באחריים נוחים וליכות אדיב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00